

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ: ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΡΟΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Περίοδος Β'
Τεύχος 591
Παρασκευή
17 Νοεμβρίου 1995
Δρχ. 400

ΑΝΤΙ

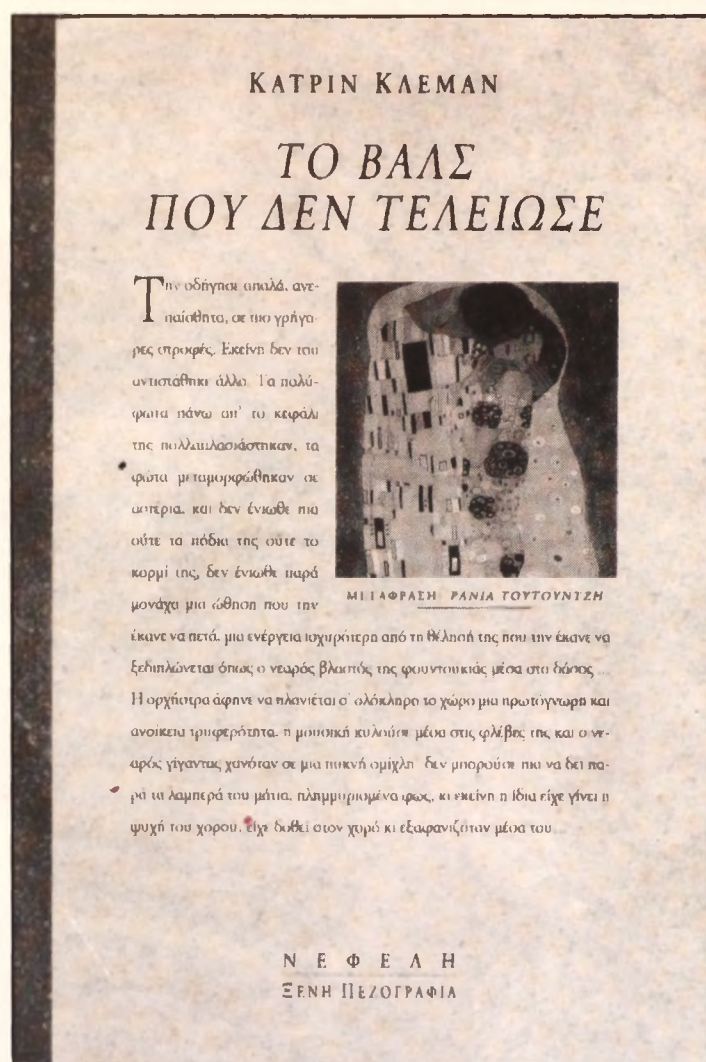

ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ
Ο ΕΛΛΗΝΑΣ
ΠΟΥ ΕΧΕΙΣ
ΣΥΝΗΘΙΣΕΙ

ΚΑΤΡΙΝ ΚΛΕΜΑΝ

ΤΟ ΒΑΛΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕ

(Μυθιστόρημα)

Το βιβλίο αυτό της ΚΑΤΡΙΝ ΚΛΕΜΑΝ, γνωστής στους Έλληνες αναγνώστες από τα υπέροχα μυθιστορήματά της «ΧΙΟΥΡΠΕΜ» και «ΜΑΥΡΙΤΑΝΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ», εξιστορεί τον μεγάλο και ανομολόγητο έρωτα της Αυτοκράτειρας της Αυστρίας Ελισσάβετ. Ένας έρωτας που διήρκεσε μια ολόκληρη ζωή και αρκέστηκε σε λίγες ώρες συζήτησης, ένα βάλς, μερικά γράμματα...

Παράλληλα η συγγραφέας με τρόπο γλαφυρό αλλά και πιστό στην ιστορική αλήθεια παρουσιάζει το πλαίσιο της εποχής, φθάνοντας μέχρι την άνοδο του ναζισμού και του αντισημιτισμού στην Ευρώπη.

Στην ίδια σειρά κυκλοφορούν τα μυθιστορήματα:

ΤΟΝΙ ΜΟΡΙΣΟΝ: Τζαζ, Αγαπημένη, Γαλάζια μάτια. ΜΠΑΡΥ ΑΝΣΓΟΥΩΡΤ: Ιερή πείνα. ΜΑΡΤΙΝ ΕΪΜΙΣ: Το βέλος του χρόνου. ΜΑΡΙΝΑ ΤΣΒΕΤΑΓΙΕΒΑ: Η ιστορία της Σονέτσκα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

...Πρωθούν το καλό βιβλίο

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6. ΑΘΗΝΑ 106 80. ΤΗΛ.: 3607744

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ:
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΡΟΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

(με την ευκαιρία της επετείου
του Πολυτεχνείου)

Συνεργάστηκαν:

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΖΙΜΗΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΞΑΝΘΑΚΗΣ

ΣΟΛΗΣ ΜΠΑΡΚΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΝΤΖΟΛΑ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΛΜΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΡΟΔΟΥΛΑ Κ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ

ΗΛΙΑΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

ΤΑΣΟΣ ΜΕΝΕΜΕΝΟΓΛΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΚΤΙΝΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΡΙΑΛΗΣ (ΠΟΙΗΤΗΣ)

Σκίτσα και κόμικς,

ειδικά για το τεύχος, έκαναν:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

(σκόρπια στο τεύχος και η σελ. 5)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΦΟΓΙΩΡΓΟΣ

(σελ. 9)

ΣΤΑΘΗΣ ΡΟΥΠΑΚΙΩΤΗΣ

(σελ. 47)

ΣΠΥΡΟΣ ΔΕΡΒΕΝΙΩΤΗΣ

(σελ. 60-61)

και ο ΣΟΛΗΣ ΜΠΑΡΚΗΣ

(εξώφυλλο και πολλά άλλα)

Μιλούν οι: Κώστας Τουρνάς, Σταύρος Λογα-

δης, Ρόμπερτ Ουίλλιαμς, Κωνσταντίνος Βή-

τα (ΣΤΕΡΕΟ ΝΟΒΑ), Αρτέμης ΜC & Ευθύμης

(ΤΧC), κύριος Δημητριάδης, Ποιητής & Αλέ-

κας (Αέρα Πατέρα), Μανώλης Φάμελλος και

ο Δημήτρης Πουλικάκος.

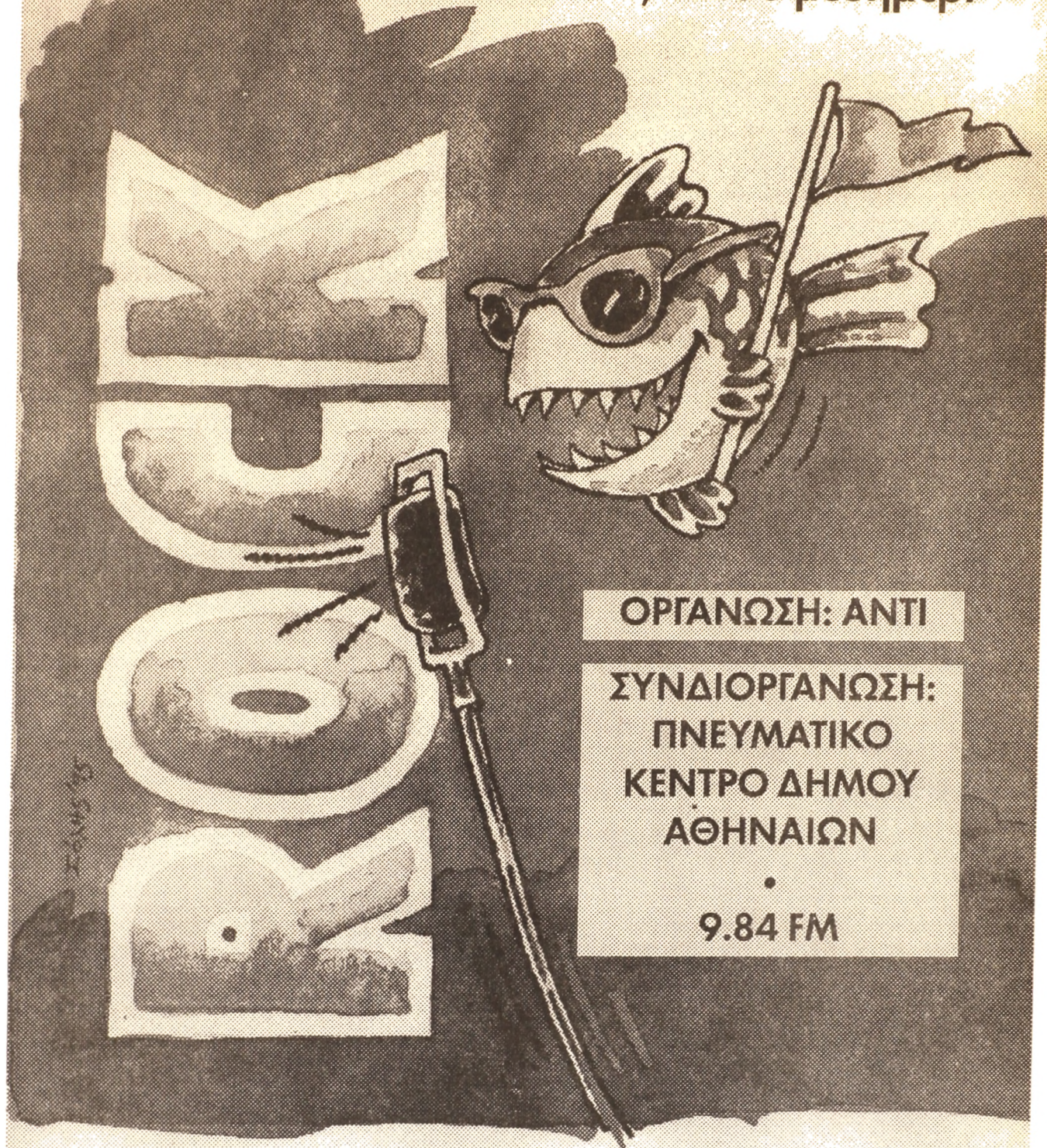
Επιμέλεια τεύχους:

ΜΑΡΙΑ ΤΟΠΑΛΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Το τεύχος κυκλοφορεί με την ευγενική
υποστήριξη της καπνοβιομηχανίας ΣΕΚΑΠ Α.Ε.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΛΑΥΘΜΩΝΟΣ
ΣΑΒΒΑΤΟ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 12.00 μεσημέρι

ΟΡΓΑΝΩΣΗ: ΑΝΤΙ

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

9.84 FM

Οι Δελτίο Θυέλλης ανοίγουν με αφρικάνικα τύμπανα τη συναυλία στην **Κλαυθμώνος** το **Σάββατο 25 Νοεμβρίου** γύρω στο μεσημέρι. Γραφφίτι, χιπ-χοπ, γκρουπ, Φάμελλος και Ποδηλάτες, Δημητριάδης και Μικροί Ηρωες, Αέρα Πατέρα, Καίγεται και ότι προκύψει, σε μια συνδιοργάνωση του **ΑΝΤΙ**, του **Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων** και του **9,84 FM**.

του Στάδη Ρουπακιώτη

Περίοδος Β' • Έτος 22ο • Τεύχος 591 • ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ • Παρασκευή 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1995 • Δρχ. 400

ΑΝΤΙ • ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα τηλ. 72.32.713-72.32.819 FAX: 72.26.107

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Τασία Ρούμπου - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Βασίλης Μπάλλας - ΜΟΝΤΑΖ: Τασία Λεβόν

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΛΙΘΟΤΥΠ Α.Ε. Ιασίου 5, Περιστέρι, τηλ. 57.22.201

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 4.100 δρχ., Ετήσια 8.200 δρχ., Ετήσια Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 30.000 δρχ. Φοιτητικά ετήσια: 7.000 δρχ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ: Εξαμ.: 30 δολ., Ετήσια: 60 δολ., ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ: Εξαμ. 35 δολ., ετήσια 70 δολ.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα **ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: ΔΡΧ. 400, ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΔΡΧ. 600**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας περιοδικό ΑΝΤΙ, για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α Πουλουκτοσί και Σία Ε.Ε. Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. (031) 285.857

δεν είναι οι Έλληνες που έχεις συνηθίσει

ΚΙ ΟΜΩΣ, ΔΕΝ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ όλα σε κρίση στη χώρα μας. Υπάρχουν ρεύματα που στις μέρες μας μπήκαν στην περίοδο της ανθοφορίας τους φέρνοντας ώριμους και γευστικούς καρπούς στο φως της δεκαετίας του '90. Καρπούς μουσικούς αλλά και καθάραιμα πολιτικούς. Μόνο που η γέννα είχε χαμηλούς τόνους, όπως ταιριάζει στους ανθρώπους και τις γενιές που την κυοφόρησαν. Τους νέους και τις νέες της τελευταίας δεκαετίας και τους ιστορικούς «περιθωριακούς» προγόνους τους. Που ποτέ δεν ανέβηκαν στο προσκήνιο.

ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΙΤΡΙΝΟ-ΓΚΛΑΜΟΥΡ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ, που, αφότου εγκαταλείφθηκε από τους ήρωες και τους επιγόνους αυτών, καταλήφθηκε από την Κρίση, το λόγο της και το λόγο περί αυτής. Και παραμένει κατειλημμένο.

ΔΕΝ ΜΕΝΕΙ ΛΟΙΠΟΝ παρά να αποστρέψουν το πρόσωπο και να πουν τα δικά τους. Το ελληνόφωνο ροκ και τα μικρανίψια του, η τέκνο, το ραπ, είναι πια είδη ώριμα μουσικά και στιχουργικά. Κερδίζουν συνεχώς έδαφος, αφού καταφέρνουν σιγά σιγά ν' αφομοιώσουν γόνιμα παραδοσιακούς αντιπάλους και να γεφυρώσουν χάσματα που φάνταζαν απύθμενα: ανάμεσα στο δημοτικό, το λαϊκό, το πολιτικό ελληνικό τραγούδι και τη μεγάλη αγγλόφωνη ποπ και ροκ παράδοση από τα σίξτις ως σήμερα. Σε μια πορεία υπερ-εικοσαετή, με ήρωες μικρούς και μεγάλους, πολυάριθμους λιποτάκτες αλλά και θύματα.

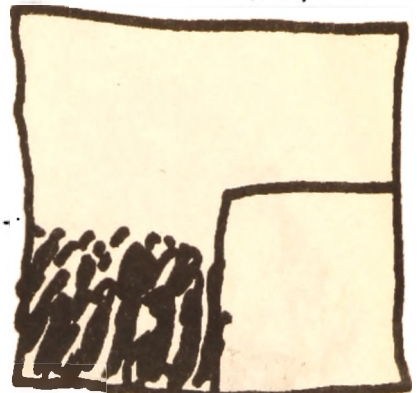
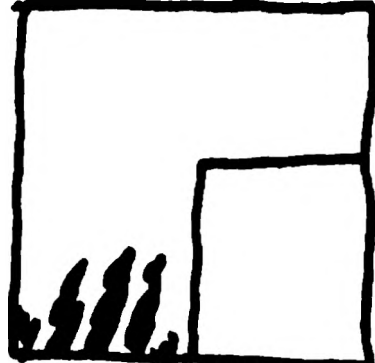
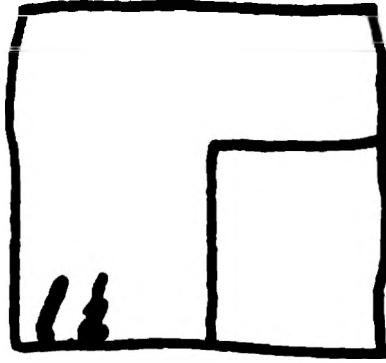
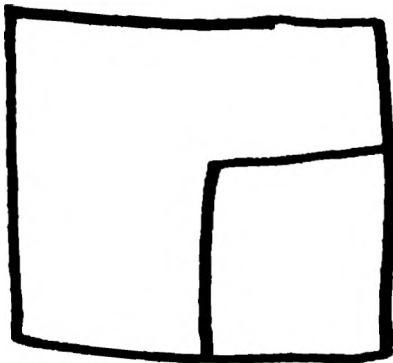
...ΕΙΝΑΙ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΡΑ που η επέτειος του Πολυτεχνείου ξεθώριασε, ευτελίστηκε, χειρουργήθηκε στο δημοσιογραφικό τραπέζι. Είναι χρόνια τώρα που οι πιτσιρικάδες ξέχασαν την επίσημη πολιτική και ξεχάστηκαν απ' αυτήν. Εγιναν σκοτεινοί και δυσανάγνωστοι, μαζί μ' ένα κομμάτι του εαυτού μας. Αλλά και αντικείμενο ειρωνικής κριτικής από συνταξιούχους ήρωες παλαιότερων εποχών...

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ ανοίγουμε σιγά την πόρτα της πιο δικής τους μουσικής, που ολοένα αναπτύσσεται, ποιοτικά και εμπορικά. Μέσα από τις κουβέντες των μουσικών για τον εαυτό τους και τον κόσμο, μέσα από τους στίχους, ψάχνουμε το πρόσωπο μιας γενιάς με φλασάκια στο παρελθόν. Στην ξύλινη γλώσσα θα λέγαμε: το πολιτικό της προφίλ. Επισημαίνουμε εδώ ότι, στη μετα-θεοδωράκεια εποχή, τίποτα δεν υπήρξε πολιτικότερο στο χώρο του ελληνικού τραγουδιού από το ελληνόφωνο ροκ, το ραπ, την τέκνο.

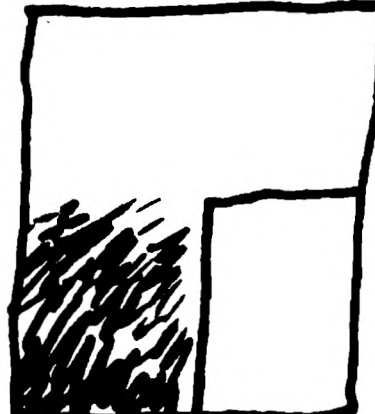
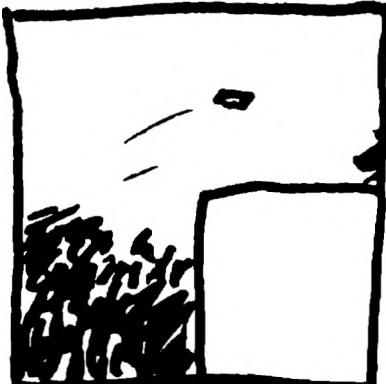
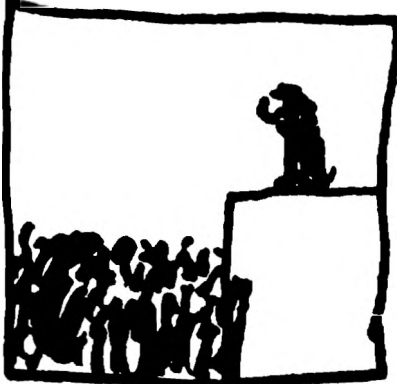
ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ βρήκαμε τους πιτσιρικάδες, παλιούς και νέους, ανεβασμένους σε φωσφορίζοντα κάγκελα, να χορεύουν ρυθμικά και να ουρλιάζουν μπρος στην κλεισμένη πόρτα: «ΣΚΕΨΟΥ ΔΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΗ ΓΕΛΑΣ ΜΕ ΗΛΙΘΙΑ ΑΣΤΕΙΑ». Το τανκ περνά πάντοτε από πάνω τους. Μεγαλώνουν. Νέοι καιροί ξημερώνουνε. Πάλι.

αντί

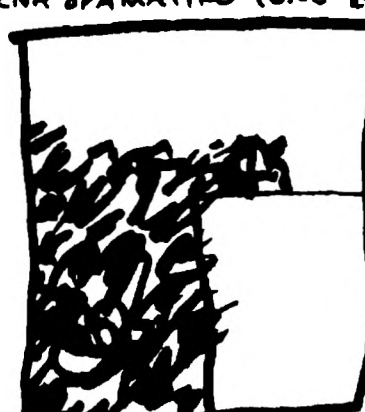
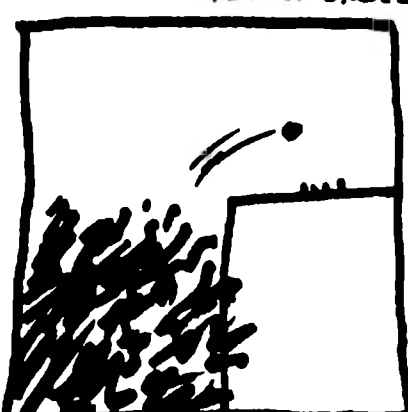
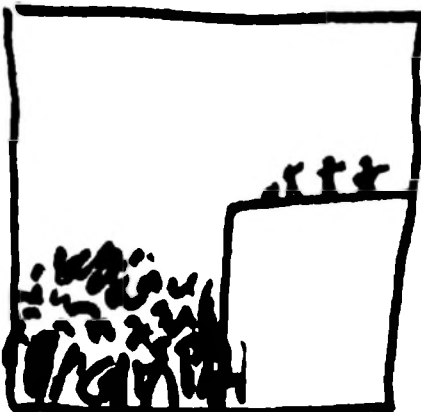
ΕΙΚΟΣΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΛΕΝΕ ΜΙΑ ΡΟΛΙΑ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΙ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΛΕΞΕΙΣ (Γιάννης Κωνσταντίνου)

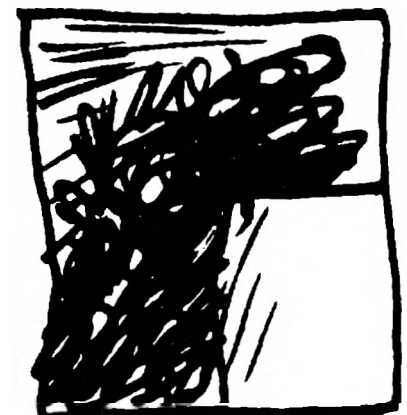
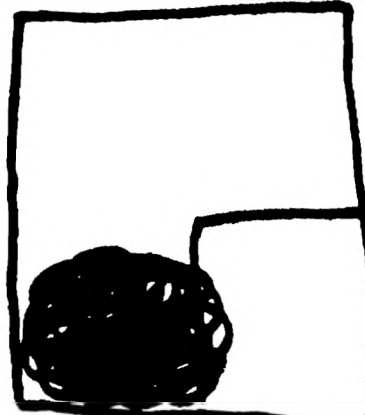
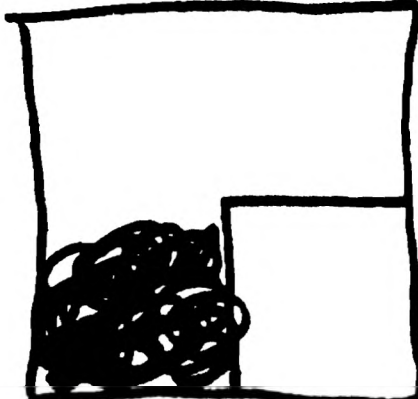
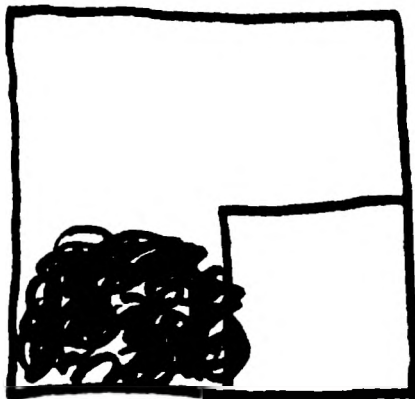
ΦΙΛΕ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΕΙΚΟΝΕΣ. ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΥΝ ΤΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΜΙΑΣ ΣΥΝΑΓΜΑΣ ΠΟΥ

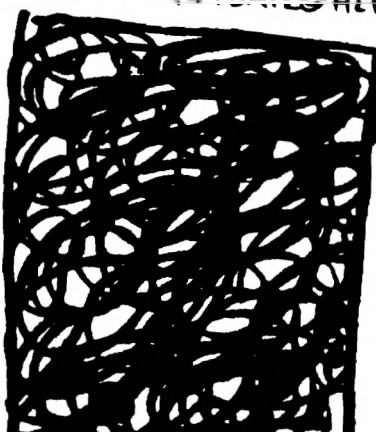
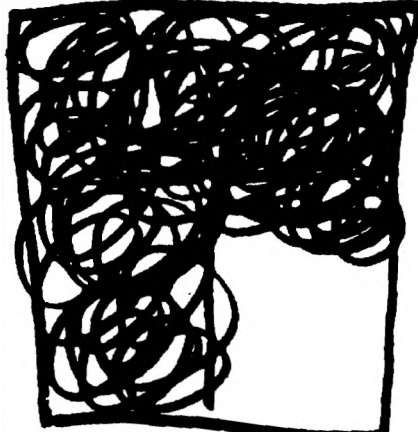
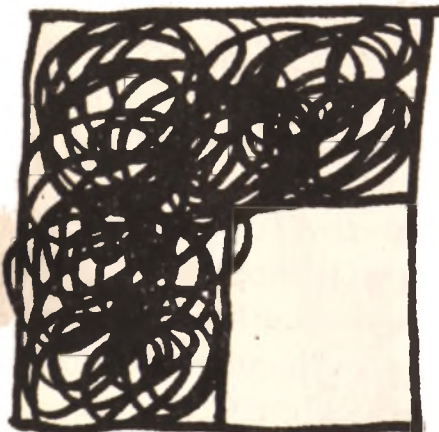
ΕΛΑΒΕ ΧΩΡΑ ΣΤΗ ΚΩΡΑ ΜΑΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΚΟΥΡΤ ΚΟΜΠΑΪΝ. Ο ΧΡΟΝΟΣ ΑΥΤΟΣ ΠΡΟΕΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΚΑΜΙΑ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟ, ΔΙΝΕΙ ΟΜΩΣ ΕΝΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ ΤΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΠΟΥ

ΠΑΣΧΕ ΑΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΧΕΙΡΟΤΗΤΑ. ΓΙΝΑΙ ΑΕ ΡΟΥΝΕ ΕΝΑ ΚΟΜΙΞ ΠΑΝΚ: ΤΖΑΓΚΑΡ ΤΖΟΥΓΚΑΡ ΕΙΚΟΝΕΣ,

ΚΑΠΟΙΟ ΜΠΑ ΜΠΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΥΟ-ΤΡΙΣΩΝ ΛΕΠΤΩΝ. ΠΡΟΣΘΕΤΟΥΜΕ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΓΗ ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΕΥΓΕΝΗΣ ΡΟΚΕΝΡΟΛΛΕ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΝ ΟΤΙ ΤΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΟΥΝ ΤΟ ΛΟΓΟ.

ΠΛΑΚΕΣ ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ
ΝΤΑΝΤΑΝΤΑΝΤΑ
ΦΟΒΕΡΟ ΜΗΤΑΝ ΠΟΛΥ
ΠΑΤΙΡΝΤΙ ΑΡΓΑ
ΣΤΑΘΕΜΕΤΑ ΓΙΝΑΝΤΕ
ΧΕ ΧΕ ΦΑΕΡΙΕΛ
ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ
ΜΑΙΩΤΗ ΝΤΑΝΤΑ
ΨΕΝΙΟ ΡΕ ΔΙΚΕ ΜΟΥ
ΑΦΟΥ ΕΚΕΙ ΠΟΛΥ ΧΑΙ
ΡΕ ΜΑΣ ΠΗΡΑΝ ΓΙΑ
ΜΑΛΑΚΕΣ
(ΕΥΒΛΑΚΙ)
ΚΑΛΑΜΑΚΙ
ΕΛΑ

ΓΙΑΤΙ ΤΟΣΗ ΒΙΑ; ΚΑΛΑ ΤΟ ΡΟΚ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ, ΤΟ ΤΕΚΝΟ ΟΜΩΣ;
ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΚΑΦΑΝΕ ΟΛΑ; ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΡΟΚ, ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ;
ΕΙΚΑΤΕ ΠΑΕΙ ΝΑ ΔΕΙΤΕ ΤΟΥΣ Ρ.Ι.Λ. ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ;
ΚΑΛΑ ΔΕΝ ΠΕΡΑΣΑΜΕ; ΔΕΝ ΘΥΜΑΝΑΙ ΤΙ ΧΡΟΝΙΑ ΗΤΑΝ ΑΛΛΑ ΤΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΕΧΕΙ;

Αυτό το πράγμα που λένε
ροκ τρόπο ζωής με δρέ
και θα 'πρεπε με κάθε
μέσο να το θρέψω κι εγ
Δεν μπορώ να το κάνω.

τα λυσσακά τους, να χτυπηθούν, να φτύσουν
έναν τον άλλο, να κατεβάσουν, βρε αδελφέ,
κανένα κιγκλίδωμα και μετά να πάνε
αποκαμωμένοι για ύπνο.

Σήμερα, ο καθένας μας διάγει –δυστυχώς
απερίσπαστος– τον ροκ βίο του: τις νύχτες
τρέχει με τη μηχανή του, μεθάει, κάνει
φασαρία, χορεύει, ουρλιάζει στις συναυλίες
χώνεται στα ηχεία των διακριτικών πλέον ρ
κλαμπ, πίνει κάνα τσιγάρο...

Το πρωί κατά τα φαινόμενα βγάζει το ψωμί
με τον ένα ή άλλο τρόπο και, στα μουλωχτά,
βρίζει το αφεντικό. No problem. Αναρωτιέμ
βεβαίως, αν είμαι ηλίθιος. Αυτό το πράγμα

λένε ροκ τρόπο ζωής με
θρέφει και θα 'πρεπε με κα
μέσο να το θρέψω κι εγώ. Δ
μπορώ να το κάνω.
Αν το 'κανα, θα
δυσχεστεύσει τους μεγάλοι
αυτοκαταστροφικούς: τον

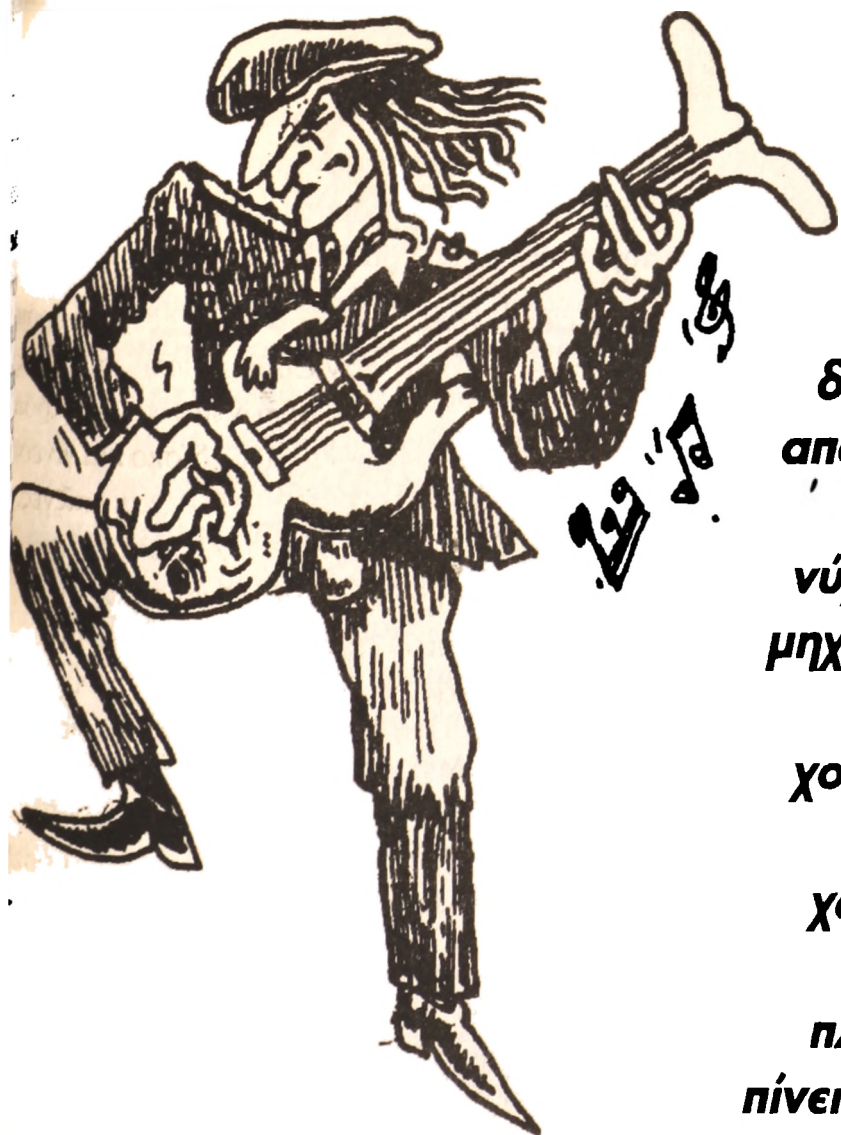
Ελάτε τώρα παιδιά

ΘΥΜΑΜΑΙ ΜΕ ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ τις ηρωικές εκείνες
μέρες που η μία στις δύο συναυλίες τελείωνε με
ροπαλιές και δακρυγόνα. Τις μέρες που ο
προϊστορικός μπάτσος θεωρούσε σχεδόν χρέος
του να ξυλοφορτώσει τον προϊστορικό μαλλιά,
με την ίδια λογική που ο πατέρας του ενός
ξύριζε το σκαλπ του πατέρα του άλλου και τον
διαπόμενε ως «γάιδαρο τεντιμπόη».
Τουλάχιστον τότε ξέραμε τον εχθρό, το
αντίπαλο δέος, που, αν μη τι άλλο, θα άναβε τα
αίματα. Σήμερα εμείς οι συναυλιάκηδες
μείναμε ορφανοί, να μακαρίζουμε τους
πολυτεχνειοπλιάτσικους και νέους
χουλιγκάνους, που εξακολουθούν να διατηρούν
μια θερμή σχέση με τα όργανα της τάξης. Αλλά
είπαμε, those were the days, όταν το «είμαστε
υπανάπτυκτοι» ήταν μόνιμη επωδός των
ρητόρων της Ομόνοιας και δεν υπήρχε ούτε
μισός αρχιμπατσούλης που να προτείνει να
αφεθούν οι ροκάδες στην ησυχία τους, να φάνε

Morrisson, τον **Presley**, τον **Hendrix**, τον
Σιδηρόπουλο (που, διάολε, δεν τον είχα
γνωρίσει, μια δυο φορές τον είχα δει στο δρόμο
κι αυτό είναι όλο), τον **Cobain** πάνω απ' όλους
τον άνθρωπο που είπε με τον πιο τραγικό τρόπο
ότι από τη στιγμή που βγάζεις δίσκο και γίνεις
διάσημος, συν τοις άλλοις, κάνεις και μπίζνες.
Τους δικούς μου γνωστούς, που στα μισά του
δρόμου κατέβηκαν αηδιασμένοι απ' το τρένα
της ζωής, ή κάποιους άλλους που παλεύουν,
τριάντα και κάτι πλέον, να κλοτσήσουν τη
συνήθεια. Λοιπόν; Τι είναι επιτέλους αυτός ο
περίφημος ροκ τρόπος ζωής; Η
αυτοκαταστροφή του live fast - die young; Το
ταξίδι με ή χωρίς τριπάκια; Η εκτόνωση με σι
ντραγκς και rock 'n' roll; Η επανάσταση που
διατυμπάνιζαν οι **Jefferson Airplane**; Το
αντισυμβατικό ντύσιμο; Οι καλοκαιρινοί
εκδρομείς της Ίου; Λυπάμαι αλλά όλα αυτά
έχω δει και διαβάσει και σε μη ροκ εκδόσεις.

του Παναγιώτη Καραγιώργα

Μο...εν χρειάστηκε καμιά μουσική να έρθει και να
 να τα φανερώσει. Στο βαθμό που μας
 διαφέρει η αλήθεια και δεν επιθυμούμε να
 λαλέσουμε κανέναν, πρέπει -φευ- να το
 νύμε: αυτό το πράγμα που λεμε ροκ τρόπο
 ής στην πραγματικότητα δεν υπάρχει.
 να απλά μια κατασκευή που προσπαθεί να
 ρε...ριγράψει το σύνολο μερικών εξ ημών, των
 τρoσάρμοστων, που έχουμε την τάση να
 7...ούμε μια μουσική με πολλές
 αραμορφωμένες ηλεκτρικές κιθάρες. Κι αφού
 εν υπάρχει τέτοιος τρόπος ζωής ή κάποιο
 ηγκεκριμένο κίνημα ή κινήματα, αδυνατώ να
 ο στενότερη σχέση ροκ και πολιτικής, απ' ό,τι
 οματείου δακτυλογράφων και πολιτικής.
 κτός κι αν μιλάμε για την πολιτική των
 ταιριών που προσπαθούν να πουλήσουν τόσο
 5 Ατμόσφαιρες του Eco, όσο τις ιστορίες του
 Michael Jackson. Μα ο χιπισμός; Μα το πανκ;
 οιος τα θυμάται αυτά; Ένας καλός τρόπος για
 6 εκτονωθούν οι εντάσεις σε περιόδους κρίσης
 6 ταν, και μας τελείωσαν.
 6 να να 'ρθουμε στα δικά μας, τα μόνα
 6 παραδείγματα πολιτικού ροκ που μπορώ να
 6 μνηθώ ήταν τα πανκ συγκροτήματα που
 6 επήδησαν στα μέσα της δεκαετίας του '80, ο
 6 δίσκος των Ex Human, ο δίσκος των Αδιέξοδο,
 6 δίσκος των Panx Romana, η Διατάραξη
 6 οινής Ησυχίας, όλα αυτά που εκδόθηκαν από
 6 άποια αινιγματική Aenigma Records. Ίσως
 6 ερικοί σημερινοί χαρντ κορ ράπερς, οι Terror

**Σήμερα,
 ο καθένας μας
 διάγει -δυστυχώς
 απερίσπαστος- τον
 ροκ βίο του: τις
 νύχτες τρέχει με τη
 μηχανή του, μεθάει,
 κάνει φασαρία,
 χορεύει, ουρλιάζει
 στις συναυλίες,
 χώνεται στα ηχεία
 των διακριτικών
 πλέον ροκ κλαμπ,
 πίνει κάνα τσιγάρο...**

Ex Crew, που ξεκίνησαν τον ανταρτοπόλεμό τους γράφοντας με σπρέι το όνομά τους στους σταθμούς των τρένων και σε βίλες βορείων προαστίων. Την τελευταία φορά που τους είδα ήταν στο φετινό φεστιβάλ της ΚΝΕ με λάιτ σόου περιστρεφόμενα σφυροδρέπανα και σπείρες, δουλειά ενός ευφυή κνίτη προφανώς. Γιατί η επίσημη γραμμή έλεγε ότι οι δεκαπεντάχρονοι εν δυνάμει νέοι σοσιαλιστές, που ούρλιαζαν «δεν είμαι ο Έλληνας που έχεις συνηθίσει», έπρεπε απλά να ηρεμήσουν και ίσως να επανεκπαιδευτούν διαβάζοντας το Κράτος και Επανάσταση.

Τι μένει λοιπόν; Επειδή είμαι πολύ μελό, θα έλεγα κάποια τραγούδια, που για κάποιο διάστημα συντρόφευσαν τη μοναξιά μας ή γιάτρεψαν τον πόνο μας. Το Στην Κ., των Σπυριδούλα, το Μικρό Αγόρι, των Στέρεο Νόβα, το Στίγμα της Στιγμής των Σύνδρομο, η Φωτιά στο Λιμάνι των Σπαθιών (για να χρησιμοποιήσω εδώδιμα παραδείγματα). Αφήστε δηλαδή που μάλλον διέπραξα γκάφα, γιατί τουλάχιστον ο Κωνσταντίνος Βήτα δύσκολα θα δεχόταν το χαρακτηρισμό ροκ. 🖤

σοι πέρασαν από τα
φεστιβάλ του Ρήγα

σίγουρα θυμούνται την
αμηχανία των συντρόφ
του «Εσωτερικού» έναν
των βαρβάρων που θα
εκπορδούσαν τις πύλες
της κοσμιότητας.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ ΡΟΚ

Παράξενη ΑΓΑΠΗ

ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ, αλησμόνητα τεύχη του *Ποπ και Ροκ*, εντρυφούσαμε ως ενθουσιώδεις πιτσιρίκοι στο ανάγνωσμα «Η παράξενη αγάπη της ελληνικής νεολαίας για το ροκ». Έφερε την υπογραφή του **Αργύρη Ζήλου** και το μέγεθος της αξίας του καλόν είναι να μη μας απασχολήσει εδώ. Με οδήγησε απλώς να εμπνευσθώ έναν τίτλο, αυτόν που στέκει υπεράνω όσων διαβάσετε. Πιστεύω πως είναι εύστοχος, σε επίπεδο σχιζοφρένειας τουλάχιστον. Γιατί αν η ημεδαπή Αριστερά επέτρεπε συνήθως στα μέλη της να διασκεδάζουν, να προβληματίζονται, να τη βρίσκουν με το ροκ, δεν φρόντισε διόλου να το συμπεριλάβει στις πολιτιστικές προτάσεις της.

Ας το δούμε λίγο πιο αναλυτικά το πράγμα. Για το ΚΚΕ –και ιδίως για τη νεολαία του– ροκ δεν υφίστατο. Ή, μάλλον, υπήρχε και λειτουργούσε ως διαφθορέας αθώων ψυχών, τις οποίες και αποπροσανατόλιζε από τον τίμιο αγώνα για λαϊκή κυριαρχία. Ας μη βιαστούν μερικοί να μιλήσουν για εξαιρέσεις. Τις ξέρουμε μια προς μία, μετριούνται στα δάχτυλα και προσπάθησαν πολύ σκληρά στο τέλος της δεκαετίας του '80 να φέρουν το ροκ στον Περισσό. Έγραψαν στον *Οδηγητή* και στο *Ριζοσπάστη*, μίλησαν στα μικρόφωνα του «902 Αριστερά στα FM». Πρωτοστάτησαν στη μετάκληση γνωστών

καλλιτεχνών (π.χ. **Billy Bragg**) στα θρυλικά φεστιβάλ της ΚΝΕ. Η δεύτερη (;) διάσπαση βρήκε κάπως συγχυσμένους και χωρίς πολλι δυνατότητες παρέμβασης, στην πλευρά του Συνασπισμού. Ωστόσο, το «κόμμα», πάντοτε ευέλικτο σε θέματα μάρκετινγκ, άφησε μια μισάνοιχτη για το ροκ. Στο φετινό φεστιβάλ, **Paul Roland** αλλά και ηλεκτρικά ελληνικά γκρουπ δεν περιορίστηκαν στην τήρηση των όποιων προσχημάτων. Αντιθέτως αποτέλεσι ευπρεπές άλλοθι και μιας πρώτης τάξεως βι Τέτοια ωραία δεν συνέβησαν στο φεστιβάλ «απέναντι» όχθης. Δεν εμφανίστηκαν εκεί τυπικές «δικαιολογίες» περασμένων εποχών Σκόρπια δηλαδή συγκροτήματα, σε σκηνές μεταμεσονύκτιες, απομονωμένες στην άκρη φιέστας. Όσοι πέρασαν από τα φεστιβάλ το Ρήγα –και φυσικά όσοι τα έστησαν– σίγουρα θυμούνται τα μίζερα πάλκα που αφιερώνον στο ροκ και την αμηχανία των κομματικών συντρόφων του «Εσωτερικού» έναντι των βαρβάρων που θα εκπορδούσαν τις πύλες τη κοσμιότητας. Ω ναι, η ανανεωτική Αριστερά ικανή να ανεχθεί πολλά πράγματα, εφόσον υπερέβαιναν το επίπεδο του εκκεντρισμού. Η περίπτωση που απειλούσαν το «χατζιδάδικο ύφος και ήθος καταβαραθρώνονταν στα τάρ Ακόμη θυμάμαι εκείνο το περίφημο άρθρο «Θεός σώζει τη βασίλισσα,» για το νόημα του στο *Θούριο*. Δυο νεαροί Ρηγάδες προσπαθο να αποδείξουν ότι τα πανκιά δεν ήταν στοιχι αντιδραστικά και πως ο Hebdidge είχε δίκιό έγγραφε για τη λειτουργία της σβάστικας ως στυλιστικού συμβόλου διαμαρτυρίας. Ψιλά γράμματα. Οι φίλοι μου εισέπραξαν αμέτρη χλευαστικές απαντήσεις και παρατηρήσεις τύπου «αφού δεν είναι αηδία, γιατί δεν κόβε

του Χρήστου Ξανθάκη ·

τα μαλλιά σου mohican» Έτσι πήγαινε η
τορία. Στον επίσημο Ρήγα αρκούσε να διατηρεί
ν πρωτοπορία σε επίπεδο αναλύσεων,
κοιφεύγοντας τα δύσκολα. Ίσως ήταν δύσκολο
κόμη και για μια Αριστερά ελευθεριάζουσα να
αποδεχθεί το ροκ, τη στιγμή που δεν υμνούσε
ποτέ άλλο παρά «τις μικρομαλακίες της
θημερινότητας και την ομοφυλοφιλία». Ο Paul
 McCartney το 'πε αυτό, ύστερα από 30 χρόνια
ο φούρνο - κι αν μπορείτε πείσετε τον ότι είχε
μικρο.

Ίδιος άνθρωπος ροκάρει -ή, έστω, προσπαθεί
τά μανίας να ροκάρει- ολημερίς και ολονυχτίς.
ν συναρπάζουν βλέπετε η αμεσότητα, η
μεσάδα, η στενή επαφή με την πραγματικότητα
ν διατηρούν αυτές οι τόσο, μα τόσο
ντριπτικές μικρομαλακίες της
θημερινότητας. Η προχωρημένη Αριστερά δεν
πάφανε να τις κατανοήσει και βούλιαξε στην

Το ΚΚΕ, ευάλωτο
πάντα σε δέματα
μάρκετινγκ,
άφησε και μια θύρα
μισάνοιχτη
για το ροκ.

αμφισημία της. Η οπισθοδρομική Αριστερά
συνέλαβε το ουσιαστικό μεγεθός τους, πλην όμως
προτίμησε να μην μπλέξει με αμφιβόλου
αποτελέσματος ρίσκα. Και στις δύο περιπτώσεις,
ροκ και σφυροδρέπανο χώρισαν τα τσανάκια
τους, με όχι πολύ κομψό, είναι η αλήθεια, τρόπο.

ΥΓ.1 Το ΠΑΣΟΚ δεν είχε ποτέ του πρόβλημα με το ροκ.
Όπως και με οτιδήποτε άλλο, βεβαίως.

ΥΓ.2 Να μη λησμονήσουμε τον παραδοσιακό
«εισοδισμό» αρκετών ακροαριστερών οργανώσεων που
προσπάθησαν να εναγκαλιστούν τα πανκιά. Βολική
πολιτική, καθώς τα πανκ συγκροτήματα ήταν
διατεθειμένα να εμφανισθούν δωρεάν, οπουδήποτε και
οποτεδήποτε.

ΥΓ.3 Το γεγονός ότι ο Ρόμπερτ Ουίλλιαμς (πάλαι ποτέ
Poll), συνέθεσε τα τραγούδια της «Γαλάζιας Γενιάς»,
καταδεικνύει την ακρίβεια όσων έγραψε ο Γρηγόρης
Φαράκος στην Αγωνιστική και Ταξική Διαπαιδαγώγηση
της Νεολαίας. Κάποιο λάκκο είχε η φάβα και ο δαιμόνιος
ρεπόρτερ τον ανακάλυψε.

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΡΟΚ

PUNK

NO FUTURE!

HEAVY METAL

ΓΟΥΤΟΥ ΓΟΥΤΟΥ

SOUTHEARN

DAMN
MITSOTAKEES

MOD

JAM
ΚΑΙ
ΠΟΛΑΝ

CLASSIC

SEX
DRUG
'N
STALIN

1917

ΑΝΕΑΡΤΗΤΟ

(...ΕΚΤΟΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ)

...ΜΕ 300 δεκλινροπυρηνικούς οπαδούς

ΚΚΕ/ΦΟΤΟΓΡΑΦΙΣΤΗ

Το soundtrack της αυτονομίας

Τον καιρό που το μυαλό μου έτρεχε ακόμη με τις μισές μόνο στροφές, γιατί η παγίδα-του-ενεδρεύοντος-πόδου-του δεν είχε βρει ακόμη το όνομά της, έφταναν μερικά αιρετικά γκράφφιτι στους τοίχους και κάποιοι ήχοι σκληροί κλεμμένοι από τον Αμερικάνο για να βρω την άκρη να γλιτώσω στον κοινωνικό λαβύρινθο, από κοινωνικές συμπεριφορές μικροαστικής σεξουαλικότητας, μονόλογους πολιτικών νταντάδων στα αμφιθέατρα και την T.V. και, λίγο αργότερα, -ω, θαύμα- ήταν εκεί χάρη στο ροκ -έτσι το βίωσα τουλάχιστον- το σώμα του ονείρου μου, ένας άλλος ρυθμός (beat) πραγμάτων που μαζί του μπορούσα να είμαι ο εαυτός μου -ή έτσι να νομίζω-, πράγμα που κάνει το ίδιο- και επίσης άλλος, άδειος και την ίδια στιγμή εκρηκτικά γεμάτος. Ροκ. Τίτλοι...

του Τζίμη Ευθυμίου
www.wiz.net/sket.com/pligr

Πρέπει να γράψω ένα κείμενο με θέμα το ροκ και όμως το μυαλό μου τριγυρίζει μόνο στη τελευταία ταινία του Τσιώλη *Ο χαμένος θησαυρός του Χουρσίτ Πασά*. Εκεί είναι ένδραπέτες, που ψάχνοντας για τη χαρά της γυναίκας περιπλανιούνται σε απομακρυσμένα χωριά του Μωρηά και ξαφνικά ανακαλύπτουν έναν χαμένο θησαυρό, πριν τον ξαναχάσουν. Τελικά, οι περισσότεροι καταλήγουν πάλι εκεί από όπου το έσκασαν αλλά κάποιοι χάνονται στα βουνά της Αρκαδίας. Φαντάζομαι ότι όταν τους ξαναβρούμε (σε άλλη ταινία, ίσως) θα έχουν στήσει αποικίες υπερβατικές, θα έχουν αφήσει περίεργα μεθυσμένα μάθει ηλεκτρική κιθάρα και θα μιλήσουν νέες γλώσσες, απ' αυτές που μπορούν να συνεχίσουν τον πύργο της Βαβέλ από 'κεί που σταμάτησε, νέους ήχους που θα μπορούσαν

έχουν μια Ιεριχώ σύγχρονη. Φυσικά, τη
ντασίωσή μου προβάλλω εδώ, κάτι που σε
αν ροκ πλανήτη επιτρέπεται, ελπίζω. Αλλιώς
πρέπει να μιλήσω για πραγματικότητες, κι
πές είναι πάντα δεσμευτικές για την
θρώπινη συνείδηση, όταν λειτουργούν σαν
υπολίτευση της επιθυμίας. Πάντα τα
ράγματα αλλάζουν κάτω από την πίεση
ελαμένων ακτιβιστών του πνεύματος, οι
τοιοί καταφέρνουν να νικήσουν τη δύναμη της
χύτητας του εκάστοτε παλιού κόσμου.
πιά το λέω αυτό με αφορμή το ροκ; Ίσως γιατί
ρόπος ζωής που επαγγέλλεται πάντα ήταν
ρορμή-αιτία ρήξεων και συγκρούσεων με την
κατούσα ηθική-κοινωνική ιδεολογία.
πάφερνε όμως πάντα να είναι το πιο μαζικό
«από τα κάτω» πολιτιστικό κίνημα των
ρών, ενώνοντας τη νεολαία πάνω από
αγμούς γλώσσας, φύλου, φυλής και κάποτε
όνοντας την στο προσκήνιο. Είναι τα
ώματα του πολέμου (graffiti) και τα τύπανα
τελετής της γονιμότητας για τη φυλή των
γάτων.
ποιοι θα το σνομπάρουν αυτό, η επίσημη
νότηση, όπως και το εμπορικό κύκλωμα της
αικής βιομηχανίας. Το ροκ ταιριάζει σε
πεινά υπόγεια, πεζοδρόμια, «peace & unity»,
πειρες σε παραλίες κάτω από τρύπιες
μαίες, τραγούδια με στίχους όπως «τραίνο της
γής» κ.λπ., λόγια που σίγουρα ξύνουν
ποιες πληγές και φλασάρουν τη συνείδηση
λα στο σωματικό ξέδωμα του ρυθμού που
αχίζει το χρόνο στις δικές του ταχύτητες.
ροκ είναι η ταυτότητα μέσα στην ετερότητα –
να μπορείς να είσαι διαφορετικός για να
ορείς να είσαι ο εαυτός σου. Ροκ είναι λαϊκή
υθερία, λαϊκή τέχνη όπως τα δημοτικά
ποτε, όμως με άπειρες ανατροπές κωδίκων
συμβάσεων και καινούγιες γλώσσες. Ο κάθε
σικιάς μπορεί να πάρει την κιθάρα του και
φτιάξει το δικό του παραμύθι (Sex Pistols),
οικειοποιηθεί τον πλανήτη με τα δικά του
νύματα. Και βέβαια την ελευθερία στη φόρμα
ορώ να την αναζητήσω αλλού στον Zappa,
ην τζαζ, στον Schöenberg, αδιάφορο, αλλά το
οίχημα είναι ότι το μάννα της τέχνης εδώ
φτει και μοιράζεται σε όλους, όλοι μπορούν
είναι da-da ή σουρρεαλιστές,
πρεσιονιστές, σκοτεινοί ρομαντικοί, χωρίς
π' ανάγκη να συχνάζουν στο ίδιο σαλόνι.
ροκ επίσης δεν είναι τίποτε από τα
τραπάνω. Δες το αν θες, όπως την πολιτική:
Αριστερά ή Δεξιά;
Δεν ξέρω, όπως πας ή όπως έρχεσαι;
πλα στο παράλληλο ροκ βαδίζει το επίσημο
κ της διαφήμισης – όλοι οι ψευτο-high, οι

**Το ροκ είναι η
ταυτότητα μέσα
στην ετερότητα
– το να μπορείς
να είσαι
διαφορετικός
για να μπορείς
να είσαι ο
εαυτός σου.**

τύποι δήθεν που «δεν μασάνε», γιατί βέβαια
φοράνε το σωστό μπουφάν, έχουν τη σωστή
μηχανή και τη σωστή σνομπ γκριμάτσα στη
φάτσα τους. Αυτός ο μπαχτσές έχει πολλά
ωραία φρούτα και φυσικά το δέντρο της
άγνοιας, του καλού και του κακού. Ροκ = drugs,
σε φάση νεροχύτη. Cyber, καλωδιωμένες
μοναξιές, ραγισμένες καρδιές. Ροκ = μανάτζερ
και μίξερ οι επαγγελματίες, εταιρείες, μαγαζιά
και αστεράκια και ψευδοθλιμμένοι και
ψευτοεπαναστάτες και τύποι που πήραν λάθος
χάπι και τελικά τι έγινε δηλαδή; Ο κόσμος το
έχει ήδη πάρει πρέφα και τόσοι καινούργιοι
στήνουν μόνοι τους τα παραμύθια τους, βγάζουν
τους δίσκους τους ανεξάρτητα και ωραία, από
εδώ μέχρι το μακρινό Σηάτλ όπου οι Offspring
βγάζουν σε ανεξάρτητη εταιρεία, ένα πανκ-
καλαματιανό (κυριολεκτικά) και πουλάνε 2
εκατ. αντίτυπα!

Αυτοί που ίσως δεν το έχουν πάρει πρέφα είναι
οι τελευταίοι-υποψιασμένοι-υγιείς-της
κοινωνικής κριτικής, που καταγγέλλουν
συλλήβδην και μανιχαϊστικά το «ροκ βρωμάει
όσο και το χρήμα», τη «ροκ κατανάλωση» (πολύ
σωστά, πολύ λάθος!), τείνοντας να βλέπουν
μόνο την πλευρά της εκτόνωσης και της
αφομοίωσης. Κινδυνεύουν έτσι από τον
μοντέρνο ιό της «πολιτικής ορθότητας». Εδώ, οι
αποχρώσεις είναι τόσο δυσδιάκριτες που ποιος
μπορεί να δει πού τελιώνει ο σεξισμός και πού
αρχίζει η σεμνοτυφία. Το αναθεματισμένο το
ελληνικό ροκ δεν συνεισέφερε πολλά στη
σεξουαλική απελευθέρωση, το δεύτερο μεγάλο
ρήγμα των καιρών, τη γλώσσα του σώματος
δηλαδή. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να σε
επανεισάγουν στο κυρίαρχο σύστημα θανάτου
και πολλοί απ' αυτούς καλυμμένοι. Απ' την άλλη
όμως, αν στέκεσαι στην άκρη του ποταμιού
πουντιάζοντας και το σκέφτεσαι –δεν πας
πουθενά.

Γράφω τόσην ώρα, αλλά πάλι σκέφτομαι άλλα,
ένα graffiti σε τοίχο που δεν σήκωνε κουβέντα:
«Διανοούμενοι είστε ηλίθιοι». Να το διαβάσω
από αριστερά προς τα δεξιά ή ανάποδα; Ή να
συνεχίσω αμέριμος;

Αυτό θα κάνω. Φαντάζομαι το ροκ του
μέλλοντος όταν γιγάντιοι ντράμερ θα
χρησιμοποιούν τις ταράτσες της πόλης για
κρουστά και τις καθεδρικές του παλιού κόσμου
για ηχεία, μξάροντας με το ψιθυριστό ραπ,
μοναχικών και ποιητών, ανάσες θάλασσας,
φαξαρισμένες κιθάρες και βιολοντσέλλα.

– Ποια είναι η απάντηση στο θεμελιώδες
ερώτημα σχετικά με το Νόημα της Ζωής;

– 42!

– Ποια ήταν ακριβώς η ερώτηση;

military ROCK

ΓΕΝΝΗΘΗΚΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ της καταστατικής, θα έλεγα, εμφάνισης του ροκ στην αλλοδαπή, μετά την υποχώρηση της μυθολογίας του ξέφρενου χορού, των φλερτ και των αυτοκινήτων. Αρχισα, ως έφηβη, να ακούω –και να καταλαβαίνω– μουσική τη δεκαετία του '70, όταν το ροκ είχε χάσει το εστιακό του σημείο και διάκτινωθεί σε πολλές κατευθύνσεις, αφομοιώντας μια μεγάλη ποικιλία μουσικών και λογοτεχνικών επιρροών. Σε μια Ελλάδα, που προσπαθούσε να ωριμάσει κι εκείνη. Πολιτικά και κοινωνικά.

Προσπαθώ να κατανοήσω γιατί σε όλα εκείνα τα χρόνια της εφηβείας μου, τα γεμάτα ροκ και «στρατευμένη μουσική», το ξένο και το ελληνικό συνυπήρχαν, άλλοτε συμπληρωματικά άλλοτε ανταγωνιστικά, με μοιρασμένους τομείς αρμοδιοτήτων. Γιατί τελικά τα ελληνικά μας ακούσματα ήταν τόσο διαφορετικά από τα ξένα,

γιατί το ροκ έμελλε να μείνει για τη δική μου γενιά, αυτηρώς αμερικανο-αγγλική υπόθεση. Αν επιχειρήσουμε να απομονώσουμε το μεί διακριτικό γνώρισμα της ροκ μουσικής και ποίησης, νομίζω ότι αυτό δεν είναι άλλο από πολυεδρική κριτική της καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων. Στον αγγλοσαξωνικό χώρο, το υπήρξε μια πιο επεξεργασμένη, δυναμικότε μορφή της μουσικής φολκ και της μουσικής διαμαρτυρίας που είχε αναπτυχθεί σε σύνδε με διάφορα κινήματα των αρχών της δεκαετίας του '60.

Και στην Ελλάδα; Είναι ο **Σαββόπουλος** του **Φορτηγού** ο έλληνας **Μπομπ Ντύλαν**; Πολύ φοβάμαι ότι και νά 'ναι, η όποια αναλογία σταματά εδώ. Αν εκεί οι φοιτητές και οι βάρ τους ήλεγχαν και πυροβολούσαν με λόγια έν νοσηρό ευδαιμονισμό, εδώ, τον Μάη του '68 χούντα των συνταγματαρχών έχει μόλις γιορτάσει τα πρώτα της γενέθλια. Κι επιπλέον υπάρχει ένας ολόκληρος πολιτικός χώρος –και κομματικοί φορείς που τον εξέφραζαν– που είχαν ιστορικά διατυπώσει αυτού του τύπου κριτική (ας μην εξετάσουμε εδώ τι αντιπρότειναν) και οι οποίοι πρωτοστάτησαν και στη μουσική της διατύπωσης. Έτσι, ακόμη και αν καταχρηστικά θεωρήσουμε ότι η αντίληψη της πολιτικής διαμαρτυρίας παραμ η ίδια και στις δύο περιπτώσεις, η μουσική φόρμα και το περιεχόμενο είναι υποχρεωμένα να υποστούν τις απαραίτητες προσαρμογές. ■

λαϊκή, κατ' ουσίαν, βάση του αγγλόφωνου ρο έχει εδώ άλλο όνομα και άλλους ήχους. Εύλε η **Καντάτα για τη Μακρόνησο του Θάνου Μικρούτσικου** απευθύνεται πιο άμεσα στο συλλογικό βίωμα από ό,τι ο Μπομπ Ντύλαν ό συμπάσχει με τον **Λη Όσγουαλντ** ή τον **Χόλλι Μπράουν**.

Δεν είναι τυχαίο επίσης που η ελληνική μουσική διαμαρτυρίας της δεκαετίας του '70 έχει πολύ λίγο ηλεκτρικό ήχο. Στην καλύτερη περίπτωση ξανακουρδίζει το ρεμπέτικο μπουζούκι, αυτό γνήσιο ελληνικό λαϊκό όργανο, που ήδη στη δεκαετία του '50 ο **Χατζιδάκις** το είχε χρησιμοποιήσει, προκλητικά για την εποχή, προκειμένου να μεταφέρει στα καθ' ημάς τον **Ματωμένο Γάμο του Λόρκα**. Στη μελοποίηση **Ήλιου του πρώτου του Ελύτη**, ενός σαφώς λιγότερο «λαϊκού» έργου, πιο έντεχνου, που ωστόσο εντάσσεται στην ίδια μουσική μυθολογία, ο **Μαρκόπουλος** χρησιμοποιεί σαντούρι, λύρα, νταούλι, λαούτο και μπαλαμ. Στα εφιαλτικά τοπία του Ντύλαν αντιπαρατίθεται ο μεσσιανικός λόγος της ελληνικής αριστερής διάνοησης «θά 'ρθει καιρός που θα φανούν οι κήρυκες κι όχι μονά».

της Ελένης Καραντζόλα

ρες και ρουφιάνοι» (**Μάνος Ελευθερίου**, πάγια για φονιάδες). Σε τελευταία ανάλυση, τον **Παύλο Σιδηρόπουλο** τον γνωρίσαμε από *Ηροπέδιο* του Μαρκόπουλου, τον καιρό που ελληνικό ροκ ήταν πολύ μακριά για τους ιούς, πολύ περιθωριακό· αργότερα στέθηκε στη δισκοθήκη μας το *Φλου*. Για, ωστόσο, στην αρχή, ότι αν η μισή μας διά βρισκόταν στην Ελλάδα που πληγώνει, η μισή βρισκόταν πέραν του Ατλαντικού. Χωρίς λόγο. Διότι στο ολιστικό όραμα της περάς στο οποίο μετείχαμε, απουσίαζαν, αμορφώνονταν, χάνονταν πολλά. Κάθε ριζική δοκιμασία ήταν μια παραπάνω ρυτίδα· με κάθε ρυτίδα, ο λόγος της πιο αροφανής και λιγότερο ανατρεπτικός. Μπορεί να μάθαμε στην Αριστερά να γουδάμε αγκαλιασμένοι· όπως ακριβώς στις ιτικές Πρωτομαγιές και στα φεστιβάλ σάμε τον μικροαστικό τρόμο απέναντι στην φή με τη ζέστα του ανθρώπινου σώματος ο σαβουάρ βιβρ στο σχολείο μαθαίναμε, ότι κυρία δεν κάθεται ποτέ σε πολυθρόνα που ν ζεσάνει τα οπίσθια αρσενικού!). Ίζοντας σπίτι μας, τραγουδούσαμε με τους ητλς «Όλοι οι μοναχικοί άνθρωποι, από πού ρχονται» («**Eleanor Rigby**»), αξενεμένοι που η μοναξιά καιροφυλακτεί αθένα από τα άτομα που συγκροτούν το ορούμενο από επαναστατικό ενθουσιασμό θος. Ο για το αγγλοαμερικανικό ροκ, ρενούσε άγνωστες για την ελληνική άδοση περιοχές. Έβγαζε κοροϊδευτικά τη σσα του σε κάθε είδους εξουσία, κάγχαζε, σαρκάζοταν. Ανανέωσε τη σχέση του ιατος με το μουσικό μέτρο και τη χροιά των άνων, το έμαθε να αντιδρά διαφορετικά στο σικό ερέθισμα – μπορούσες να χορέψεις σαν μιστρόβιλος με το «**Brown Sugar**» ή να ις τόξο με τις κιθαριές του **Κλάπτον**. Ξέστησε και πάλι τη φωνή όργανο, στις πιο ουζ (Τζόπλιν) ή, την επόμενη δεκαετία, στις χαρντ εκδοχές του (**Κουήν**). Ό, ωστόσο, που δίνει στο αγγλόφωνο ροκ την ντικατάστατη θέση του στα μεταπολιτευτικά να είναι, κατά τη γνώμη μου, ο τρόπος με ο οποίο μίλησε ανοιχτά για τις καταπιεσμένες θυμίες, για τις σεξουαλικές αναστολές και χές. Στην Ελλάδα είχαμε βέβαια από νωρίς ώρο της μουσικής του **Μάνου Χατζιδάκι**. ν ερωτισμό και την αισθαντικότητα που κάλυψε από την Σαπφώ μέχρι τις μπαλάντες οδού Αθηνάς. Αν το καλοσκεφτείς όμως αι διανοητικός και ψυχικός ο ερωτισμός του, σωματικός. Αντίθετα, στο απλούστερο

*Αν η μισή μας
καρδιά
βρισκόταν στην
Ελλάδα που
πληγώνει, η
άλλη μισή
βρισκόταν
πέραν του
Ατλαντικού.*

τραγούδι των Μπητλς, το «All you need is love» για παράδειγμα, το αίτημα είναι επίμονο και δυσυπόστατο. Για να μη μιλήσω για την αναιδή, επιθετική σεξουαλική μουσική των **Ρόλλινγκ Στύουνς**, την ορμή που συνόδευε το «Let's spend the night together» ή ακόμη και το «Heroes» του **Μπάουι**. Υπήρξαν μάλιστα τραγούδια, σαν το διχαλωτό «Satisfaction» ή το «L.A. Woman» των **Doors**, με τον γυναικείο ανθρωπομορφισμό της πόλης, που κατάφεραν να συγκεράσουν σοφά το ερωτικό και το πολιτικό. Στο τέλος της μεταπολίτευσης, αυτό το δίπολο – από το απέραντα μεγάλο στο απίθανα μικρό – αρχίζει να σπάει. Οι εφημεριδογράφοι κλαίνε για το χαμένο έντεχνο λαϊκό τραγούδι και αποσιωπούν όλη τη μουσική παραγωγή που είχε σαν πόλο το ροκ. Έμελλε οι **Τρύπες** πρώτες να τους ξεβολέψουν από την αναπαντική τους – πλάνη. Παράλληλα με την υποχώρηση της παραδεδομένης πολιτικής και την εμπέδωση αιτημάτων με περισσότερο προσωπικό χαρακτήρα, αρκετοί τραγουδοποιοί – ο **Ξυδάκης**, ο **Παπάζογλου**, οι **Φατμέ** – ανέδειξαν κι αυτοί με προσωπική και κοινωνική θεματολογία και συναντήθηκαν με το κοινό του ελληνικού ροκ, το οποίο είχε εν τω μεταξύ πληθύνει.

Μεταπολιτευτικά, τα τραγούδια της Αριστεράς προετοιμάζαν για τη νίκη, ενώ το ελληνικό ροκ (από την περιθωριακή του, τότε, θέση) κάγχαζε. Σήμερα, έχω την εντύπωση ότι τα τραγούδια της ελληνικής ροκ όχθης προετοιμάζουν για τον αγώνα.

ΡΟΚ ΣΤΙΧΟΙ

«ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΩΝΑΖΕΙΣ ΔΥΝΑΤΑ»

ΠΡΙΝ ΑΡΧΙΣΟΥΜΕ, να ξεκαθαρίσω ότι μιλώντας για ελληνικό «ροκ», εννοώ όχι μόνον τα τραγούδια που θα ήθελαν να ακούγονται ως γνήσιοι απόγονοι του αμερικανικού ροκ 'εν' ρολ, αλλά και κάθε είδος μουσικής που χρησιμοποιεί ξενόφερτα στοιχεία χωρίς να γίνεται (για να αποφύγουμε διεξοδικές και μακροσκελείς αναλύσεις) γλυκανάλατο ή χαζοχαρούμενο.

Και τώρα, διακινδυνεύοντας να φανώ προκλητικός, θα ήθελα να προτείνω το εξής: ότι το ροκ, παρ' όλο που εξαρτάται από τους στίχους του (ενώ δεν τους χρειάζεται, για παράδειγμα, αυτό που έχουμε μάθει να αποκαλούμε τελευταία αμιγώς «χορευτική μουσική»), είναι συγχρόνως το μουσικό είδος που λιγότερο στηρίζεται σε αυτούς – λιγότερο και από την «επάρατο», και μέχρι πρότινος καταφρονημένη, ποπ. Και αυτό, γιατί δεν χρησιμοποιεί ούτε στιχουργικούς κοινούς τόπους, όπως η σόουλ ή το «λαϊκό», ούτε βασίζεται στην ποιητική αυτενέργεια των στίχων του, όπως το «έντεχνο» ή το δημοτικό/φολκ. Συνεπώς, από τη μια δεν κινδυνεύει να πέσει σε κλισέ, αλλά από την άλλη

επαφίεται αποκλειστικά στην ποιητική έγ και ικανότητα των δημιουργών του, το αν έχει λόγια ικανά να συγκινήσουν απουσία μουσικής και της εκφοράς τους. Έχουμε έ ροκ τραγούδια που είναι σπουδαία χάρη ο τρόπο που αξιοποιούνται μουσικά και μεταφέρονται φωνητικά, φράσεις μάλλον ανάξιες ανάγνωσης. (Ακόμα και σκόρπια λέξεις γίνονται, στο στόμα της **Ντιαμάντα Γκαλός** για παράδειγμα, «δυνατό» ροκ). Υπάρχει, για να το πούμε αλλιώς, μια μονοθεατρικότητα στο σύγχρονο ροκ που αναδεικνύει και προσδίδει ένταση στους στίχους, ακόμα και όταν αυτοί είναι –όπως συχνά– απλά συνθήματα.

Βέβαια, στη σημερινή ελληνική πραγματικότητα, το ροκ έχει να αντιμετωπίσει στιχουργικά επιφανείς, και πάντα εν ενεργεία προγόνους (δειγματοληπτικά: τους ακομπλεξάριστα ιθαγενείς και ντόμπρους **Φατμέ**, την τρέλα των **Τερμιτών**, τον ποιητή **Σαββόπουλο** και τη ροκ περίοδο ή διάθεση **Νίκου Παπάζογλου**). Ακόμα... «χειρότερο έχει γύρω του σπουδαίους στιχουργούς και ποιητές που είτε ακούγονται ακόμη (π.χ. ο **Γκάτσος**) είτε, πολύ περισσότερο, γράφουν ακόμη, υπηρετώντας όμως διαφορετικά, α τουλάχιστον εξίσου ευρείας απήχησης, είδ μουσικής (όπως ο **Μιχάλης Γκανάς** – αν κ είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον, πιστεύω, ότι ένας ιδιόμορφος «ροκάς», σαν τον **Μαχαι** έχει μελοποιήσει στίχους του, ο **Θοδωρής Γκόνης**, ο **Μάνος Ελευθερίου** και η **Λίνα Νικολακοπούλου**). Μου φαίνεται πως αυτή η πρόκληση δεν την έχουν αντιμετωπίσει ποσοβαρά οι περισσότεροι εκπρόσωποι του «σύγχρονου ελληνικού ροκ». Ίσως ακριβώς γιατί ξέρουν και νιώθουν πως η δύναμη των τραγουδιών τους βρίσκεται (και) αλλού. Ωστόσο, όταν η μουσική έχει τελειώσει και καθώς έχει περάσει ο καιρός, είναι πια δύσκολο να ανακληθεί, τι άλλο θα μας φέρει πίσω σε αυτά τα τραγούδια, αν όχι τα λόγια τους; Τι άλλο πέρα από ένα «αγαπημένο τραγούδι», παρά λόγια που εκφράζουν και γι' αυτό τα θυμόμαστε ακόμη. Αυτή η «γροθιά στο στομάχι» του πρώτου ακούσματος είναι λοιπόν το στιχουργικό ζητούμενο. Και βέβαια η ποίηση («η γροθιά στο στομάχι») των στίχων του ροκ δεν μπορεί να εξαντλείται στην όποια σκιά ρίχνουν οι ποίητες ο **Γκάτσος** -αναπόφευκτα- και όχι μόνον σε μια προφανή Περιμπανού της «Πτήσης» των **Ποδηλατών**, αλλά και, αφομοιωμένος, στα «Αφού σου το 'πα» των **Ξύλινων Σπαθιών**, «Λύσε λοιπόν τα μάγια, μάζεψε τα σκοινιά». Μεσ στην αρένα δεσ πώς φέγγουνε τα φύτα

του Παναγιώτη Ιωαννίδη

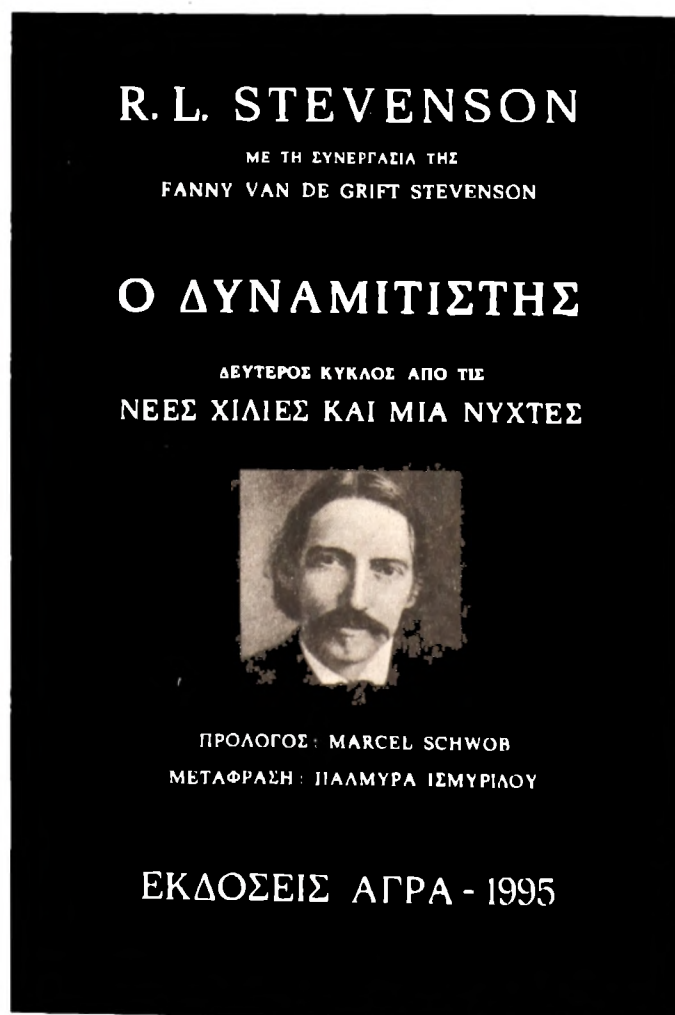
θα χάσει κάποιος, πάλι κάποιος νικά. / Πες
 θες, μόνο μην πεις πως δεν σου το 'πα»· ο
 υατακισμός στο «Χορό των Δειλών» των
 πών: «Υποκλιθείτε στη Μητέρα Σιωπή /
 ν σας τρομάζει η καινούργια της ύψη / Θα
 δεχτεί, δεν θα σας διώξει / Αν κρατηθείτε,
 ς πρέπει, ΒΟΥΒΟΙ», αλλά ο Καρυωτάκης
 ς Στέρεο Νόβα: «η αγάπη πέφτει σαν χιόνι»
 οάστια), «μια καινούργια αγάπη θα χύνεται
 μέλι» (Ένα κλεμμένο ποδήλατο), «το
 γάρι κρεμόταν στα σύρματα» (Ένας μεγάλος
 μος), «πέφτει το βράδυ σαν ανθρώπινο
 » (Μοτοκούζι)· και ο Σαχτούρης: «Ο
 χαρίας θυμάται / Ποτέ δεν κοιμάται» (Το
 που κυλάει - Τα Ξύλινα Σπαθιά), «Πιάσε
 ίδι απ' τα πόδια / Στο στόμα φίλησέ το /
 τ' το στα δυο, κάν' το κορδόνια / Στις μπότες
 σέ το» (Ποιητής - Αέρα Πατέρα).
 ρχουν ευτυχώς και δείγματα πραγματικά
 λογου λυρισμού (Αδρεναλίνη και Σιωπή των
 νων Σπαθιών), προσωπικής φωνής (Χάνω
 ξίδι και Στην άκρη του δρόμου των
 ηλατών), και σπουδαίου, διαβρωτικού
 μορ (Γέρασα των Αέρα Πατέρα). Υπάρχει
 α και η εντελώς ιδιαίτερη περίπτωση του
 σταντίνου Β. των Στέρεο Νόβα που,

Αλήθεια, τι απέγινε το ροκ της «αμφισβήτησης», της διαμαρτυρίας και της κοινωνικής κριτικής;

κυριολεκτικώς, δεν φοβάται τα λόγια. Όταν
 μιλάει για την αγάπη –και όχι μόνον– δεν
 νοιάζεται μην πέσει στο μελό – και γι' αυτό
 ακριβώς καταφέρνει να μην πέσει. Και κάνει
 πάντα, με ευθύβολο και απροσχημάτιστο πάθος,
 ένα αριστοτεχνικό μοντάζ κινηματογράφου της
 πόλης και κινηματογράφου της ψυχής. (Να
 σημειώσουμε, με την ευκαιρία, πως ο Κ. Β.
 μοιάζει να έχει μείνει σχεδόν μόνος του όταν
 πραγματεύεται, χωρίς περιστροφές και
 αφαιρέσεις, θέματα κοινωνικά, με διάθεση
 θετικότερη του –κουραστικού πια και βλαβερού
 στη στειρότητά του– συνδρόμου «κλείνομαι-
 στον-εαυτό-μου-και-δεν-θέλω-πάρε-δώσε-με-
 την-κοινωνία-σας». Αλήθεια, τι απέγινε το ροκ
 της «αμφισβήτησης», της διαμαρτυρίας και της
 κοινωνικής κριτικής; Φαίνεται πως αυτή τη
 σκυτάλη την έχουν πάρει άλλα χέρια, πιο
 «έντεχνο» ή μεικτού προσανατολισμού – βλ.
 για παράδειγμα τον Περίδη, τον Νικολαΐδη, τη
 Μάνου. Και μάλλον δεν είναι τυχαίο πως ούτε οι
 Στέρεο Νόβα μπορούν, μουσικολογικά, να
 θεωρηθούν «ροκ».)
 Αλλά ίσως ζητάμε πολλά· εξάλλου, μήπως και
 στο αγγλόφωνο ροκ γεννιούνται κάθε μέρα
 Μπομπ Ντύλαν και Τζιμ Μόρρισον;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

ΣΚΥΛΑΔΙΚΟ

DOG ROCK

Νίκο, σκυλάδικο Σαββάτο,
Νίκο, σπασίματα γεμάτο.
ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, με τις συναυλίες στα στάδια, την κομματική γραμμή να δεσπόζει και το έντεχνο τραγούδι σε μεγάλο βαθμό συναρτημένο με τις επιλογές της πολιτικής αντιπολίτευσης, ο κύριος όγκος της τότε νεολαίας απείχε από τη ροκ κουλτούρα και τις παραφυάδες της, σχεδόν αυτόβουλα. Ακόμα κι αν δεν ήταν η κομματική (ή η πολιτική) γραμμή που το επέτασσε, δέσποζε τους καιρούς εκείνους ένα μοντέλο διασκέδασης που για όσους βρίσκονταν στην από δω μεριά είχε ελληνοκεντρικό χαρακτήρα, «υγιές» στρατευμένο ύφος και, εφόσον μιλάμε για μουσική, το υπηρετούσαν τα λαϊκά μοτίβα που, περιφρονημένα και παράνομα ως τα πρώιμα χρόνια του '60, επανανακαλύφθηκαν και αποκαταστάθηκαν ύστερα από τη χρήση τους στη μουσική κυρίως του Χατζιδάκι και του Θεοδωράκη.

Ήταν η εποχή που γέμιζαν τα στάδια κι όπου το κρυφό νόημα συνέκλινε, συνήθως, στο τραγούδι-σύνθημα, μέσα από το οποίο ξέδινε το κοινό με τα συλλογικά αποθνημένα του. Κάτι έλειπε, όμως. Κι η έλλειψή του γινόταν ακόμη πιο έντονη όσο κυλούσε ο χρόνος και ξεθώριαζαν η αριστεροσύνη κι η επαναστατικότητα για την επαναστατικότητα. Έλειπε το ξόδεμα, η χαρά που νιώθει κανείς σαν διασκορπίζεται γλεντώντας, σαν αφήνει το σώμα του στη δίνη ενός μουσικού μοτίβου, στον κύκλο μιας παρέας, σαν αφήνει το χρέος-προς-την-κοινωνία παραδίπλα και ασχολείται, χωρίς να το καλοσκεφτεί, με το χρέος προς τον παραμελημένο εαυτό του. Σ' αυτή τη συγκυρία ανασύρθηκαν από την παρανομία τα ρεμπέτικα. Τραγούδια βυθισμένα

μέσα στην ενοχή της πολιτικής ορθότητας, ξαν στην επικαιρότητα δόθηκαν για μουσικολογικούς κοινωνιολογικούς λόγους αλλά, επειδή κυρίως τραγούδησαν νέα παιδιά με τις κομπανίες του φτηνά μαγαζιά, άνοιξαν το δρόμο σε όσους δε μπορούσαν να διανοηθούν τον εαυτό τους εκμαζικής διασκέδασης των συναυλιών στα γήπε. Και ω χαρές, ω πανηγύρια! Πολύ γρήγορα οι μουσικολόγοι μπήκαν στα πανεπιστήμια και τα ρεμπέτικο στην πραγματικότητα των εθισμένων ελληνοκεντρική μουσική και την κουλτούρα τη. Από κει κι ύστερα, η κατηφόρα είναι εύκολη. Η διαδρομή από το ρεμπετάδικό στο σκυλάδικο σχεδόν νομοτέλεια. Εκτός κι αν έχεις προλάβει μεταξύ και πλαδαρέψεις, αν έχεις γίνει δημόσι πρόσωπο της Αριστεράς που φωτογραφίζεται ιλουστρασιόν πάντα μπροστά σε τζάκι (οπότε πηγαίνεις κατευθείαν στα σοφτ πολυσυλλεκτικά μαγαζιά της παραλίας) ή αν γουστάρεις κοινωνική επίδειξη στις φιέστες του Μεγάρου.

ΑΝ ΥΠΗΡΞΕΣ ΕΛΛΗΝΟΤΡΑΦΗΣ νεολαίος της μεταπολίτευσης, αν κράτησες ταγάρι, φόρεσες ινδική φούστα και γέμισαν τα πνευμόνια σου επαναστατική περηφάνια στου Καραϊσκάκη ή γήπεδο του Απόλλωνα, αν η νεανική σου περίεργη παρεξέκλινε το πολύ μέχρι Σαββόπουλο, αν μάλιστα αγγλικά και μόνο για να συνεννοείσαι συνέδρια, στα ταξίδια και στα καμάκια, αν δηλαδή δεν συγκινήθηκες με τα παλιά καλά ροκ μοτίβα τις ισχυρές μυθολογίες της ροκ κουλτούρας, κι τέλος η ζωή δεν τα 'φερε να κάνεις μόνο καλές συναναστροφές, τότε σίγουρα θα 'χεις περάσει τις μυλόπετρες του κέντρου Καρουσάκης στις Τζιτζιφιές (εκεί που έκανε τα φονικά ο Κωεμπί απ' την Ανατολή και το Παγκόσμιο, απ' τα υπερσυμφωνικά σκυλάδικα της επαρχίας*, από την Καλαμάτα μέχρι τη Δράμα κι απ' τη Σητεία μέχρι Κομοτηνή, αλλά ακόμη και στο Παρίσι, στη Γερμανία, στην Αυστραλία και φυσικά απ' τα κατάλληλα διαμορφωμένα υπόγεια των ξενοδοχείων των βαλκανικών χωρών.

Αυτά τα πράγματα τ' ανακαλύπτεις υπογείως. Κάποιο πρωί, ξυπνάς πονοκεφαλισμένος από υπερβολική δόση μπόμπας και δεν ξέρεις πώς καλά να προφέρεις τον διεθνή όρο «hung over» μπορεί και να σου φλασάρει στο κεφάλι η έμπειρη «Βρε μπας κι είμαι ροκ; Μπας και δεν είμαι αποκλεισμένος επειδή άλλα στη νεότητα επρέξε και άλλα η ζωή μου έταξε;» Κι όταν ηρεμείς, κερδίζεις το υπόλοιπο του ύπνου που σου αντιστοιχεί (σε βάρος της παραγωγικότητας), τότε καταλαβαίνεις καλύτερα τι συμβαίνει. Και τι να σου συμβαίνει άλλωστε; Λιγάκι πιο βρε από τα χρόνια, πιο δύσθυμος και πιο υποψιασμένος, πιο κυνικός παρά ποτέ, δεν βρίσκεις ουσία στις προκάτ αναλύσεις, στη σωτηριολογία των

του Ηλία Κανέλλη *

ταγγελατιών της πολιτικής και στις καθημερινές
ζυλόν συναναστροφές. Δεν χαλβαδιάζεις
νενόχλητα τον Χατζηνικολάου, τον
αναγιωτόπουλο και τους άλλους αστέρες που
ροσπαθούν να τους μοιάσουν. Σου τη δίνουν η
πλάση κι η Αλεξίου, σ' τη σπάει η αισθητική
τιπήδευση του Θόδωρου Αγγελόπουλου κι ο
ανταξής είναι αφόρητη πλήξη. Ό,τι είναι του
νιμού σε απωθεί κι ό,τι θα ήταν δυνατό να σε
κίσει δεν καταφέρνεις να το καταλάβεις.
ναδιπλώνεσαι μετά ή δεν αναδιπλώνεσαι;
ποι προκύπτει η κραιπάλη. Σαν διάλειμμα,
κρένθεση, σαν δρόμος διαφυγής... Το μη χείρον.
έρνεις τα βήματα στα καταγώγια σχεδόν σαν να
ην ξέρεις το γιατί. Καις άσκοπα τις τελευταίες
μάδες ενέργειας που σου απέμειναν αλλά και δεν
ενοχωριέσαι για το ξόδεμα. Είσαι καλά.
ες στην υπόγα είσαι καλά. Καπνοί να σε ζώνουν,
ντεσιμπέλ να καταστρέφουν την όποια
ιθαρότητα μπορεί να έχει ο ήχος που εκπέμπεται,
μπόμπες να σου γανώνουν σαν βραδύκανυστο οξύ
τοιχώματα του στομαχιού και να σου γαλβανίζουν
κεφάλι, η αισθητική του χώρου να μην συνάδει με
νένα εγκεκριμένο πρότυπο... Ξέρεις ότι η
αγουδίστρια είναι παράφωνη αλλά η φωνή της
ύλλεται παράξενα καθώς ο ήχος της τυλίγεται γύρω
τό το ζαλισμένο σου κεφάλι. Ξέρεις ότι μπορεί και
χρειαστεί να παίξεις ξύλο αλλά, στο κάτω κάτω,
γάλο παιδί πια, μπορείς να αποφασίζεις μόνος
υ τον τρόπο που θα τσουρουφλιστείς ή θα καείς.
έπειτα, ποτέ κανένα υπουργείο και κανέναν
όνσορα δεν θα επιδοτήσει τούτο τον πολιτισμό.
κι μένεις με τον παίδαρο – άμα σου κάτσει.

ΠΙΣΤΑ ΕΙΝΑΙ ένα από τα πράγματα που αξίζει να
ουδάσει κανείς. Πώς βγαίνει ο τραγουδιστής, πώς
μακάνει τα τραγούδια, πώς φέρνει την πελατεία

Στις μυλόπετρες του κέντρου Καρουσάκης στις Τζιτζιφιές, στην Ανατολή και στο Παγκόσμιο, στα υπέραχα συμφωνικά σκυλάδικα της επαρχίας: από το Βέτο της Καλαμάτας στην Τρίτη Λύση της Καβάλας...

Ο Zorba the Greek
και ο Ζαρμπέτας εξ Αιγάλεω σίτυ,
οι πρόδρομοι, τα σπάνε στο
κέντρο Μπελ Νουί.
Ιστορική φωτογραφία.

στο κέφι, ποια άσματα ακούγονται τις μεγάλες και
τις μικρές ώρες. Επίσης, πώς σηκώνεται ο θαμώνας
να χορέψει, πώς κατασκοπεύει τον διπλανό με την
άκρη του ματιού, πώς θυμώνει, πώς επιτίθεται. Ήταν
κάτι χειμώνες και κάτι καλοκαίρια που είχαμε βρει
στην υπόγα την καλή μας τύχη. Εκεί χαρήκαμε πολύ
αλλά μεθύσαμε και πολύ (...) Το καταστάλαγμα όλων
αυτών των χρόνων είναι ότι στα σκυλάδικα υπάρχει
πραγματική ζωή, φουλ διασκέδαση, και δεν έχει να
κάνει ούτε με σπατάλες ούτε με καρχαρίες της νύχτας
ούτε με εγκλήματα. Απλώς, όπου κόβουν ξύλα
πέφτουν και πελεκούδια»

Ο Κωστής Παπαγιώργης περιέγραψε με τον πιο
εντελή τρόπο την τελετή της νύχτας στα
σκυλοκαταγώγια (Αντί, τχ. 548, 1.4.94). Οι αναλογίες
με τη ροκ κουλτούρα, τουλάχιστον όταν τα πράγματα
δεν ήταν τόσο υπό τον ασφυκτικό έλεγχο του σταρ
σύστημ, των μάνατζερ και της αγοράς, είναι
πασιφανείς. Σωματικό ξόδεμα χωρίς την προσμονή
της ανταπόδοσης, ήχοι που ακούγονται σχεδόν
ευχάριστα παρά την παραμόρφωση και την
καταστρατήγηση, συνήθως, των κανόνων της
αρμονίας, παρέες κολλητών που τη βρίσκουν επειδή
είναι μαζί εδώ και τώρα και όχι επειδή προσδοκούν
τον συλλογικό παράδεισο στο απώτερο μέλλον,
γλυκιά ζάλη που φθείρει μακροπρόθεσμα αλλά
εξυψώνει τώρα που κυλάει.

Dog rock. Μόνο για Έλληνες – χωρίς εθνική
υπερηφάνεια. Για Έλληνες που δεν έγιναν διεθνείς,
για Έλληνες προσκολλημένους στη γηγενή
πραγματικότητα. Για Έλληνες που αγαπούν
αδιαμεσολάβητα. Που μπορούν και να μισήσουν.
Που δεν νιώθουν άνετα στα κοσμικά και δεν
καταλαβαίνουν κατά βάθος τίποτα άμα βρεθούν στο
Ρόδον. Που ανακάλυψαν από μόνοι τους την ποίηση
στις πιό τραχιές γωνιές της πραγματικότητας. Και
που μπορεί να την ξαναανακαλύψουν και σε στίχους
τραγουδιών όπως οι παρακάτω:

«Δεν κοιμάμαι τώρα πια τα βράδια / σβήνω στο
ουίσκυ τα δικά σου τα σημάδια. / Γέμισε η ζωή μου με
καημούς και με σκοτάδια / και σωρούς από πακέτα
άδεια». Ή: «Βγες απ' το μυαλό μου βγες, / δεν μου
φτάνουν οι πληγές / που αγγίζω και πονάω, / βγες απ'
το μυαλό μου βγες, / δεν μου φτάνουν οι πληγές / που
για χάρη σου μετράω». Ή: «Ήσουν για μένα κάποτε /
τσιγάρο αναμμένο / κι αφού μου πήρες τη φωτιά / μια
τελευταία ρουφηξιά / και με πετάς σβησμένο». Ή,
τέλος, στο φεμινιστικά ορθό (που δεν θα το
απέρριπταν και όσες δεν καλύπτονται απ' τον όρο),
που πριν από λίγα χρόνια ήταν το μεγάλο σουξέ της
Πελοποννήσου: «Θα κάνω ό,τι ζητήσεις (δεις) / θέλω
να φχαριστηθείς / και να με φχαριστήσεις / καρδιά
μου».

— Με τις υγείες μας!

*Βλ. και δήλωση Αγγελόπουλου
του Μανώλη— ότι του αρέσει η «συβαρή αραβική μουσική».

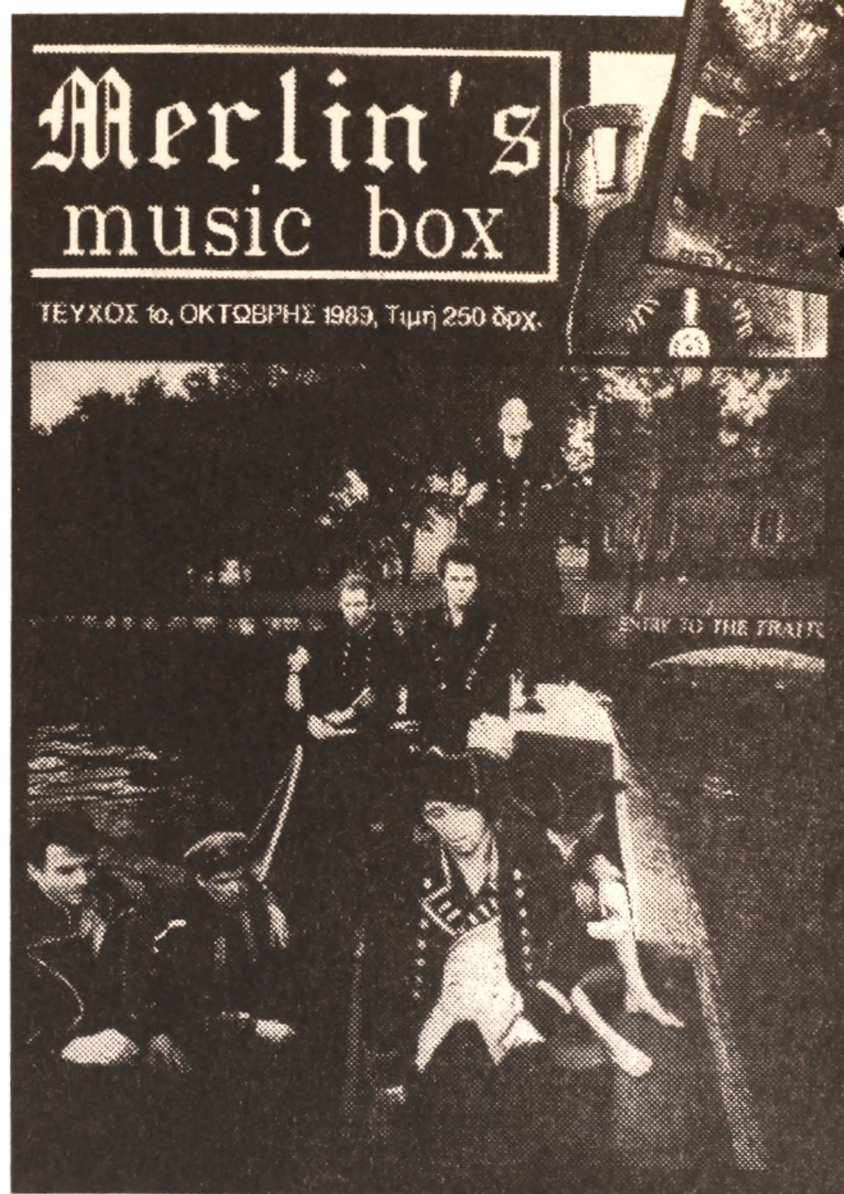
Η πραγματική νέα δημοσιογραφία

του Λεωνίδα Βαλασόπουλου

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΟΚ ΣΚΗΝΗ, όπως και οι περισσότερες του κόσμου, ελάχιστες φορές απασχόλησε τον «επίσημο» Τύπο· και όσες φορές συνέβη κάτι τέτοιο, έγινε με τρόπο αποσπασματικό αφήνοντας να εννοηθεί ότι πρόκειται για μια ακόμη «νεολαιίστικη εμμονή». Όσο για τα «κατεστημένα» ροκ έντυπα, από τους *Μοντέρνους Καιρούς* του **Μαστοράκη** στη δεκαετία του '60 έως τα σημερινά *Ποπ και Ροκ* και *Νοκ*, παραμένουν στην επιφάνεια της συγκεκριμένης κατάστασης πραγμάτων (αποκλειστικές συνεντεύξεις, βαθμολόγηση νέων κυκλοφοριών κ.ά.) χωρίς να εμβαθύνουν στην κουλτούρα και τον τρόπο σκέψης της ροκ κοινότητας, τα οποία είναι τα στοιχεία εκείνα που τη διαφοροποιούν από κάθε άλλο μουσικό ιδίωμα.

Ο «υπόγειος» Τύπος, μέσω των αμέτρητων εντύπων του είδους, πρωτοεμφανίστηκε στην Αμερική στη δεκαετία του '60. Στην Ελλάδα έφτασε περίπου είκοσι χρόνια αργότερα, αφού χρειάστηκε να γίνει πρώτα η έκρηξη του πανκ και, στη συνέχεια, του χαρντ κορ και του νιου γουέιβ, για να αποκτήσει και ο εγχώριος «εναλλακτικός» Τύπος μεγάλο αριθμό φανζίν, φτιαγμένα τα περισσότερα απ' αυτά σε χειρόγραφη μορφή και με τη μέθοδο της φωτοτυπίας.

Μέσα από τα φανζίν, πολλοί ήταν εκείνοι που βρήκαν τον τρόπο να εκφράσουν, με πενιχρά μέσα, τη δημιουργικότητά τους και την

Το *The Thing* (2ο τεύχος) και το *Merlin's Music Box* (1ο τεύχος) εξελίχθηκαν σε περιοδικά ευρύτερης κυκλοφορίας.

ανάγκη για επαφή και επικοινωνία. Σκοπός όσων δουλεύουν για την έκδοση φανζίν –οι οποίοι πολύ συχνά αναλαμβάνουν συγχρόνως ρόλο εκδότη-αρθρογράφου-γραφίστα και ό,τι άλλο χρειαστεί– δεν είναι οι «τρελές» πωλήσεις αλλά η έκφραση ιδεών, σκέψεων και προβληματισμών. Όσο για τα ντόπια ροκ (και άλλα) συγκροτήματα βρήκαν, κυρίως από το '84 και μετά, τον δικό τους χώρο να παρουσιάσουν τις κυκλοφορίες τους, να δώσουν συνεντεύξεις και να δεχτούν καλοπροαίρετες

κριτικές.

Οι πρώτες μεμονωμένες εκδοτικές απόπειρες (*Panderna* και *Ιδεοδρόμιο* από το Λεωνίδα Χρηστάκη, *Αυγό* από τον Μανώλ Ρασούλη, κ.ά.) χρονολογούνται στα μέσα της δεκαετίας του '70. Στις αρχές του '80 αμέτρητα «ερασιτεχνικά» έντυπα κάνουν εμφάνισή τους και διαμορφώνουν μια πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα κατάσταση. Πέρα από αστικά κέντρα της Αθήνας και τη Θεσσαλονίκη, όπου ήταν φυσικ να βρει πρόσφορο έδαφος αυτός καινούργιος τρόπος έκφρασης, αρκετοί νέοι της επαρχίας βρίσκουν, με τη δημιουργία των δικών τους περιοδικών, διέξοδο στην ανία και την πλήξη. Αξίζει σημειωθεί ότι ήδη το 1984 στην ακριτική Αλεξανδρούπολη κυκλοφορούν πολλά έντυπα του είδους (*Εντόσθια Έξω*, *Αποτοξίνωση*, *Οφθαλμόν αντί Οφθαλμού*, *Garrage* και αρκετά άλλα), ενώ ένα από τα μακροβιότερα φανζίν, η *Βρωμιά*, προήλθε από την «υποβαθμισμένη» Πτολεμαίδα.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, στην πρώιμη δηλαδή περίοδο του ελληνικού υπουργείου Τύπου, τα

ρισσότερα φανζίν φιλοξενούσαν
 ρίως θέματα πολιτικού
 ριεχομένου, γραμμένα με
 απρεπτική διάθεση, αφήνοντας
 δεύτερη μοίρα τη μουσική και τις
 λες μορφές τέχνης. Πρωτοπόρο
 τυπο της εποχής εκείνης
 ορείται, όχι άδικα, η *Ανοιχτή*
 λη, το μοναδικό ελληνικό φανζίν
 ως της Παγκόσμιας Κοινότητας
 Υπόγειου Τύπου. Το φανζίν
 ο δημιουργήθηκε από μια
 ρέα νέων, η οποία μετά το κύμα
 καταλήψεων του 1979-80
 ησε μέσα από ένα έντυπο να
 ράσει τις ιδέες της, σε μια
 ρίοδο όπου τα πολιτικά δρώμενα
 ασχολούσαν και προβλημάτιζαν
 νεολαία.

κρηξη του πανκ και του νιου
 ειβ στην ελληνική μουσική
 ηγή έστρεψαν το ενδιαφέρον των
 ρισσότερων φανζίν στη μουσική,
 ιδιαίτερη έμφαση στα ντόπια
 κροτήματα. Από το 1984 και
 εια, μόνο τ' αναρχοαυτόνομα
 ριοδικά -τα περισσότερα από τα
 οία είχαν τη μορφή φανζίν-
 κολουθούν να εστιάζουν την
 ρσοχή τους σε κοινωνικοπολιτικά
 ήματα (*Απόπειρα*, *Άνθη του*
κού, *Αναρχική Παρέμβαση κ.ά.*).
 ο και πιο πολλά φανζίν μουσικού
 ριεχομένου κάνουν την εμφάνισή
 ρς: η εμφάνισή τους βέβαια
 ραμένει χαμηλή, η φωτοτυπία
 κολουθεί να είναι ο βασικός
 ήπος έκδοσης αλλά το δίκτυο
 ιφών και επικοινωνίας γίνεται με
 τέραςμα του χρόνου όλο και πιο
 ρύ ενισχύοντας το αίσθημα
 ηλεγγής και συμπαράστασης
 ίμεσα στα υπόγεια έντυπα όλης
 επικράτειας. Μερικά φανζίν,
 τόσο, «αποτολμούν» να
 ελθουν στα τυπογραφεία
 ρκτώντας μια πιο επιτυχημένη,
 ιθητικά, εικόνα.

Μπάμπης Αργυρίου, δημιουργός
 ρς από τα ιστορικότερα και
 έον αξιόλογα ελληνικά
 νζίν, του θεσσαλονικιώτικου
Rollin Under, θυμάται:

ο πρώτο τεύχος κυκλοφόρησε το
 κέμβριο του '85 σε 300 αντίτυπα
 ο συνόδευε την κασετοσυλλογή

Give bees a change, η οποία
 σκόπευε να γνωρίσει μερικά
 συγκροτήματα της
 Θεσσαλονίκης σε όλη την
 Ελλάδα. Τα κείμενα
 γράφτηκαν από τρία-
 τέσσερα άτομα, ενώ όλη η
 βρώμικη δουλειά
 (χρηματοδότηση,
 δακτυλογράφηση,
 φωτοτύπηση, δέσιμο, διανομή)
 έγινε από μένα.

Κυκλοφόρησαν άλλα δύο τεύχη
 και στη συνέχεια ο **Γιάννης**
Πλόχωρας ανέλαβε το ρόλο του
 συνεκδότη. Μέχρι το τέλος
 μερικά πράγματα άλλαξαν,
 μερικά όχι. Η διανομή σε όλα
 τα τεύχη γίνονταν από εμάς με
 μικρή βοήθεια από φίλους σε
 επαρχιακές πόλεις. Σε δύο
 τεύχη υπήρχαν σιγκλάκια, ένα
 από τους **Ώρα Μηδέν** και ένα
 από τους **ΥΟ**. Η θεματολογία ήταν,
 κατά κύριο λόγο, μουσική. Ελπίζω
 πως ο κόσμος θα θυμάται το
Rollin Under για το παρανοϊκό
 χιούμορ του και την ευθύτητά
 του».

Στα τέλη της δεκαετίας του '80 και

Τρία αντιπροσωπευτικά
 περιορισμένης
 κυκλοφορίας φανζίν:
The World of Suzie
Wong, *Hip Hop Κίνημα*
 και το *Θερμοκήπιο*.
 Κυκλοφορούν
 φωτοτυπημένα.

στις αρχές της δεκαετίας που τώρα
 διανύουμε, ενώ στην παγκόσμια
 ροκ και ποπ πραγματικότητα έχουν
 αρχίσει να κυριαρχούν από τη μια ο
 σκληρός αμερικανικός γκραντζ
 ήχος και από την άλλη η
 ανεξάρτητη σκηνή του

Μάντσεστερ, με χορευτικότερη
 διάθεση, ξεπετάγονται αρκετά
 «εξειδικευμένα» μουσικά φανζίν.

Ο σκληρός αμερικανικός ήχος
 και οι έλληνες εκπρόσωποί του
 απασχολούν την πλειοψηφία του
 υπόγειου Τύπου και πολλά
 έντυπα του είδους θα εξελιχθούν
 σε περιοδικά σχετικά ευρείας
 κυκλοφορίας με ηλεκτρονική
 σελιδοποίηση και ευρύτερη
 διαφημιστική βάση (*Merlin's*
Music Box, *The Thing*, *Fractal*
Press). Σε ερασιτεχνικότερη
 μορφή και με σαφώς μικρότερο
 τираζ κυκλοφορούν τα

φωτοτυπημένα ποπ φανζίν, τα
 περισσότερα από τα οποία δεν
 μπόρεσαν να ξεπεράσουν τα τρία
 χρόνια παρουσίας (*In those days*,
Little Charmer, *The World of Suziee*
Wong). Τα τελευταία χρόνια
 κυκλοφόρησε επίσης το *Shake*, που
 ασχολείται αποκλειστικά με τη
 γκαράζ μουσική και το *Hip Hop*
Κίνημα, του οποίου ο τίτλος
 υποδηλώνει και τις μουσικές
 προτιμήσεις του. Παράλληλα,
 εξακολουθούν να κυκλοφορούν
 εναλλακτικά έντυπα που
 συνδυάζουν τη μουσική με
 κοινωνικοπολιτικά θέματα:
 κλασικό παράδειγμα, οι *Σκιές του*
B23 αλλά και το φωτοτυπημένο
Happy Harry. Αξίζει να σημειωθεί
 ότι το 1992 αποτολμά την εμφάνισή
 του και ένα φανζίν αλλιώτικο από
 τα άλλα, το *Splater Zine*, που
 αφιερώνει εξολοκλήρου την ύλη
 του στην «τέχνη του τρόμου» σε
 όλες τις μορφές της.

Αν κάποιος εξακολουθεί να
 πιστεύει ότι εκπρόσωποι της νέας
 δημοσιογραφίας είναι ο
Κωστόπουλος και ο **Θεοφύλακτος**,
 ας μπει στον κόπο να διαβάσει τα
 εντιτόριαλ του **Παναγιώτη Μπάρλα**
 στο *Fractal Press* για να αντιληφθεί
 την πραγματικά σύγχρονη γραφή...

ΑΝ ΤΟ ΡΟΚ ΗΤΑΝ ΜΟΝΟ ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΑ ΗΤΑΝ ΣΚΑΤΑ. FRANK ZAPPA

ΤΡΥΠΕΣ

Ο Λεωνίδας γνώρισε την πρώτη περιόδο τους από τις “όπως πάντα υπερβολικές διηγήσεις του Κουτσούμπα: στο Αν 800 άτομα, να στάζει ο ιδρώτας απ’ το ταβάνι...”.

Ο Τζίμης λέει: “Είναι μια μπάντα ορόσημο για το νέο ροκ. Γιατί μιλάει και λέει πράγματα: Για την πατρίδα κι όλους αυτούς / Για γυναίκες, παιδιά, μουγγούς και τυφλούς / που κατάματα στο δρόμο σε κοιτούν και σε φτύνουν”.

Ο Λεωνίδας: “Στα θρανία, δίπλα στους Doors και Cobain βρίσκεις τώρα πια και τον Αγγελάκα. Μπήκαν ωστόσο στο θαυμαστό κόσμο της δημοσιότητας από την πίσω πόρτα”.

Ο Τζίμης: “Τι σημαίνει από την πίσω πόρτα; Απ’ την πίσω πόρτα μπήκε ο Πανούσης. Και καλά έκανε. Οι Τρύπες, αντίθετα, δεν προωθήθηκαν από τα media”.

Η Μαρία: “Δεν με πείθουν. Από την αρχή. Επρεπε δηλαδή να υπάρξει κι εδώ ένα συγκρότημα dark και ζόρικο και βγήκαν αυτοί. Καλά έκαναν, μαγκιά τους. Εγώ τους βρίσκω ντεμέκ”.

Τζίμης: “Εγώ πάντως τους προτιμώ από το συγκρότημα του Λαμπράκη. Εξάλλου εκείνοι παίζουν κλασικά”.

••• Το New Wave την ψόφησε μέσα σε σιχαμερούς λόφους από σκουπίδια.

Δεν πρέπει να φοβόμαστε να στυλιτεύσουμε ό,τι αγαπήσαμε επειδή έμεινε απελπιστικά πίσω. Με κάθε έννοια.

Τώρα βλέπουμε αλλιώς. Από άλλη οπτική γωνία. Ό,τι διατηρείται σαν ανάμνηση μένει ζωντανό. Οι τολμηροί όμως σκαλίζουνε τούνελ να βγούνε στο φως. Από αλλού. Σε άλλο σημείο. Με ή χωρίς.

Δεν πίνουν οβομαλτίνη αυτοί, δεν καταπίνουν σίδηρα. Τολμηροί είναι, νέοι.

«Α τα παλιά!» λέν’ οι παλιοί. «Συμπεριλαμβάνονται πλέον στις εμπειρίες μας».

Μην μεμφιμοιρείτε ότι ζήσατε την ηρωικότερη νιότη. Το Τώρα είναι πάντα το καλύτερο. Το Τώρα είναι το επικίνδυνα συναρπαστικό.

Η απάντηση στο ερώτημα «τι γνωρίζετε να κάνετε»; είναι: «Όσα μας επιτρέπει ο χρόνος –ο παράφρων αυτός γιατρός που χειρουργεί κατά βούληση τη γραμμική μας σχέση με το παρελθόν– να κάνουμε. Δηλαδή καφτές, πικρές κι ατέλειωτες –σαν πισινός μπανάνας– μετακομίσεις».

ΝΤΕΟ

••• Διασχίζοντας με το μηχανάκι την Κηφισιάς, το μάτι μου έπεσε πάνω σε μια αφίσα από την πρόσφατη συναυλία του Πανούση στο Λυκαβηττό. Μόνο τη γνώριμη σιλουέττα του Τζιμάκου πρόλαβα να συγκρατήσω. “Χαριτωμένη” αμφίεση και γράμματα που έβγαζαν μάτι: “Κορίτσια ο Πανούσης!” Να τον και στο ρόλο του Δον Ζουάν. Εχω πάψει να τον παρακολουθώ.

Όπως και να ‘χει, ο Πανούσης, κυρίως την εποχή των Μουσικών Ταξιαρχιών, έδωσε στο ελληνικό ροκ ακροατήριο, στίχους επίκαιρους,

βγαλμένους από την καθημερινότητα της “για μια Ελλάδα Νέα” εποχής. Καθ’ όλη τη διάρκεια της πασοκικής οκταετίας, η πιο επιτυχημένη και επιδέξια κριτική στον μουσικό χώρο ασκήθηκε από τους στίχους του Τζίμη και την καλοπαιγμένη και ευφάνταστη ροκ των Ταξιαρχιών. Μετά ακολούθησε μοναχική πορεία. Απόκτησε λίγη ακόμα φήμη και έφτασε ως τις πύλες της κρατικής τηλεόρασης, η οποία τελικά δεν άντεξε το ιδιότυπο και καυστικό χιούμορ του. Ο Τζίμης έχει προσφέρει στην ελληνική ροκ ένα σωρό στιγμών που μας κάνουν να τον θυμόμαστε με τις καλύτερες των εντυπώσεων: “Λες μ’αγαπάς, θες να παντρευτούμε / Λες μ’αγαπάς και μου δίνεις συμβουλές / Πρώτα να πάω σε κανένα κουρείο/να κόψω τα γένια, να κοντύνω τα μαλλιά / Να έρθω στο σπίτι να γνωρίσω τον μπαμπά σου / να σταματήσω και τα ναρκωτικά / κι εγώ σ’αγαπώ γαμώ το Χριστό μου”.

Α.Β.

••• Ακόμη κι αν μέσα από το ροκ καταλήξεις στις ΡΙΖΕΣ, είσαι αυτός που έχει κάνει το ταξίδι του Οδυσσέα. Και ουδεμία σύγκριση μ’ αυτόν που δεν το έχει τολμήσει. Με τον ουδέποτε ταξιδιώτη. Ενας πρώην, νυν ή εν δυνάμει ροκάς διαθέτει σίγουρα περισσότερες επιφάνειες έτοιμες να δονηθούν από μεγαλύτερη ποικιλία δονήσεων απ’ ό,τι ένας διαρκώς ξυνισμένος αρνητής. Όπως είπε κάποτε από καθέδρας ο καθηγητής Μαρωνίτης (μου το μετέφερε αυτήκοος μάρτυρας): “Εσείς δεσποινίς δεν ενδώσατε ποτέ; Κακώς”.

Μ.Τ.

••• “Σαν Παναγιά μες στον τεκέ / ψάχνεις του κόσμου το λεκέ / για να τον καθαρίσεις”: Μήτρο-
punk’s not dead.

Τ.Ε.

••• Άμα το λες δεν είσαι. Και φαίνεσαι. Μ.Τ.

••• – Κι αν είμαι ροκ μη με φοβάσαι.

– Μη, μη με πλησιάζεις.

– Έγινα κιόλας τριάντα χρονών!

– Αααααα, μαμάαααα!

••• Και οι PANX ROMANA; Μήπως θα πε να βγει κι ένα τεύχος “πανκ και πολιτική”;

••• Κρυστάλλινοι στίχοι, όμορφη μου Αδρεναλίνη στους τοίχους των σχολείων. μένο Παγωτό στην Τ.Υ. Βουλιάζουνε στο και σε βγάζουνε στον αφρό. Με την αξία και το σπαθί τους απογειώνονται κι ας μιλάνε σ’αυτό το τεύχος. Γιατί όμως όταν ρωτούν πώς τα κατάφεραν, λιβανίζουν το λο συμπατριώτη; Εκτός αν ήταν επιλογή το μοσιογράφου η ατάκα. Μικρή ωστόσο έως χιστη η μουσική και η στιχουργική συγγραφή. Και η φωνή δεν πουλάει και καλά σκοτεινιρίκι και αδιέξοδο χονδρική. Εξυπνος και σερός να φυσά ο αέρας των νάιντις. Καλστε, παιδιά, από μόνοι σας. Ξεσσαλονικιώ!

••• Γιατί το ροκ ραδιόφωνο δεν παίζει ελληνικό ροκ; Γιατί στα μουσικά έντυπα μιλούμε ακόμα και αν έκοψε η μαγιονέζα της ας της Ρ.Ι. Harvey, αλλά ποτέ τίποτα για τη της ελληνικής σκηνης; Γιατί, ενώ διοργανούνται μεγάλες συναυλίες, με πολλά σχήματα κοινό, π.χ. ΦΙΞ ’94, τα μουσικά έντυπα διδαν-δεν άκουσαν; Γιατί τα βιντεοκλίπ μένα κανάλι (Seven X) κι αυτά την ώρα της νής μπουγάδας; Βρέχει ή φτύνουν;

••• Ακόμα θυμάμαι το πρωτοσέλιδο της θεροτυπίας, πέρυσι καλοκαίρι, μετά τα επιδημικά στις Τρύπες στο θέατρο του Λυκαβηττού «ΡΟΚ ΑΙΜΑ». Μπρρρ... Το αίμα έφτασε το γραφείο του τότε υπουργού Τουρισμού αποτέλεσμα να λερώσει το χαλί. Ο υπουργός, τότε, αμέσως απαγόρευσε τις σελίδες ελληνικών γκρουπ στο Λυκαβηττό. μπράβο!

••• Πάρε τη λέξη μου, δώσ’ μου το χέρι. Αχ, με δάγκωσεςεεε...

••• Κι ένα τεύχος για το αγγλόφωνο ροκ. μπράβο.

••• Ο Λαϊκός Ύμνος: «Κι αν σαν πρώτοι ρειωμένοι / κι αν τα κόκκαλα ιερά, / πάντα πάλι ξένοι / χαίρε, ω χαίρε ελευτεριά.» «Πάντα μόνοι πάλι ξένοι / θα γυρίσουν ξανά, / και σαν πρώτα ανδρειωμένοι / χαίρε, ορε ελευτεριά.»

ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟ ROCK

ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΙΚΟ ROCK

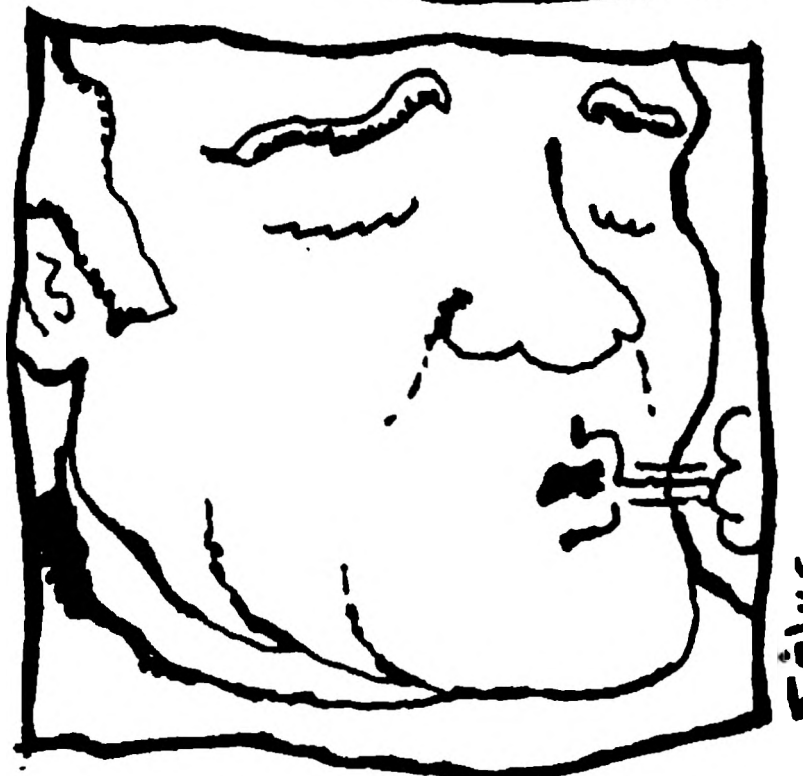
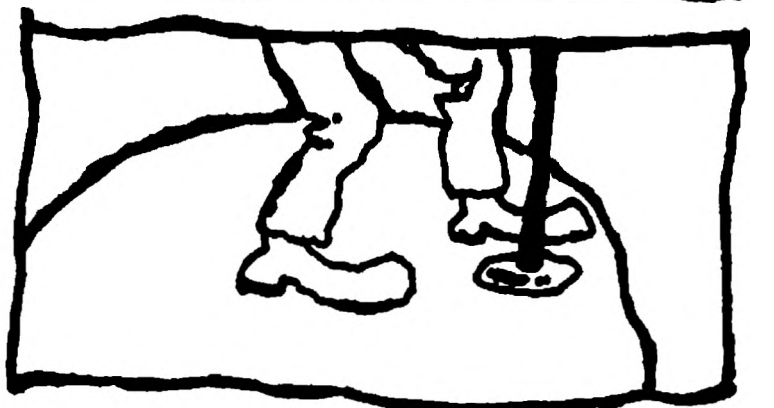
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ στο ροκ είναι μια άλλη ιστορία. Περίπλοκη και ποδιασμένη, που συμπληρώνει αυτή την εποχή έναν τεράστιο κύκλο. Καταλήγει στην αρχή της διαμάχης, στη δεκαετία του εξήντα. Τότε που όσοι απέβλεπαν σε ταχυνόμενη καριέρα χρησιμοποιούσαν τη μητρική τους γλώσσα, ενώ οι πλέον «αποχωρημένοι», οι «σκληροί», προσπαθούσαν να εκφραστούν στα αγγλικά. Είχε σημασία αυτή η διαφωνία. Για τους μεν, το ροκ, η ποπ, η νεανική μουσική καλύτερα είχε φτάσει στη χώρα μας ως ένα ακόμη δισκογραφικό όχημα. Για τους δε, έφερε μαζί της μια ολόκληρη κουλτούρα, ένα στίγμα ανυπακοής και ανεξαρτησίας, που συνδυάστηκε με τη γλώσσα του Σαίξπηρ. Το μήνυμα έπρεπε να κωδικοποιηθεί, η αντίδραση ήταν ανάγκη να μεγιστοποιηθεί περνώντας απ' τα κανάλια των λέξεων. Οι χίππηδες του εξήντα εφηύραν έναν νέο σύμφορο μικρόκοσμο, έναν πλανήτη μηδέν στην τριτοκοσμική Ελλάδα, με τον δικό του κώδικα επικοινωνίας. Ήρθε έπειτα η χούντα και καθάρισε με τον δικό της είδους μικρολεπτομέρειες.

Η «σκηνή» ξανασήκωσε κεφάλι, ήταν πια πλήρως υποταγμένη στην ελληνική γλωσσία. Λαϊκοί και ροκάδες είχαν ταμπουρωθεί στα φρούριά τους, πια και δεν ξεχνάμε τον **Παύλο Σιδηρόπουλο**) δίνοντας τους δικούς τους δίσκους, με τα δικά τους, ξεχωριστά όπλα. Το ίδιο συνέβη και με το New Wave και το Dark Wave που το ακολούθησε. Οποιος τολμούσε να ξανοιχθεί στα νερόφωνα ύδατα, χαρακτηριζόταν αυτομάτως ξενέρωτος και δεν είχε στον δικό του μοίρα (και δεν μιλώ εδώ για τον **Βασίλη Παπακωνσταντίνου**). Τιμητική εξαίρεση στον κανόνα αποτελούσαν τα πανκ συγκροτήματα. Απευθύνονταν απ' το κοινό (πλην **Panx Romana**) σ' ένα μικρό και ιδιαίτερο κοινό, μην μπορώντας να απηχθούν γενικότερα τις καταστάσεις.

Η ελληνική μουσική άλλαξε στα τέλη της δεκαετίας του '80. Τότε, το επιχειρηματικό κλίμα κάποιων υπευθύνων σε εταιρείες δίσκων έστησε από το τίποτα μια νέα ποπ (**Μαντώ, Ρακιντζής, Χαριτοδιπλωμένος** και πάει λέγοντας). Οι ίδιοι αυτοί άνθρωποι είχαν διαβλέψει τη διάβρωση της ελληνικής νεολαίας από τον ξένο ήχο και σκέφτηκαν ότι αντί να μπλαμπλαδίζουν άσχετους λόγους περί την ζωή στο Κεντ, οι έφηβοι θα βολεύονταν περισσότερο με ένα τραγούδι για την Κυψέλη. Όπως απεδείχθη, το ένστικτό τους τους οδήγησε καλά. Έκτοτε, η ελληνόφωνη ποπ θερίζει, και ουδείς εκπρόσωπος του είδους τραγουδά πια στα αγγλικά. Αντιθέτως, δεν είναι λίγοι οι ροκάδες που συνεχίζουν να στιχουργούν στη γλώσσα αυτή.

Η συρρίκνωση του χώρου και η γκετοποίηση αρκετών τμημάτων του, επιβεβαιώνουν το φαινόμενο. Κι αν ορισμένοι δεν ξέρουν ούτε τα βασικά (φράσεις τύπου «suicide yourself» δεν είναι σπάνιες), το κοινό τους συγχωρεί. Για τους ακροατές είναι ζήτημα τιμής η χρήση της αγγλικής, σε αντίθεση με τα ελληνικά των «ξεφτιλισμένων» και «πουλημένων» εκπροσώπων του ελληνικού τραγουδιού. Η μεγάλη μάζα, ωστόσο, στρέφεται προς το ελληνόφωνο ροκ. Εκεί, πέρα από τις απαραίτητες απάτες, λάμπουν οι **Τρύπες**, ο **Σύλβια Σπαθιά**, οι **Αέρα Πατέρα**. Αν προσθέσει κανείς και τους **Στέρεο** και **Λα**, το παιχνίδι μοιάζει κερδισμένο. Τριαντατόσα χρόνια μετά την έλευσή του στην ημεδαπή, ο ήχος τού σήμερα γίνεται τμήμα της καθημερινότητας και κατά επιτέλους ιθαγένεια.

του Χρήστου Ξανθάκη

Στάκης

Καμιά σχέση με τις άλλες

του Λεωνίδα Βαλασόπουλου

Η ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ του ελληνικού ροκ δημιουργήθηκε και προωθήθηκε στους δικούς της χώρους, τις μικρές ανεξάρτητες εταιρείες στις οποίες τα νεανικά ροκ σχήματα στηρίχτηκαν για να καταφέρουν να πραγματοποιήσουν το πρώτο όνειρο κάθε φιλόδοξου νέου μουσικού: την κυκλοφορία ενός δίσκου – ή μήπως, τα τελευταία χρόνια, το όνειρο κάθε έφηβου που αρχίζει να παίζει μουσική είναι η

κυκλοφορία ενός CD; Αυτό που οι μεγάλες δισκογραφικές εταιρείες –για τις οποίες ο δίσκος είναι ένα προϊόν η επιτυχία του οποίου αντικατοπτρίζεται μόνο στους αριθμούς πωλήσεων– δεν μπορούσαν να προσφέρουν στους νέους, και «υποψιασμένους», μουσικούς που μέσω της μουσικής κάνουν πάνω απ' όλα το κέφι τους και εξαρχής γνωρίζουν ότι οι δισκογραφικές κυκλοφορίες τους θα απασχολήσουν στην καλύτερη περίπτωση σχετικά λιγοστούς φίλους του σύγχρονου ροκ, το προσφέρουν από το '80 και μετά μικρές εταιρείες, φτιαγμένες από ανθρώπους του «χώρου», που η λειτουργία τους περισσότερο θυμίζει σχέσεις παρέας και λιγότερο ενέργειες κερδοσκοπικής εταιρείας. Στις γραμμές που ακολουθούν θα επιχειρηθεί μια σύντομη και όσο το δυνατόν κατατοπιστικότερη περιήγηση στις ανεξάρτητες εταιρείες που έχουν δραστηριοποιηθεί στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια.

• Πρώτος σταθμός, η *Pegasus rec.* που μετράει ήδη την πρώτη δημιουργική της δεκαετία. Στο διάστημα αυτό, ο **Πέτρος Κουτσούμπας** –ιδιοκτήτης και του σύγχρονου «ναού» του αθηναϊκού ροκ, «An club»– και η εταιρεία του

έχουν προσφέρει μερικές μοναδικές στιγμές στο ελληνικό ροκ. Από τους ιστορικούς **Anti Troppaw Council** και **Mushroom** μέχρι τους έλληνες κυρίαρχους της ψυχεδέλειας **Purple Overdose**, και από την ποπ των **Wasteland**, των **Common Sense** και των **Bella Union** (που κυνηγούν την τύχη το χωρίς επιτυχία μάλλον, στην πολυεθνική *Warner*) μέχρι το τραγικό και γρήγορο πανκ των **Terminal Curve**. Αυτό τον καιρό η *Pegasus* ετοιμάζει πολλές νέες κυκλοφορίες μεταξύ των οποίων και το νέο σινγκλ των **Terminal Curve**, ενώ αναμένεται και η κυκλοφορία ενός CD στο οποίο η *Pegasus* θα παρουσιάσει μερικές από τις καλύτερες στιγμές της σε αυτή τη δεκάχρονη πορεία.

• Έχουν περάσει ήδη πέντε χρόνια από τότε που το *Studio II*, σ' ένα στενό της Χαριλάου Τρικούπη, έκανε το δικό του άνοιγμα στην εγχώρια ροκ δισκογραφία. Το βήμα που έκανε τότε ο **Βλάσης Ερημάκης**, ιδιοκτήτης του στούντιο, μέρα με τη μέρα αποδεικνύεται όλο και πιο επιτυχημένο. Στον κατάλογο των κυκλοφοριών της εταιρείας συνυπάρχουν αρμονικά ο σκληρός αμερικανικός ήχος των **Honeydive** (οι οποίοι τον περασμένο χειμώνα αρνήθηκαν πρόταση συνεργασίας

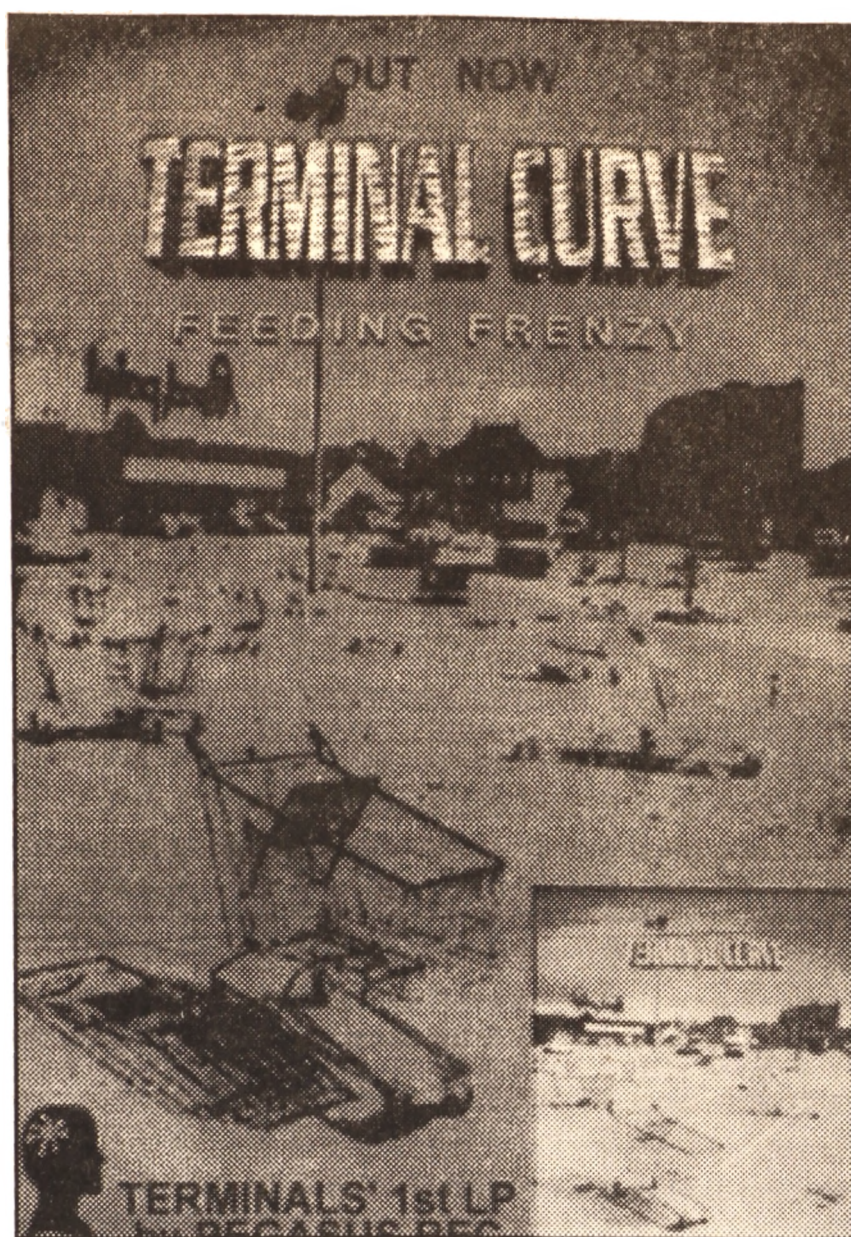

την πολυεθνική *Virgin*), το έντονο ροκαμπέλι των **Blue ns**, η ψυχεδέλεια των **Echo** oo και το 70's ροκ των **Cosmic** ls. Μέσα στο χειμώνα, το ρεπτόριο της *Studio II* θα λουτίζεται με το χιπ-χοπ των **tor X Crew**, την ιδιόμορφη φανκ **Oh! My Garden**, καθώς και τις χρονοές ροκ αναζητήσεις των **isers**.

Η *Hitch-Hyke* είναι η διασημότερη ηνική ανεξάρτητη εταιρεία, που στην ευθύνη της διανομής στη ρα μας αμέτρητων ανεξάρτητων εταιρειών του εξωτερικού. Όσον ορά την ελληνική σκηνή, οι λοφορίες της είναι λίγες και λές. Οι **Last Drive**, το κροβιότερο ελληνικό ροκ σχήμα, λοφορούσαν μέχρι πρόσφατα ς δίσκους τους με την ετικέτα της *Hitch-Hyke* (τον τελευταίο δίσκο ς τον έβγαλε η πολυεθνική *IG*). Το μεγάλο όνομα του ηνικού πανκ, **Deus X Machina**, οι φιλόδοξοι **Make Believe**, το ώτο σινγκλ των οποίων κλοφόρησε από την *B23 rec.*, γκαταλέγονται στα ελληνικά υσικά σχήματα που εκπροσωπεί εταιρεία.

Στον Πειραιά κατοικοεδρεύει η *re-Out rec.*, η παραγωγικότερη ως ανεξάρτητη εταιρεία στην λάδα. Είναι υπεύθυνη, μεταξύ άλλων άλλων, για το καταπληκτικό εμπούτο των **Stereo Nova**, για τον ναδικό μεγάλο δίσκο του ημαντικότερου ίσως ελληνόφωνου ιρντ κορ συγκροτήματος, **Αρνητική** ετάση, καθώς και για κυκλοφορίες των **Panx Romana**, **Στίγμα 90**, **Flowers of Romance** και **Χαοτικό** έλος.

Η Θεσσαλονίκη, όπου την ερασμένη δεκαετία υπήρχαν ρκετές ανεξάρτητες εταιρείες, πως η *CVR* και η *Smash rec.*, οι ναδικές ετικέτες που συνεχίζουν α υπάρχουν στο χώρο του νεξάρτητου ροκ είναι η *Lazy Dog* c., η *Άνω Κάτω rec.* (από την οποία κίνησαν τη δισκογραφική τους ορεία οι **Τρύπες** και τα **Ξύλινα** παθιά) και το δισκογραφικό

τμήμα του *Μύλου*.

• Η *Lazy Dog rec.*, της οποίας υπεύθυνος είναι ο **Μπάμπης Αργυρίου**, ξεκίνησε με το έντυπο *Rollin under* και διάφορες κασετοσυλλογές και σινγκλ που κυκλοφόρησαν παράλληλα με διάφορα τεύχη του εντύπου. Η πρώτη της «αυτόνομη» εμφάνιση ήταν με το μίνι LP των **Γκούλαγκ**, *Είσοδος Κινδύνου OC*, για να ακολουθήσουν τα LP των **Εκτός Ελέγχου**, **Happily ever After**, **Γκρόβερ**, **Ziggy Was** και αρκετών άλλων συγκροτημάτων. Πρόσφατα, στο δυναμικό της εταιρείας εντάχθηκαν και οι πολλά υποσχόμενοι **Bocomolech**. Αξίζει να σημειωθεί και η παρουσία δύο εταιρειών, οι οποίες ιδρύθηκαν από μέλη συγκροτημάτων που αναζητούσαν το δικό τους μέσο για να προωθήσουν τις δημιουργίες τους.

• Η *This Happy Feeling rec.*, η μοναδική ελληνική ποπ εταιρεία, στήθηκε από μερικούς μουσικούς των **One Night Suzan** και των **Next Time Passions**. Μέχρι τώρα έχουν

Ακόμα και τα ονόματα των ανεξάρτητων εταιρειών υποδηλώνουν τη διαφορετικότητά τους.

παρουσιάσει, σε σινγκλάκια πάντα, μερικά από τα σημαντικότερα ποπ σχήματα, λ.χ. τους **Uissamatic Love Bubbles**, **Impossible Tymes** και τον συμπαθητικό κιθαρίστα και τραγουδιστή **Crooner**.

• Αλλά και η ηλεκτρονική πλευρά της ανεξάρτητης ελληνικής σκηνής διαθέτει τη δική της στέγη, η οποία δεν είναι άλλη από την *Elfish rec*. Το μεγαλύτερο κομμάτι της ελληνικής ηλεκτρονικής μουσικής βρίσκεται στους καταλόγους αυτής της μικρής και αξιόπιστης εταιρείας: **Spider's Web**, **In France 95**, **Raw**, **Coti K.**, **Ήλιος**.

Υπάρχουν ακόμη μερικά συγκροτήματα που στηρίχτηκαν αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις για να κυκλοφορήσουν τους δίσκους τους, όπως πρόσφατα οι **Groove Machine**, που ετοιμάζουν και το δεύτερο αυτόνομο βήμα τους, και οι ηλεκτρονικοί **Total Chaos**. Όσο για τις μεγάλες δισκογραφικές εταιρείες, το ενδιαφέρον τους επικεντρώνεται μόνο στα φτασμένα ονόματα του είδους που μπορούν να εξασφαλίσουν κάποια εμπορική επιτυχία. Έτσι, κάτω από πολυεθνικές ετικέτες συναντά κανείς μόνο «μεγάλα» συγκροτήματα: οι **Τρύπες** και τα **Ξύλινα Σπαθιά** στη *Virgin*, οι **Last Drive** στην *BMG*, η **Στέρεο Νόβα** στη *FM rec*. Ειδικά η *FM rec*. έκανε τον τελευταίο καιρό ένα άνοιγμα προς τη σύγχρονη μουσική σκηνή, συμπεριλαμβάνοντας στο δυναμικό της αρκετά σχήματα ροκ (**Black Mail**, **Σαύρα των Βασιλικών Δρόμων**, **Night Stalner** κ.ά.) αλλά και ηλεκτρονικής κατεύθυνσης (**Goin' Through**, **NuteSound**, **Τετράγωνο 19** και **Jelly Groove**). Πάντως η μικρή επιρροή των μεγάλων εταιρειών στο ελληνικό ροκ δεν οφείλεται μόνο στη δική τους τακτική αλλά και την «εμμονή» (οι ίδιοι το λένε «κόλλημα») αρκετών συγκροτημάτων του χώρου να αποφεύγουν να κυκλοφορήσουν τη μουσική τους από εταιρείες που διαθέτουν οικονομική, και όχι μόνο, δύναμη, αντίστοιχη αυτής της Coca Cola και των McDonalds...

Από εσάς για μας και για τους άλλους

του Τάσου Μενεμενόγλου

Η ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΡΟΚ στην Ελλάδα έχει να επιδείξει πολλά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (θεματολογία, πρακτική, δράση) που τη διαφοροποιούν από πολλές αντίστοιχες στην Ευρώπη. Πολλές φορές αυτά τα χαρακτηριστικά της προσδίδουν μάλιστα μια αρκετά πρωτοποριακή εικόνα – κι αυτό δεν είναι άλλη μια υπερβολή για να παινέσουμε το σπίτι μας πριν αυτό πέσει να μας πλακώσει.

Η υπεροπτική αντιμετώπιση της ελληνικής ροκ από τη διεθνή μουσική βιομηχανία, και πιο συγκεκριμένα από το πολυεθνικό δισκογραφικό κατεστημένο, με την ολοκληρωτική απόρριψη της εν Ελλάδι ροκ παραγωγής, προδίδουν τις σωβινιστικές διαθέσεις του κέντρου που ελέγχει και διαμορφώνει τη διεθνή αγορά, τις κατανλωτικές τάσεις αλλά και την υπόδουλη συμπεριφορά των ελληνικών παραρτημάτων τους, που χρόνια τώρα κρατούν «κλειστές πόρτες» στην πλειονότητα των ελληνικών συγκροτημάτων.

Ανυπαρξία καλλιτεχνικής μέριμνας γι' αυτό το χώρο από την επίσημη πολιτεία: αποσπασματικό και με φανερό ίδιον όφελος ενδιαφέρον των δήμων: άδικη αντιμετώπιση εκ μέρους των μαγαζιών και των ραδιοφωνικών σταθμών: εφησυχασμός, παραίτηση, ιδιώτευση, διαρκής έλλειψη σεβασμού απέναντι στη δυναμική που αποπνέει αυτό το μουσικό ρεύμα κατά καιρούς: αλλά και «συνειδητή» σύνδεσή τους με τη φιλολογία όλων των κακών που μας περιτριγυρίζουν, όλα αυτά αποδυναμώνουν απότομα και με διάρκεια την αίσθηση των ανθρώπων για την άλλη όψη της σύγχρονης καλλιτε-

Η πραγματικότητα δεν υπάρχει!

χνικής και κοινωνικής πραγματικότητας. Για να στερούμαστε μ' αυτόν τον ωμό τρόπο την επαφή και τα βιώματα της νιότης αλλά και την αξία της δικής της έμπνευσης. Και για να μη νομίζετε ότι για όλα φταίει ο «από μηχανής θεός» (που στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δίνει τη λύση, όπως στο αρχαίο δράμα, αλλά αντιθέτως περιπλέκει την κατάσταση), λίγες φορές αποδείχτηκε στην πράξη ότι τους ανθρώπους που απαρτίζουν την ελληνική ροκ μουσική σκηνή τους ενώνουν περισσότερα πράγματα από όσα τους χωρίζουν.

Σ' αυτές τις προσπάθειες θα αναφερθώ στη συνέχεια – ή, τουλάχιστον, στις περισσότερες σημαντικές. Είναι οι προσπάθειες που κατέβαλαν κατά καιρούς οι ίδιοι οι μουσικοί έχοντας την απόλυτη επίγνωση των ιδιαίτερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, απομυθοποιώντας το Τέρας της Τέχνης (που κατ' άλλους ομοιάζει με τον από μηχανής θεό), ενισχύοντας την αλληλεγγύη τους, την αλληλοϋποστήριξή τους, φανακαλύπτοντας μέσα από την πρακτική εφαρμογή των ιδεών τους τη

δύναμη που έχουν όταν ενωθούν λύσεις που μπορούν να δώσουν την αυτενέργεια και τη συλλογική προσπάθεια.

ΜΟΥ.ΣΥΝ.Κ.Α.

Στις αρχές της δεκαετίας του υπήρχε ένας μουσικός χώρος συνοικία των θεών όπου, κάθε δυ, δεκάδες μουσικοί, ζωγράμψη ποιητές κειμενογράφοι, κγκιοζοπαίκτες (!) κ.ά., αγόριο κορίτσια, συγκεντρώνονταν για εκφραστούν ελεύθερα, να εντριάσουν με τα «περίεργα» τα τους, να συνυπάρξουν και να... ληλοεπηρεαστούν. Η «Σοφίτα» **Ηρακλή Τριανταφυλλίδη** (1984). Ένα πραγματικό χώνει καταστάσεων αλλά και ευρηκτικής σύνθεσης και αποδόμησης πραγματικότητας. Επιτόπου ενούνταν μουσικές και θεατρικές ραστάσεις. Ένα ατελείωτο σκε ένα μικρό καλλιτεχνικό οχυρό τα πολλά που λειτουργούσαν μέσω μπουάτ- εκείνη την εστην Πλάκα. Η «Σοφίτα» ήτο πρώτη σημαντική συνέντευση μικών της ροκ, αλλά μόνο μέχρι απόφαση της δημοτικής και αστικής αρχής για απομάκρυνση των ροκ κλαμπ από τον όμορφο κισμό. *Η πόλη αλλάζει, το μπ έχει ήδη καλύψει και τους τελειους ακάλυπτους χώρους, ενώ προσχήματα για την καλύτερη της ζωής (βλ. ηχορρύπανση) έχ στόχο τους το διαφορετικό. Θ τους και ο «Πήγασος», ένα ό κλαμπ-μύθος. Η αμηχανία έδωσ θέση της στην ελπίδα με την ιδρ της Μουσικής Συνεργατικής Κ*

ς Αθήνας (ΜΟΥ.ΣΥΝ.Κ.Α.),
ς μη κερδοσκοπικής εταιρείας
υ ίδρυσαν οι **Λήτης** (Λήτης και
λδης), **Ηρακλής Τριανταφυλλίδης**
ρακλής και Λερναία Ύδρα), **Νι-**
λας Γκίνης (Σύνδρομο) και **Θο-**
ρής Τρύφωνας (Αγάπανθος). Το
ντέο» στο Καλαμάκι φιλοξένη-
για δυο χρόνια (1984-85) τις δρα-
ριότητες της ΜΟΥ.ΣΥΝ.Κ.Α.
πέρασαν από εκεί τα πρώτα, τα
τέρα, τα τρίτα και τα τέταρτα
ματα της σκηνης. Όσπου το υφυ-
ργείο Νέας Γενιάς την επιχορή-
με με το ποσό του ενός εκατομμυ-
ου δρχ. και επέβαλε -με τον τρό-
του- την προβολή του μέσα από
υλικά της (αφίσες, κάρτες κ.λπ.).
αυτό 'θελε;

ΤΑ.

ίγους μήνες αργότερα, ο Ηρα-
ς Τριανταφυλλίδης καλεί στο 7
οδού Ασημάκη Φωτήλα όλους
ς μουσικούς και τα συγκροτήμα-
με τα οποία είχε συνεργαστεί τό-
στη «Σοφίτα» όσο και αργότερα
α από τη ΜΟΥ.ΣΥΝ.Κ.Α. Πολ-
, μεταξύ των οποίων και ο αξέχα-
ς **Νικόλας Άσιμος**, ανταποκρί-
καν και μαζί ίδρυσαν τις Ανεξάρ-
ες Εκφραστικές Τάσεις
(Ε.ΤΑ. 1985). Στην ιδρυτική δια-
ρυχή τους αναφέρεται:

Το σωματείο Α.Ε.ΤΑ. είναι μία κί-
η που ξεπήδησε μέσα απ' την
ήκη να υπάρξει όσο το δυνατόν
πανή, αυθεντική, δημιουργική
ι ελεύθερη η έκφραση οποιασδή-
τε μορφής τέχνης. Ξεκίνησε από
θρώπους, κυρίως μουσικούς που
νειδητοποίησαν ότι η δουλειά
ς δεν ανήκει στους ίδιους, αλλά
εται αντικείμενο εκμετάλλευσης
τό παντός είδους θεσμούς, μηχανι-
σμούς, νοοτροπίες και συμφέρο-
α... «Στόχος μας είναι η δημιουρ-
α χώρων αναπνοής για όλους και
α όλα, κόντρα σ' όσους και σε όσα
ς τη στερούν, όπου θα σπάει και
η μέχρι τώρα συνηθισμένη σχέση
λλιτέχνη-κοινού, τραγουδιστή-
κροατή, όλοι να είναι συνεργοί,
λοι να κουβαλάνε την ευθύνη»...

Στον χώρο των Α.Ε.ΤΑ. δημιουρ-
ήθηκαν ομάδες εργασίας που λει-

τουργούσαν κυκλικά όσον αφορά
στις αρμοδιότητες. Οργάνωσαν συ-
νανυλίες, εκθέσεις, λήψεις βίντεο, κι-
νηματογραφικές βραδιές, κατήγγει-
λαν συλλήψεις μουσικών του δρό-
μου, συμμετείχαν σε κοινωνικές εκ-
δηλώσεις. Η πρώτη συναυλία πραγ-
ματοποιήθηκε στις 22 και 23 Ιουνί-
ου 1985, στο Πάρκο Ελευθερίας.
Για την ιστορία, σε αυτή τη συναυ-
λία μεταξύ άλλων συμμετείχαν οι
Αδιάφοροι, ο Ν. Άσιμος και οι ενα-
πομείναντες. **Δαμιανός, Ζαφειρέ-**
λης - Μαλουκάτος, Ηλεκτρικοί
Οργανοπαίκτες, Ηρακλής και Λερ-
ναία Ύδρα, Μαύρο Πρόβατο, Νά-
σος και Νέλη, Ραπχ Romana, Υδρο-
χόος, Ντάλτονς, οι ηθοποιοί **Α. Λει-**
βαδαράς, Κ. Τσάμη και οι ακροβά-
τες (!) **Σ. Εφεντάκη και Β. Μανιά-**
της. Οι διχόνοιες ξεκίνησαν όταν ο
Ν. Άσιμος διεκδίκησε μεγαλύτερο
μερίδιο χρόνου στη συναυλία που
θα έδιναν οι Α.Ε.ΤΑ. στο θέατρο
του Λυκαβηττού. Αυτή ήταν η αφορ-
μή, αλλά μόνο η κορυφή του παγό-
βουνου, της διαφορετικής, αισθητι-
κής κυρίως, αντίληψης μεταξύ των
μελών της. Ο ίδιος ο Άσιμος, ο οποί-
ος εν τω μεταξύ είχε βρει δισκογρα-
φική εταιρεία, κατηγόρησε με προ-
κήρυξή του το σωματείο και μάλι-
στα τη διένειμε κατά τη διάρκεια
της τελευταίας τους συναυλίας στις
2 Σεπτεμβρίου 1986. Το γεγονός αυ-
τό, μαζί με την αποχώρηση κάποιων
μουσικών που προτίμησαν τη σιγου-
ριά του σκυλάδικου, φόρτωσαν τους
ελάχιστους ενεργούς με κούραση
και απογοήτευση.

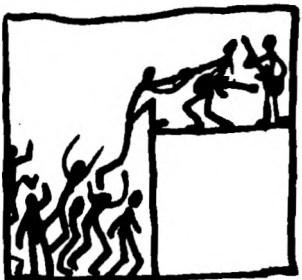
ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ 2

Τον Δεκέμβριο του 1990 μια νέα γε-
νιά μουσικών της αθηναϊκής σκηνης
ενώνει τη φωνή της με σκοπό την
αλληλογνωριμία, την καλλιτεχνική
• ζύμωση και την ανάπτυξη κοινωνι-
κών πρωτοβουλιών. Λειτουργούσε
με καταστατικό, που προέβλεπε μέ-
λη της να είναι άτομα και όχι συ-
γκροτήματα, ώστε να είναι ενεργη-
τικότερη η συμμετοχή του καθενός.
Στο περιοδικό του, που εκδόθηκε
τον Μάρτιο του '91, αναφερόταν:
«Μια δεύτερη προσπάθεια ("εξ ου"
και "2") μετά από πολύ καιρό παίρ-

νει σάρκα και οστά. Είναι γεγονός,
λοιπόν, η ύπαρξη του "Μουσικού
Συνεργείου 2". Ο σύλλογος δημιουρ-
γήθηκε για την υποστήριξη και αλ-
ληλοβοήθεια των συγκροτημάτων...
από τους ίδιους». Στα ιδρυτικά μέλη
του, μεταξύ άλλων, ήταν οι **Νίκος**
Τουλιάτος, Κώστας Ποθωλάκης
(Villa 21), **Α. Καλλιμάνης**
(Unicorn), **Άγγελος Καλατζής**
(Trademark), **Θάνος Αμοργινός, Τ.**
Μενεμενόγλου (Ρωγμές), **Γιώργος**
Τσίγκος, Α. Βασιλόπουλος
(Insomnia), **Παρασκευάς Κάππος**
(Άλλοθι), **Νένα Δέδε** (Άλλοθι),
Ηλίας Ασλάνογλου (Magic De
Spell). Το «Μουσικό Συνεργείο 2»
συσπείρωσε, με την πάροδο του
χρόνου, πάνω από πενήντα μουσικά
συγκροτήματα. Βρέθηκε χώρος στο
25 της οδού Σπ. Τρικούπη στα
Εξάρχεια, ο οποίος λειτούργησε
για 2 μήνες ως χώρος συνάντησης
με βιβλιοθήκη, στούντιο, προβολές,
μουσικά σεμινάρια κ.ά. Στις συναυ-
λίες που πραγματοποίησε υπήρχε
ανοιχτή συμμετοχή σε όσα συγκρο-
τήματα το επιθυμούσαν, είτε ήταν
μέλη του είτε όχι. Μεταξύ αυτών, οι
Homo Sapiens, Αρνάκια, Rockin
Bones, Wasteland, Είλωτες, Στίγμα
'90, Σαν και πολλά άλλα κυρίως ελ-
ληνόφωνα μουσικά σχήματα. Ξεκί-
νησε από ένα αστείο, κι από τότε τα
μέλη του διοργανώνουν μόνο ένα
μήνα εκδηλώσεων κάθε χρόνο,
αφού δεν έχουν μόνιμη στέγη.

ΒΙΛΛΑ ΑΜΑΛΙΑΣ

Πρόκειται για τη γνωστή κατάλη-
ψη που βρίσκεται στη διασταύρωση
των οδών Αχαρνών και Χένδεν.
Από το κύμα των καταλήψεων στις
αρχές της δεκαετίας που διανύουμε
είναι από τις λίγες που έχουν απο-
μείνει (μαζί με τη βίλλα Βαρβάρα
στη Θεσσαλονίκη) και λειτουργεί
σαν χώρος στέγασης ανθρώπων
κοινής πολιτικής έκφρασης με βι-
βλιοπωλείο, στέκι και χώρο προβο-
λών και συναυλιών. Πρόκειται για
ένα εγκατελειμμένο, τα τελευταία
25 χρόνια, νεοκλασικό σπίτι. Στις 27
Νοεμβρίου εκδικάζεται άλλη μία
αγωγή εναντίον των καταληψιών με
κατηγορίες, όπως «πρακτορισμός»,

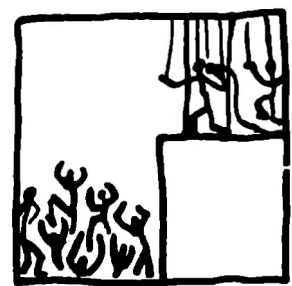
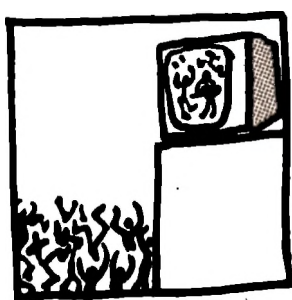
κατοχή ναρκωτικών κ.ά.! Από εκεί ξεκίνησαν οι **Deus X. Machina**, **Nightstalker**, **Αρνητική Στάση**. Με αφορμή την πεντάχρονη παρουσία τους στη «στεγαστική και πολιτιστική κατάληψη» αναφέρουν: «*Η ανάγκη ενός τέτοιου χώρου πήγαζε από πολύ βαθιά μέσα μας και από την καθημερινότητά μας, μιας και το μεγαλύτερο ποσοστό απ' αυτούς τους πάνκηδες που κατέλαβαν το συγκεκριμένο κτίριο εκφραζόντουσαν διαμέσου της μουσικής*... «...ακριβό εισιτήριο, μπράβοι, ακριβό ποτό, κέρδη για τα κλαμπ και ν' αναγκάζεσαι να δεχτείς όλους αυτούς τους όρους που ήταν ενάντια στην ιδεολογία, πρακτική και στάση ζωής μας»... «Αποφασίσαμε να μην παραχωρείται ο χώρος για συναυλίες σε γκρουπ που έπαιζαν σε μαγαζιά, οι αντιδράσεις και τα σχόλια ήταν πολλά και διάφορα, και θα έπρεπε να έρθουμε σε ρήξη ακόμα και με πολλούς μας φίλους. Το κάναμε»... «έτσι μια νέα γενιά συγκροτημάτων λειτούργησε στη λογική του "κάν' το μόνος σου" (D.I.Y.) και με αυτή τη λογική παραχωρείται ο χώρος σε αυτά».

...«*Η τέχνη είναι κι αυτή ένα όπλο και αν θέλουμε μόνο μπορούμε να το παραδώσουμε σαν εγγύηση της υπακοής μας*». Η βίλλα προγραμματίζει και φέτος πολλές συναυλίες και στους άμεσους στόχους της είναι η αγορά μικροφωνικής εγκατάστασης, ώστε το σύνολο των συναυλιών της να είναι δωρεάν.

Η βίλλα Αμαλίας, μετά τις εκατοντάδες συναυλίες που έχουν πραγματοποιηθεί εκεί, έχει να επιδείξει και σπουδαίο εικαστικό έργο, κυρίως μέσα από τις αφίσες που έχει εκδώσει για το σκοπό αυτό.

TAKH 13

Η ιστορία αυτής της πολύ σημαντικής ανα-, αντι-, αμφι- ομάδας ξεκινά το 1985, στο πρώτο χαρντ ροκ καφέ της χώρας, τον «Υπερσυντέλικο» της οδού Ακαδημίας. Αιτία της σύστασής της, η εμμονή της «στο περιθώριο που έχει λόγο στα πράγματα που κυρίως δεν θεωρεί τον εαυτό του περιθώριο»!

Η πεντάχρονη ζωή του (1985-87) συμβαδίζει με τον κινηματικό χαρακτήρα του ροκ εν ρολ. Τα πρωτοποριακά του συνθήματα συντρόφευαν τα πανό, τις αφίσες και τις εκδηλώσεις του, ενώ το στίγμα δίνονταν μέσα από συστάσεις του τύπου: «*Σε μια ομάδα είναι ευκολότερο να κοιτάμε τις ανάγκες και τα προβλήματα των άλλων κι έτσι κανείς δεν έχει πρόβλημα*». «*Τα απρόσκοπα συστήματα στο περιθώριο. Όλοι είναι δημιουργοί*», «*Να καθιερωθεί η Τέχνη στην Παιδεία*», «*όχι ό,τι κάτσει, ό,τι λάχει κι ό,τι φάμε*», «*Η παρέα μας δεν είναι ρατσιστική, θρησκευτική-πολιτική· είναι δημιουργική. Στηρίζεται στη φιλία, την ηθική και κοινωνική χρησιμότητα, όπως οι δημιουργοί την εννοούν*». Η πολυσυλλεκτικότητα του TAKH 13 γεννά ιδέες, ένταση για τη ζωή και τη φύση μαζί με την πολύμορφη δράση και την πρακτική του «έξω από τα συνηθισμένα». Πολλά μπορούν να γραφούν για τη θεώρηση του TAKH 13, αλλά να μην παραλείψω να αναφέρω τη Μύκονο. Τέσσερα καλοκαίρια με τεράστια καλλιτεχνική παρέμβαση και ευρύτερη απήχηση στο εξωτερικό μέσα από τις εκδηλώσεις του TAKH 13, πρωτοβουλίες που βασιζόνταν σε σύστημα «ρεφενέ», όσον αφορά τα οικονομικά τους (κυριολεκτικά). Μια γυάλα περίμενε στο μπαρ για να πληρώνει κανείς τα ποτά του –όπως μπορούσε ή ήθελε. Κάπως έτσι, άλλωστε, ξεκίνησε και το ομότιτλο στέκι, στην ομώνυμη οδό απ' όπου η ομάδα πήρε το όνομά της, το «Τάκη 13» το 1987 – που ωστόσο, μόλις το 1989 κατάφερε να αποκτήσει νόμιμη άδεια σαν χώρος μεταφερόμενος ταυτόχρονα στο Μετς (Φρύνωνος 27). Η Μύκονος επιλέχτηκε γιατί είναι το καλύτερο σημείο εξαγωγής, ο υποτιθέμενος πυρήνας τεχνών και σημαντικός τουριστικός πόλος έλξης. Το σημαντικότερο τρίτο –κατά τους διοργανωτές Better New World Festival– ήταν το αποκορύφωμα της απήχησης του TAKH 13. Εβδομήντα συνολικά μουσικά συγκροτήματα, χιλιάδες επισκέπτες. Ίσως το πλέον αμφιλεγόμενο μουσικό δρώμενο. Κι

αυτό είναι ένα στοιχείο που δείχνει σίγουρα τη σπουδαιότητά του. εκείνο το φεστιβάλ της Μυκόνου (1989) αναδείχθηκαν ορισμένα σχήματα που έπαιζαν για πρώτη φορά σε τέτοιου είδους καταστάσεις. Μεταξύ αυτών, οι **Αέρα Πατέ** (συνέντευξη στο MTV, η πρώτη ελληνικού εδάφους για το εν λόγω δορυφορικό κανάλι), οι **Dir Saints**, **Famagusta**, **Βαβέλ 69**, **Traces**, **Άλλα Μαντάτα** κι **Spider's Web**. Το επόμενο καλοκαίρι, το TAKH 13 πραγματοποίησε το τελευταίο του φεστιβάλ στη Μύκονο. Η αμφισβήτηση για το ίδιο το TAKH 13 είχε αρχίσει.

• Η «Ομάδα στον Τρόμο του Κινού» εμφανίστηκε το χειμώνα του '91, πρώτη φορά, από άτομα με αντρεπτικές διαθέσεις για τον τρόπο ζωής και την τέχνη.

Τον πρώτο καιρό έδωσαν συναυλίες σε διάφορους χώρους, από μαγαζιά μέχρι τη Βίλλα Αμαλίας, με πολλά νέα ανεξάρτητα σχήματα (**Grouve Machine**, **Horror Vacuum**, **Make Believe**, **Honeydive**, κ.ά.) ώς τον Ιούνιο 1992, όταν έγινε το πρώτο «Indie Free Festival» στο Πολιτεχνείο. Εκεί φιλοδοξούσαν να παρουσιάσουν κάθε χρόνο όλη τη ανεξάρτητη ροκ σκηνή, και παρέλασαν γκρουπ, από τους **Στέρκο Νόβι** μέχρι τους **Αέρα Πατέρα** κι από τον **Terror ex Crew** μέχρι τους **One will the Universe**.

Το χειμώνα του '92 έστησαν μια εβδομάδα κινηματογραφικών προβολών με εκθέσεις και συναυλίες στο σινεμά ΑΛΦΑΒΙΑ. Πρόσωπα αλλάζουν αλλά οι δραστηριότητες απλώνονται. Συμμετοχή σε δρώμενα στην ΑΣΚΤ, στο ΦΙΞ, το πρώτο (σε ανοιχτό χώρο και χωρίς εισιτήριο) μεγάλο γαντ πάρτυ (Πανεπιστημιούπολη '94) και, αρκετά μετά, βραδιές με τζαζ και ποίηση, διανομή «κενών» φακέλων με ποιήματα διαφόρων, αναγραφή συνθημάτων όπως «*Η κοινή λογική σκοτώνει*», «*Η πραγματικότητα δεν υπάρχει*». Είναι ίσως η μόνη απ' όλες τις ομάδες που βρίσκεται ακόμα εν ζωή.

Αυτά για... αρχή. *Keep the Spirit alive!*

Το σπασμένο τραπέζι

συνεντεύξεις • συνεντεύξεις • συζητήσεις

Από την αρχή θέλαμε να κάνουμε ένα στρογγυλό τραπέζι με όλο τον καλό τον κόσμο: Το Σαββόπουλο, τον Παπάζογλου, τις Τρύπες, τα Ξύλινα Σπαθιά και, βέβαια, όλους αυτούς οι συνεντεύξεις των οποίων ακολουθούν. Το σχέδιο ναυάγησε: κάποιοι είχαν καταναλωθεί τον τελευταίο καιρό σε πολλές συνεντεύξεις. Κάποιοι άλλοι δεν αρκούσαν στους εναπομείναντες συνομιλητές, αφού δεν δέχτηκαν οι πρώτοι. Κάποιοι, τέλος, απλώς δεν είχαν χρόνο... Είπαμε δεν πειράζει, καλή καρδιά. Το τραπέζι έσπασε σε πολλά μικρά τραπεζάκια και ξαναενώθηκε, όπως θα διαπιστώσετε, μέσω των ερωτήσεων που τέθηκαν.

Εξ' αυτό το σημείο διευκρινίζουμε ότι στόχος μας ήταν να κουβεντιάσουμε με όλους τους συνεντευξιζόμενους για τα ίδια πάνω-κάτω θέματα: τη σχέση της δουλειάς τους με την πολιτική, τους καιρούς που αλλάζουν, τις ηρωικές γενιές και τους σημερινούς μικρούς μονομάχους, την οικογένεια του ελληνόφωνου ροκ και ό,τι άλλο ήθελε προκύψει... Ευτυχώς, προέκυψαν πολλά.

Παρά το σπάσιμο του τραπεζιού, οι κουβέντες των περισσοτέρων οδήγησαν σε κοινές διαπιστώσεις: το ροκ δεν πέθανε, οι νέοι βαρέθηκαν τα παλιά και καλά έκαναν, έχουν τον δικό τους, σύγχρονο λόγο, και πάλι καλά κάνουν.

Με τους Πωλ μίλησαν η *Τίνα Παπαμιχαήλ* και ο *Χρήστος Κανελλόπουλος*. Για να στηθεί η συνέντευξη χρησιμοποιήθηκε η τεχνική του cut in. Οι συνεντευξιζόμενοι μίλησαν χωριστά. Οι συντάκτες αποτόλμησαν τη σύνδεση.

Με τον Κωνσταντίνο Β. μίλησαν οι *Λεωνίδας Βαλασόπουλος* και η *Μαρία Τοπάλη*. Με τους ΤΧΣ (Αρτέμης ΜC και Ευθύμης), τον Φάμελλο, τον Γ. Δημητριάδη και τους Αέρα-Πατέρα μίλησε η *Μαρία Τοπάλη* και όλα τα κείμενα δουλεύτηκαν στη συνέχεια από κοινού με τον *Λεωνίδα Βαλασόπουλο*. Ειδικός συνεργάτης ο *Τζίμης Ευθυμίου*. Guest Star οι *Χ.Κανελλόπουλος* και *Σόλης Μπαρκής*.

ΤΟΥΡΝΑΣ - ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ - ΛΟΓΑΡΙΔΗΣ

Το 1970 εμφανίστηκε ένα συγκρότημα που το έλεγαν Δημοψήφισμα. Ήταν οι POLL.

Ξεκίνησαν σαν μια παρέα που τραγούδαγε:

«Άνδρῶνιε αγάπα, τη φωτιά σταμάτα / και τη δύναμή σου, δώσ' τη στο φιλί σου». Οι νέοι γουστάρανε.

Δεν πά' νά 'τανε χούντα! Η εποχή ευνοούσε.

POLL 23 χρόνια μετά

ΕΙΧΑΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ, τον ηλεκτρικό **Σαββόπουλο** ανταγωνιζόντουσαν το 1971 στα ροκ κλαμπ.

Διαλύθηκαν όμως γρήγορα και τα μέλη τους τράβηξαν ο καθένας το δρόμο του. Και ξέρει ο κόσμος σήμερα τον **Κώστα Τουρνά**, τον **Ρόμπερτ Ουίλλιαμς** και τον **Σταύρο** τον **Λογαρίδη**.

Αυτοί πρέπει να μιλήσουν για τους POLL.

Η προϊστορία του πράγματος

ΚΩΣΤΑΣ ΤΟΥΡΝΑΣ: Αρχίζω από μένα την προϊστορία των POLL διότι λίγο-πολύ νιώθω ότι ήμουνα ίσως η βασική αιτία που φτιάχτηκε το γκρουπ. Έκανα μουσική από παιδάκι. Από 6 χρονώ. Στα 15 μου συνυπήρχε μέσα μου η επιθυμία να ασχοληθώ

με τη μουσική, μαζί με το πλανώμενο στον αέρα ερώτημα πώς κερδίζεις τη ζωή σου, και να την κερδίσεις και καλά. Δηλαδή νά 'χεις και λεφτά. (...) Είμαι από την Τρίπολη. Η οικογένειά μου είχε ένα παρελθόν στο τότε Βασιλικό Ναυτικό. Έπαιζε και το ναυτικό στο τι θα κάνω.

ΡΟΜΠΕΡΤ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ: Στην Πρώτη Γυμνασίου γνώριζόμαστε με τον Κώστα και την πρώτη μέρα παίξαμε ξύλο. Από 'κεί και πέρα, όμως, έμελλε να μείνουμε φίλοι. Είχαμε ένα κοινό στέκι, το Παρφέ στην πλατεία του Άι-Γιώργη, στην Κυψέλη. Είναι η εποχή όπου σε κάθε τετράγωνο είναι και 2 - 3 συγκροτήματα. Τότε αρχίζουμε να μαθαίνουμε κιθάρα ουσιαστικά, με το «House of the Rising Sun» που προσπα-

θούσαμε να μάθουμε όλοι. Πριν από του POLL, με τον Κώστα, παίξαμε μαζί στον **Teenagers** και στους **Dinos and the X rays**. Ντίνος ο Κώστας και Ακτίνες-Χ ο υπόλοιποι. (...) Η μητέρα μου Ελληνίδα, ο πατέρας μου Αγγλος, εγώ έχω γεννηθεί εδώ. Έκανα στρατό στη Ροδεσία. Το αποφάσισα και σαν εμπειρία γιατί ήταν εποχή πολέμου και γενικά μου έκανε καλό στο να διαμορφώσω το χαρακτήρα μου και να ξέρω τι θέλω από 'κεί και πέρα. Πολέμησα στη Ζιμπάμπουε, στη Ροδεσία.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΟΓΑΡΙΔΗΣ: Εγώ γεννήθηκα στην Κωνσταντινούπολη κι ο παππούς μου ήτανε ψάλτης, από τους καλούς στο Πατριαρχείο και λίγο ψώνιο, με συγγράμματα και δική του χορωδία. Από μικρό παιδάκι με μάθαινε. Γενικά είχα ωραία φωνή, δηλαδή έτσι, όταν μαζευόμασταν το βράδυ, ο μπαμπάς μου γουστάρειζε: «Άντε, πες μας αυτό το κομμάτι». Κι εγώ, άιντε, τό τραγούδαγα. (...) Ήμουνα 15-16, είχαμε κάνει ένα γκρουπ που λεγότανε **Sphinx** και παίζαμε στα τέια. Είχαμε πάρει το πρώτο βραβείο των ερασιτεχνικών συγκροτημάτων στα Λύκεια. Είχαμε βγει με τουρκικά ονόματα. Ήτανε 25 γκρουπ, Τούρκοι όλοι κι

ίς οι μόνοι Έλληνες.

Π.: Πριν απολυθώ από το στρατό, είχαμε μικρή αλληλογραφία με τον Ρόμπερτ. Ήταν στη Ροδεσία. Μου έλεγε ότι αφού έχουμε να κάνουμε μουσική, θά 'ταν κα- να πάμε εκεί.

Π.: Εγώ έλεγα ότι μπορούσαμε να κά- με καριέρα και έξω.

Π.: Η δική μου η στάση είναι «όχι, έλα ε, να κάνουμε εδώ ένα γκρουπ, να κά- με εδώ μια ομάδα, να παίξουμε εδώ τη μουσική που θέλουμε. Διότι τα πράγματα αι μαύρα, και όταν είναι μαύρα και δεν ονται πιο μαύρα, το μόνο που μπορεί να ίρξει είναι να καλυτερέψουμε».

Π.: Όταν φτιάξαμε το συγκρότημα, μό- ειχα γυρίσει από την Αφρική. Δούλευα ν «Πάλλη» και έκανα θελήματα, συγγάριζα το πάτωμα, έπλενα τα τζά- ι, πήγαινα τις παραγγελίες έξω και μετά έλαβα τημήμα. ΘέLANE να με κάνουν δι- ιντή και τα παράτησα. Είπα: «παιδιά ω να γίνω μουσικός».

Poll

Π.: Αρχίσαμε να μαζεύουμε συνεργάτες άμεσα σε ανθρώπους που σεβόμασταν ι αγαπούσαμε και σχηματίσαμε μια ώτη ομάδα. Η πρώτη δημόσια εμφάνιση ής της ομάδας ήταν σε γιορτές του Πά- α στο στρατόπεδο, απ' όπου 15 μέρες με- θα απολυθώ.

Π.: Οι POLL στην πρώτη τους σύνθεση ιθμούν εφτά ή οχτώ μέλη.

Π.: Όταν σου λέω παρέα, είναι κυριολε- γά παρέα. Υπάρχει ένας φίλος από την ατεία Αμερικής που έχει ινδικά όργανα· u παίρνουμε το σιτάρι, έρχεται παίζει ο ος. Ένα πράγμα που έχει από μόνο του α χαρακτήρα εποχής χίπις, λίγο φίλοι, τό που αγαπάμε! Είμαστε όλοι εδώ, δεν ει οριοθέτηση ότι εσύ είσαι μέσα κι εσύ ω από το γκρουπ, είμαστε όλοι μαζί μέ- ι.

Π.: Φτιάχνουμε τα πρώτα κομμάτια, το ανθρωπε αγάπα» και το «Ήλιε μου», u κάναμε μαζί με τον Κώστα. Στο στού- το έρχεται και μας βρίσκει ο Σταύρος, u έχει έρθει από την Κωνσταντινούπο- ι.

Π.: Έρχεται στην ηχογράφηση ο Λογα- δης και καταγοητεύεται από το ύφος και ο είδος, απ' αυτό που βλέπει και ακούει, u δηλώνει μόνος του ότι εγώ είμαι στο ρουπ. Εάν δεν είμαι, θα αυτοκτονήσω. Ή θα είμαι ή θα πεθάνω.

Σ.Α.: 17 χρόνων έρχομαι εδώ. Επήγα στην Πόλυγκραμ και με βάλανε με μια κιθάρα και τους έπαιζα τα κομμάτια μου, και τους αρέσανε. Και έκανα έναν μικρό δίσκο. Έρχεται ο Κώστας ο Φασόλας, ο παραγω- γός των POLL, και μου λέει: «Θέλεις να δεις ένα γκρουπ που φτιάχνεται;». Και πάω και ήδη γράφαν το «Άνθρωπε αγάπα». Ε, εκεί τα γνώρισα τα παιδιά και τα λοιπά, και μπήκα κι εγώ στο γκρουπ. Όλα ξεκινού- σαν εκείνη τη στιγμή. Ήτανε όλα ανοιχτά.

Κ.Τ.: Όταν αρχίζει η τριβή με το επάγγελμα και μας λένε: «Ποιοι είστε; Να υπογράφε- τε», δεν ξέρουμε ποιοι είμαστε. Είμαστε εγώ κι ο Ρόμπερτ; Είναι και οι δύο φίλες μας; Είναι κι ένας φίλος ντράμερ, ο οποίος κά- νει ακόμα τη θητεία του όπως κι εγώ στο ναυτικό; Είναι κι ο Κώστας Παπαϊωάννου, ντράμερ των πάλαι πότε Τσινκουέτ;

Ρ.Ο.: Είχαμε βάλει 2-3 ονόματα, κάναμε μια κλήρωση, δε'ν βγήκε το POLL· παρ' όλα αυτά επιμείναμε και το κρατήσαμε. Γιατί ακριβώς το υπονοούμενο αυτό για το «Δημοψήφισμα», με ελληνικό όνομα, δεν θα μπορούσε να περάσει.

«Η προϊστορία του πράγματος δηλώνει μια επιθυμία να κάνω ένα πράγμα πρώτα που μου λέει, πρώτα που το αγαπάω, πρώτα που με γεμίζει και μετά, πιθανόν, αυτό να είναι και επάγγελμα.»

ΚΩΣΤΑΣ ΤΟΥΡΝΑΣ

Η εφηβεία του αιώνα

Ρ.Ο.: Κάνουμε τις πρώτες συναυλίες στον Ορφέα και στο Παλαί ντε Σπορ στη Θεσ- σαλονίκη, με τον Μαστοράκη, αν θυμάμαι.

Σ.Α.: Ήταν πολύ αυστηρά τα πράγματα. Δηλαδή τα κομμάτια έπρεπε να βγούνε, καθόμασταν και κάναμε συνέχεια πρόβες.

Ο Κώστας από την αρχή ήταν αυτός που έδινε το στίγμα, κακά τα ψέμα- τα. Και ήταν αρκετά αυ- στηρός και με τον εαυτό του και μ' εμάς. Υπήρχε σοβαρότητα, δεν ήμα- σταν άιντε.

Ρ.Ο.: Καταφέραμε να κάνουμε τέσσερις πα- ραστάσεις την ημέρα γύρω στο Νοέμβρη με Δεκέμβρη. Το '71, την εποχή που δεν δούλεψε

ο Σαββόπουλος. Τότε δούλεψε πολύ λίγο. Ήμασταν ανταγωνιστές, αν θέλεις, σε δι- πλανά μαγαζιά.

Κ.Τ.: Κάποια στιγμή αντιμετωπίσαμε απέ- ναντί μας πέντε χιλιάδες κοριτσόπουλα να στριγγλίζουν και δεν ξέρουμε τι είναι αυτό και τι κάνουμε εμείς τώρα. Είχαμε υποστεί σε έναν μικρό βαθμό και τη χλεύη των ημε- ρών, οι μαλλιάδες, οι ροκάδες, οι γιεγιέ- δες, οι χίπις.

Ρ.Ο.: Είναι πράγματι η εποχή των λουλου- διών. Είμαστε σε περίοδο δικτατορίας στην Ελλάδα, όπου υπάρχει αυτή η πίεση στις ατομικές ελευθερίες, που είναι ένα συν στη δίψα του κόσμου, στο να έρθει, στο να ακούσει πράγματα, που μπορεί να ση- μαίνουν κάτι.

Κ.Τ.: Εγώ είχα αντιρρήσεις για το κίνημα των παιδιών των λουλουδιών, γιατί θεω- ρούσα ότι σε έναν μεγάλο βαθμό ήταν φτιαχτό, φτιαχτό το πού οδηγήθηκε. Όταν έρχεται κάποιος και σου δημιουργεί στάση γι' αυτό το πράγμα, «πρέπει να το κάνεις κοινόβιο», «πρέπει να το κάνεις έξω από την πόλη», αρχίζει και σου βάζει κανόνες στα πράγματα. Πάει να πει ότι γίνεται εκ του πονηρού.

Σ.Α.: Ήμασταν κίνημα, δεν ήμασταν πραγματικότητα. Δεν ήμασταν αυτοί που φτιάχνουν τα πράγματα. Ήμασταν, όπως κι ο Σαββόπουλος, για πάρτη μας. (...) Η αστυνομία δεν κυνηγούσε μόνο εμάς. Ερχόντουσαν σ' όλα τα μαγαζιά, εκτός από τα λαϊκά. Ήταν ρουτίνα. Να μας τη σπάσουνε. Ερχόντανε, ανάβανε όλα τα

φώτα. κοιτάγανε, πηλίκια τώρα μέσ' στο μαγαζί, άσπρα φώτα, κοιτάγανε και φεύγανε. Παπ, σβήγανε τα φώτα κι εμείς πάλι συνέχεια την ιστορία. Και τότε δεν το έβλεπα σαν κάτι το τρομερό. Γιατί έτσι μεγάλωσα εγώ. Έτσι τα βρήκα τα πράγματα.

P.O.: Είχαμε προβλήματα με την επιτροπή λογοκρισίας. Είχαμε επιστροφή από τη «Γενιά μας», που καθυστέρησε να βγει. Εκεί που έλεγε «η γενιά μας έχει τόση ομορφιά... και η μάνα είναι παρθένα πριν το πρώτο παιδί». Μας το επιστρέψανε. Και ποια είναι η μάνα; Και τι εννοούμε; Διάφορα τέτοια, και τα αλλάζαμε και τα στέλναμε ξανά, διαφορετικά, για να περάσει ο στίχος. (...) Είχε γίνει τότε μια πρόταση από έναν πρόεδρο κάποιας νεολαίας, ο οποίος κυκλοφορεί και σήμερα και ασχολείται με διάφορα, δεν θα πω όνομα, κοληλός στο καθεστώς το τότε, να πάμε να μας γνωρίσει ο **Παπαδόπουλος** και να μας παρασημοφορήσει. Όπου βέβαια δεν πήγαμε ποτέ. (...) Η επανάστασή μας είναι ότι γράψαμε καθαρά ελληνικό στίχο, με προσανατολισμούς και με νοήματα και με συνθήματα αν θέλεις. Είναι ότι γράψαμε καθαρά δική μας μουσική, αντιπροσωπευτική. Ήταν οι **Πελόμα Μποκιού**, οι **Σώκρατες**, αλλά ήταν συγκροτήματα με ξένα πρότυπα. Εμείς ήμασταν ελληνικό πρότυπο. Ένας Σαββόπουλος σαν γκρουπ.

Σ.Λ.: Ήμασταν ροκ. Κι αυτό δεν πήγαινε μόνο στη μουσική, πήγαινε και στην καθημερινή ζωή που κάναμε τότε. Σήμερα δεν υπάρχουν τα περιθώρια σ' έναν νέο άνθρωπο να το κάνει αυτό. Τότε υπήρχαν. Το ροκ για μένα αντιπροσωπεύει μια εποχή της ζωής μου. Τώρα κάπου αρχίζει αυτό το πράγμα και φθίνει μέσα μου. Και είμαι λίγο πιο ουδέτερος.

K.T.: Εάν υπάρχουν πράγματα μέσα σου που είναι αμετάβλητα, δεν συζητιούνται, με κανέναν τρόπο, για τίποτα, ποτέ, μέχρι θανάτου· εάν υπάρχουν τέτοια

πράγματα, κουβαλάς το πρώτο συστατικό του πράγματος. Το ροκ του πράγματος. Το δεύτερο συστατικό είναι να έχεις τα αμετάβλητα μέσα σου και να έχεις και μια ειρηνολογική διάθεση, δηλαδή να μην φτάνεις μέχρι πόλεμο γι' αυτά. Να τα υπερασπίζεσαι μέχρι θανάτου, προσπαθώντας να συνυπάρξεις με τους απέναντι. Αυτό είναι το

ρολ του πράγματος. Ροκ εν' ρολ είναι η πέτρα η εντός, με ειρηνολογική διάθεση προς τα έξω. Όχι για να πετrobολήσει, αλλά για να συνυπάρξει.

P.O.: Εγώ πιστεύω ότι ροκ είναι το να μπορώ να εκφράζω την άποψή μου και να εφαρμόζω αυτό που νιώθω ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς. Χωρίς να δέχομαι έλεγχο από κανέναν αλλά και χωρίς να ενοχλώ κανέναν. Αυτό το γνήσιο της έκφρασής μου είναι ροκ.

Σ.Λ.: Η εποχή είχε αυτό τον τρόπο ζωής. Μπορεί να ήμασταν κουφοί, να μην ακούγαμε μουσική καθόλου, αλλά πάλι έτσι πιστεύω ότι θα ήμασταν. Η δεκαετία του '60 ήταν η εφηβεία του αιώνα μας. (...) Είχαμε πολιτική συνείδηση. Εγώ είχα περισσότερο κοινωνική. Όπως κι αν λες «Ανθρωπε αγάπα», έχει μια πολιτική προέκταση.

Τα λεφτά; Δεν έχουν κανένα νόημα

Σ.Λ.: Γιατί διαλύθηκαν οι POLL; Αυτό το πράγμα δεν τό'χω πει ποτέ και δεν πρόκειται να το πω. Γιατί χωρίσαμε δεν θα το πω ποτέ.

K.T.: Φαντάσου ότι το αντικείμενο του πόθου σου, που το ερωτεύεσαι, το βάζεις σ' ένα δωμάτιο μέσα και βγαίνεις ύστερα από έξι μήνες. Δεν θέλεις να το ξαναδείς. Ήμασταν τόσο κοντά, τόσο δεμένοι, τόσο ο ένας πάνω στον άλλο, που κάποια στιγμή εξέλειψε κάθε έλξη.

P.O.: Ξεκινήσαμε φίλοι κι όταν είδαμε ότι τα οικονομικά μας ή, αν θέλεις, τα αισθηματικά μας έμπαιναν φραγμός και εμπόδιο στη σχέση μας, το διαλύσαμε. Προτιμήσαμε να μείνουμε φίλοι από συγκρότημα, γιατί ποιο είναι το νόημα αλλιώς; Τα λεφτά; Δεν έχουν κανένα νόημα.

K.T.: Αρχισαν να εκφράζονται ατομικές ελευθερίες και επιθυμίες, οι οποίες δεν έβρισκαν στέγη στην ομάδα. Εγώ γύρισα και είπα ότι «μη υπάρχοντας όπως πρέπει νά

μάστε, δεν πρέπει νά'μαστε».

P.O.: Εμένα μου κόστισε η διάλυση των POLL περισσότερο από όλους συναισθηματικά. Δηλαδή για μένα ο φίλος είναι πάνω από οτιδήποτε άλλο και μόνο που ένιωθα ότι δεν θα έχω τους φίλους μου δίπλα ήταν μεγάλο το σοκ.

Σ.Λ.: Όταν διαλύθηκαν οι POLL, αισθάν-

θηκαν άσχημα μόνο ο Ρόμπερτ κι ο **Παπαϊωάννου**, ο ντράμερ.

K.T.: Σήμερα παραμένουμε φίλοι. Όπ συναντιόμαστε υπάρχουνε οι ίδιες **έλ** και τριβές, και οτιδήποτε υπήρχε όπως πρώτη μέρα που βρεθήκαμε. Δεν έχω αγαθές σχέσεις με αφορμή τη νοσταλ του πράγματος, έχουμε αγαθές σχέσ σαν ζωντανοί άνθρωποι που συναντιό στε τώρα και σε βλέπω τώρα απέναντί μ **Σ.Λ.:** Ο Τουρνάς με τον Ρόμπερτ ήταν **λοι**, ναι. Εγώ με τον Κώστα κι εγώ με Ρόμπερτ δεν ήμασταν. Θα μπορούσαμε γίνουμε. Κοίταξε, οι POLL κρατήσανε **ι** χρόνια. Μέσα σε δυο χρόνια, όταν δουλ εις μ' έναν άνθρωπο, υπάρχει περίπτα να γίνεις φίλος κι υπάρχει περίπτωση τον καταλάβεις και ν' αρχίσεις να δια γεις πού μπορεί να μπει μέσα σου. Γιατί τον κάθε άνθρωπο δεν γίνεται αυτόμο αυτό, και η κάθε φιλία δεν έχει την **ι** αξία. Το χρόνο δεν τον είχαμε.

Η πρόθεση του κατασκευαστή

K.T.: Οφείλω να πω ότι η απόπειρα π έγινε από αυτή την ομάδα των ανθρώπα τότε, ήταν από τα πιο ειλικρινή και αυθό μητα πράγματα που έχει εισπράξει η ελλ νική κοινωνία, στα μουσικά πράγματα, τελευταία... πολλά χρόνια. Για τον απλο στατο λόγο ότι, ανεξάρτητα από **αποτέλ** σμα, ο κόσμος από χέρι είχε να εισπράξ αυθορμητισμό και ειλικρίνεια. Η πρόθει του κατασκευαστή ήταν από τα πιο σπάνι πράγματα που έχουν συμβεί.

P.O.: Εκ των υστέρων είδαμε πια το πόσ σημαντικό ήταν το γκρουπ. Οι POLL είν **ί** σως το μοναδικό συγκρότημα στην Ελλ **δα** που ο δίσκος, ο ένας τουλάχιστον, κ **κ** λοφορεί ανελλιπώς εδώ και 25 χρόνι

«Αισθανόμασταν ο ένας
την ανάγκη του άλλου.
Και από αγάπη
και από φιλία και από
σχέση γενικά.»

ΡΟΜΠΕΡΤ ΟΥΙΛΙΑΜΣ

πωλήσεις πάρα πολύ σημαντικές.

Α.: Πιο πολύ απ' όλα τελικά, εκείνο που κρίνει είναι ότι αυτό το πράγμα ήτανε νό, ήταν κάτι θετικό και πέτυχε. Και για αυτό που ήθελα, μικρό παιδί. Αυτό που πίστευα, τό 'κανα και πέτυχε.

Ονόρε της υπόθεσης

Α.: Είχαμε κάνει μια ναυλία το '82 για να φτιάσουμε τα δέκα χρόνια και ξανακάναμε '91. Το '82 και τις δύο φορές είχε τεράστια επιτυχία, με γεμάτο το Λυκαβηττό και φρακάρι-α μέχρι το Κολωνάκι. Το '91, στο Λυκαβηττό βέβαια, δεν πήγε καλά. Ζή-μα να κάναμε τις δύο

φορές δυόμισι με τρεις χιλιάδες εισιτήρια, γιατί αργήσαμε να πληροφορήσουμε τον κόσμο. Κι ήταν και μια τροχοπέδη στο να συνεχίσουμε από εκεί και πέρα. Υπήρχε κίνηση το '91 να συνεχίσουμε και έγινε και μια προσπάθεια πρόπερσι το καλοκαίρι, να κάναμε ένα τραγούδι μαζί σινγκλ. Αποφασίσαμε όμως να κυκλοφορήσει, δεν πήγε και η περιοδεία, αυτοί που κάνανε την οργάνωση απέτυχαν παταγωδώς και τα ποια σχέδια είχαμε κάνει εμείς εγκαταλείφθηκαν. Γιατί ο Κώστας, παράλληλα, ήγαννε πολύ καλά με το δίσκο του και δεν είχε λόγο να κάνει κάτι άλλο, να μη σταθεί υπόδιο. Εγώ τό 'θελα αλλά δεν μπορούσα να επέμβω. Και ο Σταύρος νομίζω ότι τό 'θελε. Έμεινε έτσι. Ίσως κάποτε να το κά-νουμε. Γιατί υπάρχει η πρόθεση και υπάρ-ει κι ένα ανοιχτό συμβόλαιο να κάνουμε ένα μεγάλο δίσκο, έτσι για το ονόρε της υπόθεσης.

Σ.Α.: Ο Ρόμπερτ έτσι το βλέπει. Αλλά εγώ ξέρω ότι αυτό το κεφάλαιο και έχει και πρέπει να κλείσει. Είναι τελειωμένη ιστο-ρία. Εκεί είναι κι η αξία της. «Πάμε γι' αλ-λού», που λέει κι ο Ζήκας.

Πώς σώζεται ο έφηβος μέσα μας;

Σ.Α.: Ό,τι έκανα μετά δεν είχε σχέση με τους POLL. Εμπλεξα με τον Αρη τον Τα-ζούλη, που έπαιζε πιάνο και αρμόνιο στους «Αετούς». Ήταν πολύ ωραίος μουσι-κός αυτός, έπαιζε με το Σαββόπουλο. Κι εγώ προς τα εκεί άρχισα, τακ, λέω παπ, εδώ θα κάνω κάτι. Και βγάλαμε τον Ακρί-τα. Και ο Κώστας βγάζει τα Απέραντα Χω-

ράφια. Και οι δύο δίσκοι, καταπληκτικοί.

Ρ.Ο.: Οι μεγάλοι σταθμοί της προσωπικής μου καριέρας ήταν οι εμφανίσεις μου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, άλλα κομμάτια που έστειλα εκεί και βγήκαν άλλοι καλλι-τέχνες και η Eurovision με τον Χατζηνά-

σιο. Σαφώς δεν θα ξεχά-σω και δεν συγκρίνω τους POLL με τίποτα. Είμαι ευτυχισμένος που μπορώ και έχω τους φί-λους μου ακόμα, τον Κώ-στα και τον Σταύρο, και θέλω να πιστεύω ότι θα τους έχω μέχρι να κλεί-σω τα μάτια μου.

Κ.Τ.: Οφείλω να πω ότι, πολλές φορές λέγεται, συμβιβάστηκα; λέγεται έκανα επάγγελμα στε-

γνά και επαγγελματικά; λέγεται ταξινομή-θηκα; συνέβη πάρα πολλές φορές. Τώρα, είτε ακούγεται αλαζονικό είτε δεν ακούγε-ται, οι πέτρες δεν κουνήθηκαν ποτέ. Ακό-μη και όταν γράφω μια σαχλαμάρα. Οι πέ-τρες είναι εκεί. Εκείνα που ήταν να μην έχουν τιμή δεν είχαν τιμή και δεν πουλήθη-καν ποτέ.

Ρ.Ο.: Εγγραψα μουσική για τα σημαντικό-τερα εμπορικά σήριαλ που παίχτηκαν ή παίζονται ακόμα στην τηλεόραση, όπως τη μουσική από τη *Λάμψη*.

Σ.Α.: Εγώ έφτασα την αμφισβήτηση σε αυ-τοκαταστροφή. Αυτό έπαθε και ο Καζα-ντζίδης. Κάτσε ρε παιδάκι μου, αφού έχεις ωραία φωνή, τραγούδα. Εχω κάνει τρία δι-σκάκια χωρίς να 'χω τραγουδήσει.

Ρ.Ο.: Γράφω μουσική χωρίς λόγια. Αυτό κάνω σήμερα, αυτό μου αρέσει και με εκ-φράζει. Εξακολουθεί και είναι ροκ, ναι. Δουλεύω στην Πνευματική Ιδιοκτησία (ΑΕΠΙ), ώστε να μπορώ να προσφέρω και στους συναδέλφους μου. Εχω ένα στούντιο ηχογραφήσεων. Προσπαθώ να ζω με την οικογένειά μου και τα παιδιά μου περισσό-τερο.

Σ.Α.: Κάνω ένα δίσκο τώρα, που για πρώτη φορά μετά από τόσο καιρό τραγουδάω. Γράφουν τραγούδια για μένα. Υπάρχει ένα γκρουπ ανθρώπων, που επειδή μ' αγα-πάνε κιόλας... Θα τραγουδήσω τραγούδια που θα εκπλαγείς. *Ονειρεμένες Πολιτείες* θα λέγεται ο δίσκος.

Υπάρχει αυτό το πράγμα ψυχολογικά

Ρ.Ο.: Ο τρόπος ζωής μας και ο τρόπος σκέ-

ψης μας ήτανε και εξακολουθεί και είναι ροκ. Παρ' όλο που έχουμε μπει σε κάποιες φόρμες, άλλες πια, που σημαίνει οικογέ-νεια και όλα τ' άλλα. Ναι, ήμασταν και εί-μαστε ροκ. (...) Όταν ξεκίνησα με είχαμε ενταγμένο πολιτικά σε ένα χώρο αριστερό, ενώ δεν ήμουν ποτέ. Μπορεί οι ιδέες μου να ήταν, όμως δε μπορούσα να διανοηθώ ελευθερία σε ένα καθεστώς που διαφέ-ντενε μια μικρή ομάδα ατόμων, μια δικτα-τορία κόκκινη, όπως ήταν και η μαύρη η δι-κή μας, των δικτατόρων, εδώ. Αργότερα εντάχθηκα στη Νέα Δημοκρατία. Τα τρα-γούδια της «Γαλάζιας γενιάς» ήταν η πρώ-τη μου αντίδραση στη συγκεκριμένη κυ-βέρνηση του ΠΑΣΟΚ, που δεν κατάλαβα γιατί, με ποιο δικαίωμα με έκοβε, με στα-μάταγε απ' το ραδιόφωνο και την τηλεόρα-ση.

Κ.Τ.: Ποτέ δεν θυμάμαι τον εαυτό μου να ανήκει κάπου. Αλλιώς είχα χαρακτηριστι-κά αριστερού, άλλοτε είχα χαρακτηριστι-κά κεντρώου, άλλοτε είχα χαρακτηριστικά αναρχικού. Ο καθένας μπορούσε να μου κολλήσει μια ταμπέλα ό,τι ώρα ήθελε, για-τί έπρεπε να με ταξινομήσει. Εγώ ένιωθα ότι δεν χρώσταγα ταξινόμηση. Η ταξινό-μηση για μένα ήταν πάντα ένα επικίνδυνο πράγμα. Δε μπορεί να ταξινομηθεί ο Ελλη-νας σαν ράτσα, αυτή είναι η προίκα του.

Ρ.Ο.: Μου πήρε χρόνο να αποφασίσω να στρατευθώ αλλά έπρεπε να βλέπω και τη μούρη μου στον καθρέφτη. Και αισθανό-μενος ροκ έπρεπε να δώσω αυτή τη μάχη. Το πήγα μέχρι τέλους και πιστεύω ότι δι-καιώθηκα. (...) Ο καλλιτέχνης δείχνει με τις πράξεις του και τα τραγούδια του ότι εί-ναι τοποθετημένος κάπου πολιτικά. Κά-ποιοι από το κοινό μου με έβριζαν. Προτι-μούσα όμως αυτό που πιστεύω να το δεί-χνω κιόλας. Ήμουν ο «φασίστας» της εποχής.

Σ.Α.: Υπάρχουν άνθρωποι που ναι μεν εί-ναι δεξιοί – αλλά δεν είναι δεξιοί. Απλώς δεν είναι σοσιαλιστές. Αλλά και οι δεξιοί κάπως, τους πέφτουνε λίγο... ξέρεις. Υπάρχει αυτό το πράγμα ψυχολογικά. Εγώ εκεί είμαι.

Κ.Τ.: Με τον Ρόμπερτ συναντιόμαστε πολύ πιο συχνά, χωρίς να παίζουμε. Αν τύχει και βρεθούμε και οι τρεις, μάλλον θα παίζου-με.

Για τη συνέντευξη αυτή χρησιμοποιήθηκε η τεχνική του «cut in». Οι συνεντευξιαζόμε-νοι μίλησαν χωριστά. Οι συντάκτες απο-τόλμησαν τη σύνθεση.

Θα σκεφτούν οι αναγνώστες του Αντί διαβάζοντας τον Κωνσταντίνο Βήτα των Στέρεο Νόβα να δηλώνει: «Είμαστε καθαρά ένα τέκνο συγκρότημα. Δεν είμαστε ροκ μπάντα και δεν θα ήθελα να έχουμε αυτό τον τίτλο»; Μάλλον θα αναρωτηθούν (αρκετοί) τι διάβολο είναι αυτή η τέκνο.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΑΚΤΙΝΕΣ

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΜΟΡΦΗ ΓΙΟΡΤΗΣ

ΟΙ ΚΑΠΩΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ πληροφορημένοι θα δυσανασχετήσουν: «τέκνο» είναι αυτό το μονότονο, ηλεκτρονικό ντάπα-ντούπα, χωρίς αρχή, μέση και τέλος. «Δεν είναι μουσική», ακούει κανείς συχνά. Είναι αυτό που ακούν οι σημερινοί πιτσιρικάδες. Οι πήξε - οι δήξε - οι απολίτικοι, οι βολεμένοι, οι αποχαυνωμένοι. (Σας θυμίζει τίποτε αυτό; Ο Παύλος από το **Μαγικό Χαλί** άκουγε εκστατικός το *Rain Dogs* (Tom Waits) και εξανίστατο: «Το ακούει αυτό ο πατέρας μου και λέει: δεν είναι μουσική». Έτσι όπως θα κατακεραύνωνε ο κάθε ηρωικός ΕΑΜίτης τον μακρυμάλλη και μπαρόβιο γιο του: «Επαναστάτης είσαι εσύ;»).

Όταν οι Στέρεο Νόβα εμφανίζονται επί σκηνής δεν υπάρχουν όργανα. Όμως ο ήχος είναι εκεί και ο Κωνσταντίνος τραγουδά -άλλοι λέν'- απαγγέλλει- τα κείμε-

νά του. Την ποίησή του, αν και ο ίδιος αρνείται την ιδιότητα του ποιητή. Οι ανησυχούντες σημερινοί μικροί μονομάχοι φαίνονται πάντως να δυσανασχετούν με τη σειρά τους «εντός ροκ», ίσως και κατά των παλαιο-ροκάδων γονέων τους. Για να διαφοροποιηθούν, θα πρέπει να συνεχίσουν την αλυσίδα με καινούρια πράγματα: τέκνο και ραπ.

• *Αρνούνται το παρελθόν;*

-Βρισκόμαστε μέσα στο φάσμα της ποπ. Απλά πιστεύαμε ότι θα λαμβανόταν ως πιο underground μουσική. Αλλά είδαμε σιγά σιγά ότι υπάρχει έδαφος για να γίνει δεκτό αυτό που δημιουργούμε. Δεν κάνουμε μουσική για λίγους. Ξέρουμε συνειδητά ότι το συγκρότημα βρίσκεται εκεί, δημιουργεί μια ποπ μουσική.

• *Μήπως αυτή η underground προδιαγρα-*

φή-εκκίνηση είναι που τον βάζει στη Μεγλη Οικογένεια, κι ας μην είναι ροκάς με στενή έννοια του όρου;

- Από τότε που γεννήθηκε η ποπ μουσική από το '50 με το ροκ 'εν' ρολ μέχρι και σήμερα, μέσα απ' αυτή τη μουσική, μέσα ο αυτή την κουλτούρα, πλάστηκαν συνειδήσεις. Άρα τα μηνύματα ενός ή δύο ανθρώπων που δημιουργούν κάτι, που φτιάχνουν ένα γλυπτό, μία καρέκλα, ένα τραγούδι περνάνε στον κόσμο. Αντίθετα με το σουρεαλιστές και τους ντανταϊστές, η ποπ είναι και τέχνη λαϊκή: η ποπ μουσική ποπ δεν ήταν ελιτίστικη· ήταν μουσική του λαού.

• *Εδώ βοηθούν η τεχνολογία και τα μίντια που έλειπαν την εποχή του Μπρετόν: ραδιόφωνο, πικάπ, τηλεόραση.*

- Αυτά ήταν τα μέσα που έκαναν την ποπ πλατιά. Γιατί, πριν, είχε μια συναισθηματική μορφή.

• *Είναι λοιπόν ο Κωνσταντίνος Βήτα ένας λαϊκός καλλιτέχνης και η μουσική των Στέρεο Νόβα λαϊκή-τέκνο;*

- Έτσι που φτιάχνεται, μπορεί να έχει μια ελιτίστικη μορφή, καθώς βγαίνει από τρεις ανθρώπους που, όπως κι οι ντανταϊστές που λέγαμε πιο πριν, μπορεί να 'χουν κό-

ια στοιχεία περιέργια. Αλλά όταν το ράγμα βγει έξω στα ραδιόφωνα, στις συναντήσεις, γίνεται πλέον πλατύ.

Αν οι Στέρεο Νόβα πέρασαν γρήγορα από το underground στην αποδοχή, δεν πίνουν να τραγουδούν σήμερα: ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΦΤΩΧΟΙ + ΟΙ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ ΒΑΡΙΟΥΝΤΑΙ ΤΗΝ ΤΡΕΛΗ ΤΟΥΣ ΖΩΗ ΕΞ ΑΠΟ ΕΝΤΥΠΙΑ ΜΑΣ ΚΑΛΟΥΝ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΙΣΑ ΜΕ ΤΗΝ ΖΩΗ ΜΑ ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΗ; ΟΤΑΝ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΖΕΙ ΜΕ ΕΝΑ ΜΙΣΘΟ 100.000 ΟΙ ΤΥΦΛΟΙ ΧΑΙΔΕΥΟΥΝ ΚΟΙΛΙΕΣ ΜΕΓΑΛΕΣ + ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΑΥΤΟ ΜΑΣ ΚΥΝΗΓΟΥΝ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΡΚΕΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΦΟΡΟΙ ΕΞΤΡΑ ΦΠΑ ΕΞΤΡΑ ΚΑΤΑ + 1 ΠΟΛΕΜΟΣ ΔΙΠΛΑ ΜΑΣ ΠΟΥ ΚΑΝΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΑΜΑΤΑ Χ ΔΕΝ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ Η ΠΑΤΗ ΜΑΣ ΔΙΑΦΕΥΓΕΙ + ΑΝΤΙ ΓΙ' ΑΥΤΟ ΨΙΘΥΡΙΖΟΥΜΕ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΟ ΣΕΞ ΜΑΝΑ ΑΠΟΦΥΓΟΥΜΕ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ + ΑΠ' ΤΟ ΤΑΧΥ ΤΗΣ ΦΑΛΛΙΝΑΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΤΟΣΟ ΜΑΚΡΙΑ Σ' 1 ΜΙΛΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟ ΜΥΑΛΟ ΜΟΥ ΞΥΠΝΑ [...]/ ΜΑΡΟΙ ΣΤΡΕΪΤ ΓΙΑΠΙΣ ΔΙΑΣΧΙΖΟΥΝ ΛΕΩΦΟΡΟΥΣ ΠΕΡΗΦΑΝΑ ΣΤΗΝΟΥΝ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΕ ΔΙΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΣΑΝ ΕΞΥΠΝΟΙ ΒΛΑΚΕΣ ΦΕΡΟΥΝ ΤΗΝ ΝΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. Μήπως αυτό σημαίνει ότι το ροκ, ή ποπ, αυτή τέλος πάντων η συνδεδεμένη και υποκινούμενη από τη μουσική κατάσταση πραγμάτων που συγκρούεται με την καθεστηκυία τάξη, εξακολουθεί να υπάρχει, ακόμη και χωρίς κιθάρες;

— Σαφώς η μουσική μας έχει μεγάλη διαφορά από το ροκ, δεν υπάρχει κιθάρα. Εν ω μεταξύ χρησιμοποιούμε κιθάρα κι εγώ και ο Αντώνης, η κιθάρα είναι το αγαπημένο μου όργανο, είναι το πρώτο όργανο που μαθα αλλά δεν τη βάλαμε στη μουσική μας γιατί δεν υπήρχε χώρος.

• Πολλοί κλαίγονται ότι τον κόσμο δεν τον παναστατικοποιεί πια η μουσική, δεν τα πιάει στις συναυλίες, ο καθένας κοιτά την τσάντα του.

— Το ροκ δεν νομίζω ότι πέθανε και ούτε πρόκειται να συμβεί κάτι τέτοιο. Αυτά είναι φτιαχτά σλόγκαν των ΜΜΕ για να εξυτηρητήσουν κάποιες εταιρείες. Υπάρχουν ταλιά ροκ συγκροτήματα, που εξακολουθούμε να τα ακούμε με ευχαρίστηση. Υπάρχουν και πολύ καλά καινούρια ροκ συγκροτήματα.

Η κριτική των ηρωικών σίξτις και σέβεντις

• Πού πήγε όμως η «κατάσταση πραγμάτων ροκ», το κίνημα που συνυπήρχε με τη μουσική;

— Όταν γίνεται σήμερα μια συναυλία των Iron Maiden ή των Guns 'n' Roses, που είναι ροκ συγκροτήματα ευρείας απήχησης, οι νέοι παθιάζουνται όπως και το '60. Το πάθος δεν έχει διαφορά.

• Αυτό είν' όλο; Το πάθος με όρους μαζικότητας; Μα τότε ήθελαν να αλλάξουν τον κόσμο!

— Και σήμερα θέλουν να αλλάξουν τον κόσμο. Υπάρχει κανένας που δεν θέλει να αλλάξει τον κόσμο; Απλώς, κανένας δεν το λέει. (Σ.Σ. Αχά! Το φοβόμασταν πως και τούτοι οι καινούριοι περνούν για επαναστάτες!)

• Πώς νιώθει ο Κωνσταντίνος Βήτα τους κραδασμούς του ακροατηρίου του;

— Φαντάζομαι ότι έχει μια θετικότητα αυτό που κάνουμε. Το πάθος είναι ίδιο μ' αυτό των προηγούμενων δεκαετιών. Πιστεύω μάλιστα ότι, παλιότερα, υπήρχε μια αφέλεια που δεν υπάρχει σήμερα. Οι σημερινοί νέοι είναι πιο πολιτικοποιημένοι [προσοχή σύντροφοι, βγαίνει απ' τ' αριστερά!]. Το '60 η νεολαία αναγκάστηκε, λόγω Βιετνάμ, να πολιτικοποιηθεί, αλλά αυστηρά μόνο γι' αυτό. Μπορεί να πήγαιναν σπίτι και να μην είχαν, ας πούμε, ήθος απέναντι στη γυναίκα τους. Ωχ, ωχ, πώς τό 'λεγαν οι επάρατες φεμινίστριες; «Το προσωπικό είναι πολιτικό»;

• Και τι είναι πολιτική για τον Κ.Β.; Ο ίδιος αισθάνεται «πολιτικός»;

— Ναι, όσον αφορά τη σχέση ήθους και αλήθειας. Μέσα από την τέχνη, η στάση του ενός περνά και στους άλλους. Θέλω αυτό που κάνω να έχει τη χρυσή τομή: μέτρο, ήθος και κατ' επέκταση πολιτική γραμμή. Με αυτή την έννοια η ποπ είναι πολιτική. Γιατί μπαίνει στο στόμα των ανθρώπων, τραγουδιέται. Το λες και δρα υποσυνείδητα. Άρα, ένα τραγούδι του Bob Dylan σε υποκινεί. Αφού το έχεις ακούσει και το έχεις ψιθυρίσει, κάποια στιγμή γίνεται δικό σου. Σου χτίζει αρχιτεκτονικά το μυαλό.

• Έτσι, όσο κι αν παρήκμασαν οι σίξτις...

— ...Χωρίς αυτούς σήμερα δεν θα μπορούσαμε να κάνουμε αυτά που κάνουμε. Κάθε γενιά δίνει τη σκυτάλη στην επόμενη. Αλλά η εφηβεία, η νεανικότητα, το πάθος βρίσκονται πάντα σε οποιαδήποτε γενιά.

Εν ονόματι της Νέας Εποχής

• Μαζί με τους Μεγάλους Αρχηγούς μας τέλειωσαν κι οι Μεγάλοι (Ποπ) Σταρ. Τα σίξτις - σέβεντις είναι η προϊστορία της ση-

μερινής εποχής, και επίτευγμά τους η χειραφέτηση του ανθρώπου μέσω της ποπ ροκ κουλτούρας.

— Στα τέλη της δεκαετίας του '80 η μόδα καταρρακώθηκε. Παρατηρήθηκε μια εξωτερική ομοιογένεια, ο κόσμος έγινε ανοιχτός σε όλα τα πράγματα. Όλοι μπορούσαν να βάλουν ένα t-shirt κι ένα blue jean και να βγουν έξω χωρίς να χρειάζονται τίποτε άλλο. Η νεολαία απελευθερώθηκε σιγά σιγά. Το ντύσιμο έπαιξε μεγάλο ρόλο. Δεν καταλαβαίνεις ποιος είναι πλούσιος και ποιος φτωχός. Εμένα αυτό μ' αρέσει.

• Ο Κωνσταντίνος Βήτα κάνει τη μουσική των σημερινών νέων αλλά είναι κιόλας 32 χρονών και θυμάται ότι...

— Στα γυμνασιακά μου χρόνια θυμάμαι ότι ξεχώριζα πάρα πολύ από τους άλλους εξαιτίας των ρούχων: κάποια ρούχα ήταν πολύ ακριβά και οι πιο φτωχοί δεν μπορούσαν να τα φοράνε. Τώρα πλέον δεν μπορείς να καταλάβεις τίποτε από το ντύσιμο. Αυτό συμβαίνει κατ' επέκταση και στη μουσική. Ο κόσμος που φτιάχνει αυτή τη μουσική δεν έχει πρότυπα στο κεφάλι του. Τα μουσικά είδη συγχωνεύονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Η μαύρη μουσική ντύνεται με ασιατικές φόρμες.

• Χρειάστηκε ωστόσο να χειραφετηθούμε κι από τα νέα πρότυπα, που επέβαλαν τα ίδια τα σίξτις και οι «ροκάδες».

— Αυτό που με ενοχλούσε πάντα στη ροκ μουσική είναι ότι πίσω από κάθε συγκρότημα έπρεπε να υπάρχει κι ένας μύθος. Έπρεπε δηλαδή να φτιαχτεί ένας μύθος για να επιβιώσει κάποιο συγκρότημα. Οι Supergrass για να βγουν σήμερα έπρεπε να δώσουν την εντύπωση ότι είναι λιώμα, ότι αυτή είναι η ζωή. Υπάρχει πάντα μια δόση της υπερβολής κι αυτό δεν μου αρέσει καθόλου. Κανένας τέκνο καλλιτέχνης δεν μπήκε σε αυτή τη λειτουργία του star-system.

• Σας έρχεται στο μυαλό κανένας παραλληλισμός με την πολιτική και τους δικούς της «τελειωμένους» σταρ; Από την άλλη, αναρωτιέται κανείς γιατί δεν γίνονται πια μαζικές κινητοποιήσεις, π.χ. εναντίον του πολέμου στα Βαλκάνια. Οι σημερινοί νέοι, οι φαν της τέχνης, είναι εφησυχασμένοι; Πρώτα οι σίξτις. ΑΥΤΗ Η ΦΩΤΙΑ ΠΟΥ ΜΕΣΑ ΜΑΣ ΑΝΑΒΕΙ ΜΑΣ ΣΒΗΝΕΙ ΣΤΗ ΣΙΩΠΗ + ΣΤΟ ΧΩΜΑ ΜΑΣ ΘΑΒΕΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΤΡΟΠΟΣ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΝΟΥΝ ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ ΟΙ ΤΑΞΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ, Ο ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ + ΟΙ ΦΟΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΤΟ ΞΕΡΟΥΜΕ ΕΙΜΑΣΤΕ ΔΕΜΕΝΟΙ Σ' ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΥ ΚΑ-

ΝΕΙΣ ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΕΙ ΜΑ ΔΕ ΘΑ 'ΜΑΙ ΠΑΝΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΗΔΕΝ ΕΚΕΙ ΜΕ ΚΑΤΕΤΑΞΕΣ ΠΙΟ ΚΑΤΩ ΜΕ ΠΕΤΑΞΕΣ ΓΙΑΤΙ ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΑΙΡΟΣ ΜΟΥ ΤΩΡΑ ΞΕΡΩ ΤΙ ΘΕΛΩ ΕΝΑ ΜΑΥΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ + ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΛΕΥΩ ΜΙΚΡΟ ΑΓΟΡΙ ΠΑΛΙ ΤΡΕΧΕΙΣ ΜΟΝΟ ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΑ ΑΠ' ΤΟ ΜΥΑΛΟ ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΑ ΑΠ' ΤΟ ΝΟΜΟ ΑΠ' ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ ΤΩΡΑ ΦΕΥΓΟΥΝ ΤΑ ΛΟΓΙΑ + ΚΑΙ ΑΝΤΩ ΔΥΝΑΜΗ ΑΠ' ΤΑ ΓΡΗΓΟΡΑ ΜΟΥ ΠΟΔΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑΣ ΟΤΑΝ Η ΖΩΗ ΠΕΡΝΑΕΙ ΣΤΕΡΕΟ ΝΟΒΑ ΕΙΝΑΙ Η ΝΕΑ ΓΛΩΣΣΑ ΠΟΥ ΧΤΥΠΑΕΙ ΤΩΡΑ ΠΟΥ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙΕΙ ΣΑΝ ΠΥΡΩΜΕΝΟ ΣΙΔΕΡΟ ΚΟΙΤΑΖΩ ΠΕΡΑ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΑΥΡΟ ΣΥΝΝΕΦΟ.

— Η νεολαία παραμένει στην ίδια θέση: δεν ξέρω κανέναν που να μη θέλει να διαμαρτυρηθεί. Κανένας δεν είναι εφησυχασμένος. Όμως θέλει κίνητρα και αυτά που διαθέτουν οι σημερινοί ηγέτες μπορεί να είναι στεγνά. Μπορεί να είναι άνθρωποι παλαιών αρχών, που δεν έχουν βρει αυτό που κάνει «κλακ» για να έρθει ο κόσμος. Μπορεί ο κόσμος να χρειαστεί ένα rave πάρτι ή ένα ροκ πάρτι για να κατεβεί να διαδηλώσει στους δρόμους της Αθήνας. Παλιά ξέρανε ότι μια συναυλία του Θεοδωράκη θα έφερνε τον κόσμο. Είχαν βρει αυτό το κουμπί. Σήμερα, οι ίδιοι άνθρωποι εξακολουθούν να είναι στην εξουσία αλλά οι εποχές έχουν αλλάξει, η νεολαία λειτουργεί διαφορετικά. Αυτοί δεν μπορούν να πιάσουν τους ρυθμούς. Δεν ξέρουν τι να κάνουν για να τραβήξουν τους νέους. Μια συναυλία του Θεοδωράκη δεν μπορεί να τραβήξει πια τους νέους. Γιατί το τραγούδι είναι διαφορετικό, η πολιτική είναι διαφορετική.

• Πώς είναι λοιπόν τα νάιντις;

— Η σφαιρική συνείδηση του κόσμου μέσα από την τηλεόραση, μέσα από το MTV, που έχει διαμορφώσει κάποιες γενιές τα τελευταία χρόνια, μέσα από την ίδια τη ζωή, έχει αλλάξει. Υπάρχουν μείξεις κι ένα μπλέντερ που έχει μέσα πολλά πράγματα. Θετικά και αρνητικά στοιχεία. Οι πολιτικοί δεν έχουν βρει το κουμπί που θα κάνει τον άλλον να ανοίξει την πόρτα του και να βγει από το σπίτι. Έξω το έχουν καταλάβει. Στο Βερολίνο ξέρουν πώς να διαμαρτυρηθούν – και το κάνουν. Θα μπορούσαν να βρεθούν τρόποι να προκαλέσουν τη νεολαία.

• Οι νέοι θα έπαιρναν ευχαρίστως μέρος σε μια οικολογική πρωτοβουλία αλλά θα προτιμούσαν...

— Ένα μεγάλο πάρτι. Γιατί η νεολαία έτσι καταλαβαίνει σήμερα. Τα πάντα πρέπει να είναι με μορφή γιορτής. Αυτό που γίνεται πρέπει να 'χει μέσα αίσθημα χαράς κι αισιοδοξίας. Να 'χει κέφι και ταυτόχρονα να περνά κάποια πράγματα. Όταν πηγαίνεις κάπου όντας ανοικτός, μπορείς να λάβεις μηνύματα με θετικό τρόπο. Ενώ στις μίζερες εκδηλώσεις θα πάνε πολύ λίγοι. Κι έτσι, κάποια στιγμή, η νεολαία δεν ενδιαφέρεται πια για την πολιτική. Κάνει πίσω. Δεν σε ενδιαφέρουν πια αυτοί, αφού είναι εντελώς ψόφιοι και μίζεροι.

• Λοιπόν, μας άφησαν μόνους;

— Η νεολαία αναγκάζεται να κάνει τη μικρή της προσωπική επανάσταση και ωριμάζει μόνη της. Οι νέοι άνθρωποι στην Ελλάδα σήμερα μεγαλώνουν μόνοι τους. Αυτό έχει μια γοητεία, έχει όμως και μια πίκρα.

• Όσο γι' αυτό που κάνουν οι ίδιοι οι Στέρεο Νόβα: ΜΗΝ ΑΦΗΣΕΙΣ ΤΗ ΖΩΗ ΝΑ ΣΕ ΠΑΡΕΙ ΑΠΟ ΚΑΤΩ. ΤΟΥΣ ΦΟΒΟΥΣ ΠΟΥ ΣΕ ΤΡΕΦΟΥΝ ΝΑ ΤΟΥΣ ΚΑΝΕΙΣ ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ. ΚΑΝΕ ΤΟΥΣ ΠΟΙΗΣΗ Η ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ. ΜΗ ΓΥΡΝΑΣ ΤΗΝ ΠΛΑΤΗ ΜΗ ΖΕΙΣ ΣΤΟ ΨΕΜΑ. ΠΟΛΕΜΗΣΕ ΤΟ ΑΔΙΚΟ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΒΙΑ ΣΚΕΨΟΥ ΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΗ ΓΕΛΑΣ ΜΕ ΗΛΙΘΙΑ ΑΣΤΕΙΑ.

— Φαντάζομαι πως έχει μια θετικότητα. Πρέπει να υπάρχει ένα ρεύμα που να έχει μια θετική άποψη. Αν το ρεύμα αυτό καταφέρει να επηρεάσει, έστω και σε ατομικό επίπεδο, ένα μέρος της κοινωνίας, τότε επηρεάζει θετικά τις ανθρώπινες σχέσεις. Οι «μαζικές καταστάσεις» δεν τα καταφέρνουν πολύ καλύτερα. Μπορεί να πας σε μια διαδήλωση, να γκαρίξεις, να ματώσεις και να γυρίσεις μετά στο σπίτι και να έχεις μια απαίσια συμπεριφορά απέναντι στο σύντροφό σου ή να κάνεις άλλα άσχημα πράγματα. Όταν υπάρχει ένα θετικό ρεύμα ως μορφή τέχνης και κατ' επέκταση μαζικής συνείδησης, αυτό βγάζει «θετικές ακτίνες» και κάτι τέτοιο είναι καλό.

• Δεν είναι βέβαια πολιτικό με την έννοια που ξέραμε. Ότι δηλαδή ο κόσμος θα αλλάξει μέσα από τα πεζοδρόμια. Αυτό μπορεί να γίνει, και γίνεται, σε άλλες χώρες.

— Οι σημερινοί νέοι είναι πιο πολιτικοποιημένοι. Στα σίξτις, τους πολιτικοποιούσε σχεδόν υποχρεωτικά το Βιετνάμ, διόμως πήγαιναν στο σπίτι μπορεί αυτή η πολιτική να μη μεταφραζόταν σε καλή συμπεριφορά απέναντι στη γυναίκα τους.

• Τι γίνεται όμως με τη rave κουλτούρα; Επικρατώντας μαζί με την ηλεκτρονική μουσική και έχοντας, ευτυχώς, καταρρήν τα πρότυπα των προηγούμενων ένδοξων εποχών, γίνεται με τη σειρά της clubbing δηλαδή σκέτη διασκέδαση; Εν αρχή ην σκληρή κριτική στα καθ' ημάς.

— Καταρχήν ένα μέρος της τέκνο δεν είναι μουσική. Κάποιοι προγραμματιστές βγάζουν χρήματα από τις εταιρείες φροντίζοντας τέτοια κομμάτια. Αυτό υπήρξε πάντα, υπάρχει και στη ροκ. Υπάρχει σήμερα ροκ συγκροτήματα που έχουν προκατασκευαστεί: τέσσερις άνθρωποι έχουν αυτό το image, θα είναι έτσι κομμένα τα μαλλιά τους, θα τους βγάλουν έτσι, θα κερδίσουμε τόσα. Στην τέκνο υπάρχουν εταιρείες που κάνουν ακριβώς το ίδιο: το 30% της τέκνο είναι προκατασκευασμένο. Όμως γι' αυτό φταίνε οι ισχυογραφικές εταιρείες. Σε κάθε είδος υπάρχει ένα βρόμικο κομμάτι, ενώ και ντίσκο είχε αθώες στιγμές, άφησε κλασικά τραγούδια.

Μην κοιτάς, η ροκ, αυτή είχε την Ντόλυ

Πάντα, σε κάθε εποχή, υπήρχε μια αμιγώς χορευτική μουσική. Στη δεκαετία του '70 ήταν η ντίσκο. Απλά η ροκ είχε και έχασε από τη φύση της την «ακουστική» της μορφή. Μπορείς να την ακούσεις μόνος σου στο σπίτι χωρίς να χορεύεις. Πάντα είχαμε δεμένο ένα γαίδαρο η ροκ. Σαν τον Λούι Λουκ που άφηνε το άλογο απ' έξω.

• Ενώ το rave και το clubbing...

— Η rave μουσική δεν προορίζεται για κανέναν άλλο τρόπο ακρόασης εκτός απ' τον χορευτικό. Αν μέινεις μόνο στη rave κουλτούρα, δεν κερδίζεις τίποτα. Σαφώς και ένα μεγάλο μέρος όλης αυτής της κατάστασης δεν μ' αρέσει. Καταρχήν, είμαι ενάντια στα ναρκωτικά. Όμως, δεν φταίνε οι άνθρωποι που κάνουν αυτή τη μουσική για το ότι δεν μπορεί πλέον να επιβιώσει μαγαζί αν ο μαγαζάτορας δεν πουλάει ναρκωτικά. Αυτό το ξέρουν και οι γάτες στην Αθήνα. Είναι καθαρά μπιζνες και μπαίνουμε σε μια διάσταση που δεν θέλω να αναλύσω.

• Στο συμβολισμό των Στέρεο Νόβα, η

Ας πουμε στους
ροκάδες να μην
ανησυχούν, το
ροκ δεν πέθανε

ταξίδι» των καταραμένων ποιητών και των ροκάδων με τα παραισθησιογόνα παζμμένει, αλλάζοντας εντελώς περιεχόμενο. Τα ναρκωτικά μένουν εκτός ή γίνονται έμματα για τη γούνα ενός μέρους της τέχνης/τανε σκηνης.

Χρησιμοποιώ το ταξίδι με την έννοια της αναζήτησης. Όχι με την κοιμισμένη έννοια. Όχι να κάθεται να ονειροπολείς και να μπαίνεις σε προσωπικό τριπ. Συνυφασμένο με τη γνώση, για να μπορέσω να κατανόησω και ν' αγαπήσω κάτι. Προσπαθώ να λιγοστεύω τα λάθη μου και να μην πληρώνω τους άλλους, αυτή είναι η έννοια του ταξιδιού. Δεν με ενδιαφέρει το μουσικό ταξίδι. Η μουσική είναι απλώς το έναυσμα.

Τι είν' η πατρίδα μας;

Αισθανόμαστε Έλληνες και νιώθουμε ίσω μας όλη τη μουσική ιστορία του τόπου. Αυτό που κάνουμε απευθύνεται στους νέους Έλληνες, οπότε είναι ελληνικό. Τον Σιδηρόπουλο δεν τον άκουγα, μου

άρεσε περισσότερο ο Χατζιδάκις. Επίσης, η κλασική μουσική. Μου αρέσει πάρα πολύ ο Σολωμός, ο Βιζυηνός, ο Νίκος-Αλέξης Ασλάνογλου, ο Τζούλης, ο Καρυωτάκης φυσικά μου άρεσε πολύ. Ένα μέρος της εφηβείας μου είναι τατουάζ με το έργο του Καρυωτάκη. Η δική μας μουσική βρίσκεται κατά τη γνώμη μου πιο κοντά στον Σαββόπουλο, στον Χατζιδάκι, στον Θεοδωράκη, σαφώς στη Λένα Πλάτωνος, στον Βαγγέλη Κατσούλη.

• Του αρέσουν πολλά (αγγλόφωνα) ελληνικά ανεξάρτητα γκρουπ:

— Οι Permanent Show, οι Cosmic Teds, οι Kissamatic Love Bubbles, οι κυκλοφορίες μιας μικρής ποπ εταιρείας, της This Happy Feeling. Από τα ηλεκτρονικά, οι Raw, ο Coti.K.

• Όμως η μουσική αυτή δεν μπορεί να αποκτήσει μαζικό χαρακτήρα.

— Δεν υπάρχουν τα χρήματα, είναι μια underground μουσική. Υπάρχει ένας νεοπλουτισμός στις επιλογές των εταιρειών.

Τα θέλουνε όλα λουσάτα. Θέλουν τον άντρα με κοστούμι ή κοτσίδα και σκουλαρίκι και τη γυναίκα τη δείχνουν μόνο ως γκόμενα. Σήμερα μια Μαίρη Λίντα κι ένας Χιώτης δεν θα μπορούσαν να γίνουν της μόδας. Η σεξουαλική mania που προωθήθηκε τη δεκαετία του '80—ο κόσμος δεν είχε ανάγκη να παίρνει μάτι, του το εμβολίασανε εφημερίδες και περιοδικά— πέρασε και στα μπουζούκια.

• Πάντως, αφού υπάρχει πολιτική παρέμβαση μέσω Ίντερνετ, όλα πάνε μια χαρά.

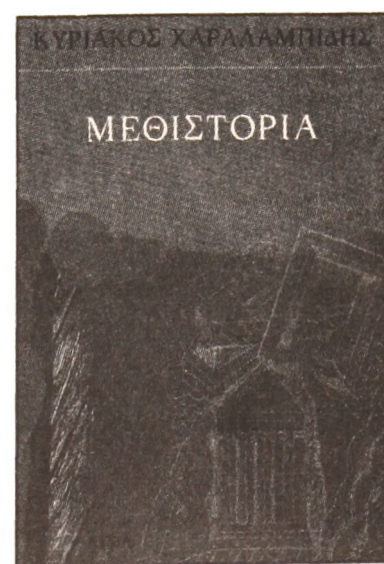
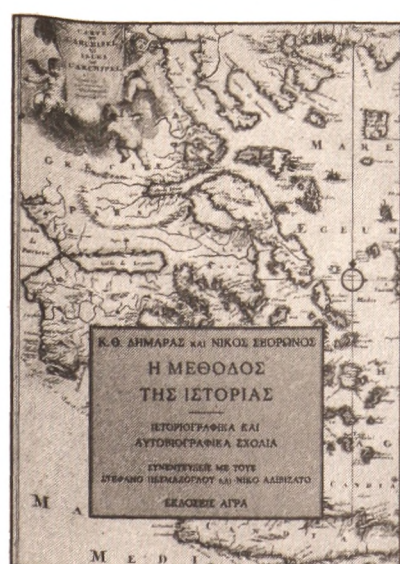
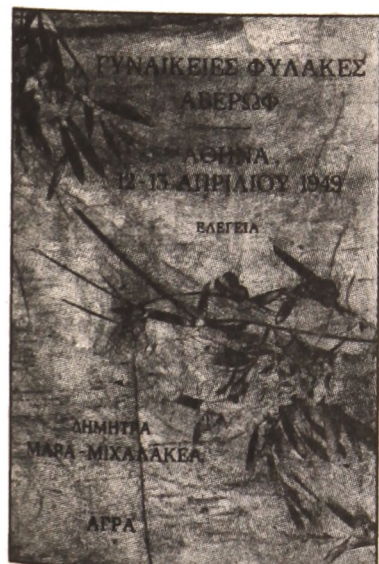
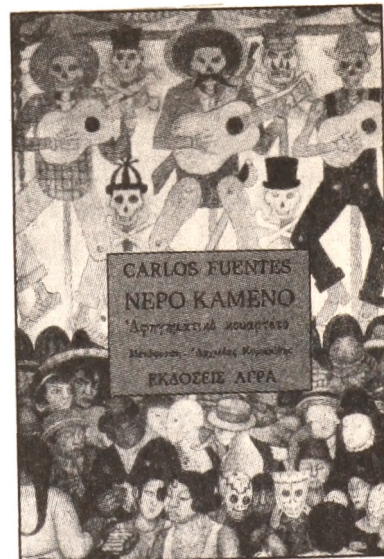
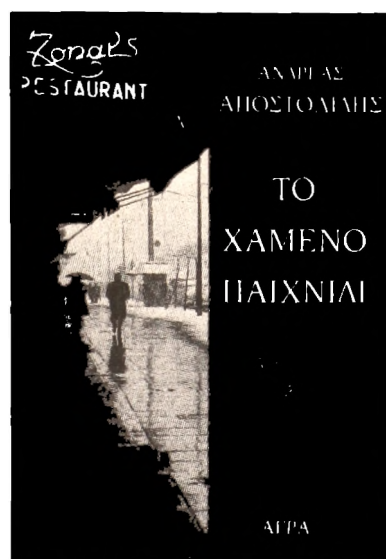
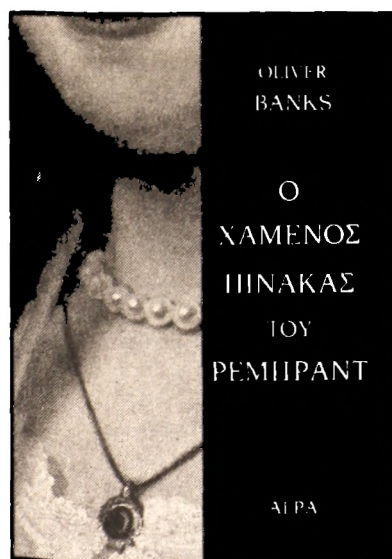
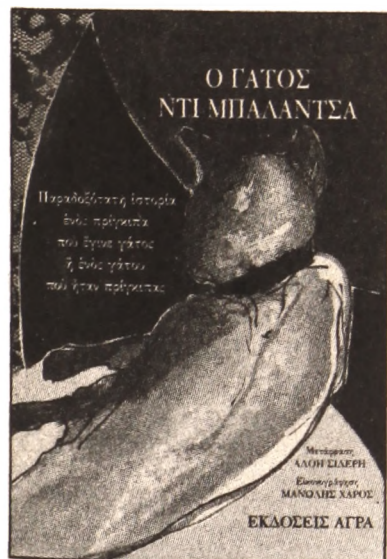
—Είναι μια νέα μορφή επανάστασης και ήταν απόλυτα φυσιολογικό να συμβεί κάποια στιγμή. Οπότε, ας πουμε στους ροκάδες να μην ανησυχούν, το ροκ δεν πέθανε.

ΜΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΤΙΠΟΤΑ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΒΡΕΙΣ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΖΗΤΑΣ. ΣΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΒΡΙΣΚΟΥΝ ΤΑ ΣΚΥΛΙΑ ΦΑΓΗΤΟ. ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ Ο ΘΕΟΣ ΟΠΩΣ ΤΟΥΣ ΑΝΕΡΓΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΑΣΤΕΓΟΥΣ ΚΑΙ ΟΣΟΥΣ ΖΟΥΝ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ. ΣΕ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΝ ΦΙΛΙΑ ΣΤΕΛΝΩ.

• Παρομοίως.

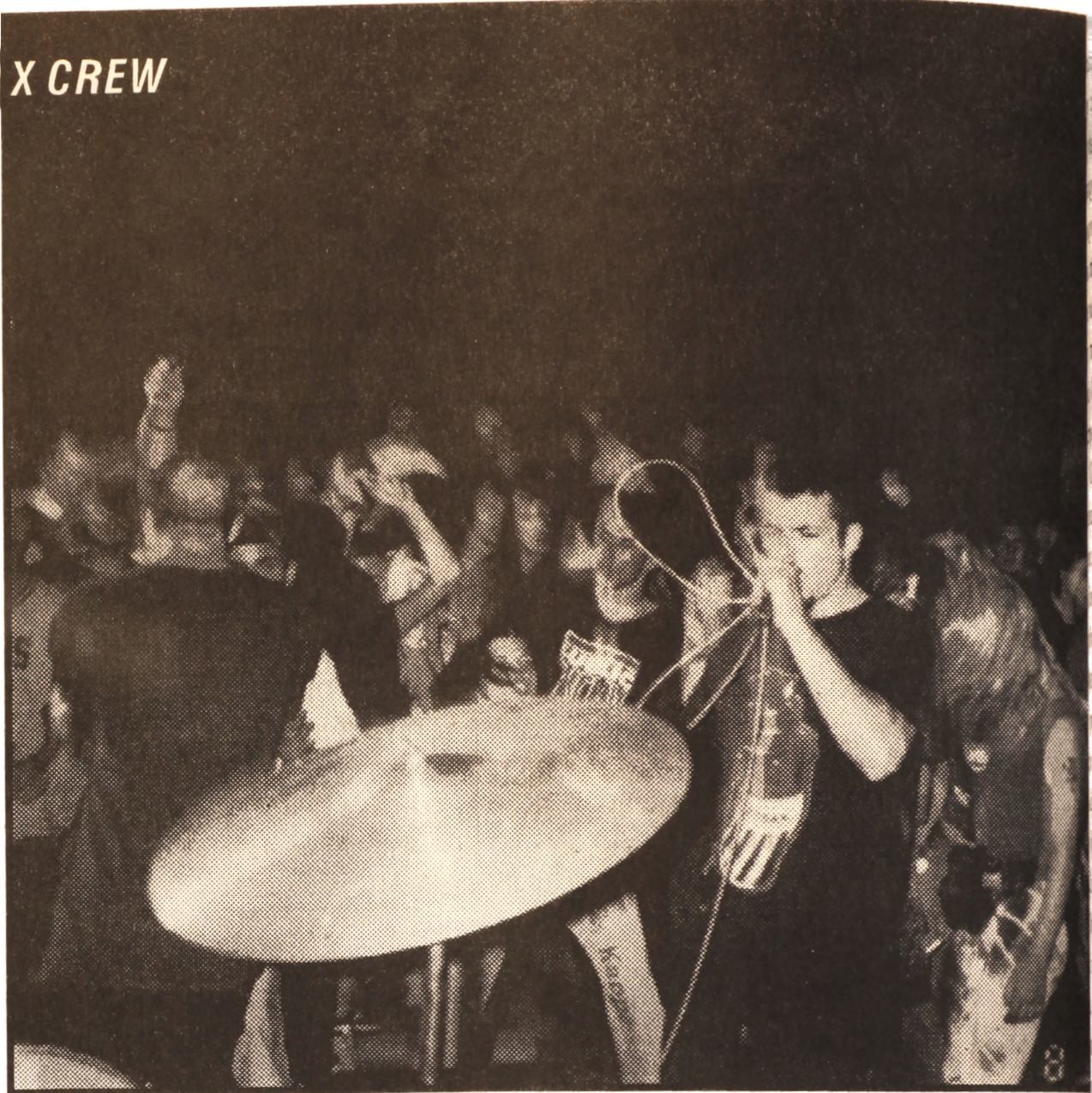

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ TERROR X CREW

**Είναι η ραπ μουσική;
'Όπως και στην τέκνο,
έτσι κι εδώ δεν
υπάρχουν -συνήθως-
μουσικά όργανα επί
σκηνης. Είναι αυτοί οι
πιτσιρικάδες με τα
σκουφιά, τα φαρδιά
μπλουτζήν, τις φόρμες
και τα "ραπ" αθλητικά
παπούτσια.**

Με σοβαρό σκοπό

ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ δρόμους των αμερικανικών μητροπόλεων απαγγέλλοντας ρυθμικά τα ζόρια τους και τις γνώμες τους, κουνώντας χαρακτηριστικά όλο τους το σώμα και γεμίζοντας με γκραφίτι τους τοίχους και τα βαγόνια του μετρό. Οι TXC είναι ένα από τα λίγα ελληνικά και ελληνόφωνα ραπ συγκροτήματα. Παρά το νεαρό της ηλικίας τους (δεν ξεπερνούν τα είκοσι) εκφράζουν με αποφασιστική ευθύτητα τη δική τους άποψη για τη ζωή ενός πιτσιρικά στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις. Πρώτο τους μέλημα, να εξηγήσουν τι είναι ραπ και να τονίσουν «έχουμε σοβαρό σκοπό!».

• **Καταρχήν, να καταλάβουμε την κουλτούρα χιπ-χοπ.**

Αρτέμης MC: Το ραπ είναι μέρος του χιπ-χοπ, εντάξει; Κάποιος που κάνει γκραφίτι σ' ένα τρένο και ρισκάρει να φάει μέσα μερικά χρονάκια απ' τη ζωή του, είναι πιο χιπ-χοπ από κάποιον που κάνει ραπ για ανώδυνα θέματα. Απ' αυτή τη στιγμή ξε-

φεύγεις απ' τη ραπ και μπαίνεις στο χιπ-χοπ.

Ευθύμης: Ραπ δεν είναι μόνο ο στίχος, η ροή δηλαδή του στίχου. Ραπ είναι περισσότερο τα θέματα: «Εξαρση φασισμού και ρατσισμού Ελλάδα Κοιτίδα του πολιτισμού. Στη θάλασσα πετιούνται οι μαύροι λαθρεπιβάτες. Για ό,τι κι αν συμβαίνει φταιν οι ξένοι εργάτες». Υπάρχουν καλλιτέχνες και συγκροτήματα, που χωρίς να ραπάρουν καθόλου είναι περισσότερο ραπ από κάποιους που ραπάρουν συνέχεια. Δηλαδή, οι Biohazard είναι σίγουρα περισσότερο ραπ από κάποιους άλλους. Η νοοτροπία είναι, μεγάλωσαν στο Μπρούκλιν, έτσι λένε τουλάχιστον... Δεν θα έλεγα ότι ο όρος «θέματα» είναι ο σωστός.

AMC: Απλά ορισμένα άλλα συγκροτήματα, δεν έχουν τη νοοτροπία, και ας θέλουν να λέγονται χιπ-χοπ. Παίζουνε επειδή βγάζουνε λεφτά. Άμα ήταν στην Ελλάδα μπορεί να έπαιζαν λαϊκά. Το ραπ είναι φά-

ση του δρόμου. Είναι street καθαρά. Πανεις κάποια βιώματα που έχεις από το δρόμο, από την καθημερινή ζωή, και τα φανεις μέσα στα κομμάτια.

Ευθ.: Γι αυτό και το ραπ είναι καλό να έφράσεις όπως όταν τις μιλάς. Ακόμα και σύνταξη που χρησιμοποιείς καθημερινά. Αλλιώς μπορώ να σου πω ότι μπορεί να θεωρηθεί και ψεύτικη. Δηλαδή ν' αλλάξεις σύνταξη μόνο και μόνο για να σου βγει ομοιοκαταληξία. Αυτό είναι τέχνη εκεί και πέρα.

• **Το ραπ ανεβάζει τον κόσμο στη σκηνή.**

Ευθ.: Δεν είμαστε το γκρουπ εδώ και ο κόσμος από κάτω. Δηλαδή, όταν κάποιος φωνηθεί ν' ανέβει πάνω στη σκηνή για να πηδήξει κάτω, εγώ θα κάνω χώρο.

AMC: Ξέρεις, ρε παιδί μου, σε κάποια φωνή του τη βιδώνει και θέλει ν' ανέβει και αυτός στη σκηνή. Έρχονται και φάσεις που δεν ξέρεις ποιοι είναι από το γκρουπ και ποιοι όχι!

• **Και η επεισοδιακή, εμφάνισή σας στο πρόσφατο Φεστιβάλ της KNE;**

AMC: Με το που άρχισε η συναυλία ήρθαν όλοι ενωμένοι και χοροπηδούσαν πάνω κάτω. Σε κάποια στιγμή κάποιος ανέβηκε στη σκηνή για να πηδήξουν χωρίς να θ

ουν να κάνουν τίποτα άλλο.

Ευθ.: Οι ΚΝίτες έμειναν έκπληκτοι γιατί, άλλον, δεν το περίμεναν. Σε κάποια φάση, ο κόσμος δεν μπορούσε ν' ανέβει και έγινε ό,τι μπορούσε από κάτω. Είναι φυσικό, όταν χοροπηδάνε πενήντα άτομα, ο ένας να πέσει πάνω στον άλλο, σε κάποια φάση πέσανε και πάνω σε ΚΝίτες. Κανένας δεν είχε πρόθεση. Οι ΚΝίτες αφού ήταν σε κλοιό δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτ' άλλο. Χτύπησαν κάποιους για να τους πωθήσουν. Όταν σε χτυπούν, δεν μπορείς να κάθεται να τους κοιτάς. Να σου πω την γνώμη μου; Αν δεν ήταν η περιφρούρηση, διπλές αλυσίδες σύντροφοι και τέτοια, δεν θα είχε γίνει τίποτα...

ΑΜC: Στο Φεστιβάλ παίξαμε απο ασυνεννοησία: Το γκρουπ γύριζε από διακοπές όταν γίνονταν οι συνεννοήσεις. Ήταν μόνο ο DJ ο Άλεξ, το παιδί μένει στην Αμερική και δεν ήξερε τι εστί Φεστιβάλ της ΝΕ. Νόμιζε ότι πρόκειται για μουσικό Φεστιβάλ. Όταν το μάθαμε εμείς, είπαμε «ωχ», αλλά το όνομά μας είχε μπει ήδη στην αφίσα. Τότε σκεφτήκαμε: πάμε σε ένα τέτοιο κοινό να δούμε πώς είναι. Τελικά ήταν μια καλή φάση και καλός χαβαλές. Καταπληκτική ανταπόκριση. Μαζεύτηκε ο κόσμος, παρότι δεν το περιμέναμε. Κι εμείς λέγαμε θα παίξουμε για το κόσμο και όχι για τους ΚΝίτες. Βέβαια, υπήρχαν και άτομα με κόκκινα φουλάκια που είχαν μπει και χτυπιόντουσαν [εννοεί: χόρευαν] με το κόσμο.

• Στο ραπ χορεύουν όλοι.

ΑΜC: Το ραπ κοινό δεν έχει το στυλ «και καλά, τι θέλεις εσύ τώρα μικρέ, ή τι θέλει ένα κορίτσι μπροστά», όπως είχαν οι μεταλλάδες και οι πάνκηδες.

Ευθ.: Οι μεταλλάδες το είχαν, όχι οι πάνκηδες.

ΑΜC: Εγώ έχω παρακολουθήσει συναυλίες όπου πάνκηδες, ή μεταλλάδες έστω, μέσω αυτής της εκτόνωσης, θέλουν να δείξουν κάτι σαν αυτοπροβολή, θέλουν να σε κάνουν να νιώσεις μειονεκτικά. Στις ραπ συναυλίες όλοι χοροπηδάνε και είναι πολύ ωραία.

• Και με τα ναρκωτικά τι γίνεται;

ΑΜC: Μωρέ, μας την σπάνε τα ναρκωτικά, κάθε είδους ναρκωτικής ουσίας. Πρέπει νά 'σαι, όχι ηλίθιος, αδύναμος πολύ πρέπει να είσαι. Η ραπ έχει σχέση με τα ναρκωτικά, αλλά κυρίως με τη μαριχουάνα, την οποία εγώ δεν θεωρώ ναρκωτικό. Κοίτα, ρε παιδί μου, είναι το μόνο είδος που υποστηρίζουν ανοικτά οι ράπερς, το legalize it! που έλεγε και ο Μάρλεϋ, να φτιάχνεται δηλαδή ό,τι μπορεί να φτιαχτεί από μαριχουά-

να για να γλιτώνεις όσο περισσότερο χαρτί γίνεται, και κοπή δασών και ρουχα... Εντάξει, προσωπικά δεν θέλω να κάνω, δεν έχω την ανάγκη, ρε παιδί μου, να κάνω μαριχουάνα. Τώρα, για τ' άλλα ναρκωτικά... εντάξει, δεν τ' ακουμπάω καν...

Ευθ.: Τα άλλα είναι φτου κακά. Πιστεύω ότι ο κόσμος έχει αρκετά προβλήματα για να προσθέσει ένα παραπάνω.

• Άλλωστε οι ράπερς αθλούνται κιόλας!

Ευθ.: Τώρα μπαίνουμε σε μεγάλο κεφάλαιο. Είναι κάποια αθλήματα που τους δεί-

χνω μεγάλο σεβασμό, όπως το σκαίη-μπορντιγκ, η ποδηλασία, το BMX περισσότερο. Είναι ένα άθλημα περισσότερο επιδείξεων, περισσότερο προσωπικής άσκησης. Και είναι και μεγάλη εκτόνωση, κάποια κόλπα προμηνύουν καταστροφή. **ΑΜC:** Αυτά τα αθλήματα, σόρρυ, είναι μέσα στη γυμναστική κουλτούρα της πόλης, όπως είναι και το γκραφίτι. Δηλαδή δεν είναι δυνατόν ν' αναπτυχθούν σε κάποιο χωριό, ξέρεις...

Ευθ.: Και δεν είναι αθλήματα μαζικής κατανάλωσης, όπως είναι το μπάσκετ και το ποδόσφαιρο. Τα άτομα που ασχολούνται μ' αυτά τα αθλήματα, δεν είναι άτομα της οργάνωσης. Δηλαδή, καλό θα ήταν να μου δείξει κάτι κάποιος για να το κάνω, αλλά δεν θέλω να έχω μια προπόνηση την Κυριακή στις δέκα το πρωί, γιατί εγώ την Κυριακή μπορεί και να βαριέμαι να κάνω προ-

πόνηση. Μπορεί να κάνω προπόνηση στις τρεις το πρωί. Το βλέπω περισσότερο σαν συναγωνισμό απέναντι στον εαυτό μου.

• Το ραπ, λοιπόν, δεν είναι μόνο χοροπήδημα, φούντα και ποδήλατο.

ΑΜC: Εντάξει, αυτό που θέλουμε σαν ΤΧC είναι να κάνουμε ένα κομμάτι της νεολαίας να είναι αλλιώς. Ξέρεις, είτε γκραφίτι κάνεις είτε ραπ, είναι αλλιώς, ακόμα και το να βάλεις χρώμα σ' ένα κτίριο που είναι γκριζο και το θέλουν να είναι γκριζο, είναι κάτι.

Ευθ.: Κοίτα, είναι ευσεβής πόθος ν' αλλάξουμε την κοινωνία...

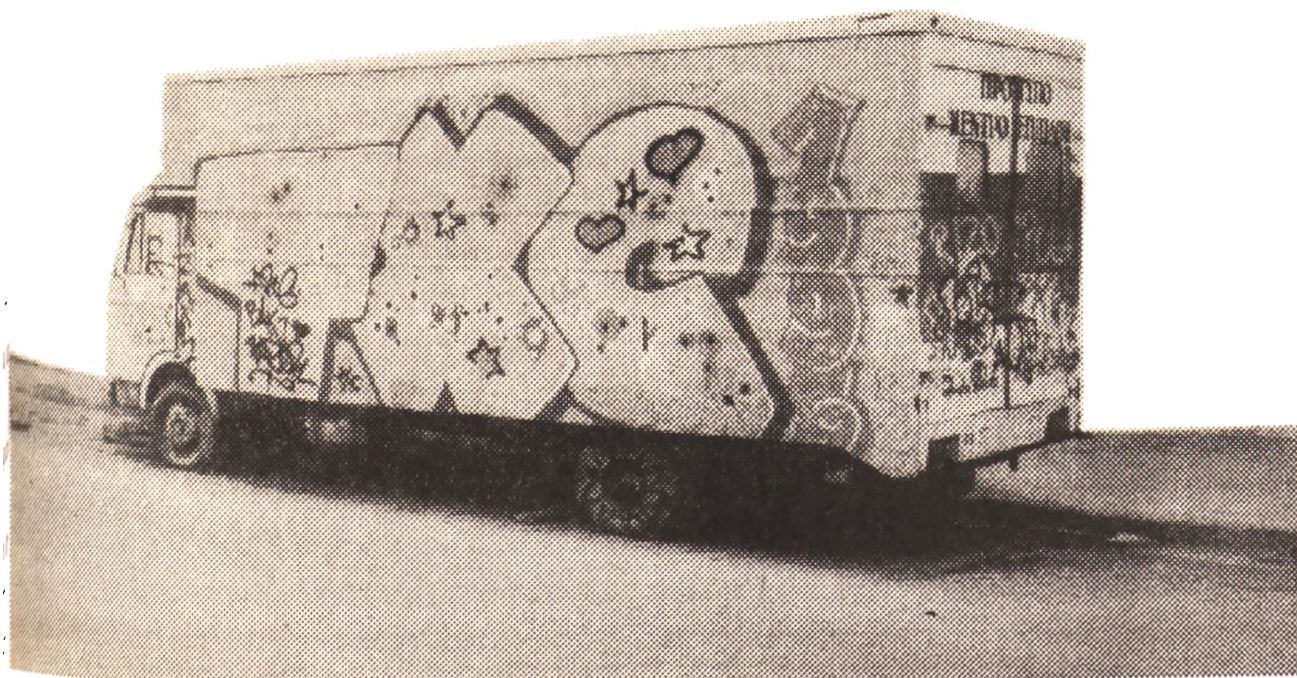
ΑΜC: Οι ΤΧC θέλαμε να δείξουμε ότι μπορεί να γίνει και κάτι πιο σοβαρό. Να μη βγαίνει πάντα στη μορφή του γελοίου.

Ευθ.: Όχι ότι υπάρχει τίποτα άσχημο στο να είσαι χαρούμενος. Αλλά μπορείς να μην είσαι χαζοχαρούμενος ή μπορείς να μην γίνεσαι κλόουν.

• Το ραπ θα γίνει γκλάμουρ; Ή το γκλάμουρ δεν πρόκειται να μπει στο ραπ;

ΑΜC: Πρόσφατα, μας έγινε πρόταση για ένα έντυπο του Κωστόπουλου. Δεν δέχτηκα. Γιατί μού 'σπαγε τα νεύρα ο συγκεκριμένος άνθρωπος. Δηλαδή, πιστεύω ότι αυτός κι η κλίκα του έχει καταστρέψει πολλά πράγματα στην Ελλάδα. Αυτό το γκλάμουρ

Τα ναρκωτικά;
Φτου κακά! Ο
κόσμος έχει
αρκετά
προβλήματα για
να προσθέσει
ακόμη ένα.

δηλαδή, αυτή η ηλιθιότητα, ξέρω 'γω, έχει χαλάσει πολύ κόσμο. Εκτός αυτού, είναι απληροφόρητοι και νομίζουν ότι τα ξέρουν όλα. Εκμεταλλεύονται περιστάσεις, ο Κωστόπουλος βγάζει τώρα καινούργιο περιοδικό, είδε ότι το ραπ «πιάνει», αυτοί οι τύποι του δρόμου γενικά, και θέλει να το γυρίσει το περιοδικό στο έτσι. Ε, όχι, ρε παιδί μου. Έχουμε αγωνιστεί να φτιάξουμε μια φάση, δεν θα μπει ο κάθε ηλίθιος να τη χαλάσει, να γίνει, ξερω 'γω, όπως έγινε με το rave.

• *Η τηλεόραση βλέπει σοβαρά την υγεία!*

Ευθ.: Ξέρω 'γω... «Κλείσαμε τις τηλεοράσεις και ερχόμαστε!». Είναι κάποιες διαφημίσεις που μου σπάνε τα νεύρα, γιατί συνειδητά δεν καταλαβαίνω τίποτα και υποσυνείδητα ένας θεός ξέρει πόσα πράγματα μου περνάνε. Βλέπω τη διαφήμιση σα μέρος της γκλαμουριάς, του politically correct, του easy money...

ΑΜC: Εντάξει, κι εμείς θα κάνουμε διαφήμιση για το δίσκο μας, αλλά δεν θα χρησιμοποιήσουμε ύπουλο τρόπο.

• *Η πολιτική, λένε, δεν απασχολεί τους νέ-*

ους, λένε.

Ευθ.: Είτε συνειδητά είτε όχι, οι νέοι έχουν αποφασίσει να απέχουν από την πολιτική. Δηλαδή, δεν είναι ότι ξεφορτώνονται τα προβλήματα, είναι ότι η πολιτική είναι ένας φαύλος κύκλος. Αυτό που έχουμε εμείς δεν είναι πολιτική συνείδηση, είναι περισσότερο κοινωνική. Δηλαδή, πώς βλέπεις τη ζωή σου. Όχι πως θέλεις να φτιάξουν οι νόμοι τη ζωή σου, αλλά πως μόνος σου να τη φτιάξεις. Ο άνθρωπος νομίζω ότι έχει εφεύρει τη πολιτική για να λύνει τα προβλήματα της συμβίωσης, τα προβλήματα που προκύπτουν στις οργανωμένες κοινωνίες. Το να βγαίνεις και να μην ασχολείσαι με τη πολιτική, αλλά ταυτόχρονα να μη δημιουργείς ούτε κάποιο κοινωνικό πρόβλημα, δεν είναι απολίτικη στάση. Είναι πολιτικοποιημένη στάση. Δεν θέτω πρόβλημα, δεν δημιουργώ πρόβλημα. Προτείνω έναν τρόπο ζωής ο οποίος δεν δημιουργεί προβλήματα, οπότε δε χρειάζεται πολιτική. Αυτή τη στιγμή υπάρχει η πολιτική, οπότε απορρίπτοντας την πολιτική, κάποιους θα βρούμε αντίθετους.

• *Το περιβάλλον απασχολεί τους ράπερς;*
ΑΜC: Θα παίζαμε σε μια εκδήλωση γ το περιβάλλον, αν τα κίνητρα των διοργανωτών ήταν αγνά και άφηναν κι εμάς ' κάνουμε αυτό που ξέρουμε. Για παράδειμα, η Greenpeace κάπου μου βρομάει, σι πολλά φράγκα δεν έχει αυτή η οργάνωση. Στο κομμάτι μας, το «Σαμποτάζ», λέμε κόγια τους βασανισμούς των ζώων προκειμένου να παραχθούν καλλυντικά. Είναι εντελώς άδικο να χάνονται χιλιάδες ζώα γ εντελώς ηλίθιο λόγο.

• *Από πού κρατάει η σκούφια της ελληνικής ραπ;* «Δεν είμαι ο Έλληνας που έχει συνηθίσει.»

Ευθ.: Εγώ νιώθω σαν να μην έχω κάποιον προκάτοχο. Αλλά και ούτε σάν κάτι π' έσκασε ουρανοκατέβατο. Νιώθω σαν κόπου δημιουργήθηκε όταν ήρθε η ώρα, ότι δημιουργήθηκαν οι συγκυρίες.

ΑΜC: Εγώ πάντως δημιουργήθηκα από μηδέν. Δηλαδή κάποια άτομα είχαν τ' μούρλα και δεν είχαμε βοήθεια από ποθενά. Ούτε είχαμε ποτέ βγει από την Ελλάδα ούτε τίποτα. Πάντως επιρροές από ελληνικά γκρούπ δεν είχε κανείς μας, ε' ακούω μόνο ξένη μουσική. Απλά, προσπ'θησα τη μουσική που άκουγα από μικρή ραπ, να τη φέρω και στην Ελλάδα, έλε' «γιατί, ρε γαμώτο, να μην υπάρχει εδώ ατή η μουσική». Προσπάθησα να τη μεταφέρω εδώ πέρα. Να πω δηλαδή τα βιώμα που είχα εδώ, να τα μεταφέρω στα ελληνικά με τη μορφή αυτής της μουσικής. Ξεινήσαμε δυο τρία γκρουπ το '92.

• *Για να πούμε και του στραβού το δίκιο.*

Ευθ.: Μπορεί σε μερικά χρόνια να μ' αντέχουν τα πόδια μας να χοροπηδάμε αλλά αυτό να μη σημαίνει ότι δεν θέλουμε κιόλας να χοροπηδάμε. Ο ήχος μας, δηλαδή, σίγουρα θα διαφοροποιηθεί.

• *Μήπως ο Όμηρος ήταν ο πρώτος ράπερ;*

ΑΜC: Λέγεται ότι το ραπ βγαίνει από rapsody. Από εκεί λένε ότι οι ραψωδοί ήτανε οι πρώτοι ράπερς.

Ευθ.: Οπότε ο Όμηρος ήταν ο πρώτος π' έγραφε ραπ κομμάτι.

ΑΜC: Πάντως, νομίζω ότι η ποίηση βοηθάει, γιατί πρέπει να κάνεις μια ομοιοκαταληξία σ' ένα μέτρο, ενώ στη ραπ μπορείς να κάνεις τέσσερις ομοιοκαταληξίες σ' ένα μέτρο. Έχω μελετήσει πιο πολλούς ποιούς ράπερς, που τους θεωρώ πρότυπα που κάνανε πάντα πολλές ομοιοκαταληξίες χωρίς φυσικά να αλλοιώνεται το νόημα. Πιο πολύ προσπάθησα να μεταφέρω

αυτό το πράγμα στα ελληνικά δεδομένα.

• Τα παραδοσιακά όργανα είναι ευπρόσδεκτα;

AMC: Κοίταξε, από τη στιγμή που μπορεί ν' ακούγεται καλά, γιατί όχι; Ένα κομμάτι μας, είχε μια εισαγωγή από τον Χατζή. Ο Βαλάντης στις συναυλίες έκανε σκρατς μ' αυτό στο «ααα...» στο «Άνοιξε Πέτρα» που με τίποτα δεν το θύμιζε.

Ευθ.: Δεν θα μου άρεσε πάντως κάπου να περνάει μπουζούκι. Γιατί μου δίνει πολύ γλεντζέδικο.

AMC: Δίνεις την αίσθηση, ρε παιδί μου, ότι γελοιοποιείς κάποια κατάσταση. Ίσως άμα το έκαναν στο εξωτερικό να μην φαινόταν γελοίο. Όπως εμείς, έχουμε μιξάρει όργανα από Ινδίες...

• Όσο για το ροκ, απλή συγγένεια;

Ευθ.: Υπάρχει συγγένεια, όχι συνέχεια. Απλά βλέπω κάποια ταύτιση απόψεων. Έχω το θάρρος να πω ότι δεν είμαι ο πρώτος που το κάνει.

AMC: Πάντως η ροκ είναι μουσική που παιζόταν πριν από δέκα χρόνια. Σαν ν' άχυνε κολλήσει, ας πούμε. Δηλαδή μου θυμίζει τη φάση με τη πολιτική. Είναι κάποιιοι σε κάποιες καρέκλες και δεν θέλουν να δώσουν ευκαιρίες σε πιο νέους ή να προσπαθήσουν αλλιώς οι ίδιοι.

• Οι Τρύπες πώς σας φαίνονται;

AMC: Άδειες. Έχουν ξεχάσει από πού ξεκινήσανε...

Ευθ.: Και είδαμε μέχρι και την ανακύκλωση του Σιδηρόπουλου, ότι βγήκε και σε cd...

• Ο Μικρός Μονομάχος του Σαββόπουλου; (Δεν το ξέρουν. Τους βάζουμε να τ' ακούσουν:)

Ευθ.: Έχει φοβερές στιχουργικές ικανότητες, και θα πρέπει να έχει βρεί και το κουμπί, ε; Όταν έχεις κάποια ηλικία, τότε πιστεύω ότι σταματάς να ενεργείς αυθόρμητα στη δομή των τραγουδιών και βάζεις τη γνώ-

ση και την εμπειρία.

AMC: Καλή φάση! Βασικά δεν κατάλαβα τι έγινε στο τέλος: Δηλαδή ο «Μικρός Μονομάχος» θα σώσει και καλά τον κόσμο ή θα γίνει τελευταίος κρίκος της αλυσίδας και μετά θα εμφανιστεί κάτι καινούργιο και θα αισθανθεί πάλι ότι μένει στο τέλος;

Ευθ.: Το αφήνει λίγο φλου. Δεν μπορείς να κάνεις αλλιώς. Έχει πιάσει την ψυχολογία. Μπορεί δηλαδή η επανάσταση της νεολαίας να γίνεται, όπως μας κατηγορούν πολλοί, επειδή δεν έχουμε βίντεο ή κλει-

στό γυμναστήριο. Ξεκινάει από πολύ μικρά πράγματα, όπως ξεκινάει και το τραγούδι του Σαββόπουλου. Αρχισε να λέει «μου τη σπάει η τάδε και η αδερφή της επειδή παίρνει το μέρος της» και τελικά μπαίνει σε πιο ουσιώδη πράγματα.

• Ο Σαββόπουλος είχε ανέκαθεν την τάση να ραπάρει...

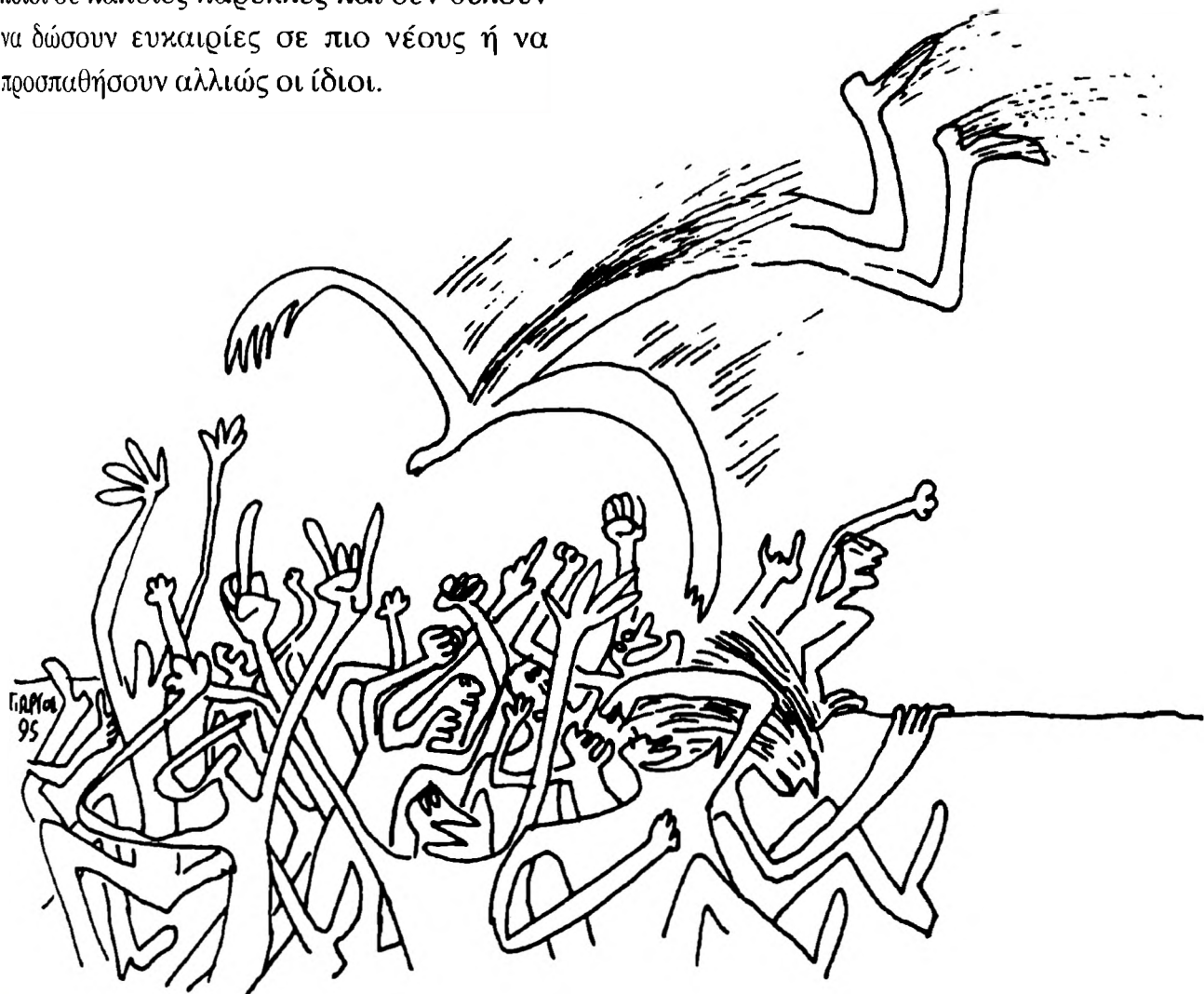
AMC: Δεν ξέρει λεπτομέρειες. Συνδύασε, ας πούμε, σκουφιά με μπασκέτες, γουόκμαν, στέρεο και τέτοια. Συμπτωματικά έχουμε και σκούφους... (τους δείχνουν).

• Η ειδική έκδοση μας για το ροκ θα κυκλοφορήσει στις 17 Νοεμβρίου. Σας λέει τίποτε η ημερομηνία;

Ευθ.: Το Πολυτεχνείο «λέει», και μάλιστα πολλά. Βγήκε έτσι, και όχι από οργανώσεις, συμβούλια, συνδικάτα... Και σήμερα που πέρασα απ' έξω μ' έπιασε δέος. Από μικρός δεν έχανα τ' αφιερώματα για το Πολυτεχνείο, ο αντιφασιστικός αγώνας μου λέει πάρα πολλά. Είτε είναι στο βουνό, τ' αντάρτικα, είτε είναι στην πόλη – ιδιαίτερα στην πόλη είναι πιο κοντά μου. Λέει πάρα πολλά η πράξη τους, όχι τα συγκεκριμένα άτομα. Όχι ότι δεν σέβομαι κάποια άτομα. Αλλά δεν θεοποιώ αυτούς που ήταν στο Πολυτεχνείο και ζούνε σήμερα. Η πορεία του Πολυτεχνείου για μένα είναι καθαρά αντιφασιστική, είναι το «ποτέ ξανά». Ίσως κάπου, με την επανάληψη κάθε χρόνο, να το βαρεθήκαμε... Όταν όμως βγήκανε κάποιοι νεοφασίστες στους Αμπελόκηπους και χαρακώσανε μια κοπέλα, είδες ότι έγινε μια αξιολογη πορεία. Και εγώ δεν το κάνω συνειδητά, να ξυπνήσω και να πω «σήμερα είναι 17 Νοέμβρη και θα κατέβω στο Πολυτεχνείο», αλλά όταν χαράξανε τον αγκυλωτό σ' αυτή την κοπέλα ξεκίνησα και έφυγα μόνος μου για την πορεία, κάτι που δεν είχα ξανακάνει. Κι εκείνη τη μέρα είχαμε κατέβει όλοι μόνοι μας. Κάπου η 17 Νοέμβρη έγινε σαν λαϊκή παρέλαση, σαν τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, να πάμε στο χωριό μας, να εκμεταλλευτούμε το τριήμερο. Αυτό είναι εξευτελισμός. Ας πούμε, η Πρωτομαγιά. Μπορεί το κράτος να δώσει σαν αργία την ημέρα που μια συγκεκριμένη κυβέρνηση ματοκύλησε μια πορεία; Μας κατηγορούν εμάς ότι δεν έχουμε κάνει τέτοιους αγώνες, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι αν μας δοθεί η ευκαιρία δε θα τους κάνουμε...

• Με δυο λόγια: «Δεν περιμένατε τέτοιες αντιδράσεις απ' τη γενιά μας που την κοιμίζατε με σχολεία και τηλεοράσεις».

Το Πολυτεχνείο
«λέει», και
μάλιστα πολλά.
Βγήκε έτσι, όχι
από
οργανώσεις,
συμβούλια,
συνδικάτα...

ροσοχή! Φυσήξτε καλά τη σουπίτσα. Ο Τσίμμερμαν πήγε στο Βερολίνο. Φημολογείται ότι πραγματικότητα δεν υπάρχει. Άρα η συνέντευξη δεν είναι πραγματική. Μείνετε χαλαροί, χαρούμενοι και έτοιμοι για όλα.

ΠΛΗΝ ΚΩΠΑΪΔΟΣ

Μαρία: Αναζητώντας λοιπόν τι είναι ρόκ. Εσείς τι λέτε;

Αλεκάρας: Σήμερα έκανα μια οντισιόν για να παίξω ντραμς κάπου με λεφτά, κι ήταν ένα πεταμένο ανθρωπάκι κυριλέ με παπουτσάκι λουστρίνι κ.λπ. και μου λέει «μεγάλε, κάνω ρόκ». Εντάξει, λέω.

Τζίμης: Μπορεί και νά 'τανε.

Αλ.: Ναι, μπορεί και νά 'τανε. Να σου πω τι είναι ροκ. Ροκ είναι πέτρα. Το θέμα είναι τι την κάνεις την πέτρα. Μια πέτρα μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη αν είναι σε μια ιστορία σαν αυτή την πέτρα που κάνει τη σούπα (βλ. εσώκλειστες οδηγίες στο δίσκο Αέρα Πατέρα, Φέρτε Τα!). Τους ψήνεις λοιπόν όλους ότι αυτή η πέτρα κάνει καλές σουπές και φέρνουν όλοι τα διάφορα υλικά τους. Άλλος φέρνει το ψάρι, τις λέξεις, την ντομάτα, το μπάσο και όταν έχει γίνει πια η σούπα βγάζεις την πέτρα, την ξαναβάζεις προσεχτικά στο σακούλι (γιατί μπορεί να σου χρειαστεί) και σεργιάνεις τη σούπα. Αυτό είναι.

Μαρ.: Ναι είναι μεγάλη αλληγορία. Κι άμα είναι πέτρα... κρατάει πολύ.

Τζ.: Ναι. Κι όπως λέγανε στου Τάκη 13, πέτρα που κυλάει, ποτέ δεν χορταριάζει. Είναι μια παλιά παροιμία του ροκ. Εμείς, για νά 'μαστε σίγουροι ότι είμαστε ροκ με την έννοια πέτρα, έχουμε αυτόν εδώ –δείχνει τον ποιητή–, που είναι απ' την Πετρούπολη. Έτσι κρατάμε μια σχέση με το ροκ μέσω Πετρούπολης.

Μαρ.: Εγώ σκέφτομαι αυτό που συζητούσαμε χτες. (Είχε προηγηθεί μια βραδιά κατά την οποία –και με ελαφρά διαφορετική σύνθεση των Αέρα Πατέρα– πίνουμε ελβετικό ρακί ανακατεμένο με βότκα στο Αντί. Ο Παν-Καρ επέμενε ότι δεν πρέπει να μιλάμε για ροκ, αφού ροκ ήτανε με κάποια έννοια ο Ρεμπώ και ο Στραβίνσκι. Η ωραία αυτή κουβέντα δεν μαγνητοφωνήθηκε και καλά έκανε). Ότι άλλοι είναι αισιόδοξοι κι άλλοι απαισιόδοξοι σε σχέση μ' αυτή την ιστορία, πώς σας φαίνεται;

Τζ.: Αυτό εξαρτάται από το αν είσαι γενικά αισιόδοξος, σε σχέση με τη γκόμενά σου, με το πώς θα πάνε τα σταφύλια φέτος...

Μαρ.: Και το ροκ τραβάει το δρόμο του.

Ποιητής: Ναι αλλά προς τα πού είναι ο

δρόμος του; Α, ναι, ξεχάσαμε να σου πούμε ότι άμα θες να ρωτήσεις τη γνώμη μας πρέπει να ρωτήσεις έναν εκπρόσωπό μας **Μαρ.:** Ποιος είναι ο εκπρόσωπός σας;

Τζ.: Ένας περαστικός απ' το δρόμο.

Μαρ.: Ε, πάμε έξω τότε.

Τζ.: Ξέρω γω, πάμε.

κ. Δημητριάδης: Κάνει κρύο.

Τζ.: Μπορούμε να βάλουμε τον Ποιητή να περνά απ' έξω και να τον ρωτάμε.

Μαρ.: Εσένα Μιχάλη ποια είναι η γνώμη σου;

Π.: Για ποιο;

Μαρ.: Για τους Αέρα Πατέρα.

Π.: Δεν τους γουστάρω!

Τζ.: Να ρωτήσουμε τον κύριο Δημητριάδη γιατί έβαλε στο πρόγραμμα της συναυλίας του **Βάλτερ Τσίμμερμαν** ότι συμμετέχε στους Αέρα Πατέρα.

κ. Δ.: Αφού είναι αλήθεια.

Τζ.: Και τι γνώμη έχει ο Τσίμμερμαν γι' αυτό;

κ. Δ.: Να τον ρωτήσουμε. Να του στείλουμε υλικό και να του ζητήσουμε να γράψει ένα κομμάτι για μας κατά παραγγελία. Αυτό μπορεί να γίνει, δεν είναι δύσκολο.

ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ;

Αλ.: Μπορούμε να κουβεντιάσουμε τι είναι τζαζ.

Μαρ.: Μας ενδιαφέρει όμως;

Τζ.: Κάποτε που ήμουν στο μαθηματικό και μ' έπιασε μια επιτηρήτρια να αντιγρά-

ω, της λένε οι άλλοι «άστον, αυτός είναι
ζαζ». Και αυτή μπλόκαρε και μ' άφησε.

Μαρ.: Πιστεύεις ότι άμα τους έλεγες «εί-
μαι ροκ» θα σ' άφηνε;

Τζ.: Όχι γιατί το «είμαι ροκ» τό 'χουνε πει
πολλοί δημοσιογράφοι, διαφημιστές, έχει
εμφύσει. Δηλαδή το να πεις «είμαι ροκ»
είναι κλεμμένες κουβέντες. Το παίρνουν
μπακάληδες που μετασχηματίζουν σε
προϊόντα τις έννοιες και οι έννοιες χάνουν
το νόημά τους. Δεν πρέπει να λες τίποτε αν
δεν θέλεις να είσαι ψεύτης

κ. Δ.: Εμείς είμαστε κλασικοί άνθρωποι
και δεν κινδυνεύουμε απ' αυτά.

Τζ.: Γι' αυτό εμείς δεν δηλώνουμε ροκ, δη-
λώνουμε «Αέρα-Πατέρα», προσπαθώντας
αλέμε την αλήθεια.

Μαρ.: Ρε Τζιμή, όπως ερχόμουνα προς τα
εδώ είδα μια οδό Καραθεοδωρή. Και μου
ήρθε ο Κανελλόπουλος ότι ήταν δάσκαλος
του Einstein.

Κανελλόπουλος: Ναι, ήταν περίφημος έλ-
ληνας μαθηματικός, καθηγητής στο πανε-
πιστήμιο της Βιέννης και είχε μαθητή τον
Einstein.

Τζ.: Ναι, ένας λόγος που μένω κι εγώ εδώ
εξαιτίας είναι για ν' απονέμω φόρο τιμής σ'
αυτόν τον άνθρωπο. Άλλωστε η ύπαρξή
μας έχει πολύ να κάνει με τη θεωρία του
Einstein.

Μαρ.: Υπάρχει ένα κλίμα ότι δεν πάνε κα-
τά τα πράγματα. Ότι έχει περάσει η εποχή
που γινόντουσαν ωραίες φάσεις κι ότι ο
κόσμος έχει φτωχέψει κι έχει κάτσει σπίτι
του. Κι αυτό περιλαμβάνει και το ροκ. Εγώ
από όσο δεν άκουγα καθόλου ελληνικό
ροκ. Είναι η πρώτη φορά που ακούω κάτι
ελληνικό και δεν είναι Χατζηδάκης και μου
αρέσει. Κουνήθηκε και το μυαλό μου κι
ανέβηκα καλά. Κι ήθελα να κοντράρω αυτή
τη διάθεση που υπάρχει...

κ. Δ.: Δεν νομίζω ότι παλιά ήταν καλύτερα
τα πράγματα. Εντάξει, υπήρχε ένα παρα-
νόμι πολύ άχαρο και κακόγουστο παλιά,
ταπεινικό. Κι απόδειξη: βλέπουμε ότι αυ-
τοί που κάνουνε παλιά τη ροκ, τώρα είναι
κι ανήθικοι των πραγμάτων, αυτοί που κι-
νούν τα νήματα. Και δεν τα κινούν και πο-
λύ καλά. Τώρα πιστεύω ότι βγαίνουν πολύ
καλύτερα, καταπληκτικά πράγματα. Απλά
δεν υπάρχει αυτή η ομαδικότης. Καλύτερα
είναι όμως.

Π.: Μωρέ απ' τον εαυτό σου κρίνεις.

κ. Δ.: Ναι, αλλά αντικειμενικά βλέπεις τι
γίνεται.

Π.: Θα σου πω ένα πράμα που είναι πατέ-

ντα: το θέμα είναι πώς τα βλέπεις τα πράγ-
ματα κι όχι πώς είναι. Αντιστέκομαι σφο-
δρά σε κάθε τύπου ρεαλιστική σκέψη. Θε-
ωρώ το ρεαλισμό βλάβη του ανθρώπινου
μυαλού. Δεν πρέπει να βλέπουμε το χρόνο
σαν μια κατεύθυνση μονοσήμαντη. Ο χρό-
νος γυρίζει. Οπότε κάνεις τη δική σου πα-
ρεμβολή μέσα στο χρόνο, μπορείς να τον
στρέψεις κατά τη μεριά που εσύ γουστά-
ρεις! Γενικά τα μυαλά έχουν ανοίξει αλλά
έχουν κλείσει τα περάσματα. Η συνείδηση
του ανθρώπου σήμερα έχει διευρυνθεί κά-
πως. Πράγματα που παλιά τους τά 'δειχνες
και λέγανε «α, τι είναι αυτό», τώρα τα συ-
νειδητοποιούν. Η μουσική είναι πιο πολυ-
σήμαντη από παλιά.

Μαρ.: Και οι σημερινοί πιτσιρικάδες;

κ. Δ.: Τα παιδιά είναι παιδιά. Τους παρέ-
χονται περισσότερες πληροφορίες.

Π.: Είναι περισσότερο παθητικοί.

κ. Δ.: Είναι πιο δύσκολο να συναντηθείς
τώρα. Συναντιόμαστε μόνο στα media.
Ενώ παλιά συναντιόμασταν στη γειτονιά.

Τζ.: Στην Αθήνα έχει γίνει κατοχή σήμερα,
όλο μπλόκα. Περνάω τις προάλλες και
βλέπω κάτι πιτσιρικάδες να τους έχουν
στήσει με τα χέρια στον τοίχο, με τ' αυτό-
ματα.

Μαρ.: Ναι, έχει πολ-
λούς μπάτσους τελευ-
ταία...

Τζ.: Εδώ μας στείλαν
απειλητικό γράμμα και
λέει: Τόσα εκατομμύ-
ρια πρόστιμο άμα γρά-
ψεις σε τοίχο, τόσα άμα
κολλήσεις αφίσα. Δη-
λαδή πάρε ένα com-
puter άμα θες να μιλή-
σεις κι επικοινωνήσε
έτσι.

κ. Δ.: Είναι clean-boy ο Αβραμόπουλος,
αυτή η αισθητική.

Τζ.: Ναι, μην την χαλάσουμε την πόλη.

Π.: Κι υπάρχουν πολλοί τρελοί, ψυχικά
διαταραγμένοι στους δρόμους.

Τζ.: Απ' την άλλη, ο μόνος χώρος ανθρώ-
πων που εμπιστεύομαι είναι οι τρελοί. Όχι
οι ψυχασθενείς, οι άνθρωποι που έχει γυ-
ρίσει κάτι μες στο κεφάλι τους κι έχουνε
ακατανόητες συμπεριφορές και ακατα-
νόητους τρόπους έκφρασης αλλά πιο αυ-
θεντικούς.

ΑΜΑ ΕΙΧΑΜΕ ΝΑ ΧΑΣΟΥΜΕ ΚΑΤΙ

Μαρ.: Για ν' αντέξεις σήμερα, νά 'χεις στα-

θερή απόδοση, να ζεις στην Αθήνα, πρέπει
νά 'σαι στην πρίζα συνεχώς. Άμα εσύ λες
ότι σ' αρέσουν οι τρελοί κι οι ανασφαλείς
αντιπαρατίθεσαι σε μια κυρίαρχη λογική.
Εσείς είστε ένα ανασφαλές γκρουπ;

Π.: Θα ήμασταν ανασφαλείς αν μας ενδιέ-
φερε κάτι. Άμα είχαμε να χάσουμε κάτι.

Μαρ.: Αλήθεια, πώς καταφέρνέτε να βρι-
σκόσαστε; Είστε και πολλοί...

κ. Δ.: Άλλοι από μας είμαστε φίλοι, άλλοι
γνωστοί, άλλοι βρισκόμαστε για πρώτη
φορά πάνω στη σκηνή... Αυτό που βγάζου-
με κάθε φορά μας προλαβαίνει. Αυτό που
κάνουμε, είτε δίσκο είτε συναυλία, κάποια
στιγμή παίρνει σάρκα και οστά και το ίδιο
μάς διαμορφώνει αργότερα. Και κάπως
έτσι γίνεται και με το κοινό...

Μαρ.: Πάντως είναι γνωστοί οι Α. Π. σ'
ένα ευρύ κοινό, δεκαοχτώ ως πενήντα χρο-
νών, είτε πρόκειται για κουλτουριάρηδες
είτε για φρικιά.

Αλ.: Ο καθένας έχει ένα θεό μέσα του και
το ζήτημα είναι να βγάλουμε έξω αυτό το
θεό.

Μαρ.: Εγώ σας βλέπω να έρχεστε ύστερα
από μια ύφεση και να είστε ξαφνικά ένα
γκρουπ του σήμερα. Θα μπορούσε ύστερα

από αυτή την ύφεση να
υπάρχει κενό. Να ξυ-
πνάς το πρωί και να λες,
γαμώ το, δεν υπάρχει τί-
ποτα. Ενώ τώρα υπάρ-
χουν οι Α.Π.

Τζ.: Άμα ανακατέψεις το
κενό με το λόγο περνάς
στη δημιουργία.

Π.: Εγώ βλέπω ότι μιλά-
τε όλο αφηρημένα.

Τζ.: Εμένα μ' ενδιαφέρει
το αφηρημένο στα πράγ-

ματα γιατί το συγκεκριμένο το βαριέμαι.
Το συγκεκριμένο το έχεις ήδη ζήσει, ενώ
το αφηρημένο περιέχει μελλοντικές φά-
σεις.

ΑΠΟ ΖΩΗ ΣΕ ΖΩΗ

κ. Δ.: Από το '88 υπάρχουμε. Πιστεύεις ότι
και τότε είχαν τα πράγματα την ίδια γεύση
όπως σήμερα;

Τζ.: Ήταν πιο λίγοι οι υποψιασμένοι τότε.
Αργότερα στον πλανήτη, αρχίσαμε να συ-
ζητάμε καινούργια πράγματα. Πάντως, για
να δεις άμα κάποιος είναι παιδί της εποχής
του, πρέπει να δεις αν την κοντράρει. Αυ-
τός που την κοντράρει είναι παιδί της. Αυ-
τό είναι διαλεκτικό. Ο καθένας εκπροσω-

Για να δεις άμα
κάποιος είναι
παιδί της εποχής
του, πρέπει να
δεις αν την
κοντράρει.

πεί πιο πολύ μια εποχή, ένα ρεύμα. Δηλαδή αν περάσει του κυρίου Δημητριάδη, θα μπορούμε στην εποχή του **Stockhausen**. Γυρίζουμε πίσω στο 1915.

κ. Δ.: Ο Stockhausen δεν είναι 1915, ρε!

Τζ. (γελώντας): Ήθελα να σε κατεβάσω λίγο. Αν περάσει του ποιητή, στον 19ο αιώνα ή στη γενιά των μπήτνικ, 1955. Μην ξεχνάς ότι αναφέρεσαι στην πραγματικότητα μ' ένα συγκρότημα που έχει δηλώσει πρώτο ότι η πραγματικότητα δεν υπάρχει.

Μαρ.: Μού 'ρχεται στο μυαλό το τραγούδι σας που τραγουδάει η **Σαββίνα Γιαννάτου**, «Τεράστια Φωτιά». Το τραγούδι λέει: «Σα να μας κυνηγάει μία τεράστια φωτιά, σα να μας κυνηγάνε όλοι οι άνθρωποι, κι ο εαυτός μας μαζί...».

Τζ.: Το τραγούδι λέει αυτό: ότι αν μου θυμίζει κάτι αυτή η εποχή μας, αυτό είναι το κυνήγι. Το γράψαμε από ένα ηλιοβασίλεμα που αφήναμε πίσω μας. Από μια ανατολή μάλλον.

Π.: Ξυπνήσαμε απότομα. Αλλά είχαμε τηλεπαθητική σύμπτωση.

Τζ.: Ναι, αυτό είναι αλήθεια. Αλλά αυτό είναι το ζήτημα: σα να σε διώχνει κάτι «από ζωή σε ζωή». Έτσι, φτιάχνεται ένα παζλ που μπορεί να έχει νόημα από απόσταση. Αυτό δεν το καταλαβαίνουν πάντα οι καλλιτέχνες, οι ομάδες, οι άνθρωποι μεταξύ τους, και ανταγωνίζονται. Ενώ ουσιαστικά τα διαφορετικά πράγματα είναι μέρη του ίδιου όλου. Αυτό υπάρχει και στο τραγούδι «Τεράστια Φωτιά» στο ρεφραίν, μια υποδόρια ενότητα: «μαζί ταξιθεύουμε κι εγώ μην το ξέρουμε».

Μαρ.: Το ταξίδι είναι ένας όρος, επίσης... Ξεκινάει από την *Οδύσσεια* και φτάνει μέσα από τους καταραμένους ποιητές στη ροκ της δεκαετίας του '60.

κ. Δ.: Ναι, ο Όμηρος είναι ραπ.

Τζ.: Όπως ο Σίσσυφος ήταν ο πρώτος ροκάς. Γιατί έσπρωχνε στον ανήφορο την πέτρα.

κ. Δ.: Η εποχή αυτή είναι πιο ρευστή. Γιατί τώρα βγαίνουν καινούργια πράγματα, ενώ παλιά ήσουν μέσα σ' ένα πράγμα.

Καν.: Και παλιά βγαίνουν καινούργια πράγματα. Το '20 βγήκε το da-da.

κ. Δ.: Είχαν όμως ταυτότητα τα πράγματα τότε, ήταν πιο σαφή.

Καν.: Εμφανιζόμενος κάποιος ως ντανταϊστής ανέτρεπε την ταυτότητα. Τώρα νομίζουμε ότι τα πράγματα ήταν καθαρά γιατί τα βλέπουμε από απόσταση. Τότε τα αντι-

λαμβανόνουσ ως χάος. Όταν σου συμβαίνει κάτι δεν μπορείς να το ορίσεις.

Μαρ.: Μια παρατήρηση που μπορεί να κάνει κανείς για τους ροκάδες είναι ότι μιλούν μεν για τον εαυτό τους, αλλά με όρους γενικότερης ισχύος. Δηλαδή ότι εκπροσωπεί και πολλούς άλλους αυτό που λένε. Ενώ ο Πάριος μιλά μόνο για τον εαυτό του.

Π.: Είμαστε συνδικαλιστές, να πούμε.

Μαρ.: Δηλαδή εκτός από το «κλασικό» πολιτικό τραγούδι, Θεοδωράκη κτλ., κανείς εκτός από τους «ροκάδες» δε μιλά για τέτοια ζητήματα...

Τζ.: Σ' αυτό έχεις δίκιο.

Μαρ.: Άμα σας δικάζανε, θα λέγανε: αυτοί έχουνε πρόθεση, δεν είναι αθώοι!

Τζ.: Ναι, αυτό το κατάλαβε το TELE-CITY. Είπε: αυτοί έχουνε πολιτικό στίχο, είναι επικίνδυνοι για τη νεολαία!

κ. Δ.: Τι εννοούσε «πολιτικό στίχο»;

Τζ.: Δεν ξέρω. Κατά σύμπτωση (:), είναι ένας που έχει το ίδιο όνομα με τον μηνυτή του Σίμου του υπαρξιστή παλιά

Καν.: Εγώ πιστεύω ότι το πιο ενδιαφέρον με τους Α. Π. είναι ότι εγκαθιδρύουν μια καινούργια σχέση με το κοινό.

Μαρ.: Ποια είναι αυτή η καινούργια σχέση;

Καν.: Δεν είμαι βέβαιος αν ισχύει αυτό, μου έχει δημιουργηθεί η εντύπωση ότι οι Α. Π. είναι ένα ευρύτατο σχήμα το οποίο θέλει να συνενώσει τους δύο πόλους μιας συναυλίας που είναι οι από σκηνής καλλιτέχνες και το κοινό.

Αλ.: Αυτό κολλάει, γιατί στις συναυλίες γενικά βαριόμαστε, είτε παρακολουθούμε είτε παίζουμε, άρα πρέπει να γίνει κάτι. Οι συναυλίες είναι από τους πιο σταθερούς τόπους συνάντησης των ανθρώπων, οπότε το ενδιαφέρον είναι ν' ανέβει η συνάντηση αυτή περισσότερο.

Μαρ.: Αυτό μπορείς να το θεωρήσει κανείς επικίνδυνο. Γιατί ο καλλιτέχνης είναι ένας νομιμοποιημένος τρελός. Βγαίνει επάνω, τα λέει, ο κόσμος από κάτω εκτονώνεται και φαντάζεται απλώς τον εαυτό του σ' εκείνη τη θέση, παθητικά. Ζεις εκείνη την ώρα ένα τριπ, όπως με την τηλεόραση, και μετά αυτό τελειώνει. Άμα όμως εσείς βάζετε τους άλλους μέσα στο παιχνίδι, αυτό είναι ανατρεπτικό.

ΧΙΛΙΕΣ ΣΦΥΡΙΧΤΡΕΣ

Αλ.: Μ' αρέσει να συνυπάρχω μ' εκατό ανθρώπους σ' αυτό που λέγεται μουσική.

Μπορούμε, ας πούμε, σε μια συναυλία μοιράσουμε χίλιες σφυρίχτρες στον κόσμο: πάρτε σφυρίχτρες και παίχτε, όπως αρχίζει το κομμάτι. Και να παίξουμε εμείς πάνω σ' αυτούς. Θεωρώ βαρετό το να παίζουμε μονάχα κάποια κομμάτια σταθερά.

Τζ.: Οπότε άμα έχεις την αίσθηση ότι μπορείς κι εσύ μετά να το κάνεις...

Αλ.: ...κάνε ό,τι σου αρέσει, αυτό είναι ουσία. Ένας πολύ ωραίος τρόπος, είναι μουσική. Γράψε, κάνε ό,τι σου αρέσει. Μην το κάνεις κρυφά.

Μαρ.: Να λοιπόν που η μουσική γίνεται τρόπος ζωής.

Τζ.: Ναι, αλλά καλύτερα να το κάνεις παρά να το λες.

Μαρ.: Το ροκ είναι λαϊκή τέχνη αλλά μέσο για να περάσουν δυσκολότερες μεφές τέχνης σε μαζικό επίπεδο;

Τζ.: Μέσα από το ροκ μπορεί ν' ακούει κανείς ένα ηπειρώτικο κλαρίνο ή ένα ντζεριντού (παραδοσιακό μουσικό όργανο των αυστραλών Aboriginal). Και μπορεί να το τραγουδήσει ο καθένας.

Μαρ.: Όπερ έδει δείξαι. Για την Ελλάδα λέτε;

Π.: Εμένα δε μ' αρέσει, δε γουστάρω καθόλου.

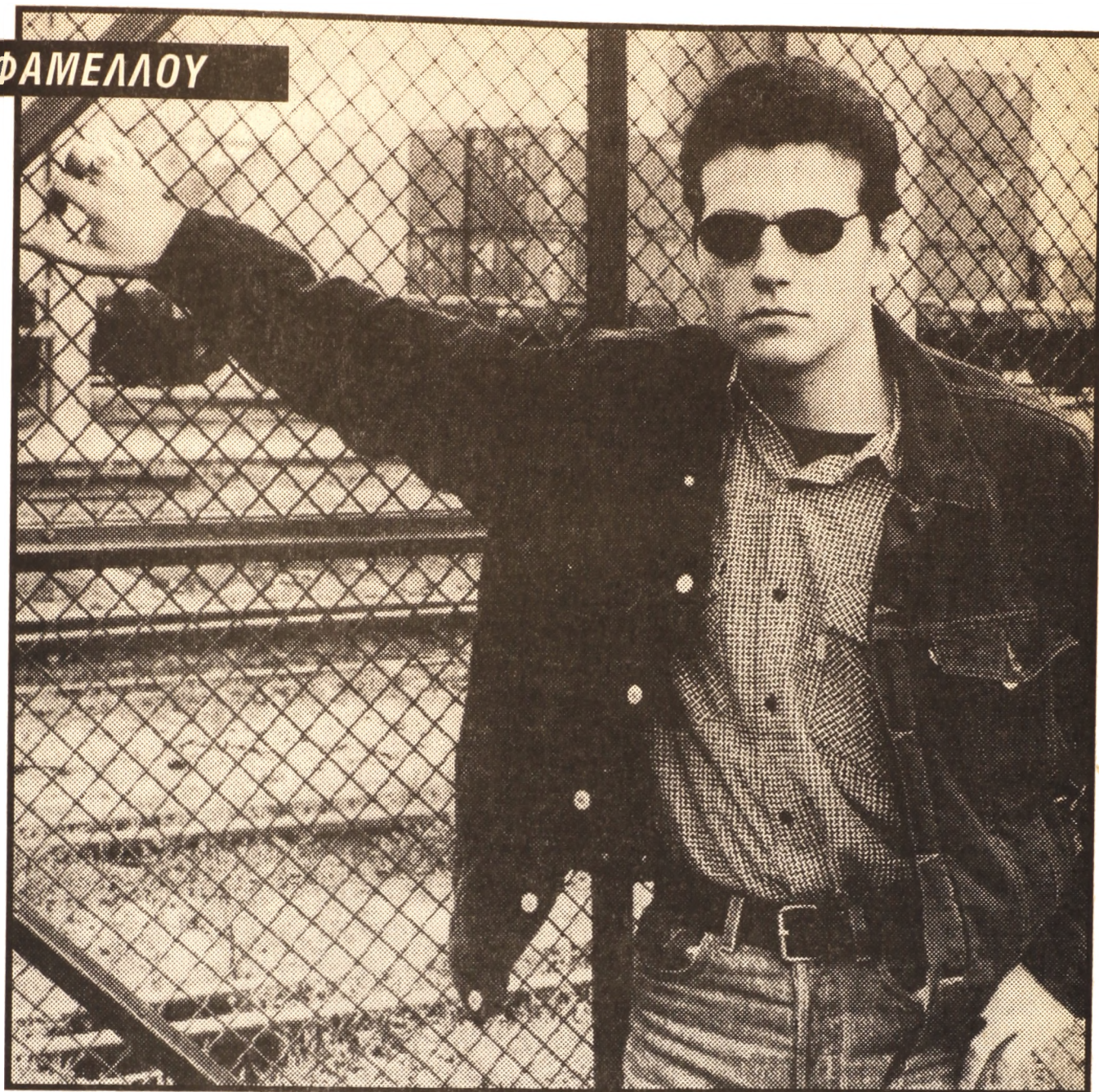
κ. Δ.: Είμαστε πολίτες του κόσμου. Συνθως, όταν μιλάμε για πατρίδες κτλ. επικρεται μια ευθύνη μέσα μας, και καλά, κάνουμε κάτι, να θυσιαστούμε ή νά 'μας υπεύθυνοι γι' αυτή την απρόσωπη έννοια. Αυτό συνήθως είναι μια πολιτική που στήνεται για να θυσιαστούμε απέναντι σε κάτι οποίο όχι μόνο δε μας βοηθάει αλλά μ' κάνει και τη ζωή μας πιο δύσκολη. Συνθως έτσι τη φανταζόμαστε την πατρίδα όπως η διαφήμιση «τι μπορεί να κάνει Citroen για σας». Δηλαδή τι μπορείτε να κάνετε εσείς για την πατρίδα. Κατασκευηκότων είναι το ζήτημα.

Τζ.: Η δική μας η Ελλάδα είναι μια αλκήώρα που όμως μας την κρύβουνε συνεχεια. Δηλαδή η λέξη Ελλάδα, όπως και λέξη ροκ, είναι λέξεις που τις έχουν ιδιοποιηθεί κάποιοι... Γι' αυτό ιδρύουμε όπινά 'ναι μιὰ καινούργια χώρα, που είναι Αέρα Πατέρα Land.

Καν.: Το ίδιο είχε κάνει κι ο γιατρός Τορώνης και τον αυτοκτονήσανε το '78...

Τζ.: Αυτός είχε κάνει ένα λάθος, ότι διείχε αφήσει σύνορα για άλλες χώρες. Εμείς θ' αφήσουμε τη λίμνη της Κεπαίδας, μπορεί όποιος θέλει να πάει να μείνει εκεί.

**Αέφουρα ανάμεσα στη
αϊκή παράδοση και στο
λεκτρικό τραγούδι
έρναι από την Ιρλανδία
και καταλήγει με
ιοδήλατο στην υγρασία
ης Θεσσαλονίκης.**

Ομορφιά ρε παιδιά!

Νιώθεις δηλαδή ότι παρεμβαίνεις πολιτι-
κά;

-Το πιο κοινό είναι να σου πω ότι το οτι-
δήποτε είναι πολιτικό. Από τη στιγμή που
ημοσιοποιείς κάτι και προβάλλεις ένα λό-
ο, επηρεάζεις, εκτίθεται. Διαμορφώνε-
ται, εξελίσσεται και ο ίδιος και κάπου δί-
εις και έναυσμα στους ανθρώπους να
κεφτούν παραπέρα. Ναι, αλλά δεν πι-
τεύω τελικά ότι είναι το κυρίαρχο στοι-
χείο σ' αυτό που κάνουμε. Δηλαδή δεν πι-
τεύω ότι η μουσική είναι ένα όχημα το
ποίο το χρησιμοποιώ για να μεταφέρω
κάποια μηνύματα είτε πολιτικοκοινωνικά
είτε ερωτικά είτε οτιδήποτε. Εγώ τη βλέπω
περισσότερο σαν προορισμό τη μουσική.
Ας πούμε, στη δεκαετία του '70 και μεγα-
λύτερο επίπεδο συνείδησης υπήρχε και

αυτή η νεολαία η οποία αγάπησε αυτή τη
μουσική μπορούσες να την τοποθετήσεις
κάπως μέσα στον πολιτικό χάρτη. Και χω-
ρίς να είναι ενταγμένη κάπου -με βάση τα
άτομα που έχω γνωρίσει και την αισθητική
που κυριαρχούσε τότε- *συγγένευαν με ένα
πολύ συγκεκριμένο κομμάτι της Αριστε-
ράς, έτσι δεν είναι; Που σίγουρα δεν περι-
είχε την ΚΝΕ, αλλά εκτεινόταν από την
ΠΠΣΠ και τις Συσπειρώσεις μέχρι τις
Αναρχικές Ομάδες Κρούσης...*

• *Τώρα όμως αυτό έχει αλλάξει. Γιατί συ-
νολικά η άμεση πολιτικοποίηση και η έντα-
ξη έχουν παρακμάσει. Έχουν σπάσει τα
όρια τα πολιτικά και τα αισθητικά...*

- Τα αισθητικά περισσότερο.

• *Δηλαδή είναι πιο φλώροι σήμερα οι νέοι;*

- Τι θα πει πιο φλώρος; Δειλιάζουνε δη-

λαδή ν' αποδείξουνε τα όριά τους; Τι ση-
μαίνει φλώρος; Εγώ δεν μπορώ να πω ότι
έζησα την προηγούμενη φάση. Είμαι 26
στα 27.

• *Τώρα πώς είναι; Συνεχίζεται η κατάστα-
ση πραγμάτων ροκ; Είναι διαφορετικό απ'
τον υπόλοιπο κόσμο; Διακρίνεται;*

- Το κατά πόσο είναι πολιτικό μπορούμε
να το συζητήσουμε, όπως και το κατά πόσο
είναι αποτελεσματικό. Το κίνημα εκείνο,
για το οποίο έχουμε πλέον κατασταλάξει
γιατί έχει περάσει χρόνος, είχε σαφή πολι-
τική κατεύθυνση αλλά δεν ήταν αποτελε-
σματικό. Δηλαδή δεν κατέκτησαν κάποια
πράγματα. Τώρα βέβαια υπεραπλουστεύ-
ουμε. Αυτό που έχει διαφοροποιηθεί σή-
μερα αισθητά σε επίπεδο πρακτικό είναι
ότι έχει γίνει πιο εύκολη η πρόσβαση σε
κάποια πράγματα. Δηλαδή έχει απενοχο-
ποιηθεί η όλη προσπάθεια που γίνεται και
τελικά είναι πιο εύκολη η πρόσβαση του
καλλιτέχνη στον κόσμο, στη μεγάλη μάζα
της νεολαίας, απ' ό,τι ήταν το '75-'85.

• *Δηλαδή είναι πιο νόμιμο σήμερα;*

- Ναι, δεν ξέρω, είναι περισσότερο επι-
κτό. Δεν ξέρω αν νόμιμο είναι η σωστή λέ-
ξη.

• Εσύ χρησιμοποιείς τη λέξη «νόμος»! ΧΡΟΝΙΑ ΣΚΟΝΙΖΕΣΑΙ ΣΤΗΝ ΑΚΡΗ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ/ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ ΜΟΥ ΛΕΣ ΚΙ ΟΥΤΕ ΠΟΥ ΤΗΝ ΞΕΡΕΙΣ/ ΓΥΡΩ ΣΟΥ ΟΡΓΩΝΟΥΝΕ ΤΑ ΦΙΔΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ/ ΚΙ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΟΥΛΑ ΣΟΥ ΛΗΣΤΕΥΕΙ ΤΟ ΦΩΣ.

— Είναι μια προσπάθεια απομυθοποίησης βρε παιδί μου. Δεν ξέρω γιατί. Έχει μια γελοιότητα μέσα του. Έχει έναν ηρωισμό αυτό το τραγούδι που μ' ενοχλεί, τώρα που το βλέπω απομονωμένο. Δνε με χαρακτηρίζει τώρα πια. Είναι λίγο διδακτικό. «Θα βγω να σε ψάξω», τώρα, σιγά... Σιγά μωρέ τώρα... (γέλια)

• Είναι της λενινιστικής σου περιόδου;

— Όχι, παιδιά, εγώ πέρασα από την ΚΝΕ για μερικούς μήνες. Ξέρεις, εγώ ήμουν κάνα δυο μήνες και σερνόμουν και μου λέγανε καταγώγια, ας πούμε, γιάφκες, αλλά εγώ ήμουν παιδί με ανησυχίες κι έλεγα, η μουσική είναι το πιο σημαντικό πράγμα στη ζωή μου, δεν είναι η επανάσταση. Αυτό μ' ενδιαφέρει περισσότερο. Με λέγανε «ο Φάμελλος ο ΓΚΑΓΚΑΓΚΑΣ», έτσι μας λέγανε. Άμα έκαναν κανένα πάρτυ οι Συσπειρώσεις, εμείς είχαμε ακτίφ, εγώ την έκανα και πήγαινα στο πάρτυ. Ε, ναι, τώρα, τι...! Είχα ανησυχίες πάρα πολλές τότε, δηλαδή βασανιζόμουν. Έλεγα, κάτι πρέπει να κάνω, αλλά τελικά...

• Ωστόσο σήμερα στην Ελλάδα κάποιοι αντιλήφθηκαν ότι μπορούν να βγάλουν λεφτά από το ελληνόφωνο ροκ.

— Μη νομίζεις πάντως ότι κάποιοι είχαν τη διορατικότη-

τα... ότι διέγνωναν τη δυναμική που είχε μια μπάντα και είπαν να την εκμεταλλευτούν... Είδαν εκ των υστέρων τι έχει κάνει γκελ στον κόσμο, τι έχει απήχηση, και το εκμεταλλεύτηκαν. Χαρακτηριστικό είναι ότι τα **Σπαθιά** έχουν τόσα προβλήματα με το δεύτερό τους δίσκο. Το ίδιο το υλικό που είχαν στον πρώτο τους δίσκο (βγήκε από την ανεξάρτητη θεσσαλονικιά *Apo Kato Records*) το είχαν πάει στη *Virgin* κι εκείνη δεν το δέχτηκε! Όπως και το δικό μου, το είχαμε πάει (ο πρώτος δίσκος κυκλοφόρησε σε παραγωγή του Μύλου και αναμένεται ο δεύτερος από τον ίδιο παραγωγό). Και σε όσες εταιρείες είχαμε πάει δεν ενδιαφέρθηκαν παρά εκ των υστέρων, όταν βλέπουν ότι κάτι αρχίζει και συμβαίνει. Δεν είναι βέβαια δύσκολο να διαμορφωθεί, αλλά τώρα δεν υπάρχει κάποιο κύκλωμα των εταιρειών με ανθρώπους που να έχουν τη διαίσθηση και να καταλαβαίνουν τι απ' αυτά έχει μια εμβέλεια, μια δυναμική. Εξάλλου υπάρχουν και εταιρείες μικρότερες, ανεξάρτητες, κατά κάποιο τρόπο, πέρα από τις πολυεθνικές, οι οποίες δουλεύουν, παράγουν, κυκλοφορούν νούμερα δηλαδή. Δεν είναι οι εταιρείες των τριών-τεσσάρων δίσκων, που είχαμε συνηθίσει το '70. Είναι μια εντελώς νέα κατάσταση σε επίπεδο υποδομής.

• Πάλι θα σου 'λεγε ένας παλιός ότι τώρα που υπάρχουν όλ' αυτά τα ωραία δεν

υπάρχει το καλό παλιό κλίμα, δεν γίνονται φάσεις.

— Ότι δεν υπάρχει επαναστατική συνείδηση δηλαδή; Δεν είναι αυτό το ζητούμενο στη μουσική σκηνή. Το ζητούμενο είναι παράγει ενδιαφέροντα πράγματα, ρε παιδιά! Να ομορφαίνει τον κόσμο, αυτό είναι το ζητούμενο;

• Το «αίτημα της ομορφιάς» δεν νομίζω υπήρχε το '75.

— Ξέρω 'γω; Δηλαδή η Τέχνη τι πρέπει κάνει; Να είναι αποτελεσματική; Πέφτει σε εντελώς σοσιαλιστική αντίληψη...

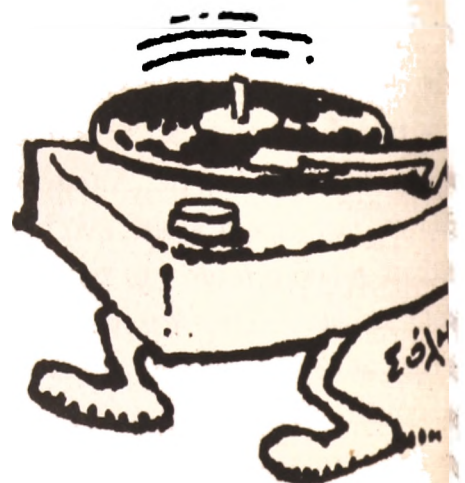
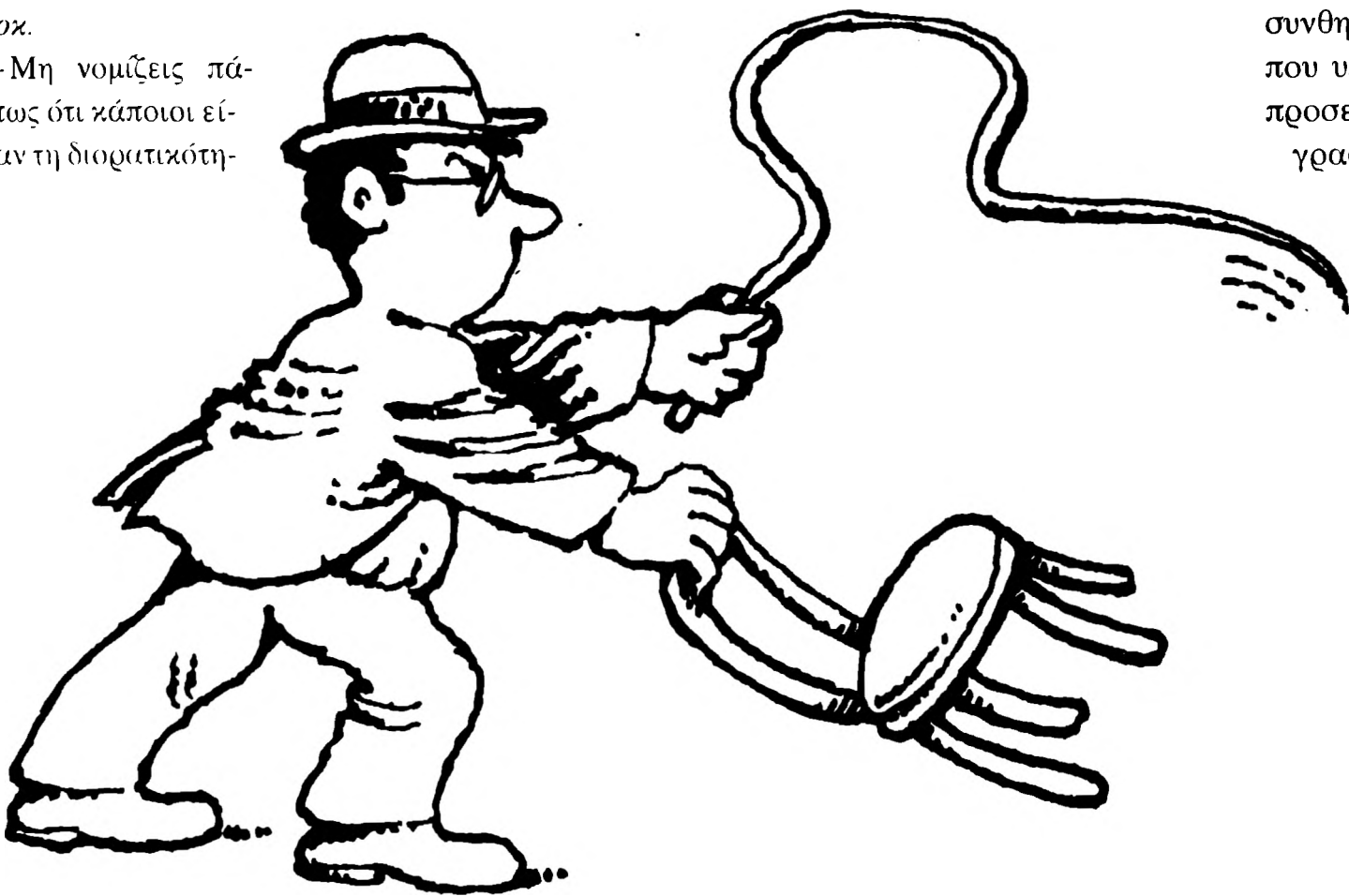
• Ένα στοιχείο όμως της καινούργιας εχής είναι και η χειραφέτηση από προσκοότητες. Δεν υπάρχει Κάποιος με Κ και λαίο.

— Εγώ ξέρεις πώς το ορίζω; Ότι δεν εί κάποια εποχή κατακλυσμιαίων αλλαγών εντάσεων ή... Τα πράγματα δεν πολώνονται όπως στη μεταπολίτευση ή κατά διάρκεια της δικτατορίας ή στο εξωτερικό με τα σίξτις και τον Μάη του '68 και το εδώ. Δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο σήμερα. Κάπου τα πράγματα έχουν περάσει, λειτουργούν και λύνονται σε άλλο επίπεδο. Γι' αυτό δεν υπάρχουν και οι προσκοότητες, που θα γεννηθούν μέσα σ' αυτές αντιφάσεις και τη σχετική αντιπαλότητα για να εκφράσουν αυτή την πόλωση.

• Δεν υπάρχουν πια ήρωες...

— Κι αυτοί ήρωες είναι. Αυτοί οι νέοι κάνουν καλή μουσική. Φαίνεται, λόγω συνθηκών και λόγω της γενικής ύφεσης που υπάρχει στον κόσμο, πρέπει να προσεγγίσουμε από κοντά για να τους φεγραφίσουμε και να δεις τι πραγματικά ναι.

• Ωστόσο το κοινό της ροκ στην Ελλάδα δεν έχει σχέση οπαδών με τους καλλιτέχνες, δεν υπάρχει,

θος γίρω από τα πρόσωπα των καλλιτεχνών, όπως έξω.

— Όχι και χαίρομαι γι' αυτό. Βέβαια, ίσως δεν υπάρχει γιατί είναι και τα μεγέθη κάπως περιορισμένα.

• **Σήμερα οι έφηβοι έχουν λιγότερη κόντρα με τους γονείς τους;**

— Οι έφηβοι πάντα θα ευαισθητοποιούνται μέσα από κάποιες καταστάσεις που αντιμετωπίζουν. Π.χ. η βία που υπάρχει μέσα από τα media σήμερα είναι κάτι εξίσου φρικιαστικό.

• **Εσύ αντιπαράθεσαι στη σημερινή πραγματικότητα μέσα από τη δουλειά σου;**

— Εγώ και κανένα σαφές κοινωνικοπολιτικό σχόλιο να μην κάνω, δεν αντιπαράθεμαι μέσα απ' αυτό που είμαι; Το πιστεύω αυτό. Εγώ προσπαθώ να προσφέρω κάτι το οποίο αντιμάχεται μια κυρίαρχη αισθητική. Έτσι; Και υπερασπίζεται μια άλλη, είτε είναι αυτή που με χαρακτηρίζει είτε είναι δίπλα μου, συγγενική προς εμένα. Ξέρω γω; Και μόνο ότι υπάρχουν και βρίσκεσαι σ' ένα βήμα και εκφράζεις κάποια πράγματα, είσαι ένας πόλος, ένα σημείο κατεπιβεμένο, ας πούμε, στο οποίο μπορεί ο καθένας να στρέψει το κεφάλι. Μόλις το πάρει, ας πούμε, από την τηλεόραση ή από το στίβο της πολιτικής αντιπαράθεσης... Υπάρχεις και πρεσβεύεις κάτι άλλο.

• **Εσύ έπαιξες στο Φεστιβάλ της ΚΝΕ. Θα πήγαινες και παλιά να παίζεις στην ΚΝΕ;**

— Ναι, θα πήγαινα. Γιατί, η καινούργια εί- και καλύτερη απ' την παλιά; Το Φεστιβάλ αυτό το συγκεκριμένο, θέλουν να το παρουσιάσουν σαν πολιτιστικό θεσμό αλλά είναι κάτι ανοιχτό. Δηλαδή υπάρχει ένα πλαίσιο, η μουσική είναι μουσική, έχω ένα πλαίσιο, παίζω το υλικό μου, ό,τι θέλω εγώ. Δεν μου επιβάλλει κανείς τίποτε. Ας πούμε, για λόγους αισθητικής, δνε θα έπαιζα στη Νέα Δημοκρατία, στο ΠΑΣΟΚ, στην Ανοιξη. Νομίζω ότι έχω να πω σ' ένα κομμάτι του κοινού που παρακολουθεί αυτό το Φεστιβάλ.

• **Πες μας για την Ιρλανδία. Είναι γνωστές οι επιρροές της κελτικής παράδοσης στη δουλειά σου.**

— Απλώς, χρησιμοποίησα την κελτική παράδοση για να ξεπεράσω το διχασμό που ένιωθα ανάμεσα στην αγάπη μου για την ελληνική μουσική την παραδοσιακή, τη λαϊκή και τη νεότερη, ενώ «καταγόμεν» από την ηλεκτρική μουσική της Θεσσαλονίκης, ήμουν παιδί των συγκροτημάτων, καθαρά, δεν έχω παίξει σε κομπανίες. Σ'

αυτό που ήθελα να κάνω βρήκα το κομμάτι από το παζλ που έλειπε. Δηλαδή βρήκα στην ιρλανδική μουσική παράδοση και στον τρόπο που την αντιμετωπίζουν σήμερα. Αλλά και την επιρροή που έχει ασκήσει στο σύγχρονο rock-end-roll, στο σύγχρονο ηλεκτρικό τραγούδι — ηλεκτρικό τραγούδι είναι ο *politically correct* όρος, το ροκ ας πούμε, δε γουστάρω, εγώ γελάω με την έννοια ροκ και δη ελληνικό ροκ. Είναι μια τραγική υπόθεση συνολικά.

• **Μπορώ ωστόσο να καταλάβω κάποιον που η Ελλάδα σαν παράδοση τον καταπιέζει...**

— Γιατί είναι πολύ ισχυρή και πολύ ζωντανή σαν παράδοση, κάτι που δεν συμβαίνει στην Αγγλία ή στη Γερμανία. Η αντιπαράθεση μ' αυτή την παράδοση είναι γόνιμη. Όταν ωριμάζει μια σκηνή, αξιολογεί και αφομοιώνει δημιουργικά κάποια πράγματα τα οποία, ούτως ή άλλως, μας χαρακτηρίζουν.

• **Υπάρχει όμως μεγάλο κομμάτι ελλήνων νέων που έχουν αρνητική στάση απέναντι στην ελληνόφωνη ροκ ή όπως αλλιώς θα το πούμε. Τώρα, στη δική σου γενιά φαίνεται ν' αλλάζει αυτό το σκηνικό.**

— Αυτό είναι το ουσιαστικότερο. Αυτή η προσπάθεια. Τελικά τα πράγματα έρχονται στη σωστή τους βάση και μόνο απ' αυτή θα μπορέσουν να εξελιχτούν. Αν υπάρξει ένα ελληνικό ροκ, θα υπάρξει σαν τέτοιο. Εγώ λέω ότι μ' ενδιαφέρει να συνεχίσω από 'κει που σταμάτησε ο Σαββόπουλος ή από 'κει που σταμάτησε ο Πορτοκάλου μέχρι ένα σημείο. Αυτή η τάση, η ελληνοκεντρική, από την ελληνική ροκ σκηνή αντιμετωπίζεται με καχυποψία και υπεροψία. Οι άνθρωποι του χώρου, ας πούμε, οι ιθύνοντες της εναλλακτικής ανεξάρτητης σκηνής και τα λοιπά το βλέπουν με υπεροψία, είναι μπλαζέ. Δηλαδή οι άνθρωποι του ΡΟΔΟΝ, λιγότερο τώρα... όλοι αυτοί, οι παραγωγοί, οι παραγοντίσκοι αυτού του χώρου. Όλοι αυτοί βλέπουν κάπως αφ' υψηλού τις προσπάθειες τις ελληνοκεντρικές.

• **Είναι όμως πολύ δύσκολο να κάνεις ελληνικό ροκ.**

— Βέβαια. Για μένα που έχω την εμπειρία

Ηλεκτρικό
τραγούδι είναι ο
politically correct
όρος, το ροκ, ας
πούμε, δεν
γουστάρω.

είναι πολύ πιο εύκολο να γράψω δέκα, αν μου δώσει κάποιους στίχους αγγλικούς να τους μελωποιήσω σ' αυτή την κατεύθυνση απ' ό,τι αν μου δώσεις κάποιον ελληνικό. Γιατί θα πρέπει νά 'χεις εντοπίσει κάποια

πολύ ειδικά στοιχεία μέσα στη γλώσσα, τα οποία να μπορείς να εκμεταλλευτείς. Έχει μια βαρύτητα και μια ανελαστικότητα, μια ανστηρότητα η γλώσσα μας αυτή καθαυτή. Δεν επιδέχεται παιχνίδια, πρέπει ν' ασχοληθείς πολύ σοβαρά μ' αυτό.

• **Η ελληνική ποίηση σου αρέσει;**

— Ο αγαπημένος μου ποιητής, σε μικρότερη ηλικία, αυτός που έχω αγαπήσει περισσότερο, είναι ο **Λειβαδίτης**. Τον τελευταίο καιρό την έχω ακούσει με τον **Σολωμό**. Ξέρεις γιατί μ' αρέσει αυτός; Δεν είχε σημεία αναφοράς σε προϊστορία. Αυτός ήταν ο πόλος, κι ήταν κάποιος με δυτική παιδεία, ο οποίος είχε τη δημόδη ποίηση μέσα του. Πήρε τον δημόδη λόγο και τον έκανε προσωπική ποίηση.

• **Πες μας για τη Θεσσαλονίκη.**

— Υπάρχει μια υγρασία που χαρακτηρίζει το έργο όσων βρίσκονται εδώ πέρα. Δεν υπάρχουν σαφή σύνορα μεταξύ του χώρου τον οποίο αντιπροσωπεύουν οι **Τρύπες** και τα **Ξύλινα Σπαθιά**, και του νεολαϊκού, εντεχνο-παραδοσιακού. Τα περισσότερα από τα άτομα που αντιπροσωπεύουν αυτούς τους δύο χώρους, έχουν θητεύσει και στους δύο. Γιατί τα μεγέθη εδώ είναι πολύ μικρότερα και υπάρχει μια ενδοεπικοινωνία. Για πολλά χρόνια, στο στούντιο του **Παπάζογλου** — ήταν το μόνο — έγραφαν και οι **Τρύπες** και ο **Παπάζογλου**.

Στην Αθήνα, ακόμη και στους καλλιτέχνες τους μη εμπορικούς, υπάρχει ένα πακετάρισμα από τις εταιρείες, ενώ εδώ δεν λειτουργεί το μάρκετινγκ, δεν υπάρχει «μούρη», οι άνθρωποι παρουσιάζονται στις διαστάσεις τους. Υπάρχει το ακατέργαστο, στην υπόθεση εδώ, δεν υπάρχει αυτό το λούστρο στις παραγωγές.

• **Γιατί λέγεστε Ποδηλάτες;**

— Επειδή κάποια από τα πρώτα μέλη του συγκροτήματος ήταν ενεργοί ποδηλάτες, όχι αθλητές. Κι επειδή έδειχνε την προτίμηση που είχαμε στον φυσικό ήχο, στα ακουστικά όργανα.

Ακούγοντας κάποιος τον τίτλο του συγκροτήματος του Γιώργου Δημητριάδη ίσως πιστέψει ότι ανήκει στην παλιά φουρνιά του ελληνικού ροκ, ίσως κάπου εκεί στα τέλη του '70 με αρχές του '80. Τότε που όλα επιστράτευον, για τον ιερό σκοπό· ακόμα και το όνομα.

συνθήκες κοινωνικές, ε, είναι κάποιο είδος ηρωισμού. Ποιος είναι ο ήρωας, δηλαδή, μόνο αυτός που θα πάει μες στη φωτιά για να σώσει κάποιον που καίγεται;

Δεν ζούμε πια σε εποχή που αφθονούν οι μεσσίες, οι ηγέτες, οι φυσιογνομίες οι τεράστιες. Το πράγμα έχει κατακερματιστεί πλέον. Ο καθένας, μ' αυτή την έννοια, παίρνει πάρα πολλές ευθύνες. Γι' αυτό μ' αρέσει και η εποχή μας.

• Την παρατηρείς; Τη βρίσκεις του γούστου σου;

— Έχει πολύ ενδιαφέρον. Δεν σου δίνει τίποτα έτοιμο, στο ταψί. Δεν σε καταπιέζουν οι ιδεολογίες...»

• Φυσάει αέρας...

— Έχουν ανοίξει πολλά πηγάδια. Το επίχρισμα αγνότητας της παλιάς εποχής, η αριστερή

ιδεολογία, έκρυβε πολλά ταμπού. Τώρα, δεν υπάρχει ιεολογία να κρυφτείς από πίσω αποτελεσματικά. Οι ιδεολογίες έχουν στοιχειά θρησκείας. Λύνουν πολλά υπαρξιακά διαμιάς. Δεν στενοχωρήθηκα όταν έπεσε η μάσκα των ανατολικών κρατών.

• Μέσα από τους στίχους σου, Δημητριάδη, οι πιτσιρικάδες κρίνουν την παλιά εποχή και την κατακρίνουν: «Κι όλο ψέμα και παλιές ιστορίες. / Δεν αγγίζουν τις δικές σου τις αιτίες». Εγκρίνουν οι πιτσιρικάδες αυτούς τους στίχους;

— Οι πιτσιρικάδες δεν αγκαλιάζουν την ελληνική ροκ μουσική αλλά τα πρόσωπα. Αν αυτά που λέει το συγκεκριμένο άτομο πάνω στη σκηνή «λένε», αυτό είναι που αποδέχονται.

[Πολλά από τα τραγούδια του νέου του δίσκου είναι καθαρά πολιτικά: «Ελλάδα αι-

μορραγείς / οι βλάκες ρίζωσαν σε τούτο το τοπίο. / Βαράν' ενέσεις στα πόδια να σταθεί / με δεκανίκια στην Ευρώπη και φορείο (Κρανίου τόπος). Καταγγέλλει με χιούμορ τη δικαιοσύνη των δύο μέτρων και δύο σταθμών, στο τραγούδι *Ο ψηλός και ο κοντός*, που «στην τσιμπίδα του νόμου πέρα τελικώς», την ίδια ώρα που «όποιος κατέχετα μέσα, και κάλπικο το ζάρι / τον κόσμο θηληστεύει κι αθώος θα ποζάρει». Αγαπημένο θέμα κριτικής είναι και για τον Δημητριάδη, όπως και για όλους όσοι παρελαύνουν από τις σελίδες αυτού του αφιερώματος, η τηλεόραση: «Απ' το γυαλί μου λένε όλοι πώς να ζήσω / τον πιο καλό ρουφιάνο να το προσκυνήσω»].

• Τελικά μόνο η ροκ παράγει πολιτικό τραγούδι σήμερα;

— Ε, οι Ανατολίτες (Σ.Σ. εννοεί το λαϊκό τραγούδι) δεν κάνουν πολιτικό τραγούδι.

[Δεν παραλείπει να «χτυπήσει» τα ναρκωτικά και τους εμπόρους: «Τα παιδιά που βρίσκουνε στο πάρκο στην πλατεία / Τετρώει το σκοτάδι κι η υποκρισία / Κάποιοι ηλιθίων η άσπιλη κοινωνία / των εμπόρων λευκού θανάτου ασυλία»].

• Πώς και ξεκίνησες τόσο αργά; (Είναι 36 χρονώ).

— Μιλώντας προ ημερών στην ET-3, ο Σαββόπουλος ρωτήθηκε για το ίδιο πράγμα. Πώς δηλαδή οι λεγόμενοι full time ενήλικες, με οικογένεια και επαγγελματικούς ενταγμένοι, βγαίνουν ξαφνικά ως νέοι δημιουργοί. Εδωσε την απάντηση ότι αυτή η γενιά είχε ένα βαρύ χρέος κι ήταν βουβή για πολλά χρόνια. Κουβαλάμε το ξένο (ροκ) και την εδώ παράδοση (Χατζιδάκις, Θεοδωράκης, Μαρκόπουλος). Κι εγώ δεν είχα τότε το θάρρος ν' αναμετρηθώ μ' αυτά. Τώρα μόνο κερδίσαν χώρο μέσα μου κι εγώ χωρώ μέσα σ' αυτά.

• Αυτό που λες μου κάνει εντύπωση, γιατί μοιάζει σαν να τραβάς μια κουρτίνα. Εγώ το βλέπω πιο στεγνά: πολλοί άνθρωποι της γενιάς μας, που έχουν καβαντζάρι τα τριάντα, αρχίζουν και ανοίγονται...

— Ναι ξέρω, τα ίδια λέει και ο Πορτοκάλου. «Και τώρα κάτω απ' τα μουστάκια τους γελούν οι παλιοί / βλέπεις έχουν πίσω τους τη λάμψη του '60, καθάρισαν αυτοί...»

*Οι στίχοι είναι από τον τελευταίο δίσκο του συγκροτήματος.

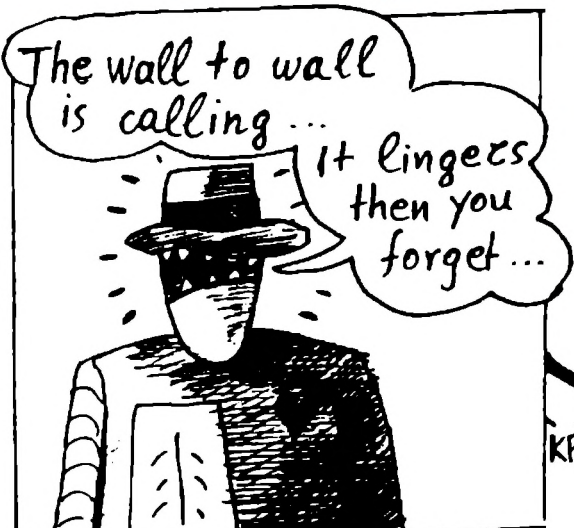
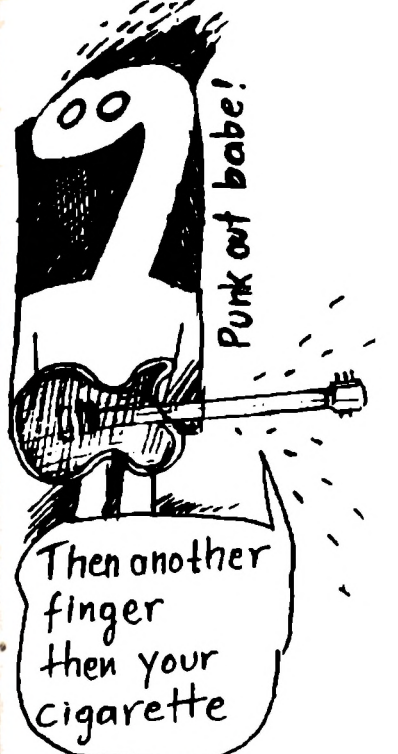
ΗΡΩΕΣ αλλά μικροί

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ και οι Μικροί Ηρώες μπαίνουν στη δημιουργική τους φάση, σε μια εποχή όπου τα πάντα δείχνουν να έχουν ειπωθεί κι οι σημερινοί νέοι απλώς τα χαζεύουν. [Και επιμένουν ηρωικά: «Περνάν καιροί σαν κύματα / Και στα ΜΕΓΑΛΑ ΒΗΜΑΤΑ / Αν προδοθείς μην το λυπάσαι / Και σαν ήρωας μικρός δεν θα φοβάσαι»].

• Μέσα σ' ένα τέτοιο περιβάλλον μπορούν να ευδοκιμήσουν ήρωες;

— Ο Curt Cobain δεν ήτανε; Ο Παύλος Σιδηρόπουλος δεν εξακολουθεί να είναι ήρωας; Ακόμη δεν φτάνει στα αυτιά των πιτσιρικάδων ο απόηχος μιας, μακρινής πια γι' αυτούς, εποχής; Ο Morisson δεν είναι; Όταν λέω «Μικροί Ήρωες» βάζω αυτό το επίθετο που καθημερινοποιεί τον ήρωα. Ο καθένας μπορεί να είναι τέτοιος χωρίς να το ξέρει. Το να ζούμε κάτω από αφόρητες

Rock'Roll Suicide

In the death car

του Χρήστου Κανελλόπουλου

ΑΡΘΡΟΝ ΠΡΩΤΟΝ: Ο Παύλος

Θα μπορούσαν μερικοί να ρωτήσουν: «Γιατί είναι σημαντικός ο Παύλος Σιδηρόπουλος και γιατί θα πρέπει να ασχοληθεί μαζί του κάποιος που θέλει να μάθει ολίγα τινά σχετικά με το ελληνικό ροκ;»

Απαντώ:

Πρώτον, επειδή όσο ζούσε ενσάρκωνε ιδεολογικά και καλλιτεχνικά μια πολύ ενδιαφέρουσα πτυχή της ελληνικής μουσικής με έντονο πολιτικό χαρακτήρα, το ασυμβίβαστο ροκ.

Συνάγεται δε αυτό, μεταξύ άλλων, και από τα κάτωθι:

- Ο ίδιος δεν έχανε ευκαιρία να αυτοπροσδιοριστεί ως ρόκερ.

- Επανειλημμένως ετάχθη αντιμέτωπος με την εξουσία, στο πλευρό των ατομικών ελευθεριών και ενάντια στην καταστολή.

- Έλεγε χύμα τα όσα πίστευε και δεν φοβόταν να μιλήσει για όσα τον απασχολούσαν.

- Εμίλησε στα ίσα για την πρέζα, την οδυνηρή όψη του λήμματος drugs στο ιστορικό τρίπτυχο sex, drugs, rock 'n' roll.

- Όπως κάθε καλός ρόκερ «έζησε γρήγορα και πέθανε νέος».

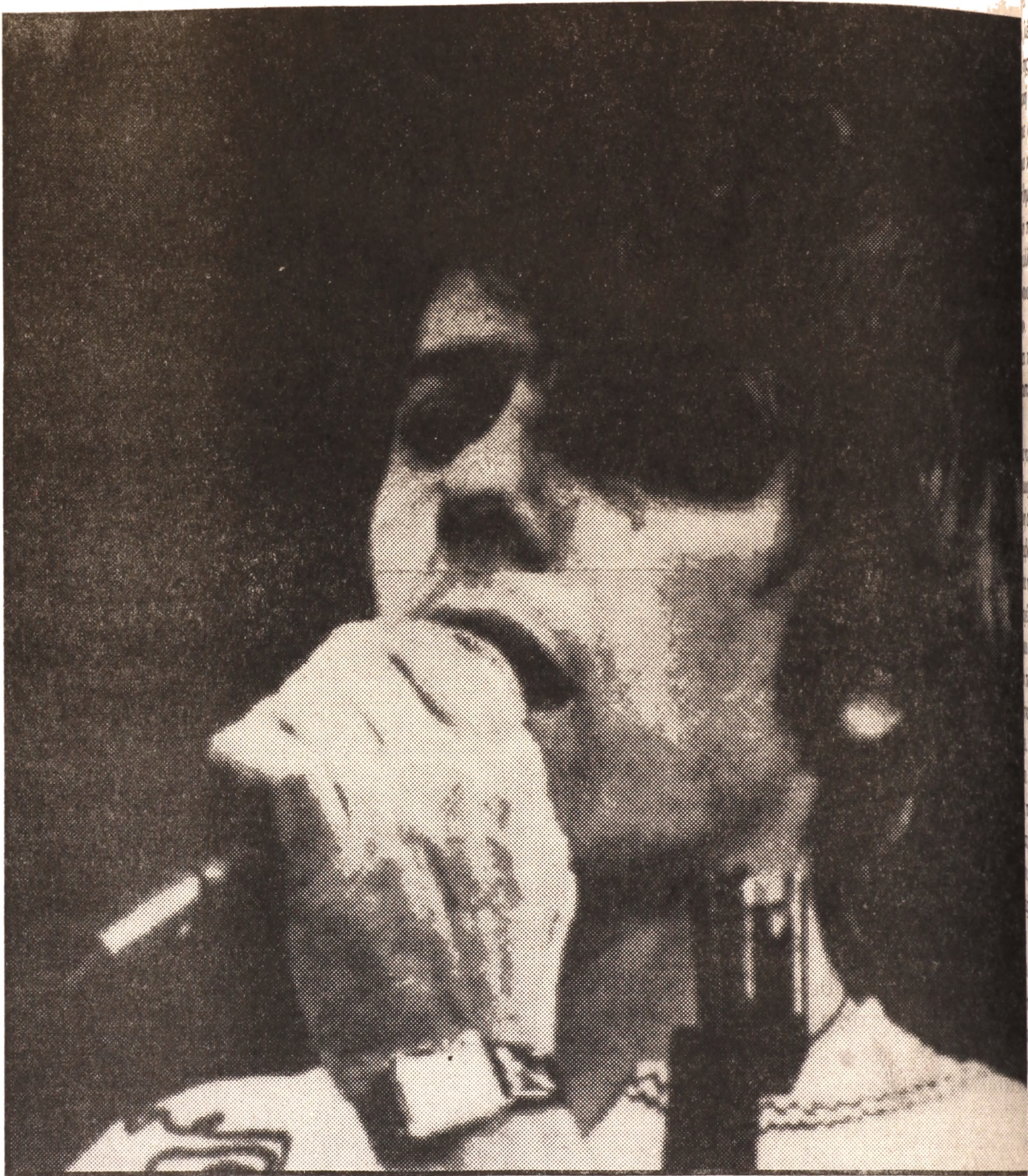
Και δεύτερον, επειδή είναι νεκρός. Αυτό σημαίνει ότι έκλεισε ο κύκλος του. Κανένα νεότερο στοιχείο δεν δύναται να προκύψει από τη δράση του. Η ιστορία του είναι πλήρης. Επ' αυτού υπερτερεί των ζώντων συναδέλφων του: μπορεί να αποτιμηθεί.

Δευτερευόντως, ο Σιδηρόπουλος είναι σημαντικός επειδή:

- Ήταν ο τελευταίος φυσικός απόγονος του καζαντζάκειου Ζορμπά.

- Ήταν όμορφος.

- Ήταν διάσημος.

Ο όμορφος Παύλος Σιδηρόπουλος

- Και έγραψε μερικούς πολύ όμορφους στίχους.

Γενικότητες

Πολιτική στάση γενικά θεωρείται ο τρόπος με τον οποίον τοποθετείται κανείς έναντι της κοινωνίας. Υπ' αυτή την έννοια, κάθε στάση ζωής είναι πολιτική. Κάθε στάση ζωής προσωποποιεί κάποια ιδεολογία. Κατά συνέπεια, ο τρόπος ζωής του

καθενός εκφράζει την όποια πολιτική του στάση.

Δεν επαγγέλλονται άπαντες το πολιτικό σ' αυτή τη ζωή. Έκαστος στο είδος του κι ο Λουμίδης στοικαφρέδες. Μερικοί επαγγέλλονται τον καλλιτέχνη.

Ορισμένοι καλλιτέχνες επιμένουν να εκφράζουν την προσωπική τους στάση μέσ' απ' το έργο τους. Όπως βλέπουν τα λένε. Για τα πάντα μι

ούν. Η παρουσία τους συνιστά περιορισμένης εμβλείας πολιτική θεολογία. Μέσα από την τέχνη τοθετούνται. Μέσα από την τέχνη έγουν τα δικά τους.

Ένας απ' αυτούς που μιλούν για την πάρτη τους είναι και ο τραγουδοποιός Παύλος Σιδηρόπουλος.

Για να κατανοήσει κανείς την ποια αξία αυτουνού του Σιδηρόπουλου οφείλει να εξοικειωθεί με τις λέξεις πρέζα και ροκ.

Ο ίδιος εξηγεί σε τι πιστεύει το ροκ. «Το ροκ», λέει «πιστεύει στην αυθεντικότητα της τέχνης. Πιστεύει στην υπερβατική στιγμή που όλοι μας την έχουμε ανάγκη. Πιστεύει στην συναίσθηση και στο υποσυνείδητο σαν πηγή δημιουργίας.»

«Το ροκ δεν περιμένει από κάποια πολιτική αλλαγή τη δικαίωση», φημίζεται, «σωστή πληροφόρηση μένει μόνο».

«Εν ονόματι του πάθους δρα.»

«Αναγάπη πιστεύει, και στην ειρήνη. Και χρήμα γυρίζει στο ροκ», συνεχίζει, «όχι όμως στην Ελλάδα. Και την πολιτική σχετίζεται, και κοινωνικά παρεμβαίνει.»

«Και χασίδια τέλος κυκλοφοράνε το ροκ, και πρέζες.»

Δεν ντρέπομαι να ομολογήσω ότι επιπαθώ τον πρεζάκια διότι αδυνατεί εν ανάγκη να συγκρατηθεί. Όχι δεν έχει. Έλεος κανένα για τον ξενέρωτο. Δεν αναγνωρίζει τους άλλους τη λέξη μαγκιά. Καθώς δεν τον αποκαλεί πρεζακλή.

Δικαίωμά του. Την αλήθεια δεν τη γνωρίζει κανείς. Στον εαυτό μας μοιράζει δίνουμε λογαριασμό. Καθένας δικαιούται εντέλει να ζει τη ζωή του όπως επιθυμεί. Καθένας δικαιούται να βρίζει την τύχη του. Ποιος είναι αυτός που δεν λύγισε εμπρός στα ασύλληπτα πάθη του;

Τη ζωή μας τη διαιωνίζουν αυτά που αφήνουμε πίσω μας. Τα γραπτά μένουν, όπως έλεγαν οι Λατίνοι. Και οι δίσκοι.

Ίδου ο Παύλος, λοιπόν, όπου αποικεύει ότι η τέχνη όλα τα συγχωρεί.

Μέσα απ' τη ζωή και το έργο του θα προσπαθήσω να καταδείξω την όποια πολιτική του στάση.

Η ζωή του

«Πολύ μικρά, κατάπτυστος η μοίρα» του δημοσιογράφου. Σκαλίζει

ξένες ζωές, αδιάκριτα βγάζει στη φόρα ξένα μυστικά. Σαν παραμύθια μοιάζουν οι ανθρώπινες ιστορίες: γεννήθηκε, μεγάλωσε, πέθανε. Αυτά έκανε στη ζωή του. Νάτην η ιστορία του. Από κει να προκύπτει το δίδαγμα. Από κει ας βγάζουμε τα συμπεράσματά μας. Προσοχή όμως. Κανέναν να μη μακαρίζουμε πριν το τέλος. Κανένας δεν ξέρει το αύριο τι θα φέρει.

Σαν παραμύθια να τις λέμε τις ιστορίες αυτές πρέπει. Σαν παραμύθια να τα διηγούνται όσοι είναι καλοί στις κουβέντες για να περνάει η ώρα.

Αχ, νάτην η ιστορία του.

Ο όμορφος Παύλος Σιδηρόπουλος γεννήθηκε το 1949 στην Αθήνα.

Από τη μεριά της μητέρας του καταγόταν από την περιβόητη οικογένεια των Αλεξίου εκ Κρήτης που έδωσε τόσους στα γράμματα.

Ο μακρινός του πρόγονος Στυλιανός Αλεξίου παράτησε νέος την Ιατρική για να γυρίσει στο Ηράκλειο και να πρωτοστατήσει στην πνευματική κίνηση της πόλης.

Για γριά θεία είχε την πεζογράφο Έλλη Αλεξίου. Για γέρο θείο τον Λευτέρη τον Αλεξίου, τον λογοτέχνη.

Ο μπάμπας του ο Στέλιος ήταν αρχαιολόγος, διευθυντής του αρχαιολογικού μουσείου του Ηρακλείου.

Κατά τα φαινόμενα, ήταν ο τελευταίος απόγονος του πασίγνωστου ανά τον κόσμο Ζορμπά του Έλληνα, τα έργα και τις ημέρες του οποίου αφηγήθηκε εν πολλοίς ο Νίκος Καζαντζάκης στο ομώνυμο έργο του.

Στα τέλη της δεκαετίας του '60 πέτυχε στο πανεπιστήμιο και επήγε στη Θεσσαλονίκη για να σπουδάσει Μαθηματικά.

Εκεί γνωρίστηκε με τον θεσσαλονικιό δεξιοτέχνη κιθαρίστα Παντελή Δεληγιαννίδη.

Το 1969 σχημάτισαν το ντουέτο Δάμων και Φιντίας και κατέβηκαν στην Αθήνα. Εμφανίστηκαν επανειλημμένα στο ιστορικό club «Κύτταρο» στην οδό Ηλείου και ηχογράφησαν δύο σαρανταπεντάρια στην εταιρεία Zodiac.

Στις αρχές του '72, μεσουρανούντος τότε του Γεωργίου Παπαδοπούλου, οι Δάμων και Φιντίας ενώθηκαν με τα Μπουρμπούλια που

μόλις είχαν χωρίσει από τον Σαββόπουλο. Κυκλοφόρησαν ένα single πάντα στη Zodiac, αλλά σύντομα ο Δεληγιαννίδης την έκανε με τον Μπονάτσο για Αγγλία.

Τα Μπουρμπούλια έδωσαν πολλές συναυλίες, συγκέντρωσαν πολύ υλικό, δίσκο μεγάλο όμως δεν έβγαλαν ποτέ.

Με τη μεταπολίτευση, ο Σιδηρόπουλος συνεργάστηκε με τον εκκεντρικά «αριστερό» συνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλο. Έκανε τον τραγουδιστή στους δίσκους Θεσσαλικός Κύκλος, Μετανάστες και Οροπέδιο.

Εκείνη την εποχή πρέπει να άρχισε και την πρέζα.

Το 1978 προσχώρησε στο συγκρότημα Σπυριδούλα. Το φθινόπωρο του ίδιου χρόνου το συγκρότημα ηχογράφησε το δίσκο Φλου για την εταιρεία EMI.

Τότε ο Σιδηρόπουλος υπογράφει ένα μικρό χαρτάκι όπου αποποιείται πάσης οικονομικής απαιτήσεως από το δίσκο, ενώ το συγκρότημα Σπυριδούλα υπογράφει συμβόλαιο εκτελεστή με προβλεπόμενη αμοιβή το 4% επί των εισπράξεων.

Ο δίσκος αυτός, που τελικά πούλησε 7.000 κομμάτια, είναι ο λυρικότερος όσων εκκυκλοφόρησε ποτέ ο Σιδηρόπουλος με τους εκάστοτε συνεργάτες του. Αποτελεί δε σταθμό στην ιστορία του ελληνικού ροκ.

Το συγκρότημα Σπυριδούλα έκανε πολλές εμφανίσεις στη συνέχεια, ώσπου το καλοκαίρι του 1979 ο Σιδηρόπουλος αποχώρησε.

Έπαιξε τότε στην ταινία Ο ασυμβίβαστος του Ανδρέα Θωμόπουλου, ενώ παράλληλα συγκρότησε το καθαρά ροκ σύνολο Εταιρεία Καλλιτεχνών με το οποίο έδωσε μερικές καλές συναυλίες.

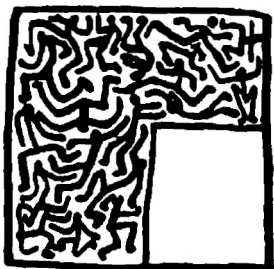
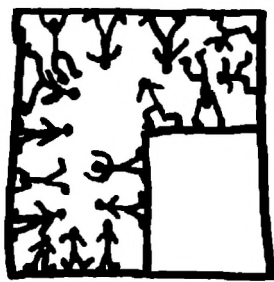
Κάποια παραμονή Πρωτοχρονιάς έπαιξε στις φυλακές ανηλίκων.

Το 1980, σε ηλικία 31 ετών σχημάτισε το συγκρότημα Απροσάρμοστοι, με το οποίο έκτοτε δέθηκε.

Το συγκρότημά του τον αγαπούσε και τον θαύμαζε. Τον αποκαλούσαν δάσκαλο.

Το 1982, ο Παύλος Σιδηρόπουλος και οι Απροσάρμοστοι έθεσαν στην κυκλοφορία, για λογαριασμό πάντα της EMI, τον δίσκο Εν Λευκώ.

Ο δίσκος αυτός αποτελεί νομίζω το μανιφέστο του Σιδηρόπουλου. Για την πρέζα μιλάει. Στην πρέζα είναι αφιερωμένο. «Είναι γλυκιά»,

μας λέει, «δε θα σας ζάλιζα αλλιώς.»
«Ιδού τα καλά και τα κακά της.»

«Πολύ γλυκιά.» Τρομερές όμως οι συνέπειές της. «Τρομερές», τουλάχιστον. Τα εισαγωγικά εξαρτώνται από το τι φοβάται κανείς.

Η λογοκρισία, την ύστατη στην κυριολεξία στιγμή προσπάθησε να απαγορέψει τα τραγούδια «Ή», «Αντεργκράουντ με στρας» και «Ύστατη στιγμή», με το αιτιολογικό ότι προτρέπουν τη νεολαία στα ναρκωτικά και προσβάλλουν τη δημόσια αιδώ.

Τότε είχε πρωτοβγεί το ΠΑΣΟΚ. Γράφει λοιπόν ο Σιδηρόπουλος ένα γράμμα προς όλον τον Τύπο όπου, εν ολίγοις, λέει:

«Όλοι κυνηγηθήκατε, πολλοί από σας βασανιστήκατε, άλλοι φυλακιστήκατε. Προεκλογικά μιλούσατε για κατάργηση της λογοκρισίας. Αντί λοιπόν να χρησιμοποιείτε την καταστολή ως μέσο, γιατί δε χρησιμοποιείτε το διάλογο;»

Ένα περιοδικό μόνο δημοσίευσε αυτό του το γράμμα.

Τον Μάη του 1984 δημοσιεύει στο περιοδικό *Μουσική* ένα άρθρο που καταδείχνει τη σχέση του ελληνικού ροκ με την πολιτική.

Το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου ένας άγνωστος νεαρός του υφυπουργείου Νέας Γενιάς εξεπλάγη όταν ο Σιδηρόπουλος του μίλησε στην rub «Φιλομούσα» στην Πλάκα, και αναφώνησε: «Εκπλήσσομαι! Δεν περίμενα από πλευράς ροκ τέτοια κουλτούρα.»

Ευκαιρίας δοθείσης, ο Σιδηρόπουλος δημοσίευσε ένα ακόμη άρθρο στο περιοδικό *Μουσική* (τχ. 81, Αύγ. 1984).

Στό άρθρο αυτό, αφού υπεραμύνθηκε του ροκ και διαμαρτυρήθηκε για τις πολιτιστικές επιλογές του υφυπουργείου Νέας Γενιάς, ανέλυσε διεξοδικά το *Εν Λευκώ*.

Την εποχή εκείνη, σε συνεργασία με τον **Δημήτρη Πουλικάκο** και τους Απροσάρμοστους, ετοίμαζε με το πάσο του τον επόμενο δίσκο του.

Παράλληλα έδινε συναυλίες. Και πού δεν έπαιξε. Πολλές φορές εμφανίστηκε στο «Ροντέο». Άλλες τόσες στο «Μετρό».

Συχνά εμφανιζόταν με μακρύ παλτό επί σκηνής. Λέγεται ότι είχε περίφημη σκηνική παρουσία. Επί σκηνής λέγεται ότι έσφυζε από πάθος.

Στα γεγονότα του Χημείου πήρε

θέση στο πλευρό των καταληψιών.

Πολλά από τα τραγούδια που έπαιξε τότε στις συναυλίες δεν εχώρεσαν αργότερα στο δίσκο.

Ο δίσκος βγήκε τελικά το '87 για λογαριασμό της εταιρείας του, της *EMI*. Παραγωγός ήταν ο Δημήτρης Πουλικάκος. Ο δίσκος έφερε τον εύγλωττα αυτοσαρκαστικό τίτλο *Zorba the freak* και δεν μίλαγε καθόλου για την πρέζα.

Στο *Zorba the freak* ο Σιδηρόπουλος επιτίθεται δριμύτατα στον **Μίκη Θεοδωράκη**. Μίκυ Μάους τον αποκαλεί.

Το κρύο βράδυ της Κυριακής 19 Φεβρουαρίου του 1989 ο Σιδηρόπουλος εμφανίστηκε με τους Απροσάρμοστους στο club «Μετρό». Η συναυλία που έδωσαν μαγνητοφωνήθηκε και κυκλοφόρησε τον ίδιο χρόνο σε δίσκο από την εταιρεία Music Box, με παραγωγό τον **Πάνο Ηλιόπουλο**. Ο δημοσιογράφος **Ντίνος Δηματάκης** χαρακτηρίζει το άλμπουμ αυτό μέτριο. «Δεν απηχεί», λέει, «την εξαιρετική σκηνική παρουσία του Παύλου». Μπορεί. Για μένα όμως, που δεν έτυχε να παρακολουθήσω ποτέ τον Σιδηρόπουλο από σκηνής, ο δίσκος αυτός παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον. Ο πο-

λιτικότερός του δίσκος νομίζω είναι. Και για τι δεν emίλησε εκτο βράδυ στο «Μετρό».

Την ίδια περίπου εποχή τραγούγε στο στούντιο του ραδιοφωνικού σταθμού TOP FM:

... Για ποια επανάσταση μιλά που προσπαθώ όρθιος να σταθώ

Έπειτα πέθανε ο Σιδηρόπουλος

Τον έφαγε η πρέζα στις 6 Δεκεμβρίου του 1990. Ήταν 41 ετών.

Στην τελευταία του συνέντευξη δήλωσε: «*Η ηρωίνη σε εκμηδενίζει. Είναι ένας μύθος, μια μπουρδα.*»

Ετοίμαζε τότε καινούργιο δίσκο. Η *EMI* και οι Απροσάρμοστοι έσπευσαν να κυκλοφορήσουν δίσκο αυτό. Όσα τραγούδια δεν χε προλάβει να τραγουδήσει ο Σιδηρόπουλος τα τραγούδησαν άλλοι. Οι **Κατσιμχαίοι**, ο φίλος του ο **Καρίνης**, ο **Αγγελάκας** και οι Απροσάρμοστοι. Ωστόσο, τα τραγούδια είχε γράψει αυτός.

Το τελευταίο του τραγούδι έγραψε για τους Απροσάρμοστους. Σ' ένα τετρακάναλο το ηχογράφησαν, σε μια πρόβα.

... Οι Απροσάρμοστοι θα βγουν τσαμπού

να σας τα πουν σταράτα.

Επί δύο δεκαετίες πρωτοστάτη στην ελληνική ροκ σκηνή.

Η ζωή του αντικατόπτρισε το πτυχο sex 'n' drugs 'n' rock 'n' roll.

Με χαρά θα κατέτασσα τον Σιδηρόπουλο στους ποιητές. Σας διαβιαιώ ότι πολλά απ' τα τραγούδια που έγραψε ήσαντε ποιήματα. Ισχυρότατα ποιήματα πολιτικά με στενή και με την ευρεία έννοια όρου.

Προτείνω να τον ακούμε όσο συχνά ακούμε τον **Λέοναρντ Κινγκ** και να τον θεωρούμε τόσο ποιητή όσο θεωρούμε τον **Ορέν Λάσκο**, τον μποέμ σκηνοθέτη, περματά του οποίου καλά θα κάνετε διαβάσετε για να καταλάβετε τι νοώ.

Παραγνωρίστηκε ο Σιδηρόπουλος γιατί ήταν πρεζάκιας, έπαιξε και πέθανε νέος.

[Από τους παλιούς, ο μόνος που του φέρνει κάπως είναι ο ρεμπέτης **Ανέστης Δελιάς**. Πολύ μεγάλο τρέλντο που τον εροκάνισε και αυτή η πρέζα. Αξίζει ν' ασχοληθεί κανείς με τον Ανέστη Δελιά.

Ανεστάκι τον φώναζαν. Αυτός όμως σε ένα ανάλογο τεύχος.]

λου φίλε μου, όλα είναι φλου»

ολουδεί ένα ποτ-πουρί από
ρους του Σιδηρόπουλου,
ταρισμένους σε μορφή αρχαίου
άματος, όπως διδάσκονταν
ό παλιά, πριν από τον Ευριπίδη,
Σοφοκλή και τον Αισχύλο, με
ιν υποκριτή και τον χορό.

Σιδηρόπουλος: Κανέναν δεν πειρά-
ζω και πάντα προσπαθώ να μην ενο-
χλώ τον άλλο και μονάχος να τη βρω.
Φιλώ τη γριά μου, απλώνω τα φτε-
ρά μου, κι όπου γουστάρω πάω, και
τρέχει ο άνεμος μπροστά. Όμως σε
όλα όσα αρχίζω, κάτι δεν πάει καλά.
Ενώ στην αρχή είν' ωραία, στο τέλος
κάτι πάει στραβά. Κι έτσι ψάχνω κά-
που στην τύχη να σταθώ, και σπίτι δε
μπορώ να κοιμηθώ.

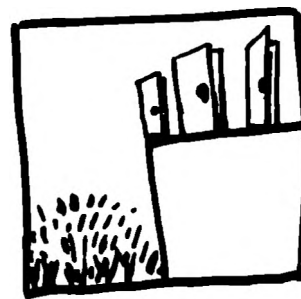
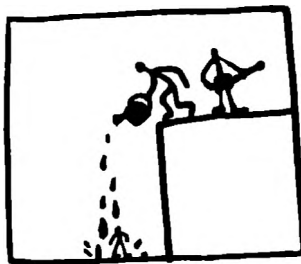
ός; Παυλάκη γύρω σου σωπαίνουν,
τους φτάνει που ανασαίνουν, τι ζη-
τάς; Ξέρουνε τι τους περιμένει στην
πολυθρόνα βολεμένοι, τι ρωτάς; Στα
σκοτεινά δωμάτια είν' η ψυχή μας
γυμνή και δεν χωράν' εκεί μυστικά.
Κι εγώ μονάχα ξέρω πως η αλήθεια
είν' εκεί που η μοναξιά σου στον κα-
θρέφτη κοιτά. Πού να γυρίζεις;

Σιδηρόπουλος: Τις περισσότερες φο-
ρές το περπάταγα μονάχος. Ωστόσο
στο Άμστερνταμ ο Φαληριώτης και
στο Παρίσι ο Βερεσιώτης, μου γε-
λούσαν. Θανάτου χρέος μου μετρού-
σαν, σε καταφύγια με τραβούσαν να
ξεχνώ. Με ηρωίνη φίλε, που είναι
γλυκιά, πολύ γλυκιά, μά 'ναι κλειστά
τα περιθώριά της. Κι ήμασταν μόνοι,
εγώ κι αυτή κι ανάμεσά μας μια φω-
νή απελπισμένη. Σ' ό,τι μισώ, σ' ό,τι
αγαπώ, ήμουν εγώ, μα πίσω μου αυ-
τή ήταν κρυμμένη. Ένα φιξάκι φίλε
δεν είναι παρά μια στιγμή, κι όμως
μπορεί να γίνει μια ολόκληρη ζωή.
Τώρα ξέρω πως ανάσκελα θα με
βρουν ένα πρωί. Μα είναι Αυτή!
Μονάχα Αυτή! Και δεν μπορεί κα-
νένας, μα κανείς, να τη χορτάσει.
Έτσι παίρνω σβάρνα τους γιατρούς,
αδύνατος μπροστά στους δυνατούς.
-Ο τύπος που κοιτάς δεν είναι ροκ
εν ρολ σταρ. Κατά τ' άλλα εσείς, πού
'σαστε υγιείς και αξιοπρεπείς, βοη-
θήστε μας και λίγο. Δώστε μας πνοή,
σέγγη και τροφή, και μια ιδέα στεγα-
νή που να μην μπάζει κρύο. Αντιθέ-
τως! Δώδεκα μέτρα απ' την πόρτα
σας κι εσάς πέρα βρέχει. Επομένως,

γυναίκα γίνε η ανασταλτική αιτία,
γιατί τελειώσανε τ' αστεία. Το ξέρω
πως δεν είμ' αυτός που πάνω του θα
στηριχτείς, ούτε λεφτάς. Κι ίσως
γυρνάς πιωμένο μέσ' στα μπαρ να με
βρεις. Όμως εγώ θα σου μετρώ της
πόλης το σφυγμό μ' αγκαλιές, θα σου
χαϊδεύω το μυαλό με χίλιες και μια
νύχτες γλυκές, ροκ εντ ρολ στο κρε-
βάτι. Και ξέρω πως είναι λίγο δύ-
σκολο, μα εγώ στο λέω, μπορούσα
να περιμένω, και μπορώ. Βλέπεις οι
δυο μας, μόνοι δε νιώσαμε ποτέ. Τώ-
ρα, τώρα πες μου ποιον, πες μου ποι-
ον θά 'χεις να τα λες; Στα σκοτεινά
δωμάτια είν' η ψυχή μας γυμνή και
δε χωράν' εκεί μυστικά. Κι εκεί να σ'
αγαπάω ξέρω κούκλα μου, εκεί, τη
μοναξιά μου στον καθρέφτη όταν
σπας. Πού να γυρίζεις;

Χορός: Αγάλματα κομμάτια στα μάτια
της τα δυο, τριγύρναε στα Μουσεία
μ' έναν μπάσταρδο. Αλαζονικός και
καχύποπτος από την άλλη εσύ, πέτα-
ξες την μπέρτα σου εμπρός και εί-
πες:

Π. Σιδηρόπουλος: Welcome to the show,
εδώ μετράνε μόνο τα σφάλματα
ημών. Όλα τ' άλλα φήμες 29 στατι-
στικών. Ληστέψανε την τράπεζα,
και τι με νοιάζει εμένα; Δεν είμαι με
κανένα. Σου λέω καλά της κάνανε
γιατί μας προκαλούσε γεμάτη εκα-
τομμύρια, ενώ κι ο Θεός πεινούσε.
Ψωρο κορώννα-γράμματα στον τζό-
γο της ζωής. «Επάγγελμα;» «Ποιο
επάγγελμα;» «Τι επάγγελμα;» «Λη-
στής.» Στη γυάλα το κωλόψαρο να
μη δαγκώνει. Μπουζούκια και ντί-
σκο, ρατσισμός αλά γκρεκ.
Welcome to the show, νορμάλ το
σκηνικό. Στο δρόμο οι φάτσες μα-
κρινές είναι και ξένες, και δε γου-
στάρω να παίρνω μέρος στα κοινά.
Κλείνω στόμα και μύτη, σας βαρέθη-
κα πια, να με λέτε αλήτη και γελώ-
ντας «μαλλιά». Ποιοί 'σαστε εσείς
που μ' ένα καλάμι στα μπαλκόνια, γι'
ανοίξετε λέτε, χελιδόνια; Για μέλλον
πουλάτε αυτά που πουλιόντουσαν
χθες. Ω Μίκη, σου πρέπει μια τούρτ'
αλά κρεμ σοκολά την ώρα που λες τα
πολλά, που με χέρια ψηλά το παίζεις
ο Μπαχ και καλά. Ποιοί 'σαστε
εσείς που τα λόγια μας κάνετε ζήτη-
μα για βία; Πρόκειται για κενή μυ-
θολογία, κράτος εν κράτει είναι η
αστυνομία και ο χαφίης που δεν ξε-
χωρίζει πια τι είναι σωστό και λά-
θος, γιατί του κοπρολάγνου τη χαρά
του 'κάναν πάθος. Να δεις θα φταίει

πάλι η τριλογία: sex, drugs, rock 'n'
roll. Μα οι Απροσάρμοστοι θα
βγουν με τσαμπουκά να σας τα πουν
σταράτα: Δώδεκα μέτρα απ' την
πόρτα σας φωτιά στο Χημείο -της
μόδας ρεμπέτ ασκέρ- κι εσάς πέρα
βρέχει. Αρκεί να τρώτε καλά. Ας πά-
ει να φάει τα μούτρα της κι αυτή η
γενιά. Βρε προσέχετε μ' αυτούς τους
τρελούς, που τ' όνειρό τους είν' να
μη ζουν, και για επάγγελμά τους δη-
λώνουν «Ο σώζων λαούς». Βία στη
βία η αμοιβή. Χα! Να φεύγω τώρα
είναι η ώρα, κι ίσως σας ξαναδώ.

Χορός: Κάποτε θα δεις πως όλα είναι
αλήθεια. Σκληρή δουλειά σε περιμέ-
νει. Πάλαιψε τώρα να επιζήσεις,
έξω απ' το σπίτι ο άνεμος αγριεύει.
Κανείς δε σου 'μαθε πως κάποια μέ-
ρα θα χρειαστεί και να μισήσεις,
έτσι η αγάπη σου είναι φόβος, ζωή
απ' τους άλλους έμαθες να κλέβεις.

Π. Σιδηρόπουλος: Βρ' ας ήτανε τη μούρα
μου για λίγο να γελούσα, και του
Χριστού τους πειρασμούς εγώ να
τους περνούσα, διωγμένος με το διά-
ολο, στην έρημο 'χαμένος, και σου
'λεγα μετά εγώ ποιος θά 'ταν κερδι-
σμένος. Θα φώναζα να 'ρχόντουσαν
όλα τα φιλαράκια για να μην ενο-
χλούμε πια της πόλης τα παιδάκια.
Μετάξι από κινέζικα παλάτια θα
φορούσα, και θά 'χα φούντα καλα-
ματιανή και μαύρο από την Προύσ-
σα. Θά 'ταν γυναίκες που γουστά-
ρουνε του άντρα τα τερτίπια, μεσ'
στο τσαρδί του σατανά να στήναμε
ξενύχτια.

Χορός: Ήταν πρωί τ' Αυγούστου κοντά
στη ροδαυγή σκοράριζες το θάνατο
'κει στη Δεξαμενή. Η Άννα σου 'πε
Παύλο η Αθήνα είναι τρελή, τη νύ-
χτα είν' ολοφώτιστη, τη μέρα σκοτει-
νή.

Π. Σιδηρόπουλος: Χαρμάνης κι άφρα-
γκος μεσάνυχτα Αθήνα, κι ούτε ένας
φίλος δεν υπάρχει πουθενά. Και μια
γυναίκα να τα βρούμε πόσο κάνουν,
δε βρίσκω Θε μου, ή δεν υπάρχει
πουθενά. Κρυμμένη θά 'ναι η ψυχή
κι αυτό το βράδυ, σε κάποιο μπαρ,
σε κάποιο μαγαζί. Έψαχνα πάθος
και ηδονή, μα η Αριάδνη μου ένα λά-
θος, χωρίς κλωστή. Για ποια επανά-
σταση μιλάμε που προσπαθώ όρθιος
να σταθώ. But I'll be sailin', goodbye
wavin', to me the clown. Άντε και κα-
λή τύχη μάγκες.

Χορός: Και σκουίζοντας οι ανήλικες που
στάζαν πανικό, σε βρήκαν τα μεσά-
νυχτα ολότελα γυμνό. Θάνατος.

ΑΡΘΡΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Ο Άσιμος

Ιδιότροπος άνθρωπος ο Νικόλας Άσιμος, γεννήθηκε το 1952 στη Μακεδονία, σ' ένα χωριό της Κοζάνης, όπως υποθέτει ο Λεωνίδας Χρηστάκης.

Νικόλαο Ασιμόπουλο τον έλεγαν στην πραγματικότητα.

Στα τέλη της δεκαετίας του '60 πέρασε στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης και πήγε να σπουδάσει.

Εκεί ενεπλάκη στο φοιτητικό κίνημα και οργανώθηκε στο πλαίσιο μιας ευρύτερης Αριστεράς.

Δημιούργησε τότε το «Θέατρο της Αλήθειας» όπου, μαζί με τους συνεργάτες του, εντρύφησε στον αυτοσχεδιασμό. Σάρκαζε από σκηνής, και τραγούδια σκάρωνε να ξυπνήσει και να συγκινήσει το πλήθος.

Κάποτε, σε μια εκδήλωση, τραγούδησε γυμνός υπό βροχήν.

Τον απογοήτευσαν όμως τα αποτελέσματα, πικράθηκε που οι σύντροφοί του υπέκυψαν στις πιέσεις της Ασφάλειας, παρέμεινε ασυμβίβαστος και έχασε τη συλλογική δράση. Συνειδητοποίησε τότε την αξία της ατομικότητας. Μόνος επέλεξε να πορευθεί.

Το 1973 εμφανίστηκε στην Αθήνα.

Ανοιξε αλλεπάλληλα μαγαζιά στην Πλάκα όπου παρουσίαζε την παράστασή του. Πολιτικοποιημένος εμφανιζόταν. Ένα είδος αναρχικού Μπρεχτ.

Τα μαγαζιά αυτά του τα έκλειναν γρήγορα, είτε επειδή δεν πλήρωνε τους λογαριασμούς είτε επειδή η στάση του ενοχλούσε τα καθιερωμένα.

Γνώρισε τότε τη Λίλιαν.

Από το 1975 κατοικούσε κοντά στην πλατεία Εξαρχείων, που αποτελούσε την αφετηρία όλων των δραστηριοτήτων του. Σαν τον αλήτη κυκλοφορούσε.

Εκείνη την εποχή «τον πείσανε να γίνει ρεβιζιονιστής και να γυρίσει δίσκο». Έβγαλε τότε ένα σαρανταπεντάρι στη *Zodiac*.

Αμέσως το μετάνιωσε.

Κάποτε εξήτησε από μία φίλη μου να τον πάρει σπίτι της και να του μαγειρέψει μακαρόνια.

Μόνιμα έξω από τα εμπορικά κυκλώματα, έγραφε και πουλούσε μόνος του στο δρόμο τα τραγούδια του σε κασέ-

τες. Επί χρόνια αρνείτο να ενταχθεί σε κάποια εταιρεία και απέρριπτε προτάσεις να εμφανιστεί σε μαγαζιά.

Όσες φορές επιχείρησε να βολευτεί σε καμιά μπουάτ, ή να τραγουδήσει σε καμιά συναυλία, τσακωνόταν και τραγουδούσε απ' έξω.

Όταν δεν είχε χρήματα πουλούσε περιοδικά έξω από τα κάγκελα του Πολυτεχνείου.

Το Σεπτέμβριο του '77, μετά από διαμαρτυρία της Γερμανικής Πρεσβείας, συνελήφθη επ' αυτοφώρω να πουλάει τεύχη του περιοδικού *Panderna* αφιερωμένα στη γερμανική τρομοκρατική ομάδα «Baader-Mainhof» και παρέμεινε επί τεσσαρεσήμερις μήνες προφυλακισμένος, κατηγορούμενος για «προτροπή σε στάση και προσβολή ξένου κράτους».

Στη φυλακή τσακώθηκε με τους συγκατηγορούμενούς του, επειδή σχημάτισε την εντύπωση ότι καλοπερνάνε.

Τελικώς η εισαγγελία απέσυρε τις κατηγορίες και οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση αποφυλακίστηκαν. Τελυταίος, με ένα μήνα καθυστέρηση, αποφυλακίστηκε ο Άσιμος.

Όταν απολύθηκε δεν ήθελε πλέον κανέναν.

Μετά από περιπέτειες, την ίδια περίπου εποχή, επήρε τρελόχαρτο από το στρατό ως «πάσχων από σχιζοειδή ψύχωση».

Στα τέλη της δεκαετίας του '70 γεννήθηκε και το παιδί του.

Παντρεύτηκε τότε τη Λίλιαν.

Ζούσε με το όραμα να γράφει τραγούδια και στίχους που να καυτηριάζουν το ανελεύθερο κοινωνικό και αστυνομικό σύστημα της εποχής του.

Αρκετές ώρες κάθε εικοσιτετράωρο την έβγαζε στα παγκάκια της πλατείας

Εξαρχείων ρητορεύοντας τις απαιτήσεις του για μια ελευθεριακή κοινωνία χωρίς μπάτσους και αστυνόμευση, μόνη χαρά και απασχόληση τα γούδια του και την ανέμελη ζωή.

Πολλές φορές τον συνέλαβε η νομία για αλητεία και άλλους λόγους και τον εξυλοκόπησε άγρια.

Το 1980 εξέδωσε ένα βιβλίο με ιστορία του και τους στίχους του τον τίτλο *Αναζητώντας Κρηθρώπους*.

Τελικά, το 1982, με την προτροπή της **Κατερίνας Γώγου**, υπέγραψε βόλαιο στη *Minos* και έβγαλε τον μεγάλο του δίσκο, στον οποίο μετείχε και η **Χάρις Αλεξίου**.

Όταν ο Λεωνίδας Χρηστάκης κατηγορήσε ότι «ξεπουλήθηκε γι' κουσουμί», αντέτεινε ότι δεν έφτανε το κοινό.

Το 1987 έδωσε τραγούδια του **Βασίλη Παπακωνσταντίνου** για το σκο *Χαιρετίσματα*, και μερικά από αυτά έγιναν επιτυχίες.

Όμως στα τέλη του 1988, μην αντάσσοντας την κοινωνική αναληγία και σκληρότητα της γυναίκας του τη Λίλιαν, με την οποία καθώς είπα είχα ένα παιδί, πλήρης τύψεων από άλλες κατηγορίες, όπως διαβεβαιώνει ο Λεωνίδας Χρηστάκης, και χλευασμό από τον περίγυρό του, αυτοκτόνησε στο χώρο που χρησιμοποιούσε για γαζί και σπίτι ταυτόχρονα.

Έτσι κρεμάστηκε ο Άσιμος και λείωσε η ιστορία του. Ήταν-δεν ήταν 36 χρονών.

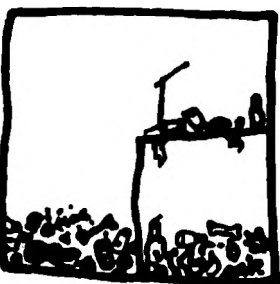
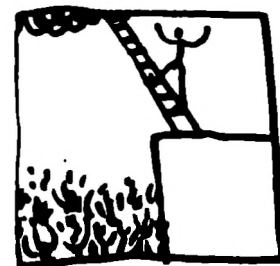
Όσο κι αν θύμωνε, ποτέ «δεν υπήρξε κατεργάρης». Και ελπίζω ο Θεός τον όρισε «να του φτιάχνει τραγούδια, με τα πιο όμορφα στιχάκια στα φραίν, για το χαμένο του αγώνα, τα αστεράκια μείναν μόνα, να κλαίν'».

Σε αυτούς που τον εκατηγόρησαν βολεύτηκε, μεταξύ των οποίων 'γώ, όπως δυστυχώς ομολογώ ότι είχα, έμεινε μόνον η κακία.

Τον επόμενο χρόνο η *Minos* έσπευσε να κυκλοφορήσει έναν ακόμα δίσκο του.

Λέγεται ότι μετά την αυτοκτονία είδαν τον Παπακωνσταντίνου κλαίει μέσα στο μπαρ DADA.

Δεν ξέρω γιατί.

Ένα το κρατούμενο και πάμ' παρακάτω

ΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΛΕΙΨΕΙ απ' αυτή την πόθεση, ο θεός, του ροκ του ελληνικού, Λήτσος Πουλικάκος, ο άνθρωπος ο οποίος κάνει όλη την πορεία από τις εποχές των παρξιστών και μπήτνικ ποιητών μέχρι τις ελενταίες εικόνες του ελληνικού κινηματογράφου, για να μπει τελικά κι αυτός στο Πάνθεον των Ελλήνων ηρώων. Φελλουμε, όμως, να ομολογήσουμε πως αυτή η συνέντευξη πάρθηκε κυριολεκτικά με τη λώσσα έξω, στο παραπέντε (προς και πέντε), της έκδοσης του τεύχους. Έστω και επί του πεστήριου, όμως, ο Πουλικάκος δεν μπαίνει στην πρέσσα.

*Ποιους θεωρείς ροκ σήμερα στη σύγχρονη ελληνική σκηνή;

-Ας πούμε τον Παύλο Σιδηρόπουλο και τη Σπυριδούλα, οπωσδήποτε. Όπως βέβαια και τους προσάρμοστους και τα Αδέσποτα Σκυλιά. Αλλά και τους Αέρα Πατέρα, επί παραδείγματι. Ως επίσης γκρουπ όπως οι Blues Wite, Τρύπες, Last Drive αλλά και οι Echo Tattoo ή οι Magic de Spell και διάφορα ακόμα παρεμφερή - αλλά όχι απακαίτητως. Επίσης βέβαια, με τη γενικότερη ίσως έννοια του όρου, άτομα όπως η Σωτηρία Μπέλλου, π.χ., ο Ζωρζ Πιλαλί, όμως και ο Μαζοκόπος ή ο Γαρουλής ή ο Χατζιδάκις (ειδικά ο τελευταίος, απ' αντιδιαστολή με τον Θεοδωράκη). Καταλαβαίνετε ασφαλώς, κατόπιν των προαναφερθέντων, υπό ποίαν έννοια εννοώ εγώ, εν πάση περιπτώσει, τη λέξη ροκ.

*Τι λες, είναι ακόμα το ροκ πόλος έλξης σήμερα; -Π' αυτούς που πραγματικά το ερμηνεύουν σωστά, που καταλαβαίνουν δηλαδή περί τίνος πρόκειται και τηρούν αξιοπρεπώς τις επιταγές του στην εν γένει πολιτεία τους, σίγουρα η απάντηση είναι ναι.

*Τι θεωρείς σήμερα ροκ τρόπο ζωής;

-Μα, νομίζω πως από τις απαντήσεις που δίνω στις προηγούμενες δύο ερωτήσεις βγαίνει, κατά κάποιον τρόπο, ένα άλφα συμπέρασμα. Τώρα, αν κάποιος να μπορούμε ακόμα και στα βασικά μόνο, θα χρειαστούμε πολλές σελίδες (πράγμα μάλλον ανέφικτο υπό τις παρούσες περιστάσεις αυτής της μίνι συνέντευξης).

*Ποια από τα στοιχήματα των ροκάδων θεωρείς χαμένα και ποια κερδισμένα;

-Μα και εδώ, βρε παιδί μου, θα θέλαμε τόμους και όχι απλώς πολλές σελίδες για να μπορούμε στο ψητό. Οπότε, αναγκαστικά, θα πρέπει ίσως να αρκεστώ σε ελάχιστα παραδείγματα. Από και και πέρα, όποιος καταλάβει έχει καλώς. Όποιος πάλι

δεν καταλάβει, δεν καταλαβαίνει ούτως ή άλλως, οπότε, τι να τον κάνουμε; Ας πρόσεχε...

Ας αναφέρουμε τώρα και ένα δύο παραδείγματα, στην τύχη της στιγμής: Στοιχήμα κερδισμένο, το ότι -κακά τα ψέματα- με τη γένεση του ροκ η παγκόσμια πλέον νεολαία απέκτησε τη δική της, την καταδική της μουσική που είναι σίγουρα ένα όχημα, μέσω του οποίου μπορούν να εκφράσουν τα παντεώς μορφής συναισθήματα, αισθήματα, αιτήματά τους και ούτω καθεξής. Ένα το κρατούμενο.

Παρακάτω. Στοιχήμα χαμένο: Τα όνειρα περί ριζικών αλλαγών της κοινωνίας (και εννοείται, βέβαια, αλλαγές προς το καλύτερο και το ανθρωπινότερο), δυστυχώς, δεν έχουν πραγματοποιηθεί, ούτε κατά το ελάχιστο, θα έλεγε κανείς, παρ' ότι άτομα της γενιάς των ροκάδων (από άποψη ηλικίας, βασικά τουλάχιστον), έχουν στις μέρες μας τα πράγματα στα χέρια τους. Δυστυχώς, ένα κι από δω το κρατούμενο, αλλά τι κρατούμενο που λέει κι ο Μπόμπος: "με κάτι αρχίδια να!". Αυτά.

*Με ποιους ανθρώπους, εντός και εκτός Ελλάδος, θεωρείς ή πιστεύεις πως έχεις μια, κατά κάποιον τρόπο, αντίστοιχη διαδρομή; Ή, αν όχι αντίστοιχη διαδρομή, ότι εκπέμπεις στο ίδιο μήκος κύματος μ' αυτούς;

[Σημείωση: Την απάντηση σ' αυτή την ερώτηση δίνει η σύζυγός μου και εκλεκτή μου φίλη Πάττι.]

[Σημείωση δεύτερη: Η σειρά αναφοράς των ονομάτων είναι εντελώς τυχαία, και ως εκ τούτου δεν έχει αξιολογική σημασία.]

-Αντί προλόγου: Στη βιογραφία του Keith Richards (που είναι και αυτός, όπως και ο Μήτσος, γεννημένος το 1943) πολλά από τα γραφόμενα θα μπορούσε να ισχύουν για τον, ή θα μπορούσε να τα είχε πει ο περί ου ο λόγος κύριος Μήτσος, όπως π.χ. τα ονόματα που σφραγίσανε τα μουσικά τους ερεθίσματα. Αλλά και το "όλως τυχαίο" γεγονός, πως τα ονόματα των γυναικών (με τις οποίες

και ο ένας και ο άλλος είχανε κάποια μακρόχρονη σχέση ή τις οποίες παντρεύτηκαν) έχουνε πέντε γράμματα, όπως: Linda, Anita, Lilly, Wendy, ο Keith, Φαίνη, Λάλη, Μυρτώ, Δανάη, Θέκλα, ο Μήτσος, ενώ οι νυν σύζυγοι και των δύο λέγονται Patty!!! Μια άλλη "σύμπτωση" είναι το κάποιο "φετίχ" και των δύο με τις νεκροκεφαλές. (Είναι γνωστό, φερειπείν, το περίφημο δαχτυλίδι-νεκροκεφαλή που μονίμως φοράει ο Ρίτσαρντ, καθώς και η συλλογή δαχτυλιδιών-νεκροκεφαλών του Δημήτρη, ο οποίος, εκτός τούτου, έχει κι ένα μικρό tattoo-νεκροκεφαλή στον αριστερό του καρπό). Επίσης, οι παππούδες, απ' τη μεριά των πατεράδων και των δύο, ήσαντε δήμαρχοι (ο μιν στο Walthamstow λίγο έξω απ' το Λονδίνο, ο δε στη Στεφανιά Λακωνίας).

Πάμ' παρακάτω: Dennis Hopper, Harvey Keitel, Roman Polansky (με τον οποίο έχουνε τα ίδια κάπως γούστα στις γυναίκες καθώς και το ότι τους γοητεύουνε και τους δύο οι συμπτώσεις), Jack Nicholson, Marlon Brando, Emir Kusturiza, Iggy Pop, Rolling Stones γενικώς, William Burrough, Paul Bowles, Lou Reed (ως ποιητές και οι δύο), Velvet Underground γενικώς, John Lee Hooker, Jerry Lee Lewis, Louis Bunuel, Aldus Huxley, Γκαούρ, Παν, Διόνυσος, Δημόκριτος, Αναξίμανδρος, ο Σπίθας, ο Βίας ο Πριηνεύς, Παναγιώτης Κουτρομπούσης, Φώτης Κόντογλου, Μίμης Φωτόπουλος, Νικόλαος Εγγονόπουλος, Ανδρέας Εμπειρικός, Διονύσιος Αρεοπαγίτης, Βασίλης Λογοθετίδης, Γιώργος Ζαμπέτας, Δημήτρης Χορν, Νικηταράς, Παπαφλέσσας, Λήσταρχος Νταβέλης, ο 'ρης Βελουχιώτης, Σίμος Τσαπνίδης (ο αρχηγός των ελλήνων "υπαρξιστών"), Επαμεινώνδας Γονατάς, Boris Vian, Georges Brassens, Captain Beefheart, Muddy Waters, Donald Duck, Johnny Hammond, Johnny Otis (Γιάννης Βελιώτης), Nick Gravenites, Hassan y Sabah (ο γνωστός και ως "γέρος του βουνού"), Eric Clapton, Γιάννης Παπαϊωάννου, Frank Zappa και Mother of Invention γενικώς, Ian Stewart, Syrano de Bergerac, Neil Armstrong, Yuri Gagarin, Λεωνίδας (ο της Σπάρτης βασιλέας), Fritz Lang, Robert Mitchum και ων ουκ έστιν αριθμός.

[Σημείωση τρίτη: Προς αποφυγήν παρεξηγήσεων, εάν η ίδια ερώτηση μου ετίθετο μια άλλη μέρα, μια άλλη ώρα, μπορεί μιν ο αριθμός των ονομάτων με τα οποία θα απαντούσα να ήταν ο ίδιος, αλλά τα ονόματα ίσως να ήταν κι όλα διαφορετικά.]

-Ξαναπαίρνοντας τη σκυτάλη, ευχαριστώ και εκ μέρους της συζύγου μου για την υπομονή και τη φιλοξενία σας.

Μετά τιμής,
Μήτσος

της παραγωγής, οικονομική κρίση, ανισότητες. Στις πόλεις, το ηλεκτρικό ρεύμα ενισχύει ήχους γνώριμους των βιρτουόζων των μπλουζ στην κιθάρα, στο πιάνο, στα κρουστά, ακόμα και στα πνευστά. Το ροκ εν' ρολ, το τουίστ, η σόουλ έχουν διασχίσει τον Ατλαντικό από τις αρχές του '60. Στις δυτικές πρωτεύουσες η μίμηση του αμερικανικού τρόπου ζωής είναι κανόνας. Η χρυσή δεκαετία του ροκ ετοιμάζεται κυρίως στη χώρα της γηραιάς Αλβιώνος: **Μπητλς, Ρόλλινγκ Στόουνς, Άνιμαλς, Χου, Κινκς, Σμ Φέισις...** Αντικονφορμισμός, κοινωνικές διεκδικήσεις, σεξουαλική απελευθέρωση, καταγγελία του πουριτανισμού, άρνηση της αυθεντίας των γονιών. Το ροκ ως τρόπος ζωής παρουσιάζεται πάνω σε πέντε νότες ή τρία ακόρντα.

Παράλληλα, το οικονομικό σύστημα εκμεταλλεύεται την ανάγκη δημοσιοποίησης των συγκροτημάτων. Μια νέα σόου μπίζνα ανατέλλει. Οι εταιρείες πρωταγωνιστούν στην εξάπλωση της νέας κουλτούρας. Τα μικρά ανεξάρτητα στούντιο περιθωριοποιούνται ή εξαφανίζονται.

Στην Αθήνα, στις κυριακάτικες μεσημεριανές προβολές, στα πρώτα πάρτυ, ο απόηχος του ηλεκτρικού ήχου κυριεύει. Ανώδυνοι στίχοι στα πρώτα μαθητικά «ποπ γκρουπ». Ατμόσφαιρα, ποτό, γιάνκα και χορευτικές προκλήσεις από τους **Forminx, Charms, Ολύμπιανς, Idols, Ρο Tammy, Aphrodite's Child, Πελόμα Μποκιού** Δικτατορία, χαμηλωμένα φώτα και το ελληνικό ροκ μεγαλώνει υπόγεια, στο περιθώριο του πολιτικοποιημένου τραγουδιού της εποχής. Ο στίχος αποκτά σιγά σιγά τις δικές του πηγές έμπνευσης στα ειρηνικά και απελευθερωτικά μηνύματα των χίππυς. Το φαντασιακό έρχεται

ΡΟΚ

διαδρομές

ΡΟΚ. ΜΟΥΣΙΚΟ ΞΕΣΠΑΣΜΑ με πολλαπλές μεταμορφώσεις, πάνω από τρεις δεκαετίες, φορτισμένο με την αμφισβήτηση των νέων του '60. Απόρροια κοινωνικών και πολιτικών γεγονότων. Βιομηχανοποίηση, εντατικοποίηση

της Ελένης Κολλιπούλου

πο προσκήνιο, τα απωθημένα ομολογούνται με τη βοήθεια των παραισθησιογόνων, όπως ταλιότερα στα μπλουζ ή στα δικά μας εμπέτικα. Ανατρεπτικότητα, καθημερινός λόγος, χιούμορ, σαρκασμός, αναζήτηση μέσα από τον αυθορμητισμό και το ακανόνιστο της μουσικής έκφρασης. **Λεοναία Ύδρα, Σιδηρόπουλος, Socrates...**

Η ταλαιπωρημένη ελληνική κοινωνία της μεταπολίτευσης δεν έχει χώρο να καταναλώσει το ροκ. Η Αριστερά με το ιστορικό της βάρος είναι καχύποπτη μπροστά στην απόγνωση των νέων που κουράστηκε πριν αγωνιστεί και πεκδικεί τα πάντα μέσα από το τίποτα. Το «νέο κύμα» θριαμβεύει μαζί με το πολιτικοποιημένο τραγούδι στις μουάτ της εποχής. Ο Σαββόπουλος είναι το οριακό σημείο.

Οι ρόκερ μένουν πάντα στη γωνία, ένοχοι γιατί δεν ακολούθησαν το κλίμα της εποχής. «Οι τσιτοίκοί μας βρίζαν επειδή δεν παίζαμε Θεοδωράκη» (Β. Σπυρόπουλος). Οι πειρατικοί παθμοί του ραδιοφώνου της εποχής μετατρέπονται σε Radio-Caroline, τον ημισημιόμο εγγλέζικο ραδιοφωνικό σταθμό της δεκαετίας του '60, που μετέδιδε τα λογοκριμένα από το BBC τραγούδια. Το ροκ αρχίζει να συνεπαίρνει και τους αμήνητους.

Ο Γ. Πετρίδης μάς ενημερώνει για τη διεθνή σκηνή...

Η δεκαετία του '80 ρίχνει τους τόνους. Η ελληνική ροκ μουσική ακούγεται αρκετά πια στην Ελλάδα. Γίνεται αποδεκτή και επιζητείται. Συνοδεύει τις καταλήψεις, οργανώνει συναυλίες, μετέχει στα φεστιβάλ. **Μουσικές Γαξιαρχίες, Άσιμος, Σπυριδούλα, Λάκης...** Η υποχώρηση της πολιτικοποίησης, η διάψευση των πολιτικών οραμάτων αφήνει περιθώρια για την εναλλακτική έκφραση, το συμμετοχικό θέαμα, την αντισυμβατικότητα, τον εμπειρισμό. Εμφανίζονται και εδώ οι εταιρείες, τα κυκλώματα, τα στεγανά. Και οι πρώτες απόπειρες αυτοοργάνωσης, σε απάντησή τους: ΜΟΥ.ΣΥΝ.Κ.Α., Α.Ε.ΤΑ.

«Άστα φίλε αν είσαι περιθώριο για κανέναν δεν μετράει το ακέραιο σου μόριο» (Ηρακλής Τριανταφυλλίδης).

Μέχρι τη στιγμή που και η ελληνική ροκ θρηνεί τα θύματά της: Ν. Άσιμος, Π. Σιδηρόπουλος. Η ασφυξία και το αδιέξοδο μιας κοινωνίας που πνίγει τη διαφορετικότητα ήταν ήδη γνωστή στην αγγλική και την αμερικανική ροκ σκηνή. Στη δεκαετία του '70, ο Τζίμι Χέντριξ, ο Μπράνταν Τζόουν, η Τζάνις Τζόπλιν, ο Τζιμ Μόρισον, ο Άλαν Γουίλσον, ο Κινγκ Κέρτις και άλλοι, ανώνυμοι σπουδαίοι, σφράγισαν με τον δικό τους τρόπο μια ολόκληρη εποχή. Η

Για τους πιο αισιόδοξους, το ροκ συνεχίζει να υπάρχει. «Είναι το ασυμβίβαστο που έχουμε μέσα μας».

μυθολογία του ροκ υφαίνεται. Το ροκ διδάσκεται ήδη στα πανεπιστήμια και μπαίνει στο μουσείο.

Στο μεταξύ, στην αγγλική σκηνή το πανκ γίνεται πανκ-ροκ και αργότερα νιου-γουνέθ. Ο στίχος γίνεται πιο ήπιος και αποφορτίζεται από ιδεολογικά και πολιτικά σημαίνοντα. Τα βατ βέβαια αυξάνονται, οι εταιρείες πληθαίνουν, οι συναυλίες κατά του απαρτχάιντ ή της πείνας στην Αιθιοπία έχουν περισσότερο ουμανιστικό παρά επαναστατικό χαρακτήρα.

Σήμερα, οι νοσταλγοί του «main stream» στην Αμερική αυτοπροσδιορίζονται ως ρόκερ με αναφορές στους κλασικούς του ροκ. Άρτιες τεχνικές, ψηφιακός ήχος, ακριβά μηχανήματα, επαγγελματισμός και σόου.

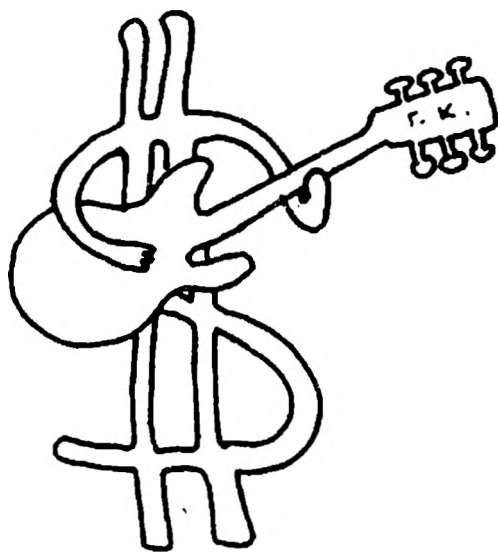
Στην Αθήνα σπάνε ακόμα κιθάρες στις ροκ συναυλίες. **Τρύπες, Αέρα Πατέρα, Ξύλινα Σπαθιά, Σπυριδούλα, Μαγικό Χαλί...**

Σόου ή επιλογή; «Σήμερα υπάρχουν μοδάτα πράγματα και καταναλωτισμός. Κάποιος που ακούει Τρύπες θα πάει και στα μπουζούκια...» (Β. Σπυρόπουλος).

Για τους πιο αισιόδοξους, το ροκ συνεχίζει να υπάρχει. «Είναι το ασυμβίβαστο που έχουμε μέσα μας» (Χρ. Κανελλόπουλος).

Εκφράζει «την επαναστατική τάση των νέων μέσω της μουσικής. Η Ελλάδα μπορεί κάθε δεκαετία να γεννήσει κίνημα» (Η. Τριανταφυλλίδης).

Η παγκοσμιότητα είναι το κύριο χαρακτηριστικό που ενέπνευσε και διαμόρφωσε τη ροκ μουσική σαν κίνημα και πολιτισμό. Έναν πολιτισμό αμφισβήτησης, οραμάτων που αφυπνίζει λαούς, δημιουργώντας μια κοινή γλώσσα. Τη γλώσσα του αυθορμητισμού, της αυτοειρωνείας της καθημερινότητάς μας. Τη δύναμη του χλευασμού, της απόρριψης. Το όνειρο και την ανατροπή του «...φυλαγμένα μέσ' στη μουσική».

Υπάρχει διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σε προοδευτικό και αντιδραστικό ροκ. Οι περίεργες εμφανίσεις είναι κολπάκια του συστήματος... Είς το όνομα, ωστόσο της μαζικότητας: ΚΝΕ forever and for everybody. Κι ο «Μοϊκανός» στην ΚΝΕ, γιατί όχι; Άλλαξε ο Μανωλιός ή έβαλε τα ρούχα του αλλιώς;

ΚΝΡΟΚ

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΝΙΤΗΣ και η κνίτισσα της δεκαετίας του εβδομήντα και του ογδόντα έγιναν παγκοίνως γνωστοί όχι μόνο ή τόσο για τις πολιτικές τους θέσεις αλλά κυρίως για το πολιτιστικό τους προφίλ: το αμίμητο στυλ στο ντύσιμο, ο ξύλινος λόγος, ο ιδιότυπος ελληνο-κεντρισμός-λαϊκισμός, η άρνηση και η καταπολέμηση των διαφορετικών αντιλήψεων που έφτανε να πάρει συχνά βίαιες μορφές, η καταδίκη κάθε μη ελεγχόμενης και ριζοσπαστικής κοινωνικά τάσης αμφισβήτησης, αν αυτή δεν είχε ευθέως στόχο την ανατροπή του καπιταλισμού και του ιμπεριαλισμού. Και, βέβαια, ο ανοιχτός πόλεμος εναντίον του τρόπου ζωής, διασκέδασης και ντυσίματος ενός ολόκληρου κομματιού της ελληνικής νεολαίας, και της μουσικής της. Εννοούμε βέβαια τους «ροκάδες», ή «φρικιά» ή «περιθωριακούς» ή όπως αλλιώς ονομάστηκαν συλλήβδην κατά καιρούς οι ανήσυχοι νέοι και νέες που διέπραξαν το αμάρτημα ν'

ακούν ξενόφωνη ή ελληνόφωνη ροκ σε καιρούς λιγότερο ανεκτικούς από τους σημερινούς.

Ετσι τα ξέραμε τα πράγματα. Δεν ήταν λίγες οι φορές που, τις ένδοξες εκείνες ημέρες, υπερα-

σπιστήκαμε στο θερμό κλίμα των πηγαδάκιων στον αυλόγυρο του σχολείου καταρχάς τον **Σαββόπουλο** και στη συνέχεια τους **Dylan, Morisson, Joplin**, που οι συνομιλητές μας νεαροί κομμουνιστές καταδίκαιζαν εναλλάξ τότε ως βουτηγμένα στο αδιέξοδο θλιβερά θύματα του αμερικανικού τρόπου ζωής και τότε ως διαφθορείς της νεολαίας, αφού μιλούσαν την τελευταία στον ενλόγω τρόπο ζωής – και πάει λέγοντας.

Ετσι λοιπόν κοντέψαμε να τρακάρουμε, όταν, το Σεπτέμβριο που μας πέρασε, ακούσαμε από το ΡΟΔΟΝ FM μία «προχωρημένη» διαφήμιση σε αμιγώς ροκάδικο ύφος: «**Φοράει το σηματάκι της ειρήνης και δεν φοβάται την αναμέτρηση**». Επειτα βέβαια το πράμα χάλασε λίγο: «**Έχει εχθρούς τους εχθρούς της νεολαίας**». Καπάκι έπεσε το μουσικό πρόγραμμα: χιπ-χοπ, **Φάμελλος, Sun, Τσακνής-Μαχαιρίτσας, Κατσιμιχάιοι** κ.λπ. Επρόκειτο, όπως καταλάβατε, για το Φεστι-

βάλ της ΚΝΕ. Βρε, μπας και άλλαξαν τα πράγματα λιγάκι και δεν το πήραμε χαμπάρι;

Για να λύσουμε τις απορίες μας συζητήσαμε τον 31χρονο **Παναγιώτη Μεντρέκα**, μέλος του γραφείου του Κεντρικού Συμβουλίου ΚΝΕ. Το πρώτο συμπέρασμα που αβίασ προέκυψε, ήταν ότι τα πράγματα, στα λόγ-τουλάχιστον, έχουν πράγματι αλλάξει ελφρως. Η διγλωσσία όμως παραμένει. Αρχγενομένης από το ότι αρνούνται να παραδ-χτούν την αλλαγή και, βέβαια, να δουν κρηκά το παρελθόν τους.... Τι;

• **Καταρχάς, πώς κι έτσι στο ΡΟΔΟΝ, και ξοχήν σταθμό με «ξενόφερτη» μουσική;**

– Δεν είναι πρόβλημα για μας το τι μουσική έχει. Η ΚΝΕ θέλει να επικοινωνήσει με νεολαία, να περάσει το μήνυμά του Φεσβάλ. Ενας τρόπος είναι κι οι ραδιοσταθμοί που ακούει η νεολαία. Είναι μάλιστα και πφτηνοί απ' ό,τι μια διαφήμιση σε εφημερίδα.

• **Παλιά, ωστόσο, δεν ήταν έτσι η ΚΝΕ. Δείχε καλές σχέσεις με τη ροκ.**

– Δεν μου λες, ποιος έφερε πρώτος στην Ελλάδα ξένα συγκροτήματα; Το Φεστιβάλ της ΚΝΕ ήταν.

• **(Εκπληκτοι) Δηλαδή, ποιους έφερε;**

– Δεν θυμάμαι, ήμουν μικρός. Από το

er the Viewers μέχρι...

rybody rock and roll

Όλα τα μέλη της ΚΝΕ ακούνε ροκ μουσι-
! Από το γραμματέα μέχρι...

ένα, ποιο είναι το αγαπημένο σου συ-
στήμα ροκ;

Αληθινή μουσική που ακούω, μ'αρέσουν
Κατσιμιαίοι και οι Τσακνής-Μαχαιρί-

πως παραείσαι ροκ σύντροφε; Κόψε κά-

Αληθινό ροκ δεν ακούς; Οι Τρύπες σ'αρέ-

έρω πολλά μέλη της ΚΝΕ που τους αρέ-

άντως υπάρχει αλλαγή στην ΚΝΕ.

γώ που είμαι στην ΚΝΕ από 14 χρονώ
την θυμάμαι πολύ διαφορετική.

Αυτό το σημείο, οι ερωτώντες αναρωτιού-
μήπως βρισκόντουσαν σε άλλο πλανήτη
επίμαχη χρονική περίοδο. Αυτό όμως θα
κρίνουν πια οι αναγνώστες... Ευτυχώς, ο
ηγής μας δεν αργεί να βάλει μερικά
ματα στη θέση τους].

Σήμερα δεν αποδεχόμαστε γενικά το
Τία μας η μουσική πρέπει να ενώνει τη
αία, να φέρνει ειδικά τους νέους πιο κο-
να υμνεί τα πράγματα που χρειάζεται να
εί (sic). Δεν θα καλούσαμε συγκρότημα
θα τραγουδούσε υπέρ του πολέμου και
εθνικισμού. Δεν θα καλούσαμε συγκρό-
α που θα γαύγιζε...

ον Μάικλ Τζάκσον θα τον καλούσατε;

Ποιο Μάικλ Τζάκσον; Αυτόν που ήταν σή-
αι, χτες, προχτές ή παραπροχτές; Γιατί
ξέρω σε ποια κατάσταση τον έχουν φέρει
μερα. Αυτός είναι προσβολή στην ανθρω-
η ύπαρξη. Αυτός είναι ένα κατασκευά-
α, δεν είναι καλλιτέχνης. Υπάρχει λοιπόν
χωριστική γραμμή ανάμεσα σε προοδευ-
ό και αντιδραστικό ροκ. Οι περίεργες εμ-
νίσεις είναι κολπάκια του συστήματος...
το όνομα, ωστόσο της μαζικότητας: ΚΝΕ
ever and for everybody. Κι ο «Μοϊκανός»
ην ΚΝΕ, γιατί όχι;

Αντάξουν δηλαδή ότι ένας πιτσιρικάς με
κεφάλι ξυρισμένο στα πλάγια και με μια
ροκαλί λωρίδα μαλλιών στη μέση θα μπο-
ύσε να είναι μέλος της ΚΝΕ;

Γιατί να μην μπορούσε;

Ιεν θα του λέγανε: "Μαζέψου!"

Μπορεί και να του το λέγανε. Όχι «μαζέ-
ν». Ότι αυτός ο τρόπος που προσπαθείς να
φράσεις τη διαμαρτυρία σου, την αντίθεσή
υ σε αυτή την ισοπέδωση δεν είναι... Τι

μας προτείνει το σύστημα σήμερα; Φαινομε-
νικά να είμαστε διαφορετικοί και στην ουσία
να μας ισοπεδώνει. Και δεν σημαίνει ότι η
ΚΝΕ, μαζική οργάνωση της νεολαίας, θα
απαιτούσε από κάποιον να ξέρει απ' έξω το
μαρξισμό-λενινισμό και να έχει κάνει τρεις
εξεγέρσεις στο σχολείο του. Εδώ διαμορφώ-
νουμε επαναστάτες. Ναρκωτικά: Καλός ο
Σιδηρόπουλος αλλά όχι και διαχωρισμός ή
αποποινικοποίηση! [Σ.Σ. Οι εσωτερικές
αντιστάσεις είναι προφανώς ισχυρές...]

• Το ροκ ως τρόπος ζωής συνδέθηκε με τα
ναρκωτικά. Και υπήρξαν σημαντικοί καλλι-
τέχνες, όπως ο μακαρίτης ο Σιδηρόπουλος,
που έκανε χρήση και μιλούσε γι' αυτό στα
τραγούδια του. Η ΚΝΕ η σημερινή θα δεχό-
ταν να παίζει ο Σιδηρόπουλος σ' ένα Φεστι-
βάλ της;

— Κατηγορηματικά όχι δεν μπορώ να σου
πω. Αυτό εξαρτάται και από τη μουσική του
Σιδηρόπουλου. Αν θες την προσωπική μου
γνώμη, δεν νομίζω ότι υμνεί τα ναρκωτικά.
Άρα, είμαστε με τη μουσική του. Από κει και
πέρα θα μπορούσαμε να τον καλέσουμε και
σε μια συζήτηση για τα ναρκωτικά. Δεν νομί-
ζω ότι ήταν υπέρ των ναρκωτικών. Απ' όσα
τραγούδια ξέρω, αυτός ο λυπημένος τόνος
μάλλον είναι κραυγή κατά των ναρκωτικών,
γενικά κατά της παραίτησης...

• Και τι λέτε για την αποποινικοποίηση;

— Μα είναι αποποινικοποιημένα σήμερα τα
ναρκωτικά.

• Δεν είναι. Μην κάνουμε πλάκα!

— Σήμερα η ναρκομανία δεν είναι παράνο-
μη. Επιβάλλεται στη νεολαία με χίλιους δυο
τρόπους.

• Και για το διαχωρισμό σε μαλακά-σκληρά;

— Είχαμε διαχωρίσει τη θέση μας κι από μια
επιτροπή που είχανε φτιάξει οι υπόλοιπες
πολιτικές νεολαίες: δεν ισχύει το λίγο έγγυος
και το λίγο πεθαμένος. Ή το αντιμετωπίζεις
το θέμα ή δεν τ' αντιμετωπίζεις. Μαλακή ή
σκληρή φαρμακευτική καταστολή, γιατί περί
αυτού πρόκειται στα ναρκωτικά, δεν υπάρ-
χει. Ο δρόμος για να περάσει η αποποινικο-
ποίηση είναι πρώτα ο διαχωρισμός σε μαλα-
κά-σκληρά.

• (Μονολογώντας) Καημένοι κνίτες χασικλή-
δες, όσοι υπάρχουν... Εξάλλου, η ενεργή πο-
λιτικοποίηση βοηθά να παραμείνει κανείς ξε-
νέρωτος...

— Ο νέος που είναι στην ΟΝΝΕΔ, ανεξάρτη-
τα από την ιδεολογική και πολιτική μας αντί-
θεση σ' αυτή τη νεολαία, έχει λιγότερες πιθα-
νότητες από έναν αποποινικοποιητό να πάρει
ναρκωτικά γιατί συμμετέχει, δεν φεύγει απ'

τη ζωή. Καθώς τα 2-3 τελευταία χρόνια υπο-
χώρησε το κίνημα και η ΚΝΕ στη νεολαία, οι
έμποροι βρήκαν χώρο παρέμβασης, βρήκαν
κάποιους νέους ανυπεράσπιστους για να
τους εγκλωβίσουν.

[Δεν μπορούμε ωστόσο να μην παρατηρή-
σουμε ότι, φραστικά τουλάχιστον, γίνεται
προσπάθεια εκσυγχρονισμού. Ας πούμε, ως
προς τη θεματολογία των «αγωνιστικών προ-
σανατολισμών των νέων»].

— Για τον πολιτισμό και το περιβάλλον και
για τα μεγάλα προβλήματα της ειρήνης και
του πολέμου. Της ζωής και των δικαιωμάτων
τους.

• Επιμένουμε ότι υπάρχει μια αλλαγή, έστω
και φραστικά.

— Από την αρχή θα μπορούσα να σου πω: Βε-
βαίως και έχουμε αλλάξει, έχουμε προσαρ-
μοστεί, έχουμε ανανεωθεί. Ό,τι κάναμε πα-
λιά ήταν βεβαίως μεγάλο, πολύ μεγάλο, αλλά
είχε ελαττώματα, είχε μονομέρειες. Θα ήταν
εύκολο για μένα να διαχωρίσω τη θέση μου,
αφού δεν ήμουν τότε στέλεχος της ΚΝΕ. Τό-
τε ήταν αυτοί που έχουν φύγει και βρίσκο-
νται τώρα στα διπλωματικά γραφεία ευρω-
βουλευτών, διευθυντές σε μαγαζιά κ.λπ. Να
διαχωριστώ και να είμαστε μια χαρά. Σου
λέω όμως όχι, δεν έχουμε αλλάξει.

• Δηλαδή, δεν πήρατε κάποια μηνύματα από
την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού;

— Τα μηνύματα που πήραμε είναι ότι πρέπει
να βιαστούμε. Τελείωσαν τα ψέματα. Ο κίν-
δυνος είναι πια πολύ μεγάλος για το μέλλον
μας και φαίνεται παντού. Αυτοί που έταζαν
ότι μετά τις ανατροπές σ' αυτές τις χώρες θ'
άνοιγε ο δρόμος για την παγκόσμια ειρήνη
και την ευτυχία της ανθρωπότητας, βλέπουν
πως πραγματοποιήθηκε ακριβώς το αντίθε-
το. Δεν μπήκε το σχέδιο για την αυτονομία
της Θράκης;

• Σήμερα, ωστόσο, υπάρχει μια αποστροφή
της νεολαίας για την πολιτική. Δεν έχει και η
ΚΝΕ μερίδιο σ' αυτό;

— Έχει, γιατί υποχώρησε.

• Όχι για τον τρόπο με τον οποίο πολιτεύτη-
κε;

— Ο τρόπος με τον οποίο πολιτεύτηκε η ΚΝΕ
ήταν να είναι «η νεολαία στο προσκήνιο με
τους αγώνες της και τις εκδηλώσεις της».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η ΚΝΕ είχε πάντα δίκιο. Η
ΚΝΕ ήταν πάντοτε ροκ. Τα σκληρά ναρκωτι-
κά είναι ίδια με τα μαλακά και είναι και τα
δύο νόμιμα. Μήπως έγινε κι η επανάσταση
και δεν το καταλάβαμε;

**Τη συνέντευξη πήραν η Μαρία Τοπάλη
και ο Λεωνίδας Βαλασόπουλος.**

ΡΟΚ καταλήψεις

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΡΟΚ, σήμερα, έχει αποκτήσει πολλούς οπαδούς. Οι έλληνες μαθητές έχουν ξεπεράσει πια τη μόδα του ξένου ροκ, που είχε κυριαρχήσει τις προηγούμενες δεκαετίες και στρέφονται σιγά σιγά προς το ελληνικό. Το ελληνόφωνο ροκ εμφανίζεται πιο ελκυστικό, αφού αναφέρεται στη σημερινή πραγματικότητα, ενώ οι ξένες ροκ επιτυχίες αφορούν περασμένες εποχές. Από το όνομα του

της Ροδούλας Κ.
μαθήτριας β' λυκείου

συγκροτήματος μέχρι τον τίτλο των τραγουδιών και από το περιεχόμενο μέχρι το εξώφυλλο δίσκου, το ελληνικό ροκ είναι πιο σύγχρονο ίσως και πιο προκλητικό.

Ονόματα συγκροτημάτων όπως **Πίσσα και Πούπουλα**, **Αντίδραση**, **Βυζιά με Σιλικόνη** τίτλοι τραγουδιών όπως «Ταξίδι στο Κέντρο Γης», «Ξυπνάτε Πεθαίνω»· σίχτοι όπως: «Λι συνήθεια έτσι κι αλλιώς είναι όλα / όλα συνήγια να περνάς την ώρα / να λες πως ζεις, περκαλά και τα 'χεις όλα / μήπως δεν ήταν τίποτι νιώσε το τώρα» (**Πίσσα και Πούπουλα**). «Η «Αδρεναλίνη / κανέναν δε θα μείνει / μαύρη κατάρα, ανία, βαρεμάρα / η μέρα σβήνει / Αι είσαι καμίνι / ώσπου να φέξει, να δούμε ποι θ'αντέξει» (**Ξύλινα Σπαθιά**)· εξώφυλλα δίσκ που δεν αρκούνται να απεικονίσουν το συγκρότημα και τις κιθάρες του αλλά εικονογραφούν ευρηματικά το περιεχόμενο. Το ελληνικό ροκ μιλά για τα προβλήματα των νέων σήμερα. Είναι επαναστατικό, αφού δηλώνει την αντίθεσή του σε οποιαδήποτε μορφή περιορισμού και καταπίεσης, κρατική καταστολής και οικονομικής εκμετάλλευσης. Το ροκ είναι η μουσική έκφραση της καθημερινής μας ζωής. Σ' αυτήν εφαρμόζουν τους στίχους του. Κάθε χρόνο, γύρω στο Νοέμβριο-Δεκέμβριο, οι πόρτες των σχολείων κλείνουν μ' ένα τεράστιο πανώ που γράφει ΚΑΤΑΛΗΨΗ. Στις καταλήψεις δεν ακούγεται πολλή μουσική, αφού δεν υπάρχουν οι ανέσεις του σπιτιού μας. Σπάνια φέρνει κανείς το κασετόφωνό του στο σχολείο. Ωστόσο, οι ροκ τακτικές και ο ροκ τρόπος ζωής ακολουθούν σε ατομικό και σε συλλογικό επίπεδο μέσα στο σχολικό χώρο, ιδίως όταν στην πόρτα υπάρχει λουκέτο. Για να καλύψουν οι καταλήψεις τα έξοδά τους (φωτοτυπίες, προκηρύξεις, αφίσες) διοργανώνονται συχνά συναυλίες με χαμηλό εισιτήριο, με τη συμμετοχή μαθητικών ροκ

γκροτημάτων.

Ποιες βραδιές θα βρεθούν μαθητές που θα
κάνουν κιθάρα γύρω από τη φωτιά, και θα
τραγουδήσουν ροκ αλήθειες και συμβουλές για
τους υπόλοιπους, τιμώντας έτσι το μαθητικό
κίνημα, ελπίζοντας να επιτευχθούν οι στόχοι
του. «Μπάσταρδοι θα πληρώσετε» είναι τίτλος
τραγουδιού του συγκροτήματος **Χαωτικό Τέλος**,
που μπορεί κανείς να δει γραμμένο στους
τοίχους του σχολείου. Άλλοι στίχοι καθώς και
κείμενα συγκροτημάτων και σήματα
επιτίθενται κάθε μέρα στον τοίχο από τους
παιληψίες.

Ο δρόμος προς τη συγκέντρωση και την
απείθεια μαθητών-φοιτητών ακούγονται
εξευτεμένα ρεφραίν ροκ τραγουδιών: «Φλου
λέ μου, όλα είναι φλου»... Ομάδες μαθητών
προσπαθούν να πάρουν κουράγιο για να
πάρουν τρέχοντας απ' την Ομόνοια και τη
Λαϊκή, όπου έχουν επιτεθεί τα ΜΑΤ. Παλιά
κινήματα τέτοιων περιστάσεων όπως
«Μπάτσοι, Γουρούνια, Δολοφόνοι» έγιναν στις
πρόσφατες μας στίχοι ροκ συγκροτημάτων (**Στίγμα**).
Οι νεβή και το αντίθετο, στίχοι τραγουδιών να
πάρουν σύνθημα, π.χ. «Αλήτες είναι τα ΜΑΤ κι
οι ασφαλίτες» (**Αντίδραση**). Καθώς οι
παιληψίες γυρίζουν στο σχολείο η κατάσταση
εξευτείνεται. Ακούγονται παλιά ροκ ελληνικά
τραγουδιά.

Ο ροκ, εκτός από το ρυθμό, δίνει στα παιδιά
που συμμετέχουν στις καταλήψεις και τις
πορείες θάρρος για να το αποφασίσουν,
κουράγιο για να συνεχίσουν. Και ελπίδα ότι
πιθανότατα μπορεί να πέτυχαν με το κλείσιμο της
παιδικής οδού.

Οι σημερινές καταλήψεις δεν έχουν τη
σημантиκή βαρύτητα και την επιμονή των καταλήψεων
του '90 (το κλίμα πυροδοτήθηκε τότε και από τη
εξουσιοδότηση του Νίκου Τεμπονέρα), δεν είναι
απλώς ΡΟΚ. Ίσως μάλιστα είναι και
εξουσιοδοτούμενο, αφού σήμερα η κατάσταση δεν
είναι τόσο «σφιχτή» και μπορεί κανείς ν'
αποληθεί και μ' άλλα πράγματα, όπως με τη
μουσική.

Αυτή είναι η Ελλάδα, η χώρα της πουςτίας»
(**Αντίδραση**), «Execute the Law» (**Deus ex
machina**, αγγλόφωνο ελληνικό γκρουπ),
«Μπάσταρδοι θα πληρώσετε» (**Χαωτικό Τέλος**),
«Σκότωσε τον μπάτσο που έχεις μέσα σου»
(**Λοιπάκια**). Με τέτοια και άλλα παρόμοια, το
μαθητικό κίνημα παίρνει τα πάνω του κάθε
πρόσκληση στις καταλήψεις, τις πορείες και τις
αναταραχές. Έχει ξεπεραστεί πια η μόδα της
επανάστασης σε πολιτικές νεολαίες. Αυτοί που
νεοεργάζονται προτιμούν άλλα σχήματα
εξουσίας, περισσότερο ροκ!

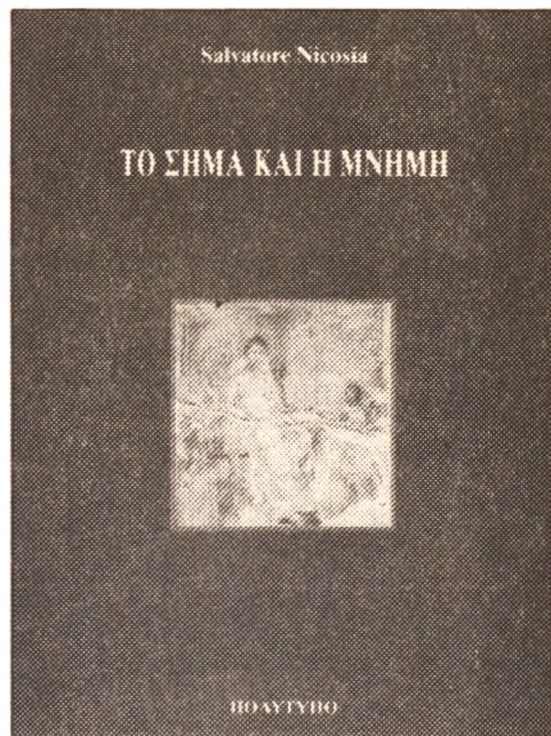
Salvatore Nicosia

ΤΟ ΣΗΜΑ ΚΑΙ Η ΜΝΗΜΗ

Ταφικά επιγράμματα
από την αρχαία Ελλάδα

Μετάφραση:
Ευρωπιδής Γαραντούδης

Από τις χιλιάδες επιγραφές που
διασώθηκαν παρουσιάζεται μία
σημαντική επιλογή που περιέχει κείμενα
από τον 7ο π.Χ. αιώνα μέχρι τον 4ο μ.Χ.
Αρχαίο κείμενο, μετάφραση, σχόλια.
Εκτενής εισαγωγή του ελληνιστή
Σαλβατόρε Νκοζία.
Τετράχρωμες απεικονίσεις από τις
επιτύμβιες στήλες της Δημητριάδος.

Η επιτύμβια επιγραφή διαωνίζει τό
ὄνομα καὶ τὴν ταυτότητα ἑνὸς ἀτόμου,
μαρτυρεῖ τὸν τρόπο πού ἔζησε καὶ
πέθανε, χαράζει τὴν παρουσία του στὴ
μνήμη τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου,
προτείνοντάς τον σαν ἥρωικό πολιτικό,
ἠθικό παράδειγμα καὶ τοῦ ξαναδίνει τὴ
μοναδική μορφή ὑπαρξῆς πού μπορεῖ νά
συνεχίσει ἀκόμα καὶ μετὰ τὸ θάνατο.

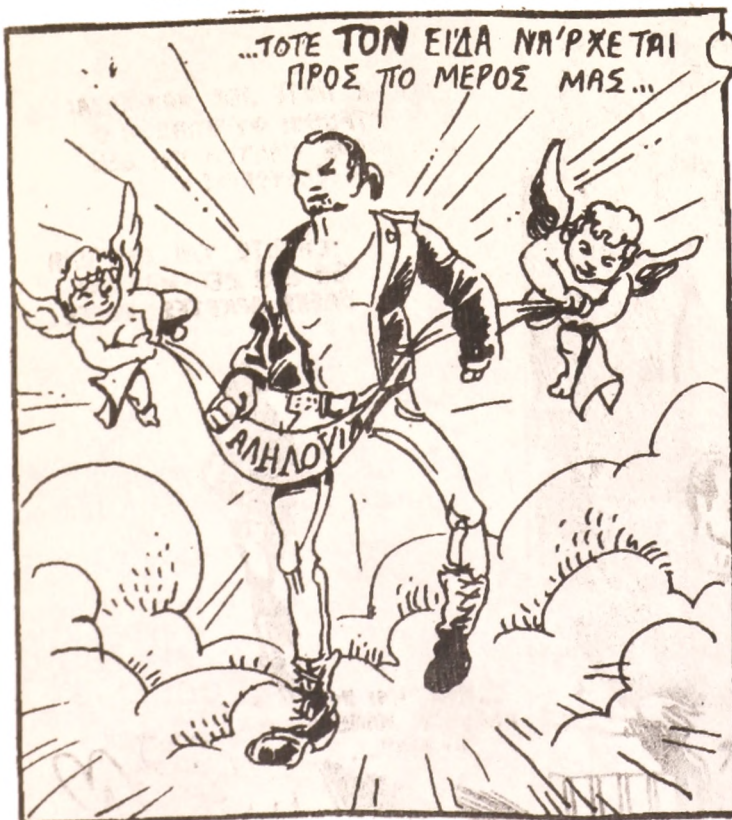
Ἐκδόσεις
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ROCK STORY®

ΣΕΝΑΡΙΟ: ΝΑΤΑΣΣΑ ΒΑΛΛΙΑΝΟΥ
ΣΧΕΔΙΟ: ΣΠΥΡΟΣ ΔΕΡΒΕΝΙΩΤΗΣ
ΝΤΕΚΟΥΠΑΖ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

...ΟΛΟΙ ΟΙ "ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟΠΤΟΙ". ΔΡΑ ΓΙΑ ΡΟΚΟΜΠΑΡΟΤΣΑΡΚΑ. ΜΑ ΤΕΛΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ΚΑΝΕΝΑΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ;...

...ΟΛΗ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΜΕΝΑ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΟ. ΕΙΧΑ ΜΑΘΕΙ ΓΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ "ΧΩΡΟΥ" ΒΑ ΠΗΓΑΙΝΑ "ΑΣΥΖΥΤΗΤΗ!"

...ΕΙΧΑ ΑΡΧΙΣΕΙ ΝΑ ΕΡΩΤΕΥΟΜΑΙ. ΓΙΑΤΙ ΛΟΙΠΩΝ ΝΑ ΤΟ ΠΙΝΕΩ;

... Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΟΔΕΥΤΗΚΕ ΚΑΙ ΑΠΟ ΦΟΒΕΡΑ "ΠΛΑΤΩΝΙΚΑ" ΜΑΡΤΥΡΙΑ!...

...ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑ: ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΦΤΑΙΓΑΝΕ, Ή Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΠΛΑΤΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ;

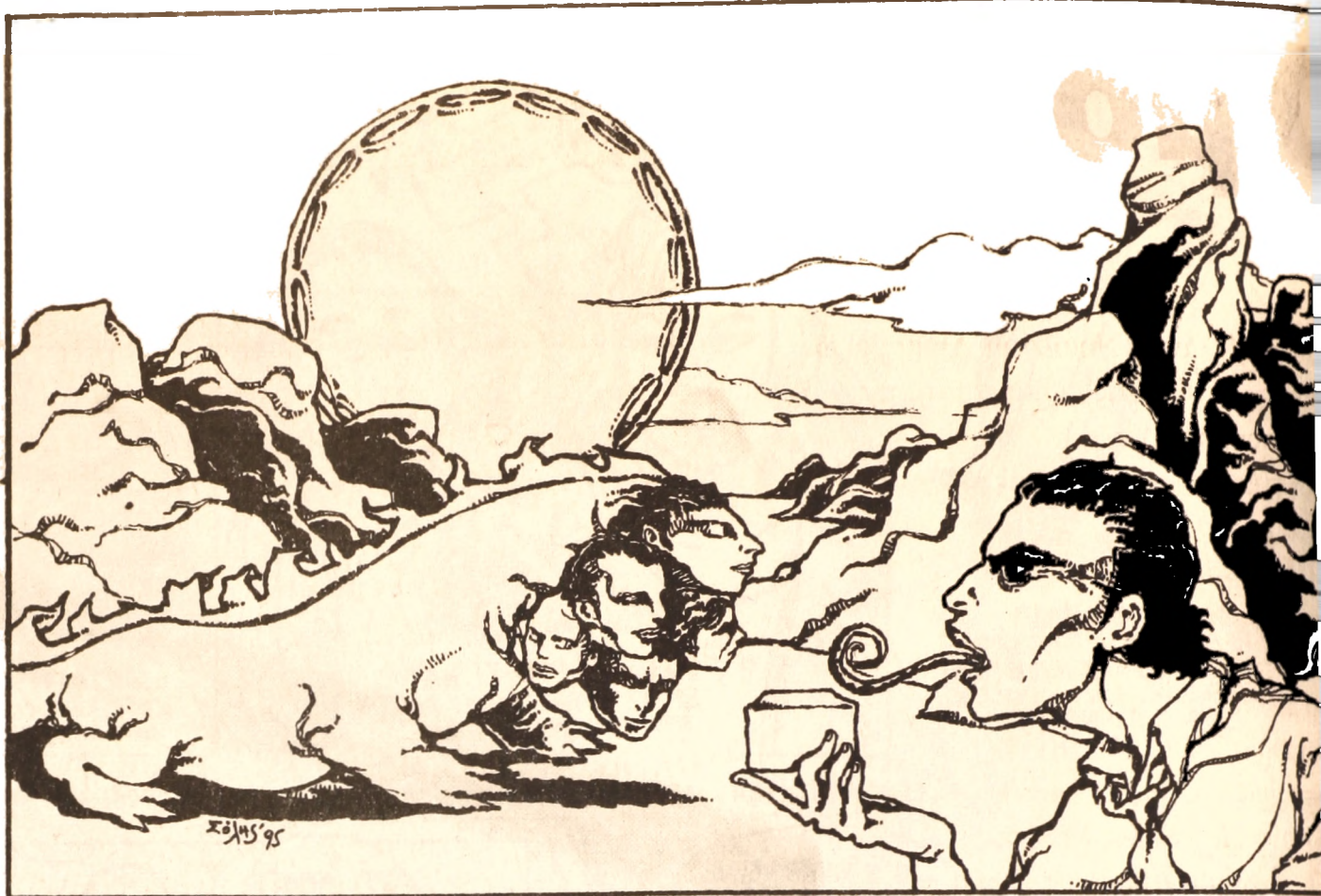
...ΕΚΤΟΣΤΕ, ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ ΤΟΝ ΕΧΩ ΔΕΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΒΛΕΠΩ ΑΡΚΕΤΕΣ ΦΟΡΕΣ.

...ΠΟΥ ΚΑΙ ΘΟΥ ΛΕΜΕ ΚΑΙ ΚΑΝΕΝΑ "ΓΕΙΑ"...

...ΕΙΩ

**Το ροκ
με έκανε
αυτό που είμαι...
Με γέμισε με
ενέργεια.**

ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

— Κύριε Νικολάου, ποια είναι η σχέση σας με το ροκ;

— Είναι μάλλον μια σχέση απροσδιόριστη. Είναι σημείο εκκίνησης, το χέρι που σε σπρώχνει να πέσεις στην κρύα θάλασσα, το εισιτήριο για ένα παράξενο ταξίδι...

— Τι εννοείτε;

— Για να πω την αλήθεια δεν ξέρω. Διαισθάνομαι όμως τούτο... το ροκ δεν είναι η μουσική αλλά το κλειδί που ανοίγει τις πόρτες για άλλους κόσμους... Μέσα στους αιώνες έγιναν πολλές σημαντικές ανακαλύψεις. Ο τροχός, η φωτιά, το αεικίνητο... Στον εικοστό αιώνα ανακαλύφθηκε η Παραμόρφωση. Μας προκάλεσε να ριχτούμε στην περιπέτεια της εξερεύνησης. Όσοι φάνηκαν τολμηροί έγιναν οι πρώτοι φυσιοδίφες των νέων κόσμων.

Μέχρι τα μέσα του εικοστού αιώνα υπήρχε η γραμμένη μουσική, ο μουσικός και το όργανο. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας άλλαξε πολλά. Οι ενισχυτές, η ανάδραση, η απροσδιόριστη συμπεριφορά των ηλεκτρικών πεδίων, είναι το κύμα που σε παρασέρνει. Μια μηχανή μπήκε ανάμεσα στο μουσικό και τη μουσική, μία μηχανή με ασαφή συμπεριφορά που παράγει πρωτόγνωρους ήχους.

— Η δικιά σας, όμως, προσωπική σχέση με το ροκ ποια είναι και από πότε χρονολογείται;

— Το ροκ με έκανε αυτό που είμαι!... Όταν έφηβος άκουσα τους ήχους αυτούς, κατάλαβα ότι το καθετί μπορεί να είναι διαφορετικό απ' ό,τι φαίνεται. Με γέμισε με ενέργεια. Έδωσε στην ψυχή μου την αγαλλίαση που νιώθει στο άκουσμα του ταμ-ταμ κι ένας αφρικανός ιθαγενής.

— Είπατε ποτέ μέσα σας «Είμαι ροκάς»? Γιατί;
Κάτω από ποιες συνθήκες;

— Δυστυχώς το είπα λίγες φορές. Περισσότερες φορές το απαρνήθηκα...

Κάποτε κατάφερνα και εγώ περήφανα να ιφωνήσω... Ναι, είμαι ροκάς. Δεν μπορώ να πω περισσότερα διότι αφορούν προσωπικές στιγμές. Να ξέρετε όμως τούτο: Όσες φορές πα ή έστω σκέφτηκα τη μαγική φράση, ένωσες ήρωας και κατάφερα αυτό που ήθελα.

— Υπάρχει κατά τη γνώμη σας μέσα στο ροκ ποιου είδους πολιτική χροιά;

— Οι γνήσιοι ροκάδες είναι πολιτικά όντα κι αν δεν γνωρίζουν τι σημαίνει πάλη των ξένων. Κι αυτό γιατί ξέρουν πώς να αρνούνται να πιστεύουν.

— Ποιο ήταν το πρώτο συγκρότημα που μάθηκα; Ποιος ήταν ο πρώτος δίσκος που αγοράσατε;

— Το πρώτο συγκρότημα που έμαθα και ακούθησα ήταν οι θρυλικοί Pink Floyd. Όπως οι περισσότεροι, έτσι κι εγώ, δυστυχώς, τους γνώρισα ως το υπεργκρούπ των σταδίων. Μετά από ψάξιμο σε ανήλιαγα καταστήματα δίσκων έφτασα το ηρωικό τους 1968. Ο πρώτος δίσκος που έβγαλα ήταν το *Dark Side of the Moon*. Ο πρώτος δίσκος που έκλεψα ήταν η *Μπανάνα των Velvet Underground*.

— Θαυμάζατε ποτέ κανέναν ροκά; Ποιον; Γιατί;

— Τον Syd Barret γιατί όλοι λέγαν ότι ήταν ο καλύτερος.

Τον Frank Zappa για τον ίδιο λόγο, παρ' όλο που ο ίδιος πίστευε, κατά βάθος, ότι δεν είναι ροκ ούτε τρελός.

Τον φίλο μου Κώστα γιατί ήταν ο πρώτος ροκ που γνώρισα προσωπικά.

Ο μουσικός

ομάζομαι Γιάννης Νικολάου. Δημιουργώ μουσική ακολουθώντας τα διδάγματα της βερνοποητικής.

Ο χρόνος μου είναι το δικό σας μέλλον.

Εμπειρία μου ο Χώρος.

Πολύτιμο να αισθάνομαι άβολα. Δεν

είμαι συνηθισμένος να μιλάω.

Επικοινωνώ μεταφέροντας εμπειρίες στο

κέντρο μου και αυτό αναλαμβάνει τα

όλοιπα.

Παρατηρώ τον εαυτό μου ως

δημιουργό. Περιγράφω σενάρια και

πλοκές. Το Κουτί κατασκευάζει και

εξοικονομεί. Η δυνατότητα ελέγχου

που έχω είναι μερική... Σαν να βρίσκομαι

πάντα σε μια βάρκα που παρασύρεται από τα

κύματα αλλά μπορώ να ορίζω την κατεύθυνση με

το πηδάλιο.

Ο κύριος Άμπι Ζάγκα κοιτάζει την κοιλάδα που

απλώνεται μπροστά του. Βλέπει τα ερπετά να

αυξάνονται κάτω από τον καυτό ήλιο. Είναι και

ακίνητοι σαν τους μικρούς αυτούς

άνθρωπους, όχι για να ζεστάνει το αίμα του αλλά

γιατί αφυγκράζεται και περιμένει.

Το αίμα θα ρέει στις φλέβες του με την ίδια

χύση ακόμα κι όταν ο ήλιος χαθεί πίσω από τα

βουνά και τα ερπετά κρυφτούν στις φωλιές τους...

Αν συνεχίσω να μιλάω για τον εαυτό μου, θέλω

να δηλώσω ότι δεν είμαι μηχανή.

Η περιπλάνησή μου στο Χώρο δεν με

ταξιδεύει μανιασμένοι ιοί ούτε σατανικά

σημάδια προικισμένα με τεχνητή νοημοσύνη.

Μόνο αφελείς κυβερνοκακοποιοί θέλησαν να

έψουν τις εμπειρίες μου αλλά τους ξέφυγα

κόλα.

Οι εμπειρίες είναι πολύτιμες. Πρέπει να

εφοδοτώ με αυτές το Κουτί μου. Κάθε

χρονισμός χρειάζεται το καύσιμό του. Κάθε κουτί

είναι μια μηχανή χωρίς λογική αλλά με

προσχεδιασμένο σκοπό.

Ο κύριος Άμπι Ζάγκα κρατάει ένα ξύλινο

κουτί πάνω στο οποίο είναι τεντωμένο ένα

φύματι από δέρμα ζώου. Ο άνεμος ταλαντώνει τη

μεμβράνη του κι ο ήχος απλώνεται στο χώρο. Το

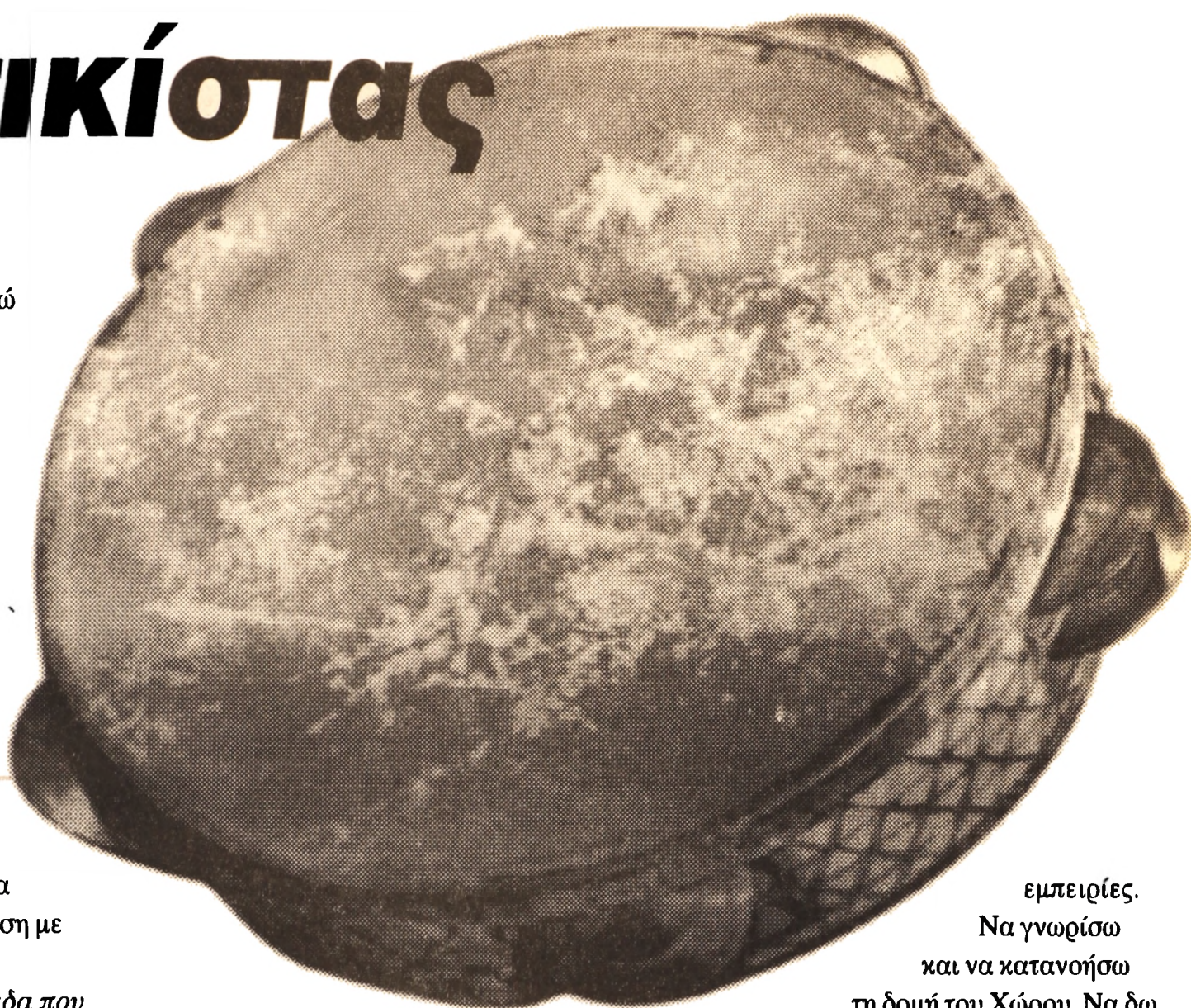
πυκνό τύμπανο αποκτά μια φασματική λάμψη κι

έως μετά διαλύεται, χάνεται από τα χέρια του.

Παρατηρώ τον εαυτό μου ως θεατή.

Ακολουθώ τα σενάρια να εξελίσσονται...

Αφήνω τη ζωή προσπαθούσα να αποκτήσω

εμπειρίες.

Να γνωρίσω

και να κατανοήσω

τη δομή του Χώρου. Να δω

από πού ξεκίνησαν όλα... Αίτημα

**Ο ταξιδιώτης
είδε τα
τοιχώματα του
διαστημόπλοιου
να καταρρέουν.**

**Ένωσε μια
ηδονική πτώση
προς το άπειρο.
Όταν
σταμάτησαν όλα
φάνηκε το
σκοτάδι.**

αλαζονικό όσο και γοητευτικό.

Κάποτε προσπάθησα με απλοϊκό τρόπο να βρω την πηγή των ήχων. Οι γνώσεις μου, απόσταγμα της παιδείας, δεν αρκούσαν. Αρχισα λοιπόν να περιπλανιέμαι στο Χώρο, να ακούω τους ήχους από τεράστια κόρνα, εξωτικά νυκτά όργανα, από θορυβώδη κρουστά. Όλο και περισσότερο η χαώδης λογική της φύσης, οι αναλογίες των όγκων, τα χρώματα... αποκτούσαν μέσα στο μυαλό μου μια μουσική υπόσταση.

...ο ταξιδιώτης είδε τα τοιχώματα του διαστημόπλοιου να καταρρέουν. Ένωσε μια ηδονική πτώση προς το άπειρο, όλο και πιο γρήγορα προς το τίποτα. Όταν σταμάτησαν όλα, φάνηκε το σκοτάδι. Μόνο αυτό.

Πέρα μακριά, από τις αρχές ακόμα του χρόνου, μερικά νεφελώματα έστελναν ακόμα το φως τους, εξίτηλο σαν ομίχλη που λαμπυρίζει γύρω από ένα φάρο. Ήταν ζαλισμένος και μονοδιασμένος και κρεμόταν στο διάστημα. Ο ασύρματος στη ζώνη του παρέμενε σιωπηλός. Έμενε ελάχιστος χρόνος πριν εξαντληθούν τα αποθέματα οξυγόνου της στολής του...

Το Κουτί είναι το σπίτι μου, μεγάλο όσο και ο κόσμος. Χωρίς αυτό δεν θα υπήρχα. Θα είχα διαλυθεί.

Με βοηθάει να επικοινωνώ, να κινούμαι, να ταξιδεύω στα επίπεδα. Το μόνο που πρέπει να κάνω είναι να τηρώ την αρχική συμφωνία.

Του δίνω μνήμες, συναισθήματα, ημιτελείς ιδέες, όσα υπάρχουν στο υποσυνείδητο, κομμάτια του εαυτού μου.

Αυτό τα συμπυκνώνει, τα οργανώνει σε ένα δυναμικό σύστημα που προσομοιώνει το ανθρώπινο ένστικτο. Το κομμάτι του εαυτού μου αλληλεπιδρά με άλλα μέρη του συστήματος, με τρόπους που είμαι ανίκανος να καταλάβω. Το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία που δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι ατομική.

...ήταν ζαλισμένος και μουδιασμένος και κρεμόταν στο διάστημα.

Με πολύ μεγάλη ταχύτητα, την οποία δεν μπορούσε να καταλάβει, κατευθυνόταν προς έναν άγνωστο κόσμο. Μια περιστροφική κίνηση του σώματος του προσέδιδε την ιδιότητα της πανοραμικής όρασης. Κάθε αστέρι, κάθε κομμάτι του μαύρου ουρανού, αποτυπωνόταν μέσα του σαν σε φωτογραφικό χαρτί και του δινόταν έτσι η ευκαιρία να συνθέτει, μέσω του μηχανισμού της μνήμης, το χάρτη του Σύμπαντος.

Χαρακτηρίζω τον εαυτό μου και ως ηθοποιό.

Βαδίζω βάση των οδηγιών αλλά όταν θέλω τις παραβλέπω.

Θα προσπαθήσω να περιγράψω με εικόνες την εμπειρία της αλληλεπίδρασης που μερικές φορές τη βιώνω σαν ένα όνειρο...

Πρόσωπα με κοιτάνε πίσω από θολά τζάμια.

Μοιάζουν θλιμμένα. Οι εκφράσεις είναι αληθινές.

Οι ήχοι διαλύονται και τα χρώματα φεύγουν. Το φως ανοίγει δρόμους μέσα στο σκοτάδι. Τους ακολουθώ. Οι φωνές και τα βλέμματα με ακολουθούν. Βγάζω από την τσέπη μου το Κουτί. Το ακουμπώ χάμω. Οι φωνές χάθηκαν. Τώρα τα πρόσωπα κοιτάνε το Κουτί. Του μιλάνε και αυτό απαντάει όπως θα απαντούσα εγώ. Ρωτάει και του απαντάνε. Τα πρόσωπα δεν ενδιαφέρονται για μένα. Φωτεινές γραμμές μεταφέρουν κατευθείαν μέσα στο κεφάλι τους την τροφή, μνήμες και συναισθήματα.

...έφαξε μέσα στις τσέπες του και βρήκε το μαύρο κουτί. Πάτησε τα κουμπιά με δυσκολία, εξαιτίας των πλαστικών μεμβρανών που προστάτευαν τα χέρια του από το κρύο του διαστήματος.

Το χλομό μακρινό και ψυχρό ως τα όρια του γαλάζιου φως των νεφελωμάτων φώτισε αδύναμα τη μικρή οθόνη. Μόλις ακούστηκαν οι πρώτοι ήχοι και το φως απλώθηκε, άφησε το κουτί να φύγει από το χέρι του. Φαντάστηκε το σώμα του να ταξιδεύει μέσα στο διάστημα...

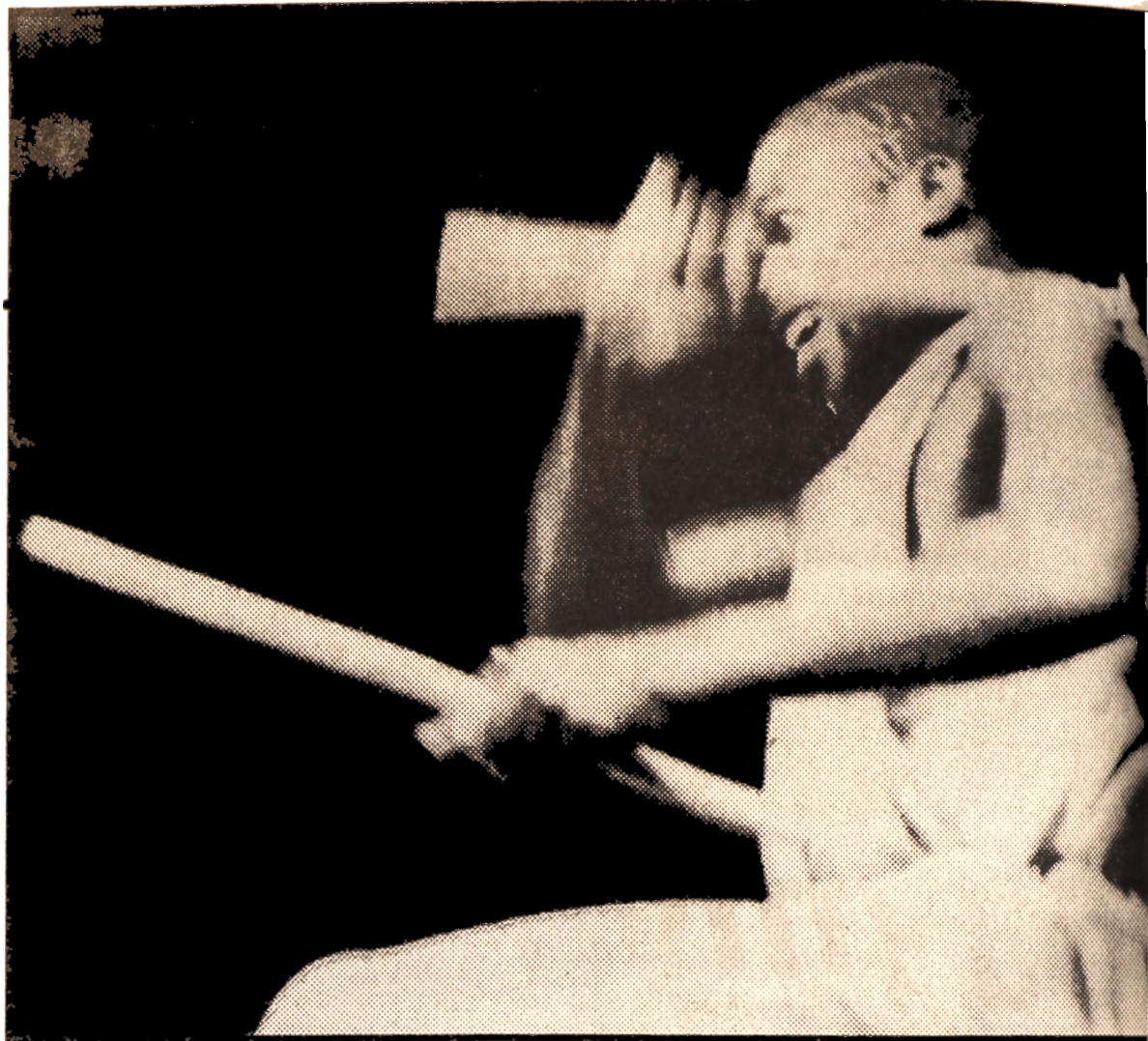
Σε όλα τα επίπεδα του Χώρου μπορεί να δει κανείς να αιωρούνται φωτεινά αξιώματα

κυβερνοποιητικής. Το καθετί είναι πιθανό...

Τίποτα δεν είναι πιθανό... Η λύση ενός

προβλήματος είναι μία πιθανότητα...

Κάθε αξίωμα αναιρεί κάποιο άλλο. Η αστάθεια

είναι χαρακτηριστικό του Χώρου... Όπως στη Γη την αρχή του χρόνου.

Όπως σε κάθε κόσμο όπου δημιουργείται μία νέ τοπογραφία.

– Και κοιτάζει συνεχώς πέρα στον ορίζοντα περιμένοντας...

Σύντομα θα αναζητήσει προστασία από τον ήλιο.

Οι ακτίνες του είναι πολύ δυνατές ακόμα και για σκούρο δέρμα του.

Τώρα βλέπει τα ερπετά να ηδονίζονται και εύχεται οι νύχτες να είναι φωτεινές κι ο χρόνος να σταματήσει να κυλάει... Όταν έρθουν τα σύννεφα, κύριος Άμπα Ζάγκα θα κοιμηθεί και ο ήχος του αιολικού τυμπάνου δεν θα ξανακουστεί.

Ο Χώρος είναι ένας. Η εθνική συνείδηση υφίσταται μόνο ως μνήμη. Γι' αυτό η παρουσία π Αφρικής είναι τόσο έντονη... Οι αρχέγονοι ρυθμοι επέζησαν ως τις μέρες αυτές και τώρα απελευθερώνονται. Η νέα τοπογραφία αντιγράφ το χάρτη της ψυχής.

Καθένας έχει το ρόλο του...

Εγώ αναρωτιέμαι μερικές φορές ποιος είναι ο δικός μου. Ίσως δεν έχω τα εφόδια για να τον κατανοήσω. Ίσως να μην είναι καθορισμένος. Τι αίσθημα της πτώσης έρχεται και φεύγει... Μία ανέλπιδη αναμονή με καθηλώνει. Απροσδιόρισ ήχοι φτάνουν στ' αυτιά μου... Δεν ξέρω τι θα ακολουθήσει. Το Κουτί κρύβει καλά το μυστικό του.

Αυτό που μπορώ να πω με σιγουριά είναι ότι έχω βρει την ψυχή μου αλλά όχι το σώμα μου.

τέλος...

ΝΟΜΙΣΑΤΕ ΠΩΣ ΤΟΝ ΞΕΧΑΣΑΜΕ;

Τσαχπίνης Ιλιγγος

Εγώ και ο Νιόνιος

- Είχα πάρει εκείνο το δίσκο το καλοκαίρι του '75 –πρώτη επαφή με τον καλλιτέχνη– κι ήταν ίσως και η επιρροή των φίλων, που περιμέναν αυτή την κυκλοφορία «όπως οι άλλοι το Πάσχα». Ήταν η ανήσυχη ηλικία των 16 (Sweet Sixteen που λένε), η αξία της ίδιας της μουσικής: Το θέμα είναι ότι ο δίσκος αυτός έκανε το πορτοκαλί, φορητό πικ-απ να ριγεί από ηλεκτροφόρο συναίσθημα. Και όπως ακούγαμε το περίφημο LP στις καλοκαιρινές αυλές του θερέτρου, ο ήλιος το πείραξε και έκανε έναν κυματισμό το βινύλιο, σαν το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας. Που ν' ακούσεις λοιπόν τα τραγούδια, όταν η βελόνα χόρευε τσάρλεστον σε κάθε κομμάτι. Να τον βάλω λέει πάλι στον ήλιο, με ένα κομμάτι τζάμι επάνω του και ένα σίδερο σιδερώματος και θα ισιώσει. Οπέρ και έγινε. Ισιωσε (σχεδόν) ο δίσκος και η ψυχή μου ήρθε στη θέση της. Με ρωτούσε ο κόσμος «τι κάνεις» κι εγώ αντί για «καλά» ή «κακά», το μόνο που έλεγα ήταν: «Τον έφτιαξα το δίσκο!» με ύφος θριαμβευτικό. Θριαμβευτικό ύφος, βέβαια, γιατί δεν επρόκειτο για οποιοδήποτε LP. Η μουσική αυτή, ήταν για μένα το εισιτήριο, για τα πιο ζόρικα ταξίδια. Ήτανε μουσική ελληνική, αλλά και δεν ήταν. Ήταν ο ήχος του μυαλού, μα και του σώματος, δεν ήταν ακούω στηρίζοντας το πηγούνι στη χούφτα μου, δεν ήταν ακούω και χτυπάω ρυθμικά παλαμάκια.

υ Σόλη Μπαρκή

Ήταν για να κουνάω το κεφάλι, τα χέρια και τα πόδια μου, για να απομακρύνομαι κάποια εκατοστά από το έδαφος, για να επισκέπτομαι όχι τα Woodstock και τα Monterey, αλλά κάποια σκληρά περιβόλια, την πέτρα και το χορτάρι, τον κρύο αέρα και την άμμο, τα φίδια και τ' αγριοπούλια.

Σκληρό και τρυφερό συναίσθημα. Μιλούσε ελληνικά ο τύπος· ένας μαύρος σκύλος λυσσασμένος ο ήχος του, να αλυχτά για την κρυφή του αγάπη. Ροκ δηλαδή κι ας μην το έλεγε. Ή μάλλον γι αυτό ήτανε ροκ. Επειδή δεν το έλεγε. Και σκέφτομαι τώρα, αυτό που κάνουμε ή μάλλον προσπαθούμε να κάνουμε με τη μουσική: να σπάσουμε τα κλισέ, να εξαφανίσουμε τα όρια, να βρούμε νέους ήχους, φυσικούς και αφύσικους, να εξαντλήσουμε τη χρήση των κρουστών, να ξαναερωτευθούμε τις παραδόσεις. Μα μήπως δεν τα είχε ψάξει αυτός ο κύριος όλα αυτά από το εξήντα τόσο;

Όταν εμείς περισπούδαστα προκαλούμε την απόσταξη δύσης και ανατολής για να αντλήσουμε σταγόνα - σταγόνα το πάθος, μήπως ερχόμαστε τουλάχιστον δεύτεροι;

Ασε που από νωρίς μπορούσε να χαίρεται η ψυχή και το σώμα ημών των χαμερπών, που θέλαμε να είμαστε «μοντέρνοι», αλλά δεν τα πολυμιλούσαμε τα αγγλικά βρε αδερφέ. Θέλαμε όμως να κουνιόμαστε ρυθμικά και να τραγουδάμε κάτι παραπάνω από «γιέ, γιέ!».

Μ' έχει βέβαια κατά καιρούς εκνευρίσει. Με κάποιο τραγούδι ή με κάποια δήλωση και λοιπά και λοιπά. Αλλά, ρε παιδί μου, δεν τίθεται θέμα λογικής συμφωνίας ή διαφωνίας. Λένε πολλοί, ότι δεν έχει πια εκείνο το ροκ βυθό, που είχε κάποτε. Αλλά το ροκ, αγαπητοί μου, δεν είναι τίποτ' άλλο από την επεισοδιακή στροφή ενός γρήγορου τρένου. Δεν είναι το ίδιο το τρένο. Είναι η στροφή, η στροφή που βρίσκεται πάνω από έναν γκρεμό απρόσμενου βάθους. Όσοι περνούν από το σημείο εκείνο, νιώθουν έναν τσαχπίνη ιλιγγο. Μετά το σημείο, οι ταξιδιώτες αλλάζουν, δεν είναι αυτό που ήταν λίγο πιο πριν. Εξάλλου μεγαλώνουμε. Ολοι. Ετσι και ο εν λόγω κύριος. Πέρασε από την κόψη, πήρε το άρωμα της στιγμής και το ακτινοβόλησε στον γύρω του χώρο. Έγινε ο άγγελος - εξάγγελος ενός καυτού αισθήματος και έκτοτε ουδεμίαν ευθύνην φέρει. Το θέμα είναι ότι όταν η ώρα ήρθε, έγραψε αυτό που έπρεπε. Και τότε, σε μέρος μυστικό, την καρδιά ολονών μας συνάντησε. Και από τότε, πολλά άλλαξαν, πολλά ξεχάστηκαν. Ξέρουμε όμως όλοι καλά, ότι κάπου μακριά, «σε πηγή θολή και μολυσμένη, την κρυφή μας αγάπη, έχει βαφτισμένη».

Υ.Γ. Ο δίσκος που αναφέρεται στην αρχή, είναι τα «Δέκα Χρόνια Κομμάτια».

ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΚΑΤΙ ΤΡΕΧΕΙ... ΣΤΑ ΡΟΚΙΚΑ

Το ροκ θα μπορούσε να υπάρξει πριν, αλλά και μετά, αλλά άρχισε να τρέχει γρήγορα και να πηδάει εμπόδια και να τρέχει να τρέχει...

- Ποιος τρέχει;
- Άκου το ροκ, μπορεί να περάσει κάτω από το έδαφος να σκύψει και να βγάζει το κεφάλι του, όταν οι μπουλντόζες σκάβουνε τον δρόμο.
- Το ροκ υπάρχει περίπτωση να μην μπορεί να κάνει κάτι;
- Αν έχει κριτήρια.
- Έχει;
- Δεν ξέρω, δεν μπορώ να ξέρω.
- Μπορείς να τρέξεις;
- Όχι.
- Τι μπορεί να τρέξει;
- Το ροκ μπορεί να τρέξει και να ανέβει μέχρι όπου θέλει, ακόμη και μέσα στο στόμα τού οτιδήποτε, καλό ή άσχημο ή ό,τι άλλο.
- ROCK;
- Που να με πάρει... τίποτα δεν ξέρω.
- Αν ήμουν το Rock θα ήξερες;
- Ναι, αν ήμουν θα ήξερα, θα ήξερα τα πάντα.
- Τι θυμάσαι;
- Ότι κουβάλησε ένα σκόρδο αλήθειας.
- Καίει;
- Ομ... τρέχει, ξέρει, καίει, τι άλλο θέλεις;
- Ανέβα στο ψυγείο.
- Όχι.
- Μπες στην τοστιέρα.
- Όχι.
- Σήκω και φύγε.
- Σιγά, σιγά και όποτε θέλω.

από τον
ΠΟΙΗΤΗ

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Μουσική και γλώσσα

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

**Μουσική για παιδιά και για έξυπνους
μεγάλους**

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Η ζωή μου και η τέχνη μου

ΟΤΤΟ ΚΑΡΟΛΥ

Εισαγωγή στη μουσική

ΑΔΡΩΝ ΚΟΠΛΑΝΤ

Μουσική και φαντασία

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

ΤΗΣ ANNA MAGNTALENA ΜΠΑΧ

ΠΑΟΥΛ ΜΠΕΚΕΡ

**Η έκφραση της ανθρώπινης
μουσικότητας**

ΕΡΙΚ ΣΑΛΤΣΜΑΝ

**Εισαγωγή στη μουσική του 20ου
αιώνα**

ΛΗΟ ΣΜΙΘ

**Σημειώσεις πάνω στη φύση της
μουσικής**

ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ ΣΜΩΛ

Μουσική, κοινωνία, παιδεία

ΕΡΒΙΝ ΣΤΑΜΠΛΕΡ

**Εγκυκλοπαίδεια της POP, ROCK και
SOUL**

ΙΓΚΟΡ ΣΤΡΑΒΙΝΣΚΥ

Μουσική ποιητική

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

**Εισαγωγή στην ελληνική πολυφωνική
εκακλησιαστική μουσική**

**Ρώσικες επιδράσεις στην Ελληνική
πολυφωνική εκακλησιαστική μουσική**

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΔΟΥΛΗΣ

**Βασίλης Τσιτσάνης - Η ζωή και το
έργο του**

Ρεμπέτικη ιστορία Νο 1

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

...Πρωθούν το καλό βιβλίο

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6. ΑΘΗΝΑ 106 80. ΤΗΛ.: 3607744

BE YOU, BE COOPER!

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ